

ΕΡΓΟΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Αργύρης Γ. Κυρίδης

Θεσσαλονίκη, 2023

Βιογραφικά Στοιχεία
&
Επιστημονική Δραστηριότητα

Αργύρης Γ. Κυρίδης

*Καθηγητής Κοινωνιολογίας, Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης
και Μεθόδων Κοινωνικής Έρευνας*

Παιδαγωγική Σχολή
Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Σύντομο εργοβιογραφικό σημείωμα

Γεννήθηκα στην Αθήνα το 1964. Εργάζομαι στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης από τον Αύγουστο του 2011 κατόπιν μετακλήσεως μου από το Π.Τ.Ν. του Π.Δ.Μ. Εργάστηκα στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Π.Δ.Μ. από το 1994, στην αρχή ως ειδικός επιστήμονας του Ν. 407/80, από το 1997 ως λέκτορας και από το 2007 ως καθηγητής της κοινωνιολογίας του σχολείου και της εκπαιδευτικής πράξης. Από τον Φεβρουάριο του 2004 έως τον Μάρτιο του 2007 ήμουν προεδρεύων στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών. Τον ίδιο μήνα και έτος εκλέχτηκα πρώτος πρόεδρος στο αυτοδύναμο πλέον Π.Τ.Ν. και παραιτήθηκα από το αξίωμά μου το Ιούνιο του ίδιου έτους. Διετέλεσα προεδρεύων της προσωρινής Γ.Σ. του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Π.Δ.Μ. (2008 – 2011). Τον Δεκέμβριο του 2015 εκλέχτηκα Αναπληρωτής Προέδρου στο ΤΕΠΑΕ του Α.Π.Θ. (2015 - 2017) όπως και τον Ιούνιο του 2019 (2019 - ...). Επίσης διετέλεσα Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών στο Π.Τ.Ν. του Π.Δ.Μ. (2008 – 2010). Διετέλεσα μέλος της Επιτροπής για την Ακαδημαϊκής αναδιοργάνωση του ΑΠΘ στο πλαίσιο του σχεδίου «ΑΘΗΝΑ». (2013 - 2014) και Διευθυντής του Τομέα Παιδαγωγικής του ΤΕΠΑΕ/ΑΠΘ (2013 - 2014). Είμαι πτυχιούχος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών (1988), όπου και αναγορεύτηκα διδάκτορας της Κοινωνιολογίας (1994). Επίσης έκανα μεταπτυχιακές σπουδές στην Κοινωνιολογία και στην Πολιτική Επιστήμη στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (University of London – Birkbeck College) (1988 - 1989). Διδάσκω ή έχω διδάξει σε προπτυχιακό επίπεδο, εκτός από το Τ.Ε.Π.Α.Ε. του Α.Π.Θ., στο Τμήμα Νηπιαγωγών, στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, στο Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, στο Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών του Π.Δ.Μ. και στο Ε.Α.Π. τις Θεματικές Ενότητες ΕΠΟ41 και ΕΚΠ60 (συντονιστής). Σε μεταπτυχιακό επίπεδο έχω διδάξει στο Π.Τ.Ν. του Π.Δ.Μ. (2006 – 2012) στο Π.Τ.Δ.Ε. του Π.Δ.Μ. (1995 – 2012), Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών του Π.Δ.Μ. (2009 – 2012), στο Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών (2002 – 2003, 2011 – 2012 και 2013 -) και στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Κατεύθυνση Διδακτική της Βιολογίας) του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών (2004-2008). Επέβλεψα 115 πτυχιακές εργασίες, 47 μεταπτυχιακές εργασίες ως κύριος επόπτης και συμμετείχα σε 32 τριμελείς επιτροπές επίβλεψης διδακτορικών διατριβών — σε 5 εξ αυτών ως επιβλέπων. Εξ αυτών έχουν ολοκληρωθεί 5 δ.δ. στις οποίες ήμουν ο επιβλέπων και 16 στις οποίες ήμουν μέλος της τριμελούς επιτροπής. Υπήρξα διευθυντής Μ.Σ. του Π.Τ.Ν. του Π.Δ.Μ. (2009 – 2011) και μέλος των Συντονιστικών Επιτροπών των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Π.Τ.Ν. και του Π.Τ.Δ.Ε. του Π.Δ.Μ, καθώς και του ΤΕΠΑΕ του Α.Π.Θ. Είμαι μέλος Συντακτικών Επιτροπών ελληνικών και ξενόγλωσσων επιστημονικών περιοδικών. Επίσης υπήρξα μέλος επιστημονικών επιτροπών και κριτής εισηγήσεων 14 διεθνών - παγκοσμίων συνεδρίων και 25 πανελλήνιας εμβέλειας. Είμαι συνεργάτης του Κέντρου Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΚΑΝΕΠ) της ΓΣΕΕ από το 2009. Έχω συμμετάσχει σε περισσότερα από 40 χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα. Το συγγραφικό μου έργο και τα ερευνητικά μου ενδιαφέροντά επικεντρώνονται σε ζητήματα που αφορούν τις μεθόδους έρευνας (ποσοτικές και ποιοτικές), την κοινωνιολογία, την κοινωνιολογία της εκπαίδευσης, την κοινωνιολογία του πολιτισμού, την κοινωνιολογία του εθνικισμού, την κοινωνιολογία των νέων τεχνολογιών, και την πολιτική κοινωνιολογία. Έχω εκδώσει 8 βιβλία ως μοναδικός συγγραφέας καθώς και 32 βιβλία με άλλους συνεργάτες. Πενήντα τέσσερις εργασίες μου έχουν συμπεριληφθεί σε συλλογικούς τόμους —13 εξ αυτών σε ξενόγλωσσους. Έχω δημοσιεύσει 270 άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων —135 εξ αυτών σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά ή πρακτικά διεθνών συνεδρίων. Έχουν καταγραφεί 1300 περίπου ετεροαναφορές στο έργο μου —970 εξ αυτών σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά ή πρακτικά συνεδρίων. Επίσης συμμετέχω στις εκδοτικές επιτροπές 9 διεθνών περιοδικών και είμαι κριτής άρθρων σε 14 διεθνή περιοδικά και 10 ελληνικά. Επίσης, διευθύνω τη σειρά Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, των εκδόσεων Gutenberg.

Είμαι παντρεμένος με την Ευαγγελία Μαυρικάκη, αναπληρώτρια καθηγήτρια Βιολογίας και Αγωγής Υγείας στο Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών και είμαι πατέρας δίδυμων θυγατέρων.

**Πίνακας Δημοσιεύσεων σύμφωνα με το
Ιδρυματικό Καταθετήριο Επιστημονικών Εργασιών
του Α.Π.Θ.**

	2022	2021	2020	2019	2018	2017	Σύνολο 6-ετίας	Έως 2016	Χωρίς έτος	Σύνολο
Άρθρο σε Περιοδικό	1	4	4	0	2	9	20	137	0	157
Άρθρο σε Πρακτικά Συνεδρίου	1	0	1	1	2	0	5	65	0	70
Ανακοίνωση σε Συνέδριο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Βιβλίο - Διδακτικό Εγχειρίδιο	2	1	0	3	0	1	7	21	0	28
Μονογραφία	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Βιβλιοκρισία	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Κεφάλαιο σε Συλλογικό Τόμο ή Λήμμα σε Λεξικό/Εγκυκλοπαίδεια	1	2	3	0	6	2	14	41	0	55
Επιμέλεια Συλλογικού Τόμου	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Μετάφραση - Επιμέλεια Μετάφρασης	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Μελέτη - Τεχνική Αναφορά	0	0	3	2	1	0	6	1	0	7
Εικαστική Έκθεση	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Έργο Εικαστικών Τεχνών	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ηχογράφηση	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ταινία, Εκπομπή, Σειρά, Διαφημιστικό	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Θεατρική Παράσταση	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Συναυλία	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Μουσική Σύνθεση	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Χωρίς Τύπο	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	5	7	11	6	11	12	52	266	0	318

Aggregate Table of Publications at the Institutional Repository of Academic Publications (IKEE)

	2022	2021	2020	2019	2018	2017	6 year total	Up to 2016	Without year	Total
Journal Article	1	4	4	0	2	9	20	137	0	157
Conference Proceedings Article	1	0	1	1	2	0	5	65	0	70
Conference Announcement	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Book - Textbook	2	1	0	3	0	1	7	21	0	28
Monograph	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Book Review	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Book Chapter	1	2	3	0	6	2	14	41	0	55
Book Editing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Translation	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Technical Report	0	0	3	2	1	0	6	1	0	7
Artistic Exhibition	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Artwork	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Audio Recording	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Video Recording	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Theatrical Performance	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Concert	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Musical Composition	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Untyped	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	5	7	11	6	11	12	52	266	0	318

Citation metrics [Help](#)

Publication years:	1993-2022
Citation years:	29 (1993-2022)
Papers:	394
Citations:	1035
Cites/year:	35.69
Cites/paper:	2.63
Authors/paper:	3.19
h-index:	15
g-index:	23
hI,norm:	10
hI,annual:	0.34
hA-index:	4
Papers with ACC >= 1,2,5,10,20:	26,12,3,0,0

1. Προσωπικά Στοιχεία

Όνοματεπώνυμο: Αργύρης Κυρίδης

Διεύθυνση:

Εργασίας: ΤΕΠΑΕ, Παιδαγωγική Σχολή ΑΠΘ, Πύργος Παιδαγωγικής,
Πανεπιστημιούπολη, Θεσσαλονίκη, 54124

Οικίας: Πολυτεχνείου 61, 55535, Πυλαία, Θεσσαλονίκη

Στρ. Μακρυγιάννη 9, 151 26, Μαρούσι, Αττική.

Τηλέφωνο:

Εργασίας: 2310-995961

Οικίας: 210 6108976

Κινητό: 6944 473892

E- mail : akiridis@nured.auth.gr

Ιστοσελίδα:

<http://nrd02w3.nured.auth.gr/modules/stafPersonalPage/Details.aspx?id=92&fileToSHow=/modules/stafPersonalPage/cvs/92.htm>

<http://www.nured.auth.gr/dp7nured/?q=el/userprofile/39>

<http://blogs.auth.gr/akiridis/>

2. Σπουδές

Πτυχίο (B.A.) από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης & Δημόσιας Διοίκησης. (1983 - 1987).

Μεταπτυχιακό δίπλωμα (M.Sc.) με υποτροφία του Ιδρύματος Κασσιμάτη στην Πολιτική Επιστήμη και την Κοινωνιολογία από το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (University of London - Birkbeck College) (1988 - 1989).

Διδακτορικό δίπλωμα (Ph.D.) από τη Νομική Σχολή, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης & Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών στην Κοινωνιολογία με έμφαση στην Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Τίτλος Διατριβής: *"Οι ανισωτικές λειτουργίες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, όπως εμφανίζονται μέσα από τους εισιτήριους διαγωνισμούς για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα"*. Επιβλέπων Καθηγητής: Κωνσταντίνος Τσουκαλάς. Βαθμός: Άριστα (ομόφωνα). (1988 - 1994).

3. Δημοσιεύσεις

3.1. Διδακτορική Διατριβή

Κυρίδης Α. (1994). *Οι ανισωτικές λειτουργίες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος όπως εμφανίζονται μέσα από τους εισιτήριους διαγωνισμούς για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα*. Πανεπιστήμιο Αθηνών, Νομική Σχολή, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης: Αθήνα.

Η έρευνα για την εκπαιδευτική ανισότητα στην Ελλάδα, μέσα από τη χρήση των στατιστικών μεγεθών που αφορούν στα κοινωνικά χαρακτηριστικά των Ελλήνων φοιτητών, αλλά και τη χρήση άλλων στατιστικών μεγεθών, που θα ήταν σε θέση να μας πληροφορήσουν για τις διαστάσεις, τις τάσεις αλλά και τα ιδιαίτερα γνωρίσματα της ελληνικής εκπαιδευτικής ανισότητας, παρουσιάζει το γνώρισμα να μην καλύπτει σημαντικά μεγάλες χρονικές περιόδους της ελληνικής εκπαιδευτικής ιστορίας. Θα μπορούσε να θεωρείται αποσπασματική, γεγονός, βέβαια, που σε καμία περίπτωση δεν μειώνει την επιστημονική της εγκυρότητα, αποτελεσματικότητα και αποκαλυπτικότητα ως προς τη μορφή και το είδος των διενεργούμενων ερευνητικών εργασιών. Το θέμα των εισιτηρίων διαγωνισμών, ως ερευνητική ενότητα, έχει τύχει εμπεριστατωμένης διαπραγμάτευσης, περισσότερο σε θεωρητικό, και λιγότερο σε πρακτικό και στατιστικό επίπεδο. Και στην περίπτωση αυτή, όμως, επικράτησε η γενίκευση, ως προς το κατά περίπτωση σύστημα εισαγωγής, και η ερευνητική μερικότητα ως προς τη χρονική περίοδο. Η διδακτορική διατριβή, στοχεύει στο να καλύψει, ερευνητικά, μία μεγάλη περίοδο της ελληνικής εκπαιδευτικής ιστορίας, αυτής που εκτείνεται από το τέλος του εμφυλίου πολέμου και την απαρχή του νεοδομημένου ελληνικού κράτους (1955), ως και τις τελευταίες εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις του 1985. Μέσα στην παραπάνω ιστορική - εκπαιδευτική περίοδο, έλαβε χώρα ένα σύνολο από εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις και αλλαγές των συστημάτων εισαγωγής στα Α.Ε.Ι. Επίκεντρο της έρευνας στάθηκε η καταγραφή δύο βασικών γνωρισμάτων των σχολικών μηχανισμών που κατά καιρούς ίσχυσαν:

1. Η εκπαιδευτική ανισότητα.
  2. Τα συστήματα εισαγωγής στην ανώτατη εκπαίδευση.
- Έτσι, η περίοδος που εξετάστηκε χωρίστηκε σε πέντε (5) υποπεριόδους, με βάση τις θεσμικές και πρακτικές αλλαγές που εμφανίστηκαν, είτε στο σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος, είτε στα συστήματα εισαγωγής των νέων στα Α.Ε.Ι. Οι εν λόγω υποπεριόδοι είναι:
1. 1957 - 1963, όπου κυριάρχησε η λειτουργική δομή που θέσπισαν τα νομοθετήματα της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης του 1957-59.
  2. 1964 - 1966, όπου η κυβέρνηση του Γ. Παπανδρέου επιφέρει νέες μεταβολές στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.
  3. 1967 - 1975, όπου η χούντα καταστρέφει κάθε προηγούμενο θετικό βήμα, που πραγματοποιήθηκε στην ελληνική κοινωνία και, βέβαια, στο χώρο της εκπαίδευσης.
  4. 1976 - 1981, όπου γίνεται προσπάθεια παλιννόστησης των πολιτειακών και εκπαιδευτικών δομών.
  5. 1981 - 1985, όπου εμφανίζεται μια καθολική μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού χώρου.

Για το συγκεκριμένο διάστημα των 30 ετών και για κάθε υποπεριόδο του, παρουσιάζονται, αναλυτικά και σχολιασμένα, όλα τα στατιστικά στοιχεία που αφορούν τα βασικά μεγέθη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και τα στοιχεία που συνιστούν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της ελληνικής εκπαιδευτικής ανισότητας, για κάθε έτος ξεχωριστά. Όποτε είναι δυνατόν, δηλαδή όταν υπάρχουν αντίστοιχα διεθνή στοιχεία, επιχειρείται και η σύγκριση τους με τα ελληνικά. Παράλληλα με την παρουσίαση και ανάλυση των στατιστικών στοιχείων παρουσιάζεται και αναλύεται και το εκάστοτε σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ώστε να δημιουργείται μία, όσο το δυνατόν πληρέστερη εικόνα των συνθηκών που επικράτησαν (κοινωνικών & εκπαιδευτικών) κατά την περίοδο στην οποία αναφέρονται τα στατιστικά στοιχεία. Επιπροσθέτως, όλα τα παραπάνω στοιχεία και επισημάνσεις τοποθετούνται σε ένα, από την αρχή της διατριβής προσδιορισμένο, θεωρητικό πλαίσιο, το οποίο αναφέρεται στις βασικές αρχές της εκπαιδευτικής ανισότητας, στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και στο γενικό και ειδικό πλαίσιο των συστημάτων εισαγωγής στα Α.Ε.Ι. Στην αρχή κάθε κεφαλαίου που αφορά

σε συγκεκριμένη υποπερίοδο της εργασίας επιχειρείται η παρουσίαση, η ανάλυση και η κριτική των βασικών εκπαιδευτικών γνωρισμάτων και μεταρρυθμίσεων της υποπεριόδου, καθώς και του συστήματος εισαγωγής που ίσχυσε. Τα στατιστικά στοιχεία που καταγράφονται και αναλύονται στη διατριβή προέρχονται από δύο βασικές πηγές - την Ε.Σ.Υ.Ε. και τη βιβλιογραφία - και σε πολλές περιπτώσεις έτυχαν ειδικής κατά περίπτωση επεξεργασίας, ώστε να ανταποκρίνονται στα ερευνητικά πλαίσια της εργασίας. Στο τελευταίο κεφάλαιο του εμπειρικού μέρους της διατριβής εφαρμόζεται μία πρωτότυπη μέθοδος παρουσίασης των στοιχείων που λεπτομερειακά παρατέθηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια: Όλα τα στατιστικά στοιχεία παρουσιάζονται και πάλι, αλλά αυτή τη φορά χρησιμοποιούνται οι μέσοι όροι τους για κάθε πενταετία της περιόδου των 30 ετών, ώστε να υπάρχει μία πιο σύντομη και συμπαγής καταγραφή της πορείας τους. Παράλληλα, δημιουργούνται δείκτες ευκαιριών στην ανώτατη παιδεία, με τη μορφή των πιθανοτήτων εισαγωγής στα Α.Ε.Ι., ανάλογα με τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των φοιτητών, όπως το γεωγραφικό διαμέρισμα κατοικίας των γονέων τους, το επάγγελμα του πατέρα τους (κοινωνικό - οικονομικό *status*) και τη μόρφωση των γονέων τους (πατέρας & μητέρα). Κατ' αυτόν τον τρόπο, δημιουργείται μία σαφέστερη εικόνα για το μέγεθος, τις τάσεις και την ένταση της ελληνικής εκπαιδευτικής ανισότητας.

Με βάση τις παραπάνω αναφορές και επισημάνσεις θεωρούμε ότι η διατριβή περιέχει κάποιες πρωτοτυπίες και κάποιες ιδιαιτερότητες που αξίζει να μνημονευθούν:

1. Καταγραφή και χρησιμοποίηση όλων, σχεδόν, των ερευνών και εργασιών που έχουν εκπονηθεί και αφορούν στην εκπαιδευτική ανισότητα στον ελληνικό χώρο (σε επίπεδο στατιστικής μελέτης) και τα συστήματα εισαγωγής για τα Α.Ε.Ι.
2. Καταγραφή και ομαδοποίηση των βασικών στατιστικών μεγεθών που αφορούν στην ανώτατη εκπαίδευση, καθώς και όλων των στατιστικών μεγεθών που αφορούν στην ελληνική εκπαιδευτική ανισότητα, της περιόδου των 30 ετών.
3. Προσπάθεια συσχέτισης των συστημάτων εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, που κατά καιρούς ίσχυσαν, με τα κατά περίοδο μεγέθη της εκπαιδευτικής ανισότητας, ώστε να δημιουργηθεί το κατάλληλο πεδίο έρευνας της διάδρασης των συστημάτων εισαγωγής στα Α.Ε.Ι. με τις ανισωτικές λειτουργίες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος κατά την κρίσιμη λειτουργία της επιλογής αυτών που θα φοιτήσουν στα Α.Ε.Ι.
4. Για πρώτη φορά χρησιμοποιούνται οι πιθανότητες εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (με τη μορφή δεικτών ευκαιριών) ανάλογα με τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των νέων για μία τόσο μεγάλη περίοδο της ελληνικής εκπαιδευτικής ιστορίας, ώστε να διαπιστωθεί και να ερευνηθεί το μέγεθος της εκπαιδευτικής ανισότητας και το επίπεδο της αναπαραγωγής των υφιστάμενων κοινωνικών δομών και των κοινωνικών διακρίσεων και προνομίων.
5. Για πρώτη φορά επιχειρείται προσπάθεια καταγραφής της υλικοτεχνικής υποδομής και των συνθηκών στέγασης των σχολείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στα διάφορα γεωγραφικά διαμερίσματα της χώρας, ώστε να διαπιστωθούν χωροταξικές και γεωγραφικές ανισότητες ως προς το επίπεδο κατανομής των εκπαιδευτικών πόρων και των συνθηκών λειτουργίας των διδακτηρίων μέσης εκπαίδευσης.

Η μελέτη της εκπαιδευτικής ανισότητας στο επίπεδο ευκαιριών εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και σε συνδυασμό με τα συστήματα εισαγωγής, που κατά καιρούς ίσχυσαν στον ελληνικό χώρο οδήγησαν σε μία σειρά παρατηρήσεων:

1. Η εκπαιδευτική ανισότητα αποτελεί γεγονός αδιαμφισβήτητο, το οποίο χαρακτηρίζει τις ελληνικές εκπαιδευτικές δομές και μηχανισμούς.
2. Τα μεγέθη και οι τάσεις της παραπάνω ανισότητας ακολουθούν τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα του ελληνικού κοινωνικού ιστού (σημαντικό επίπεδο αναπαραγωγής των κοινωνικών προνομίων και διακρίσεων προς όφελος των κοινωνικών διακρίσεων και προνομίων με βάση τις ηγεμονεύουσες αξίες και κοινωνικές προτεραιότητες, καθώς και των κυρίαρχων κοινωνικών επιδιώξεων ως προς τις ελπίδες κοινωνικής και οικονομικής αποκατάστασης).
3. Όποτε υπήρξαν διαθέσιμα στοιχεία που να επιτρέπουν τη σύγκριση με διεθνή στατιστικά δεδομένα, παρατηρήθηκε μία βελτιωμένη θέση της χώρας μας στο επίπεδο της εκπαιδευτικής ανισότητας σε σχέση με άλλες, περισσότερο "ανεπτυγμένες" δυτικές χώρες. (Σημαντικό διαφοροποιητικό στοιχείο μεταξύ των χωρών αυτών και της Ελλάδας

αποτελέσει η δόμηση του κοινωνικού ιστού και η διάρθρωσή του γύρω από τις οικονομικές δομές του περιφερειακού καπιταλισμού και της υπερδιόγκωσης του δημοσίου τομέα).

4. Τα συστήματα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση υπήρξαν, με ελάχιστες χαρακτηριστικές εξαιρέσεις, σχεδιασμένα και εφαρμοσμένα, με βάση τις κυρίαρχες φιλελεύθερες αρχές της αξιοκρατίας και του ανταγωνισμού. Δύσκολα, θα μπορούσε, κάποιος να ισχυριστεί ότι συνέτειναν στην αναπαραγωγή των κυρίαρχων προνομίων και διακρίσεων. Αντίθετα, κατέστησαν τους υποψήφιους ίσους κατά τη διαδικασία επιλογής τους - άσχετα αν ήταν άνισοι μεταξύ τους.
5. Η βασική "ευθύνη" για τη δημιουργία και διαίωνιση της εκπαιδευτικής ανισότητας θα πρέπει ν' αναζητηθεί στην εκπαιδευτική διαδικασία που προηγείται των εισιτηρίων διαγωνισμών, αυτής της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαιδευτικής διαδικασίας, η οποία αναπαράγει τα υφιστάμενα κοινωνικά προνόμια και διακρίσεις μετατρέποντάς τα και σε εκπαιδευτικά.
6. Ο ρόλος των συστημάτων εισαγωγής ως προς τη διατήρηση και αναπαραγωγή των κοινωνικών - εκπαιδευτικών διακρίσεων και προνομίων συνίσταται στον έλεγχο και νομιμοποίηση της προηγούμενης εκπαιδευτικής διαδικασίας (πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας) προσεπικυρώνοντας τις ανισωτικές τους λειτουργίες μέσω του αυξημένου κύρους που περιθάλλει το διαδικαστικό τους μέρος και της αυξημένης αποδοχής που απολαμβάνουν από τους ενδιαφερόμενους φορείς (εκπαιδευόμενους, εκπαιδευτικούς, οικογένειες υποψηφίων, κοινωνικούς και πολιτικούς μηχανισμούς).

3.2. Άρθρα σε ελληνικά επιστημονικά περιοδικά και σε πρακτικά συνεδρίων

3.2.1. Κυρίδης, Α. (1994). Η κρατική διαχείριση των κοινωνικών θεσμών - Η περίπτωση της εκπαίδευσης. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 72, 73 & 74, 42-49, 27-38 & 38-46.

Οι κοινωνικοί θεσμοί αποτελούν κοινωνικά μορφώματα, αναπόσπαστα τμήματα κάθε μορφής κοινωνικής οργάνωσης και δημιουργήθηκαν για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένων αναγκών και σκοπών, που οι κοινωνικοί σχηματισμοί θεωρούν ως πρωτεύοντες για την εύρυθμη λειτουργία, συντήρηση και αναπαραγωγή τους. Παράλληλα, η συνεχώς διογκούμενη κρατική δραστηριότητα εμφανίζει σημαντικό και ευρύτατο παρεμβατικό πεδίο σε ένα ευρύτατο πεδίο κοινωνικών δραστηριοτήτων και οργανωτικών πλαισίων. Το "Πολιτικό" συμπλέκεται με το "Κοινωνικό" σε μία διαλεκτική σχέση, όπου λαμβάνει χώρα ένας αμοιβαίος προσδιορισμός του κοινωνικού και πολιτικού χώρου και της κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης. Ως εκ τούτου δεν μπορούμε να αγνοήσουμε την κρατική παναρμοδιότητα και τον απροκάλυπτο παρεμβατισμό της σε κάθε έκφραση του κοινωνικού γίνεσθαι. Η ιστορική διαδρομή του Κράτους οδηγεί στη διαπίστωση ότι το απαθές και ουδέτερο Κράτος Δικαίου που οραματίστηκαν οι στοχαστές του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού έχει παραδώσει τη "σκυτάλη" στον νέο κοινωνικό επινεμητή, θεματοφύλακα της καθεστηκυίας κοινωνικής οργάνωσης, προστάτη των κοινωνικών δικαιωμάτων και οργανωτή και επιβλέποντα των κοινωνικών μηχανισμών, το Κοινωνικό Κράτος, το οποίο νομοθετώντας ακατάπαυστα αναλαμβάνει την προστασία και την οργανωτική αρμοδιότητα κάθε κοινωνικής έκφρασης. Το νέο πρόσωπο του σύγχρονου Κράτους και η διαλεκτική σχέση μεταξύ κοινωνικού και πολιτικού εκφράζονται μέσα από τη διαχείριση των κοινωνικών θεσμών. Οι δύο αντίποδες της κοινωνιολογικής και πολιτικής θεωρίας, ο δομολειτουργισμός και ο μαρξισμός για διαφορετικούς λόγους ο καθένας αναγνωρίζουν την κρατική διεϊσδυση στον κοινωνικό ιστό. Η κρατική πολυσχιδής παρέμβαση αποτέλεσε κοινωνικό αίτημα που κατακτήθηκε μέσα από ένα σύνολο μακροχρόνιων κοινωνικών και πολιτικών διαδράσεων, αλλά κανείς δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι επιστρατεύθηκε μόνο και μόνο για να αμβλύνει τις κοινωνικές ανισότητες προς όφελος των κοινωνικά αδύναμων. Παράλληλα, αναλαμβάνοντας τη νομοθετική περιβολή των κοινωνικών θεσμών διαδραματίζει σημαντικότερο ρόλο ως προς τη διατήρηση και αναπαραγωγή της καθεστηκυίας κοινωνικής και πολιτικής τάξης. Η εκπαίδευση, ως κοινωνικός θεσμός, φέρουσα όλα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα και λειτουργικές αρμοδιότητες των κοινωνικών θεσμών εμπίπτει στην κρατική παναρμοδιότητα και τυγχάνει της οργανωτικής κρατικής φροντίδας και της φερεγγυότητας για την ορθή και δίκαιη λειτουργία της, που πηγάζει από αυτή. Κατ' αυτόν τον τρόπο εξυπηρετείται το κοινωνικό αίτημα για ένα ορθολογικά διαρθρωμένο εκπαιδευτικό σύστημα, το οποίο θα λειτουργεί με βάση αξιοκρατικά κριτήρια και θα χρησιμεύει σαν εφαλτήριο κοινωνικής ανόδου για τους κοινωνούς εξυπηρετώντας παράλληλα κοινωνικοπολιτικούς στόχους, όπως η ελεγχόμενη κοινωνική - πολιτική κοινωνικοποίηση και η άσκηση κοινωνικού - πολιτικού ελέγχου επιστρατεύοντας μηχανισμούς, όπως τ' αναλυτικά προγράμματα, το τελετουργικό μέρος της διδασκαλίας, την προσωπικότητα του δασκάλου, το σύστημα αξιολόγησης της μαθητικής επίδοσης, το αίσθημα της υποταγής, τις συνθήκες ανταγωνισμού κ.λπ.

3.2.2. Κυρίδης, Α. (1994). Κριτική της αποστήθισης ως μαθησιακής μεθόδου και κριτηρίου για την αξιολόγηση της μαθητικής επίδοσης - Αποστήθιση και Γενικές Εξετάσεις. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 77, 21-28.

Οι εισιτήριοι διαγωνισμοί, δηλαδή οι Γενικές Εξετάσεις για την επιλογή των αξιότερων που θα φοιτήσουν στα ελληνικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν τεθεί στο επίκεντρο της κοινωνικής και πολιτικής προβληματικής. Τα ζητήματα που απασχολούν περισσότερο τους ενδιαφερόμενους φορείς εστιάζονται κατά κύριο λόγο στη διαφύλαξη του αδιάβλητου και αξιοκρατικού χαρακτήρα τους και λιγότερο στα βασικά γνωρίσματα

της αξιολογικής διαδικασίας, όπως αυτό της μαθησιακής μεθόδου που ακολουθείται εκ μέρους των αξιολογούμενων και που αξιολογείται θετικά εκ μέρους των βαθμολογητών τους. Η αποστήθιση ως μαθησιακή μέθοδος και ως κριτήριο αξιολόγησης της μαθητικής επίδοσης τυγχάνει σημαντικής αρνητικής κριτικής από παιδαγωγική, ψυχολογική, και κοινωνιολογική άποψη. Ωστόσο, παρ' όλα τα αρνητικά στοιχεία που παρουσιάζει η αποστήθιση διατηρείται, πεισματικά ως η μοναδική μαθησιακή και αξιολογική μέθοδος στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Η διατήρηση της "παπαγαλίας" ως κυρίαρχο γνώρισμα της δευτεροβάθμιας εκπαιδευτικής διαδικασίας και ως μοναδικό μαθησιακό και αξιολογικό κριτήριο οφείλεται σε ένα σύνολο από τεχνικούς λόγους, όπως η ανάγκη της επισφράγισης της αντικειμενικότητας των Γενικών Εξετάσεων, και για λόγους κοινωνικούς όπως η αναπαραγωγή και νομιμοποίηση της κυρίαρχης ιδεολογίας που περιέχεται στα "φωτογραφιζόμενα" από τους μαθητές σχολικά εγχειρίδια, η ασφαλής κοινωνικοποίηση και η άσκηση κοινωνικού ελέγχου και, τέλος, η ασφαλής πολιτική κοινωνικοποίηση και η άσκηση πολιτικού ελέγχου.

3.2.3. Κυρίδης, Α. Μαυρικάκη, Ε. & Νερούτσος, Α. (1995). Συμβολή στη μελέτη της ελληνικής εκπαιδευτικής ανισότητας με βάση τα στατιστικά στοιχεία της Ανώτατης Εκπαίδευσης (Περίοδος 1984 - 1991). *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 76, 29-37.

Η εκπαιδευτική ανισότητα αποτελεί αδιαμφισβήτητο χαρακτηριστικό του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού. Πολλές μελέτες έχουν εκπονηθεί που αποδεικνύουν, αναλύουν και ερμηνεύουν το φαινόμενο. Ωστόσο, οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι κατά τα τελευταία χρόνια εμφανίζεται σχετική στασιμότητα και οι πληροφορίες για τη δυναμική και το μέγεθος της εκπαιδευτικής κινητικότητας προς την ανώτατη βαθμίδα της ελληνικής εκπαιδευτικής πυραμίδας μειώνονται αισθητά. Με βάση την παραπάνω διαπίστωση και σε συνδυασμό με τις αλλαγές που υιοθέτησε η Ε.Σ.Υ.Ε. στην έκδοση των στατιστικών στοιχείων επιχειρούμε την καταγραφή της ελληνικής εκπαιδευτικής ανισότητας. Χρησιμοποιώντας τα στοιχεία που εκδίδει κατ' έτος η Ε.Σ.Υ.Ε. καθώς και ανάλογα δημογραφικά στοιχεία προερχόμενα από την ίδια πηγή δημιουργούμε δείκτες ευκαιριών για πρόσβαση στην ανώτατη παιδεία, ανάλογα με τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των πρωτοετών φοιτητών (επάγγελμα πατέρα, μόρφωση πατέρα και μητέρας και γεωγραφικό διαμέρισμα κατοικίας των γονέων). Η μεθοδολογία παρουσίασης των στοιχείων που ακολουθείται είναι η εξής :

1. Παρουσιάζονται οι απόλυτοι αριθμοί και τα ποσοστά μεταβολής των εισαχθέντων και των υποψηφίων, καθώς και τα ποσοστά των εισαχθέντων επί των υποψηφίων.
2. Παρουσιάζονται τα ποσοστά των πρωτοετών φοιτητών κατά ομάδες ηλικίας.
3. Παρουσιάζονται οι απόλυτοι αριθμοί των ανδρών και των γυναικών πρωτοετών φοιτητών καθώς και τα ποσοστά τους επί του συνόλου των πρωτοετών φοιτητών.
4. Παρουσιάζονται οι πιθανότητες εισαγωγής των νέων στα Α.Ε.Ι ανάλογα με το επάγγελμα του πατέρα τους και το γεωγραφικό διαμέρισμα κατοικίας των γονέων τους.
5. Παρουσιάζονται οι πιθανότητες εισαγωγής των νέων στα Α.Ε.Ι. ανάλογα με τη μόρφωση του πατέρα και της μητέρας τους και το γεωγραφικό διαμέρισμα κατοικίας των γονέων τους.

Από την επεξεργασία και παράθεση των στατιστικών στοιχείων προκύπτει ότι :

1. Παρουσιάζονται αυξομειώσεις στη ζήτηση και προσφορά πανεπιστημιακών θέσεων, καθώς και σχετική σταθερότητα της ποσοστιαίας διαφοράς μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης.
2. Παρατηρείται αυξητική τάση της αντιπροσώπευσης του γυναικών στο σύνολο του φοιτητικού πληθυσμού.
3. Η συνεχώς αυξανόμενη τάση της μείωσης των "υπερήλικων φοιτητών" παρουσιάζει μία ενδιαφέρουσα αυξομείωση κατά την οκταετία που εξετάζουμε.
4. Τις περισσότερες πιθανότητες εισαγωγής στα ελληνικά Α.Ε.Ι. παρουσιάζουν οι γόνοι των υπαλλήλων γραφείων και των ελευθέρων επαγγελματιών - επιστημόνων.

5. Ως προς τη μόρφωση των γονέων, οι γόννοι των πτυχιούχων γονέων εμφανίζουν συντριπτικά μεγαλύτερες πιθανότητες εισαγωγής σε σχέση με κάθε άλλη μορφωτική κατηγορία.
6. Ο τόπος κατοικίας των γονέων δεν εμφανίζει στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση ως προς τις πιθανότητες εισαγωγής στα Α.Ε.Ι.

3.2.4. Κυρίδης, Α. (1995). Πανελλαδικές Γενικές Εξετάσεις - Στρατηγικός σχεδιασμός για μία θέση στον ήλιο. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 78, 34-37.

Η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί στόχο ζωής για ένα μεγάλο μέρος των νέων μας, καθώς και για τις οικογένειές τους. Αποτέλεσμα της παραπάνω υψηλής ιεράρχησης που επιφυλάσσουν οι κοινωνοί στα πανεπιστημιακά πτυχία ως εφελθρία κοινωνικής ανόδου και ως πιστοποιητικά υψηλού κοινωνικού και οικονομικού κύρους είναι ένα σύνολο από μεθοδεύσεις που μετέρχονται οι υποψήφιοι και οι οικογένειές τους, ώστε να επιτύχουν την εισαγωγή τους. Οι μεθοδεύσεις, στις οποίες αναφερθήκαμε εντοπίζονται σε δύο βασικούς τομείς: στον οικογενειακό οικονομικό προγραμματισμό και σε μία νέα στρατηγική επιλογή, που κατά τα τελευταία χρόνια, αναπτύσσεται όλο και εντονότερα· αυτή της τμηματικής συμμετοχής στις Γενικές Εξετάσεις σε διαφορετικά, για κάθε χρονιά, μαθήματα. Στο γεγονός αυτό συνεπικουρεί και η οικεία νομοθεσία που επιτρέπει την κατοχύρωση της βαθμολογίας κατά μάθημα. Ο οικογενειακός οικονομικός προγραμματισμός διαμορφώνεται με βάση τις εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών λόγω του συνεχώς αυξανόμενου οικονομικού κόστους της φροντιστηριακής εκπαίδευσης και της συμπληρωματικής εκπαίδευσης (εκμάθηση ξένων γλωσσών & απόκτηση άλλων συμπληρωματικών εφοδίων). Από την άλλη, τα περιθώρια που αφήνει η οικεία νομοθεσία επιτρέπουν την τμηματική συμμετοχή στις Γενικές Εξετάσεις με συνακόλουθη μείωση της εξεταστέας, κατ' έτος, ύλης και αύξηση των πιθανοτήτων εισαγωγής. (Σχετικές έρευνες έχουν αποδείξει ότι οι απόφοιτοι παλαιότερων ετών έχουν περισσότερες πιθανότητες εισαγωγής στα τριτοβάθμια ιδρύματα). Σύμφωνα με τα παραπάνω, η συμμετοχή στις Γενικές Εξετάσεις μετατρέπεται σε αντικείμενο στρατηγικού σχεδιασμού εκ μέρους των υποψηφίων και των οικογενειών τους, ώστε να επιτευχθεί ο υψηλός στόχος των πανεπιστημιακών σπουδών - πολλές φορές "πάση θυσία" - και να ευοδωθούν οι ελπίδες για απόκτηση κοινωνικού κύρους και ανοδικής κοινωνικής κινητικότητας.

3.2.5. Κυρίδης, Α. (1995). Οι κοινωνικές προεκτάσεις του συστήματος αξιολόγησης της μαθητικής επίδοσης - Η στρατηγική μίας κοινωνικής επιλογής. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 79, 24-31.

Η αξιολόγηση της μαθητικής επίδοσης αποτελεί αυτονόητο, αδιαφιλονίκητο και αναπόσπαστο τμήμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Το εκπαιδευτικό σύστημα ως κοινωνικό μόρφωμα και ως τυπική έκφραση ενός κοινωνικού θεσμού φέρει όλα τα χαρακτηριστικά των κοινωνικών θεσμών και της διαχείρισης που απολαμβάνουν αυτοί από το κράτος. Με άλλα λόγια, επιτελεί μία διπλή λειτουργία: ικανοποιεί την απαίτηση των κοινωνιών για εκπαίδευση και παράλληλα τους κοινωνικοποιεί σύμφωνα με τις κυρίαρχες αντιλήψεις και ιδεολογικά προτάγματα. Παράλληλα, ορθολογικοποιείται σιωπηρά το σύνολο των εκπαιδευτικών δομών και των μηχανισμών τους. Το σύστημα αξιολόγησης της μαθητικής επίδοσης ως εκπαιδευτική τεχνική βασίζεται στα ιδεολογικά προτάγματα του φιλελευθερισμού: της αξιοκρατίας, της ισότητας ευκαιριών και της ατομικής και οικογενειακής αυτονομίας. Παρ' όλα αυτά, το αξιοκρατικό του επίχρισμα εμπίπτει σε ένα μονόπλευρο και ετερογενή προσδιορισμό με βάση την κυρίαρχη ιδεολογία και τις κυρίαρχες κοινωνικές αντιλήψεις. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι εκπαιδευόμενοι αξιολογούνται ως προς την εμπέδωση της κυρίαρχης ιδεολογίας, η οποία έχει τη μορφή εκπαιδευτικής ύλης που ορίζεται μονομερώς ως πρυτανεύουσα. Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι, άτομα ετερογενή με κλιμακούμενα κοινωνικά χαρακτηριστικά, με διαφορετική κοινωνική και πολιτισμική προέλευση, ζώντας σε περιοχές με διαφορετική χωροταξική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη, αξιολογούνται με βάση ένα πλέγμα κοινωνικών αξιών και ιεραρχήσεων. Το σύστημα

αξιολόγησης της μαθητικής επίδοσης ως μηχανισμός των εκπαιδευτικών θεσμών εντέλλεται και στις παραπληρωματικές λειτουργίες του κοινωνικού ελέγχου και της ρύθμισης της κοινωνικής κινητικότητας. Οι δύο παραπάνω λειτουργίες τυγχάνουν της καλύτερης εξυπηρέτησης από το σύστημα αξιολόγησης της μαθητικής επίδοσης, λόγω του αυξημένου κύρους του στη συνείδηση όχι μόνο των συμμετεχόντων στην εκπαιδευτική διαδικασία αλλά και στο σύνολο των κοινωνιών.

- 3.2.6. Κυρίδης, Α. Μαυρικάκη, Ε. & Ζαφειράτος, Κ. (1995). Συγκριτική αντιπαραβολή των συστημάτων αξιολόγησης της μαθητικής επίδοσης κατά τις γενικές εξετάσεις της Ελλάδας και της Κύπρου στο μάθημα της βιολογίας. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, Ειδικό αφιέρωμα στην κυπριακή εκπαίδευση, 84, 28-39.

Ελάχιστες εργασίες έχουν γίνει στην Ελλάδα που ν' αφορούν στο σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση που ισχύει στην Κυπριακή Δημοκρατία. Ειδικότερα, η αμοιβαία δυνατότητα των Κυπρίων και Ελλήνων υποψηφίων να εισαχθούν στα ελληνικά και κυπριακά Α.Ε.Ι. αντίστοιχα καθιστά το υπό εξέταση θέμα επίκαιρο. Στην παρούσα εργασία επιχειρείται μία καταγραφή των βασικών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων του κυπριακού συστήματος εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και εν συνεχεία η αντιπαραβολή τους με τα αντίστοιχα θεματικά χαρακτηριστικά του ελληνικού συστήματος εισαγωγής στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ειδικότερα, εξετάζονται συγκρινόμενα τα συστήματα αξιολόγησης της μαθητικής επίδοσης κατά τις γενικές εξετάσεις στο μάθημα της βιολογίας. Τα δύο συστήματα παρουσιάζουν σημαντικές ομοιότητες, αλλά και διαφορές που οφείλονται στη διαφορετική λειτουργική φιλοσοφία που βρίσκεται πίσω από το σχεδιασμό τους.

- 3.2.7. Κυρίδης, Α. (1995). Διλήμματα και αδιέξοδα της ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής. *Μακεδόν*, 1, 101-112.

Η αντιφατική και συνεχώς μεταβαλλόμενη ελληνική εκπαιδευτική πολιτική σε συνδυασμό με συγκεκριμένες αδυναμίες του εκπαιδευτικού μας συστήματος και του συστήματος εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση έχουν δημιουργήσει ένα σύνολο από σημαντικές δυσλειτουργίες στην πανεπιστημιακή μας εκπαίδευση και στην αγορά εργασίας. Είναι προφανές λοιπόν ότι τα προβλήματα αυτά επηρεάζουν και τη διαμόρφωση της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας. Κατ' αυτόν τον τρόπο βρισκόμαστε μπροστά σε ένα σύνολο από διλήμματα και αδιέξοδα που θα πρέπει επιτέλους να αντιμετωπιστούν δραστικά και με συνδυασμένες προσπάθειες και ενέργειες του συνόλου της πολιτικής ηγεσίας. Έτσι, η ομοφωνία που απουσίαζε από το σύνολο της εκπαιδευτικής μας ιστορίας θα πρέπει να πάρει τη θέση της συνεχούς αντιπαράθεσης για τα εκπαιδευτικά μας ζητήματα και να λυθούν τα εκπαιδευτικά μας προβλήματα όχι με "μικροχειρουργικές επεμβάσεις" σε συγκεκριμένα τμήματα του εκπαιδευτικού μας ιστού, αλλά με συνολική μελέτη της παθολογίας του και ολοκληρωτικές και συνδυαστικές παρεμβάσεις. Παρουσιάζονται και πραγματεύονται δυο βασικά ζητήματα της ελληνικής εκπαιδευτικής πραγματικότητας που δημιουργούν έντονα διλήμματα κατά την άσκηση της εκπαιδευτικής πολιτικής: Η σχετικά χαμηλή αναπαραγωγική δυνατότητα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, η οποία το καθιστά από τα δημοκρατικότερα της Ευρώπης και η "υπερφόρτωση" των ελληνικών πανεπιστημιακών σχολών από φοιτητές των οποίων οι γνώσεις δεν ανταποκρίνονται στις πανεπιστημιακές απαιτήσεις.

- 3.2.8. Κυρίδης, Α. & Μαυρικάκη, Ε. (1996). Το βιολογικό ρολόι ως παράγοντας για τη διαπίστωση ανισοτήτων στην ελληνική εκπαίδευση. Πρακτικά 17ου Συνεδρίου της Ελληνικής Εταιρίας Βιολογικών Επιστημών, Πάτρα.

Κάποιες λειτουργίες του ανθρώπινου σώματος επιτελούνται καλύτερα σε συγκεκριμένες ώρες της ημέρας. Αυτό οφείλεται στην ύπαρξη ενός "εσωτερικού ρολογιού" στον οργανισμό κάθε ανθρώπου, το οποίο του επιτρέπει να συγχρονίζει τις λειτουργίες του ανάλογα με το εξωτερικό περιβάλλον. Ο μηχανισμός αυτός συντονίζεται συνεχώς σε ακριβή εικοσιτετράωρη ημέρα με βάση τον κύκλο φωτός στον οποίο το σώμα εκτίθεται. Ενσωματώνοντας το πρόγραμμα κινήσεων του ηλίου στα κύτταρά του ο οργανισμός είναι

ικανός να προετοιμάσει τη συμπεριφορά ή τη φυσιολογία του πριν τις αλλαγές του περιβάλλοντος. Ο μηχανισμός έκκρισης μελατονίνης ρυθμίζει τους κιρκαδικούς ρυθμούς του σώματος (circadian rhythms), όπως ύπνου - ξυπνήματος και ποικίλων άλλων ορμονικών ρυθμών. Με βάση τα παραπάνω καθίσταται εμφανές ότι κάποια άτομα, λόγω των εργασιακών συνθηκών, αναγκάζονται να διαταράξουν το βιολογικό τους ρολόι δημιουργώντας ένα εσωτερικό κύκλο που διαφέρει από τον εξωτερικό. Αυτό έχει σημαντικές συνέπειες στην υγεία τους, αλλά και στις επιδόσεις κατά την εργασία τους. Στην παραπάνω περίπτωση ανήκουν οι μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και οι αντίστοιχοι εκπαιδευτικοί που αναγκάζονται να εργάζονται σύμφωνα με το κυλιόμενο ωράριο (δύο ημέρες απόγευμα και τρεις ημέρες πρωί και αντίθετα) και τις εναλλάξ εβδομάδες λειτουργίας με πρωινά και απογευματινά μαθήματα. Η συγκεκριμένη λειτουργία των σχολείων είναι αποτέλεσμα της ανεπαρκούς κτιριακής υποδομής. Δεδομένου ότι δε λειτουργούν όλα τα σχολεία της χώρας κατ' αυτόν τον τρόπο είναι εύλογο να δημιουργούνται υπόνοιες για ανισωτική αντιμετώπιση των μαθητών. Η επίδοσή τους στα μαθήματά τους και στη συμπληρωματική και παραπληρωματική εκπαίδευσή τους επηρεάζεται από την αστάθεια του προγράμματος τους και από την ενδεχόμενη διαφορετική απόδοση των εκπαιδευτικών που εργάζονται σύμφωνα με το ίδιο ωράριο. Η απόδοση των εκπαιδευτικών επηρεάζει σαφέστατα και την επίδοση και απόδοση των μαθητών τους.

3.2.9. Λεονταρή, Α. & Κυρίδης Α. (1995). Αυτοαντίληψη και συναισθήματα μοναξιάς σε παιδιά παλιννοστούντων Ελλήνων. Πρακτικά 7ου Πανελληνίου Συνεδρίου της Ελληνικής Εταιρείας Κοινωνικής Παιδιατρικής και Προαγωγής της Υγείας, Αλεξανδρούπολη.

Σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση των πιθανών αρνητικών ψυχολογικών επιδράσεων του "πολιτιστικού σοκ", το οποίο έχουν υποστεί τα παιδιά που αλλάζουν χώρα διαμονής. Θεωρούμε ότι τα παιδιά αυτά είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στην κοινωνική απόρριψη, γεγονός που μπορεί να προκαλέσει αρνητική εικόνα εαυτού, σοβαρό πρόβλημα αποξένωσης και μοναξιάς κατά τη διάρκεια της σχολικής ηλικίας με μακροπρόθεσμες συνέπειες για τη μελλοντική ψυχική τους ισορροπία και κοινωνική ένταξη. Το δείγμα αποτέλεσαν 50 παιδιά Γ' - ΣΤ' Δημοτικού. Ως όργανα μέτρησης χρησιμοποιήθηκαν η Κλίμακα Μοναξιάς των Asher, Hymel & Renshaw (1984), μία κοινωνιομετρική κλίμακα για να διαπιστωθεί η δημοτικότητα κάθε παιδιού και η κλίμακα αυτοαντίληψης του Harter (1982). Τα ερωτηματολόγια, τα οποία είναι κλίμακες αυτοαναφοράς (εκτός από την κοινωνιομετρική κλίμακα) δόθηκαν στα παιδιά μέσα στις τάξεις τους. Διαπιστώθηκαν αξιοπρόσεκτες διαφορές μεταξύ των παιδιών των παλιννοστούντων και των συμμαθητών τους ως προς την κοινωνική αυτοαντίληψη της κλίμακας Harter. Το κοινωνιομετρικό τεστ έδειξε διαφοροποιήσεις των δύο ομάδων παιδιών, ως προς τα ερευνητικά ζητούμενα. Προτείνεται η λήψη κατάλληλων μέτρων στα πλαίσια της σχολικής τάξης ώστε να αντιμετωπιστεί έγκαιρα η τυχόν περιθωριοποίηση και να αποφευχθεί η κοινωνική απομόνωση, η οποία πιθανόν να επιφέρει μια γενικότερη ψυχολογική διαταραχή και προβλήματα στην ομαλή κοινωνική τους ένταξη.

3.2.10. Κυρίδης, Α. (1996). Η επικοινωνιακή διάσταση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Εκπαιδευτικά, 41 – 42, 116-125.

Η εκπαιδευτική διαδικασία προϋποθέτει την ανάπτυξη μιας επικοινωνίας μεταξύ των συμμετεχόντων σε αυτή. Οι εκπαιδευτικοί ως πομποί μηνυμάτων, μεταδίδουν τη γνωστική ύλη, την οποία μέσα από ένα σύνολο πρακτικών και μεθοδεύσεων που συνθέτουν την εκπαιδευτική διαδικασία οι εκπαιδευόμενοι την προσλαμβάνουν, την επεξεργάζονται και την αναπέμπουν ώστε να αξιολογηθούν. Η εκπαιδευτική επικοινωνία χαρακτηρίζεται από την εξουσιαστική κυριαρχία των πομπών έναντι των δεκτών είτε στο επίπεδο του διαδικαστικού μέρους της είτε στο επίπεδο των θέσεων που καταλαμβάνουν οι συμμετέχοντες στη σχολική τάξη και στην πυραμοειδή κατανομή των θέσεων και των ρόλων. Η θεωρία της επικοινωνίας προσφέρει ένα πρωτότυπο θεωρητικό και ερευνητικό εργαλείο για τη μελέτη της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ώστε να μελετηθούν και να

κατανοηθούν συγκεκριμένα εκπαιδευτικά φαινόμενα μέσα από μια άλλη οπτική γωνία. Έτσι, ο ρόλος της γλώσσας ως επικοινωνιακός κώδικας, η άσκηση κοινωνικού ελέγχου, η αξιολόγηση των μαθητών και η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου εν γένει, η κοινωνική αναπαραγωγή μέσω της εκπαίδευσης και η διαχείριση της γνώσης είναι κάποια από τα βασικά θεωρητικά και πρακτικά προβλήματα που η επικοινωνιακή προοπτική της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι σε θέση να αναλύσει και να προσφέρει, ενδεχομένως, νέους θεωρητικούς ορίζοντες. Η συγκεκριμένη εργασία αποτελεί μια θεωρητική πρόταση που στοχεύει σε μια διαφορετική μελέτη της εκπαιδευτικής πράξης και στην αποκάλυψη κάποιων νέων διαστάσεων και θεωρητικών εκδοχών της.

3.2.11. Κυρίδης, Α. (1996). Η εκπαιδευτική διαδικασία ως κοινωνική διάδραση και ο ρόλος της χωροταξικής διάρθρωσης ως προς τη διαμόρφωση και την αποτελεσματικότητά της. *Εκπαιδευτικά*, 39 – 40, 77-92.

Η εκπαιδευτική διαδικασία αποτελεί μια κοινωνική διάδραση στην οποία λαμβάνουν μέρος οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευόμενοι. Ωστόσο, οι συμμετέχοντες σε αυτήν την κοινωνική διάδραση αποδέχονται ή διαμορφώνουν οι ίδιοι ένα σύνολο εξουσιαστικών σχέσεων. Οι συγκεκριμένες εξουσιαστικές σχέσεις διαμορφώνονται εντός ενός λειτουργικού πλαισίου της σχολικής τάξης και του εκπαιδευτικού συστήματος που τις ευνοεί και τις υποθάλλει. Έτσι, το κλίμα πειθαρχίας που απαιτείται για μια λειτουργική και αποτελεσματική διδασκαλία διαμορφώνεται όχι μόνο μέσα από το ισχύον σύστημα κατανομής θέσεων και ρόλων, αλλά και μέσα από τη δυνατότητα, που παρέχεται στους εκπαιδευτικούς, διαχείρισης του χώρου και του χρόνου,· Η χωροταξική διαμόρφωση της σχολικής τάξης, η δυνατότητα που παρέχεται στους εκπαιδευτικούς να ελέγξουν την κίνηση εντός αυτής, η διαχείριση του διδακτικού χρόνου, οι επιβεβλημένες τελετουργικές κινήσεις εντός της τάξης και στο προαύλιο του σχολείου, η αποβολή που ισοδυναμεί με στέρηση κίνησης στο χώρο της τάξης ή του σχολείου και σε στέρηση συμμετοχής στο διδακτικό χρόνο, όπως και άλλες μεθοδεύσεις και πρακτικές, αποτελούν ενισχυτικές παρεμβολές και ισχυροποιήσεις της εξουσίας των εκπαιδευτικών.

3.2.12. Κυρίδης, Α. (1997). Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. *Μακεδόν*, 4, 181-202.

Το εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας διαμορφώθηκε μετά την απελευθέρωση από τον τουρκικό ζυγό. Λόγω λοιπόν της νεότητάς του σε σχέση με τα εκπαιδευτικά συστήματα των άλλων ευρωπαϊκών χωρών συγκέντρωσε ένα σύνολο από χαρακτηριστικά γνωρίσματα και ιδιαιτερότητες, που δημιουργήθηκαν και από τη συνδρομή κοινωνικών και πολιτικών παραγόντων και συγκυριών. Η εργασία επισημαίνει, μελετά και αναλύει αυτά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα, τους τρόπους διαμόρφωσής τους, καθώς και τις επιπτώσεις τους στην ελληνική εκπαιδευτική ιστορία και κοινωνικό σχηματισμό. Έτσι, γίνεται αναφορά:

1. Στις λειτουργικές προτεραιότητες του νεότευκτου εκπαιδευτικού συστήματος
2. Στη δημοκρατικότητά του
3. Στις βαυαρικές καταβολές του
4. Στον ελληνικό εκπαιδευτικό φετιχισμό
5. Στο διαμορφωτικό ρόλο του ελληνικού δημόσιου τομέα για την αγορά της εκπαίδευσης και το δημοσιοϋπαλληλικό φετιχισμό
6. Στην ανισομερή συσχέτιση μεταξύ των αναγκών της οικονομίας σε εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό και προσοντούχων κατά κλάδο της εκπαίδευσης
7. Στο γλωσσικό δυϊσμό
8. Στο σχήμα μεταρρύθμιση - αντιμεταρρύθμιση κατά την άσκηση της ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής.

3.2.13. Κυρίδης, Α. & Λεονταρή, Α. (1997). Η διαχείριση του εκπαιδευτικού χρόνου ως παράγοντας διαμόρφωσης εξουσίας και άσκησης συμβολικής βίας για τον εκπαιδευτικό και παραβατικής συμπεριφοράς για τον εκπαιδευόμενο - Μια

κοινωνιολογική και ψυχολογική θεώρηση. Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου της Εταιρείας Παιδαγωγικών Σπουδών Κομοτηνής, Κομοτηνή, 239-246.

Η εκπαιδευτική διαδικασία αποτελεί μια κοινωνική διάδραση, η οποία χαρακτηρίζεται όπως και κάθε άλλη μορφή κοινωνικής δράσης - διάδρασης από το χώρο και το χρόνο εκδήλωσής της. Στην παραπάνω διαδικασία συμμετέχουν σταθερά δύο ομάδες διαδρώντων υποκειμένων: οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευόμενοι. Θεωρούμε ότι κάποιοι από τους τυπικούς και άτυπους κανόνες, που ρυθμίζουν τη ροή και τη μορφή της εκπαιδευτικής διαδικασίας εμπεριέχουν ένα σύνολο από άτυπες και τυπικές διαμορφώσεις της χρονικής οριοθέτησής της. Οι κανόνες αυτοί δημιουργούν μαζί με άλλους το θεσμικό πλέγμα, το οποίο καθιστά την εκπαιδευτική διαδικασία ενεργή και έγκυρη. Από την πλευρά των εκπαιδευτικών η δυνατότητα μιας συνολικής ή μερικής διαχείρισης των κανόνων αυτών σημαίνει και τη δυνατότητα άσκησης ή απειλής άσκησης συμβολικής βίας στους εκπαιδευόμενους, καθώς και τη δυνατότητα άσκησης ελέγχου και πειθαρχίας. Από την πλευρά των εκπαιδευόμενων παρατηρείται ότι ένα μεγάλο ποσοστό της παρατηρούμενης παραβατικής συμπεριφοράς τους έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τη διαχείριση του εκπαιδευτικού χρόνου με συνέπεια την εκδήλωση απειθαρχίας και των παρεπόμενων μέτρων εκ μέρους των εκπαιδευτικών.

3.2.14. Κυρίδης, Α. Μαυρικάκη, Ε. & Λεονταρή, Α. (1997). Στάσεις των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευομένων απέναντι στη λειτουργία των σχολείων με κυλιόμενο ωράριο. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 90 – 91, 68-76.

Μεγάλος αριθμός ελληνικών σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης λειτουργούν με κυλιόμενο ωράριο εργασίας, το οποίο παράγει σημαντικότερες συνέπειες (εκπαιδευτικές και βιολογικές) στους εκπαιδευτικούς και στους εκπαιδευόμενους. Με χρήση ερωτηματολογίων κλειστού τύπου διαπιστώθηκαν οι προαναφερόμενες συνέπειες και η αρνητική στάση των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευόμενων απέναντι στον τρόπο λειτουργίας αυτών των σχολείων. Οι συνέπειες που διαπιστώθηκαν είναι :

1. Μειωμένη απόδοση των εκπαιδευτικών και των μαθητών
2. Δυσκολίες στη συνύπαρξη με την υπόλοιπη οικογένεια
3. Αστάθεια προγράμματος των εξωσχολικών δραστηριοτήτων
4. Δυσκολίες συνεύρεσης με τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας
5. Αίσθημα αδικίας έναντι των άλλων συναδέλφων και συμμαθητών που εργάζονται σε κανονικό ωράριο.
6. Μείωση του ελεύθερου χρόνου των μαθητών και μεγαλύτερη κούραση και για τις δύο ομάδες.
7. Δημιουργία ανισοτήτων σε σχέση με την παροχή εκπαίδευσης

3.2.15. Λεονταρή, Α. Κυρίδης, Α. & Γιαλαμάς, Β. (1997). Το στρες των εκπαιδευτικών. *ΣΕΨ, Ψυχολογικά θέματα*, 7(3), 139-152.

Σκοπός της μελέτης αυτής ήταν μια αρχική διερεύνηση των παραγόντων που προκαλούν στρες στους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Επιπλέον διερευνήθηκε κατά πόσο ο βαθμός του στρες, που βιώνει το άτομο επηρεάζεται από κάποια προσωπικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά, όπως είναι το φύλο, η ηλικία, τα χρόνια υπηρεσίας, η περιοχή που βρίσκεται το σχολείο και η βαθμίδα εκπαίδευσης. Το δείγμα αποτέλεσαν 370 εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι διδάσκουν σε δημόσια σχολεία. Διαπιστώθηκε ότι ένα σχετικά μικρό ποσοστό του δείγματος δήλωσε ότι το στρες είναι πολύ, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό θεωρεί ότι η δουλειά του εκπαιδευτικού εμπεριέχει μέτριου βαθμού στρες. Οι παράγοντες που προκαλούν το μεγαλύτερο στρες στους εκπαιδευτικούς είναι η συμπεριφορά των μαθητών και οι συνθήκες εργασίας. Από τις εξωγενείς μεταβλητές, μόνο το φύλο φάνηκε να επηρεάζει σημαντικά το βαθμό του στρες. Οι γυναίκες εκπαιδευτικοί δήλωσαν μεγαλύτερο στρες σε σύγκριση με τους άντρες συναδέλφους τους, τόσο ως προς το γενικό δείκτη στρες, όσο και ως προς τους παράγοντες "Συμπεριφορά Μαθητών", "Οργάνωση Χρόνου", "Συναδελφικό Κλίμα" και "Συνθήκες Εργασίας".

3.2.16. Συγκολλίτου, Ε. & Κυρίδης, Α. (1998). Σχολικός Χώρος. Η Χρήση του ως Μέσου Διαμόρφωσης Εξουσιαστικών Σχέσεων και Επικοινωνίας Εκπαιδευτικών και Μαθητών. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 44-45, 81-96.

Στα πλαίσια μιας περιβαλλοντικής και παιδαγωγικής προσέγγισης η παρούσα έρευνα προσπαθεί να διαπιστώσει την τυχόν διαμόρφωση εξουσιαστικών σχέσεων μεταξύ δασκάλου και μαθητών μέσω της χρήσης του σχολικού χώρου στον οποίον ασκείται η εκπαιδευτική διαδικασία. Πιο συγκεκριμένα, έγινε προσπάθεια να εξεταστεί η πιθανή άσκηση εξουσίας από μέρους του εκπαιδευτικού μέσω της χρήσης του χώρου, τόσο της σχολικής τάξης όσο και του προαυλίου χώρου από τους μαθητές. Η έρευνα περιλάμβανε 2 ερωτηματολόγια για τη χρήση του σχολικού χώρου, απευθυνόμενα, ένα προς τους μαθητές και ένα προς τους εκπαιδευτικούς. Το δείγμα αποτέλεσαν 779 μαθητές των τριών τελευταίων τάξεων του Δημοτικών σχολείων της Θεσσαλονίκης και της ευρύτερης περιοχής της Φλώρινας και οι 41 δάσκαλοί τους. Οι στατιστικές αναλύσεις Mann - Whitney, Kruskal - Wallis και ανάλυση παραγόντων έδειξαν ότι η χρήση του σχολικού χώρου αποτελεί ένα μέσο διαμόρφωσης εν μέρει μόνο εξουσιαστικών σχέσεων μεταξύ δασκάλων και μαθητών. Με βάση τα δεδομένα της έρευνας για τη χρήση του χώρου, τα αποτελέσματα συζητούνται και στα πλαίσια συμβουλευτικής παρέμβασης για τη βελτίωση, μέσω της χρήσης του χώρου, των σχέσεων δασκάλου μαθητή.

3.2.17. Κυρίδης, Α., Μπούσιος, Θ. & Στυλιάδης, Κ. (1998). Η λειτουργία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε. της Π.Σ.Φ. - Καταγραφή των κοινωνικών χαρακτηριστικών των μεταπτυχιακών φοιτητών. *Μακεδόν*, 5, 85-104.

Επιχειρείται η στατιστική ανάλυση των κοινωνικών χαρακτηριστικών των μεταπτυχιακών φοιτητών του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας του Α.Π.Θ. Ως παράμετροι ανάλυσης χρησιμοποιούνται το φύλο, η ηλικία, οι προπτυχιακές σπουδές, ο τόπος κατοικίας, το επάγγελμα και η μόρφωση των γονέων κ.ά.

3.2.18. Κυρίδης, Α. Αγγελάκη, Χ. Μαυρικάκη, Ε. & Σμάγα, Σ. (1998). Συνθήκες λειτουργίας των δημοσίων σχολείων στην Ελλάδα - Υλικοτεχνική υποδομή - Μέρος 1ο: Προσχολική Εκπαίδευση. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 104, 78-88.

Οι συνθήκες στέγασης και η υλικοτεχνική υποδομή των ελληνικών δημοσίων σχολείων παρουσιάζουν σοβαρές ελλείψεις, οι οποίες δημιουργούν σημαντικότερα προβλήματα τόσο στη λειτουργία του σχολικού οργανισμού, όσο και στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αντλώντας στοιχεία από την ΕΣΥΕ, προσπαθήσαμε να κωδικοποιήσουμε τις παραπάνω ελλείψεις, να αναδείξουμε το πρόβλημα και να δείξουμε ότι υφίσταται σοβαρή ανισοκατανομή των παραπάνω συνθηκών στους νομούς της χώρας. Μελετήσαμε αρχικά τις συνθήκες λειτουργίας των δημοσίων νηπιαγωγείων, τόσο από την πλευρά της στέγασης (κατάσταση σχολικού κτιρίου, έκταση αιθουσών, προαύλιο και τη συστέγαση) όσο και από την πλευρά της βασικής υλικοτεχνικής υποδομής (θέρμανση, υδραυλική εγκατάσταση για πόσιμο νερό).

3.2.19. Κυρίδης, Α. Αγγελάκη, Χ. Μαυρικάκη, Ε. & Σμάγα, Σ. (1999). Συνθήκες λειτουργίας των δημοσίων σχολείων στην Ελλάδα - Υλικοτεχνική υποδομή. Μέρος 2ο: Τα δημοτικά σχολεία. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 105, 83-92.

Η λειτουργία των δημοσίων δημοτικών σχολείων της Ελλάδας παρουσιάζει σοβαρότατες ελλείψεις ως προς την υλικοτεχνική υποδομή, οι οποίες δημιουργούν προβλήματα τόσο για την υγεία των μαθητών και των εκπαιδευτικών, όσο και για την εξασφάλιση της ισότητας ευκαιριών. Επεξεργαστήκαμε στοιχεία της ΕΣΥΕ, τα οποία αφορούν την έκταση των σχολικών αιθουσών, την ύπαρξη εγκαταστάσεων θέρμανσης, πόσιμου νερού, γυμναστηρίων και εργαστηρίων φυσικοχημείας, τη συστέγαση των σχολείων, την ύπαρξη

υπαιθριου χώρου για διάλειμμα και την κατάσταση των κτιρίων ώστε να τα καταστήσουμε περισσότερο ευανάγνωστα. Τα στοιχεία δείχνουν ότι μεταξύ των νομών της χώρας υφίσταται σοβαρή ανισοκατανομή των συνθηκών στέγασης και της υλικοτεχνικής υποδομής.

- 3.2.20. Κυρίδης, Α. Αγγελάκη, Χ. Μαυρικάκη, Ε. & Σμάγα, Σ. (1999). Συνθήκες λειτουργίας των δημοσίων σχολείων στην Ελλάδα - Υλικοτεχνική υποδομή -Μέρος 3ο: Τα δημόσια Γυμνάσια. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 106, 57-65.

Τα δημόσια γυμνάσια της χώρας λειτουργούν με σοβαρότατες ελλείψεις σε υλικοτεχνική υποδομή, γεγονός που δημιουργεί προβλήματα τόσο στην διεξαγωγή και την ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, όσο και στην εξασφάλιση ίσων εκπαιδευτικών ευκαιριών για όλους τους μαθητές. Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην εργασία μας αποτελούν επεξεργασμένο στατιστικό υλικό, το οποίο αντλήθηκε από πρωτογενές υλικό που δημοσίευσε η Ε.Σ.Υ.Ε. και καταδεικνύουν μια σημαντική ανισοκατανομή των συνθηκών στέγασης και υλικοτεχνικής υποδομής στους νομούς της χώρας. Τα στοιχεία που μελετήθηκαν είναι η ύπαρξη υπαίθριου χώρου για διάλειμμα, η συστέγαση των σχολείων, ο συνωστισμός των μαθητών στις σχολικές αίθουσες και η έκτασή τους, η ύπαρξη εποπτικού υλικού, εργαστηρίων και γυμναστηρίων και η ύπαρξη εγκαταστάσεων κεντρικής θέρμανσης και πόσιμου νερού.

- 3.2.21. Κυρίδης, Α. Αγγελάκη, Χ. Μαυρικάκη, Ε. & Σμάγα, Σ. (1999). Συνθήκες λειτουργίας των δημοσίων σχολείων στην Ελλάδα - Υλικοτεχνική υποδομή - Μέρος 3ο: Τα δημόσια Γενικά Λύκεια. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 107, 91-99.

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται μια επεξεργασία των στοιχείων που δημοσίευσε η Ε.Σ.Υ.Ε. για το ακαδημαϊκό έτος 1994 - 95, τα οποία αφορούν τις συνθήκες λειτουργίας και την υλικοτεχνική υποδομή των δημοσίων γενικών λυκείων της χώρας. Τα δημόσια γενικά λύκεια της Ελλάδας παρουσιάζουν σημαντικές διαφοροποιήσεις ως προς τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό τους και τις συνθήκες λειτουργίας τους ανάλογα με το νομό ή το γεωγραφικό διαμέρισμα της χώρας στο οποίο εδρεύουν. Οι ελλείψεις που παρουσιάζονται καθώς και η ανισοκατανομή των κονδυλίων για τη στέγαση και τον εξοπλισμό των σχολείων δημιουργούν προβλήματα τόσο στην αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας όσο και στην κατανομή των ευκαιριών για εκπαίδευση.

- 3.2.22. Λεονταρή, Α. & Κυρίδης, Α. (2000). Ποιος είναι ο καλός δάσκαλος; Ας αφήσουμε τους μαθητές να τον περιγράψουν. *Νέα Παιδεία*, 92, 159-181.

Η μελέτη επιχειρεί τη διερεύνηση των απόψεων που διαμορφώνουν οι μαθητές του Δημοτικού σχολείου για τους δασκάλους τους. Βασικός στόχος της έρευνας είναι να καταγράψει και να αναλύσει τις διαμορφωμένες αντιλήψεις των μαθητών για τον "καλό δάσκαλο", ώστε να σχηματοποιηθεί ένα corpus πληροφοριών, το οποίο θα μας επιτρέψει να διαμορφώσουμε όσο το δυνατό πιο εμπειριστατωμένη εικόνα για το τι σκέφτονται οι μαθητές για τους δασκάλους τους, ποιες είναι οι προσδοκίες τους σε σχέση με τη συμπεριφορά τους και τι συζητούν μεταξύ τους για αυτούς. Το βασικό ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε ήταν ένα ελεύθερο κείμενο που ζητήθηκε από τους μαθητές να γράψουν και όπου θα περιγράψουν "ποιος είναι κατά τη γνώμη τους ο καλός δάσκαλος" χωρίς να αναφερθούν σε συγκεκριμένα πρόσωπα. Για την επεξεργασία των κειμένων χρησιμοποιήθηκαν οι βασικές αρχές ανάλυσης περιεχομένου (Content Analysis) και τα αποτελέσματα που προέκυψαν ταξινομήθηκαν ποιοτικά και ποσοτικά. Με τη χρήση των παραπάνω μεθόδων αναλύθηκε κάθε έννοια/ χαρακτηριστικό όλων των κειμένων και σχηματοποιήθηκαν 5 βασικές κατηγορίες χαρακτηριστικών, ανάλογες με αυτές που διαμορφώθηκαν και από τους P. Kutnick & V. Jules. Η γενική εικόνα που παρουσιάζεται καταδεικνύει πως τα παιδιά επιθυμούν μια συναισθηματική σχέση κατανόησης και υποστήριξης με τους δασκάλους τους, που δεν κυριαρχείται από το βάρος τον αναλυτικού

προγράμματος. Στο πρόσωπο του «καλού δασκάλου» συναντώνται τόσο η ικανότητα για διατήρηση της τάξης και της δικαιοσύνης, η διδακτική ικανότητα, η επεξήγηση και η καθοδήγηση ως προς τη σχολική εργασία, όσο και η φιλία το χιούμορ και η ευγένειά του. Τα χαρακτηριστικά αυτά τοποθετούνται απ' τους μαθητές και τις μαθήτριες στις πρώτες θέσεις της ιεραρχίας των χαρακτηριστικών που αποδίδονται στον καλό δάσκαλο.

- 3.2.23. Λεονταρή, Α., Κυρίδης, Α. Γιαλαμάς, Β. (2000). Το επαγγελματικό άγχος των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 30, 139-161.

Σκοπός της μελέτης αυτής ήταν η διερεύνηση του βαθμού του άγχους που βιώνουν οι εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Επιπλέον, διερευνήθηκε κατά πόσο το άγχος επηρεάζεται από κάποια προσωπικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά. Το δείγμα αποτέλεσαν 477 εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι διδάσκουν σε δημόσια σχολεία. Διαπιστώθηκε ότι ένα σχετικά μικρό ποσοστό του δείγματος δήλωσε ότι το άγχος είναι πολύ, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό θεωρεί ότι η δουλειά του εκπαιδευτικού εμπεριέχει μέτριο και χαμηλό βαθμό άγχους. Από τις εξωγενείς μεταβλητές, μόνο το φύλο και η περιοχή του σχολείου φάνηκαν να επηρεάζουν σημαντικά το βαθμό του άγχους. Οι γυναίκες εκπαιδευτικοί παρουσίασαν υψηλότερα επίπεδα άγχους σε σύγκριση με τους άνδρες συναδέλφους τους, το ίδιο και οι εκπαιδευτικοί των αγροτικών περιοχών. Ως προς τα ψυχολογικά χαρακτηριστικά, διαπιστώθηκαν σημαντικές συσχετίσεις ανάμεσα στα επίπεδα του άγχους, τη Γενική Αυτοεκτίμηση, τον Προσωπικό και το Διαπροσωπικό Έλεγχο. Άτομα με υψηλή αυτοεκτίμηση και υψηλό Αντιληπτικό Έλεγχο παρουσίασαν συγκριτικά χαμηλότερα επίπεδα άγχους.

- 3.2.24. Γκούβρα, Μ., Κυρίδης, Α. & Μαυρικάκη, Ε. (1999). Η Αγωγή Υγείας στο ελληνικό σχολείο: Το τυχαίο, το ευκταίο και το προγραμματισμένο. *Το δικό μας βήμα*, 8, 30-31.

Πρόκειται για μια σύντομη παρουσίαση της θέσης που έχει η Αγωγή Υγείας στη πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια ελληνική εκπαίδευση. Περιλαμβάνεται ένα ιδιαίτερα σύντομο ιστορικό της εισαγωγής της Αγωγής Υγείας στο σχολείο και εν συνεχεία επιχειρείται μια παρουσίαση της θέσης της στα ελληνικά Αναλυτικά Προγράμματα. Με τη χρήση χαρακτηριστικών παραδειγμάτων, τα οποία αντλήθηκαν από τα χρησιμοποιούμενα σχολικά εγχειρίδια του Δημοτικού σχολείου και του Γυμνασίου, επισημαίνονται οι αδυναμίες που παρουσιάζονται στην ανάπτυξη της θεματικής της Αγωγής Υγείας και τέλος προτείνονται κάποια συγκεκριμένα μέτρα, τα οποία θα μπορούσαν να βελτιώσουν την κατάσταση.

- 3.2.25. Κυρίδης Α. (2000). Αγωγή Υγείας & Σχολείο: Διεθνής και ελληνική εμπειρία. *Μακεδόν*, 8, 19-40.

Παρουσιάζεται εξελικτικά η εισδοχή της Αγωγής Υγείας στο σχολείο και η θέση της Αγωγής Υγείας στα Αναλυτικά Προγράμματα των Η.Π.Α., των χωρών της Ευρώπης και της Ελλάδας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αποτελεσματικότητα των Αναλυτικών Προγραμμάτων ως προς την κατεύθυνση της εμπέδωσης των στόχων της Αγωγής Υγείας και της επίτευξης της μέγιστης δυνατής αποτελεσματικότητας. Επιχειρείται μια σύγκριση των Αναλυτικών Προγραμμάτων των Η.Π.Α., των ευρωπαϊκών χωρών και της Ελλάδας, κυρίως ως προς τη φιλοσοφία και τη δομή τους, και εντοπίζονται οι ιδιαίτερες αδυναμίες που παρουσιάζονται στην εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα της Αγωγής Υγείας στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

- 3.2.26. Κυρίδης Α., Αγγελάκη Χ. & Χατζηνικολάου Β. (2000). Οι απόψεις των νηπιαγωγών για την πειθαρχία στο νηπιαγωγείο. *Επιστήμες της Αγωγής*, 1, 76-89.

Στόχος της εργασίας είναι η διερεύνηση των τρόπων με τους οποίους προσεγγίζουν και αντιμετωπίζουν οι εν ενεργεία νηπιαγωγοί την πειθαρχία. Ως ερευνητικό εργαλείο χρησιμοποιήθηκε η κλασική θεματική ανάλυση γραπτών κειμένων 100 νηπιαγωγών, στα οποία αναπτύσσεται το θέμα: "Η πειθαρχία στο νηπιαγωγείο". Από τα ευρήματα προέκυψε ότι οι νηπιαγωγοί αφενός αντιμετωπίζουν προβλήματα πειθαρχίας, αφετέρου αντιλαμβάνονται την πειθαρχία με τρόπο ανάλογο των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων και αναγκών των νηπίων. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι απαντήσεις τους μοιάζουν σε μεγάλο βαθμό με απαντήσεις εκπαιδευτικών άλλων βαθμίδων. Οι διαφοροποιήσεις, όπως εξάλλου ήταν αναμενόμενο, οφείλονται στο χωροχρόνο της επαγγελματικής τους δραστηριοποίησης και στα ιδιαίτερα γνωρίσματα των νηπίων.

3.2.27. Αγγελάκης Γ. & Κυρίδης Α. (2000). Οι ιδεολογικές σημάνσεις για την εκπαιδευτική ανισότητα όπως εντοπίζονται σε Πορίσματα Επιτροπών Παιδείας και Εισηγητικές Εκθέσεις Νομοθετικών Διαταγμάτων της περιόδου 1957-1977. Πρακτικά Β΄ Ερευνητικού Συνεδρίου Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος, Αθήνα.

Οι ιδεολογικές σημάνσεις για την εκπαιδευτική ανισότητα, όπως εντοπίζονται σε επίσημα κείμενα σχετικά με την εκπαιδευτική πολιτική, αποτελούν ένα θέμα, το οποίο – κατά τη γνώμη μας – προκαλεί το ενδιαφέρον όχι μόνο των επιστημόνων που ασχολούνται με θέματα Ιστορίας της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης και Εκπαιδευτικής Πολιτικής, αλλά γενικά όλων εκείνων που σχετίζονται και καταπιάνονται με τα ελληνικά εκπαιδευτικά δρώμενα. Στο παραπάνω πλαίσιο εντάσσεται και η παρούσα ερευνητική εργασία, η οποία αποβλέπει στη μελέτη των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών που πραγματοποιήθηκαν από το 1957 μέχρι το 1977 και σημάδεψαν την ιστορία της νεοελληνικής εκπαίδευσης. Σκοπός της έρευνας είναι να διερευνήσει τα Πορίσματα Επιτροπών Παιδείας και τις Εισηγητικές Εκθέσεις Νομοθετικών Διαταγμάτων, τα οποία αποτελούν τη βάση των συγκεκριμένων μεταρρυθμίσεων, και να εστιάσει στις ιδεολογικές τους σημάνσεις για την εκπαιδευτική ανισότητα κατά τη χρονική περίοδο που προαναφέραμε. Η έρευνα των ιδεολογικών σημάνσεων των μεταρρυθμίσεων για την εκπαιδευτική ανισότητα θεωρείται σημαντική, γιατί συμβάλλει στη διαμόρφωση της άποψης για το ενδιαφέρον που η εκάστοτε κυβέρνηση έδειχνε για τις έννοιες «ισότητα ευκαιριών», «κοινωνική δικαιοσύνη», «εκδημοκρατισμός» στην εκπαίδευση. Ακόμα, μας δίνει τη δυνατότητα να συγκρίνουμε τα μέτρα που (η εκάστοτε κυβέρνηση) πρότεινε για το συγκεκριμένο πρόβλημα και να προσπαθήσουμε να προσδιορίσουμε το χαρακτήρα της εκπαιδευτικής της πολιτικής. Ως ερευνητικό εργαλείο χρησιμοποιήθηκε η Ποσοτική Ανάλυση Περιεχομένου (Quantitative Content Analysis). Η διερεύνηση αυτή μας έδωσε τη δυνατότητα να κατανοήσουμε ότι οι συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις ή μεταρρυθμιστικές προσπάθειες και εισηγήσεις, αν και υπήρξαν συνισταμένες διαφορετικών παραγόντων, πολιτικών σχηματισμών και φορέων, εντούτοις διακρίνονται από πολλά κοινά σημεία, τόσο ως προς τις ιδεολογικές και εννοιολογικές τους σημάνσεις για την ανισότητα στην εκπαίδευση όσο και ως προς τις μορφές, τις συγκεκριμένες επιλογές και τα συγκεκριμένα μέτρα για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου προβλήματος. Η πραγματικότητα έδειξε ότι τα μέτρα που θεσπίστηκαν και στόχευαν στην ισότητα των ευκαιριών για τα παιδιά όλων των κοινωνικών στρωμάτων δεν επαρκούσαν - ηθελημένα ή άθελα - ώστε να οδηγήσουν και στην ισότητα των αποτελεσμάτων.

3.2.28. Βεζυρίδου Μ. & Κυρίδης Α. (2000). Με ποια κριτήρια αξιολογούν τους μαθητές τους οι εκπαιδευτικοί της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Πρακτικά Β΄ Ερευνητικού Συνεδρίου Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος, Αθήνα.

Πρόκειται για έρευνα, η οποία διεξήχθη κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1998-1999 και 1999-2000, σε δείγμα 214 εκπαιδευτικών, 119 ανδρών και 95 γυναικών, για τους οποίους εκτός από τη μεταβλητή του φύλου (Α,Γ) λαμβάνεται υπόψη και η μεταβλητή των ετών υπηρεσίας (1-5 έτη, 5-15 έτη και πάνω από 15 έτη). Για τη συλλογή του υλικού απευθύνθηκε στους εκπαιδευτικούς μια ανοικτού τύπου ερώτηση: «Ποιος κατά τη γνώμη σας είναι ο κακός μαθητής;», ενώ για την επεξεργασία των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η Ανάλυση Περιεχομένου. Σκοπός της έρευνας ήταν να "ανιχνεύσει" τα κριτήρια που

χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των μαθητών τους και να συλλέξει εκείνες τις πληροφορίες, που θα μπορούσαν να φανούν χρήσιμες στην εκπαιδευτική πράξη, αναφορικά με το θεσμό της αξιολόγησης, την εικόνα του "κακού" μαθητή και τη λειτουργία της ετικέτας στην τάξη. Η επεξεργασία των δεδομένων αναδεικνύει σε γενικές γραμμές τα εξής: Οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν οκτώ βασικά κριτήρια και κάποια άλλα, που εμφανίζονται με μικρή συχνότητα, δεν εντάσσονται στις κύριες κατηγορίες και συνιστούν το ένατο κριτήριο, τα "Διάφορα". Τα κριτήρια είναι: 1.Επίδοση, 2.Προσοχή, 3.Προσπάθεια, 4.Συμμετοχή, 5.Συνεργασία, 6.Επιμέλεια, 7.Προθυμία-Ενδιαφέρον, 8.Κοινωνική συμπεριφορά-Τήρηση κανόνων σχολείου-Πειθαρχία, 9.Διάφορα. Τα παραπάνω κριτήρια συσχετίζονται με τις μεταβλητές του φύλου και των ετών υπηρεσίας. Αρκετοί εκπαιδευτικοί προτιμούν να αξιολογούν χρησιμοποιώντας εκτενείς περιγραφές και όχι μονολεκτικούς όρους - χαρακτηρισμούς με αξιολογικό περιεχόμενο, οι οποίοι τελικά λαμβάνουν το χαρακτήρα "ετικέτας" (π.χ "καλός" ή "κακός" μαθητής κ.ά). Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εκπαιδευτικοί διατυπώνουν και υποκειμενικές - προσωπικές θεωρίες για την αξιολόγηση, τους παράγοντες που διαμορφώνουν την εικόνα του παιδιού στην τάξη, τους λόγους της επιτυχίας ή αποτυχίας του, τον τύπο αξιολόγησης που οι ίδιοι επιλέγουν : σύγκριση με άλλους μαθητές ή δυνατότητα επίτευξης διδακτικών κι άλλων στόχων κ.ά. Στο σύνολό τους, οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν τα προτεινόμενα από το Υπουργείο κριτήρια για την αξιολόγηση, αν και όχι πάντα σε συνδυασμό. Από τα προτεινόμενα κριτήρια, με πολύ μικρή συχνότητα στις επιλογές-απαντήσεις των εκπαιδευτικών εμφανίζεται το κριτήριο "πρωτοβουλία - δημιουργικότητα". Τα παραπάνω μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διαπίστωση και την περιγραφή της πραγματικότητας στο ελληνικό σχολείο, αναφορικά με το θεσμό της αξιολόγησης και την εφαρμογή του.

3.2.29. Κυρίδης, Α. & Δρόσος Ε. (2001). Τριάντα χρόνια ανισότητας στην ελληνική εκπαίδευση. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 118, 68-79.

Αποτελεί στατιστική μελέτη των βασικών χαρακτηριστικών της ελληνικής εκπαιδευτικής ανισότητας για την τριακονταετία 1956 - 1986 με τη χρήση δεικτών ευκαιρίας για πρόσβαση στα ελληνικά Α.Ε.Ι. Το στατιστικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε ήταν το πρωτογενές υλικό που δημοσίευε η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία. Κατόπιν επεξεργασίας αναδείχθηκε ο ρόλος των κοινωνικών χαρακτηριστικών στην εισαγωγή στο πανεπιστήμιο. Επίσης, δημιουργήθηκαν δείκτες (λόγοι σχετικών ποσοστών), οι οποίοι είναι σε θέση να αναδείξουν με μεγαλύτερη ευκολία τη βαρύτητα των παραπάνω χαρακτηριστικών. Τα στοιχεία δείχνουν μια προοδευτική άμβλυνση των ανισοτήτων προς όφελος των υποψηφίων που προέρχονταν από τις ασθενέστερες κοινωνικές ομάδες. Στην εργασία αυτή ερευνάται το πρόβλημα της διάστασης μεταξύ προσφοράς και ζήτησης πανεπιστημιακών θέσεων και της εισαγωγής στα ελληνικά πανεπιστήμια υποψηφίων που στην πλειοψηφία τους διαθέτουν συγκεκριμένα κοινωνικά χαρακτηριστικά. Με άλλα λόγια, ερευνάται το πρόβλημα της εκπαιδευτικής ανισότητας όπως εμφανίστηκε σε μια μεγάλη περίοδο της εκπαιδευτικής μας ιστορίας. Για τη διαπίστωση του προβλήματος και τη μέτρηση της έντασης του χρησιμοποιήθηκαν τα στατιστικά στοιχεία της εκπαίδευσης που δημοσιεύει η Ε.Σ.Υ.Ε. και το ΥΠ.Ε.Π.Θ., τα οποία έτυχαν ειδικής συνθετικής επεξεργασίας. Με βάση τα στατιστικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν, διαπιστώθηκε ότι:

1. Υπήρξε συνεχής αύξηση της ζήτησης για πανεπιστημιακές θέσεις, αλλά και αύξηση της προσφοράς τους με υψηλότερους ρυθμούς.
2. Η ηλικία των πρωτοετών φοιτητών που ήταν σημαντικά υψηλή κατά την πρώτη εικοσαετία, μειώθηκε σημαντικά κατά την τελευταία δεκαετία και έφθασε στα φυσιολογικά της επίπεδα.
3. Η υποαντιπροσώπηση του γυναικείου φύλου στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση κατά τα πρώτα χρόνια της περιόδου που εξετάζουμε, μετατρέπεται σε ισομερή αντιπροσώπηση σε σχέση με το ανδρικό φύλο από τη μέση και προς το τέλος της περιόδου.
4. Η γεωγραφική προέλευση των υποψηφίων προσδιορίζει ελάχιστα και τις πιθανότητες εισαγωγής τους στα Α.Ε.Ι., με εμφανή την τάση μείωσής τους.

5. Η ταξική προέλευση των υποψηφίων προσδιορίζει σε σημαντικό βαθμό τις πιθανότητες εισαγωγής τους στα Α.Ε.Ι., αλλά με τάσεις άμβλυνσης του φαινομένου όσο πλησιάζουμε προς το τέλος της περιόδου που εξετάζουμε.
6. Το επίπεδο μόρφωσης των γονέων προσδιορίζει, επίσης, σε σημαντικό βαθμό τις πιθανότητες εισαγωγής των τέκνων τους στα Α.Ε.Ι. και δεν παρατηρείται καμιά μεταβολή στο σύνολο της περιόδου που εξετάζουμε.

3.2.30. Κυρίδης Α. & Δρόσος Β. (2000). Προβλήματα κατά τη χρήση του διαδικτύου στο σχολείο - Διεθνής πρακτική και δικλίδες προστασίας. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 114-115, 48-56.

Οι νέες τεχνολογίες και η ψηφιακή επικοινωνία βρίσκονται προ των πυλών του ελληνικού σχολείου. Η εφαρμογή τους θα θέσει νέες προϋποθέσεις και δυναμικές στην εκπαιδευτική διαδικασία, θα αναμορφώσει τη διδακτική μεθοδολογία και θα θέσει νέους διδακτικούς στόχους. Η σχετική καθυστέρηση που παρουσιάστηκε στην εισαγωγή τους στο ελληνικό σχολείο έχει, κατά τη γνώμη μας, ένα θετικό στοιχείο: Μας δίνει τη δυνατότητα να γνωρίσουμε τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν κατά την εφαρμογή τους σε άλλες χώρες και να ετοιμαστούμε εκ των προτέρων για την αντιμετώπισή τους. Βασικό στόχο της παρούσας εργασίας αποτελεί η καταγραφή των προβλημάτων που δημιούργησε η χρήση του διαδικτύου στα σχολεία άλλων χωρών και η παρουσίαση των μεθόδων που ακολουθήθηκαν ώστε να αντιμετωπιστούν. Τα δεδομένα αυτά μπορούν να αποτελέσουν τους κεντρικούς άξονες της διαμόρφωσης της ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής απέναντι στη σχολική ψηφιακή επικοινωνία.

3.2.31. Δρόσος Β. & Κυρίδης Α. (2000). Πληροφορική – Επικοινωνιακή Τεχνολογία και Εκπαίδευση των Εκπαιδευτικών: Η διεθνής εμπειρία. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 114-115, 13-20.

Τα τελευταία χρόνια έχουν δαπανηθεί παγκοσμίως τεράστια ποσά για τον εξοπλισμό των σχολείων με την πλέον σύγχρονη πληροφορική-επικοινωνιακή τεχνολογία, ενώ ταυτόχρονα εφαρμόστηκε ένα πλήθος πιλοτικών προγραμμάτων με μοναδικό στόχο την αναζήτηση των συνθηκών εκείνων, οι οποίες ευνοούν την όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη χρήση των νέων τεχνολογιών στη σχολική τάξη. Παράλληλα, η πληροφορική-επικοινωνιακή τεχνολογία σταδιακά αναδεικνύεται σε βασικό άξονα των αναλυτικών προγραμμάτων. Η ευρεία εξάπλωση της τεχνολογίας στα σχολεία και οι συνεχώς αυξανόμενες πιέσεις για τη γενίκευση της χρήσης της στο αναλυτικό πρόγραμμα, είχαν ως συνέπεια τον πολλαπλασιασμό των αναγκών των εκπαιδευτικών για εκπαίδευση στις νέες τεχνολογίες. Έτσι, εντάθηκαν και οι πιέσεις για παροχή ολοένα αρτιότερων προγραμμάτων εκπαίδευσης στις νέες τεχνολογίες από τις παιδαγωγικές σχολές. Στην παρούσα μελέτη γίνεται μια σύντομη ανασκόπηση των μορφών που έλαβε η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στις νέες τεχνολογίες κατά την τελευταία δεκαπενταετία. Αναζητούνται οι λόγοι που οδήγησαν στην αποδεδειγμένη ελλιπή προετοιμασία των υποψηφίων εκπαιδευτικών για τη χρήση της ΠΕΤ στη σχολική τάξη. Στο τέλος του άρθρου καταγράφονται οι σύγχρονες τάσεις για την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στην πληροφορική-επικοινωνιακή τεχνολογία και καταδεικνύονται τρεις παράγοντες που επηρεάζουν την ποιότητα αυτής της εκπαίδευσης.

3.2.32. Κυρίδης Α., Ντίνιας Κ., Δρόσος Β. & Γαλάνη Α. (2001). Οι μαθητές της Ε' τάξης του Δημοτικού Σχολείου μιλούν για τους Τούρκους. Κοινωνιολογικές και γλωσσολογικές προσεγγίσεις και διδακτικές προεκτάσεις. Στο Γ. Καψάλης & Α. Κατσίκης (Επιμ.) *Σχολική γνώση και διδασκαλία στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Αναλυτικό πρόγραμμα και εκπαιδευτική πραγματικότητα*. Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, σσ. 404-421.

Πολλές έρευνες και θεωρητικές αναζητήσεις έχουν επισημάνει το ρόλο του σχολείου στη δημιουργία και αναπαραγωγή των εθνικών ιδεολογιών μέσα από τα Αναλυτικά Προγράμματα

και τα σχολικά εγχειρίδια. Παράλληλα, έχει δειχθεί ο ρόλος της εθνικής ιστοριογραφίας ως προς την κατασκευή της εθνικής ταυτότητας και ιδεολογίας. Ειδικότερα, έχει υποστηριχτεί τόσο με ερευνητικά δεδομένα όσο και με θεωρητικές προσεγγίσεις ότι η εθνική ιστοριογραφία και ο τρόπος που συμπυκνώνεται στα σχολικά εγχειρίδια διαμορφώνει συγκεκριμένες ιδεολογικές υποδοχές και αντιληπτικές μορφοποιήσεις, οι οποίες μετουσιώνονται σε εθνοκεντρικές γνώσεις, στάσεις, προκαταλήψεις και κυρίως στερεοτυπικές αντιλήψεις του "άλλου" και του "εαυτού". Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο τρόπος που η σχολική ιστορία και η εθνική ιδεολογία αντιμετωπίζει τους Τούρκους και τις σχέσεις μας με αυτούς. Με βάση τις παραπάνω παρατηρήσεις επιχειρούμε να καταγράψουμε τους άξονες μέσα από τους οποίους οι μαθητές της Ε' τάξης του Δημοτικού Σχολείου αναγνωρίζουν και αναφέρονται στους Τούρκους και αντιλαμβάνονται τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Η ερευνητική μέθοδος που επιλέχτηκε είναι η κλασική θεματική ανάλυση και η γλωσσολογική "αποκωδικοποίηση" εκθέσεων μαθητών της Ε' τάξης του Δημοτικού Σχολείου. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 190 εκθέσεις (σκέφτομαι και γράφω) μαθητών από την Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, τη Φλώρινα και την Κοζάνη, με θέμα "Ας μιλήσουμε για τους Τούρκους". Σκοπίμως επιλέξαμε ως υποκείμενα μαθητές της συγκεκριμένης τάξης λόγω του ότι δεν έχουν μέχρι στιγμής καμία επαφή σε επίπεδο σχολικής ιστορίας με τους Τούρκους. Κατ' αυτόν τον τρόπο αποφεύγουμε τις ιδεολογικές εχθρότητες του ιστορικού μαθήματος σχετικά με τους Τούρκους και θεωρούμε ότι οι απόψεις τους διέπονται κυρίως από την περιρρέουσα εθνική ιδεολογία, η οποία αναπτύσσεται και αναπαράγεται μέσω άλλων κοινωνικών μηχανισμών, όπως οι εθνικές τελετουργίες, τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, η οικογενειακή και ταξική κουλτούρα κ.λπ. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι τα παιδιά εμφανίζουν στερεοτυπικές αντιλήψεις τόσο για τους Τούρκους ως έθνος και ως κράτος όσο και για τις σχέσεις μας με αυτούς, οι οποίες έχουν τις βάσεις τους σε ιστορικά γεγονότα και σε ιδεολογικές προγραφές. Ωστόσο, είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών επιθυμεί τη συμφιλίωση των δύο λαών και θεωρεί ότι οι σχέσεις των δύο λαών θα πρέπει να επαναπροσδιοριστούν στη βάση της καλής γειτονίας και της αλληλοβοήθειας. Οι προσεγγίσεις που επιχειρούν τα παιδιά διαμορφώνονται μέσα θεματικούς άξονες, όπως: 1. Γεωγραφία, 2. Πολιτισμός, 3. Οικονομική κατάσταση, 4. Ελληνοτουρκικές σχέσεις, 5. Σχέση με άλλους λαούς, 6. Ιστορικά γεγονότα κλπ.

3.2.33. Δασκαλάκη Ν. Δρόσος Β. & Κυρίδης Α. (2001). Συνεργασία σχολείου και οικογένειας. Θεωρητικές προσεγγίσεις, ερευνητικά δεδομένα και προτάσεις. Στο Γ. Καψάλης & Α. Κατσίκης (Επιμ.) *Σχολική γνώση και διδασκαλία στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Αναλυτικό πρόγραμμα και εκπαιδευτική πραγματικότητα*. Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, σσ. 205-215.

Η συνεργασία σχολείου και οικογένειας αποτελεί ένα ζήτημα, το οποίο στη χώρα μας δεν έχει τύχει της απαραίτητης προσοχής και μέριμνας. Ωστόσο, στο εξωτερικό και ειδικότερα στις Η.Π.Α. θεωρούνταν ανέκαθεν ζήτημα μεγάλης σπουδαιότητας και η κρατική μέριμνα προς την κατεύθυνση της εδραίωσης της συνεργασίας των δύο φορέων ήταν συστηματική. Η παρούσα εργασία επιχειρεί την καταγραφή των δομικών και λειτουργικών παραμέτρων καθώς και των δυνατοτήτων συνεργασίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας μέσα από βιβλιογραφική έρευνα και τη σύνθεση ερευνητικών ευρημάτων. Επίσης, προτείνει συγκεκριμένες μορφές συνεργασίας και τρόπους με τους οποίους οι δυνατότητες συνεργασίας σχολείου και οικογένειας είναι δυνατόν να εδραιωθούν αποτελεσματικά. Η έρευνα των τελευταίων χρόνων επιβεβαιώνει την αναγκαιότητα της συνεργασίας σχολείου και οικογένειας και καταγράφει με συστηματικό τρόπο τα οφέλη της: Πρώτον, για τους μαθητές. Η έρευνα τριών δεκαετιών αποδεικνύει ότι η ενεργός συμμετοχή των γονέων στην εκπαίδευση των παιδιών τους βελτιώνει τη σχολική επίδοση και τις στάσεις των παιδιών απέναντι στο σχολείο, ενώ ταυτόχρονα αυξάνει τα κίνητρα για μάθηση. Μάλιστα, όσο πιο ενεργός είναι η γονεϊκή ανάμιξη τόσο πιο θεματικά είναι τα παραπάνω αποτελέσματα. Δεύτερον, για τους εκπαιδευτικούς και τα σχολεία. Παράλληλα με τα οφέλη για τους μαθητές, η βιβλιογραφία συνδέει την ενεργό γονεϊκή ανάμιξη με θετικά αποτελέσματα για το ίδιο το σχολείο. Για παράδειγμα, γονείς οι οποίοι ασχολούνται ενεργά με την εκπαίδευση των παιδιών τους έχουν περισσότερες πιθανότητες να ενδιαφερθούν και να προσφέρουν υλικά σε πιθανές

προσπάθειες βελτίωσης του εξοπλισμού και γενικά των εγκαταστάσεων του σχολείου. Επίσης, οι γονείς, συνεργαζόμενοι με το διδακτικό προσωπικό του σχολείου, μπορούν να κατανοήσουν ευκολότερα τις δυσκολίες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στο καθημερινό τους έργο και εμφανίζονται προθυμότεροι να προσφέρουν ανάλογη συμπαράσταση και υποστήριξη. Ταυτόχρονα, οι εκπαιδευτικοί που αλληλεπιδρούν και συνεργάζονται με τους γονείς έχουν την ευκαιρία να διαμορφώσουν καλύτερη άποψη για την τοπική κοινωνία και να αναπτύξουν μια βαθύτερη κατανόηση για τους μαθητές και τις οικογένειές τους. Τρίτον, για τις προσπάθειες αναμόρφωσης της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Οι γονείς παρουσιάζονται πιο ενημερωμένοι για θέματα που αφορούν την παιδεία και μπορούν να κατανοήσουν ευκολότερα οποιεσδήποτε μεταρρυθμιστικές προσπάθειες, όταν έχουν άμεση επαφή και γνωρίζουν από πρώτο χέρι το τι συμβαίνει στα σχολεία. Παρανοήσεις και προβληματισμοί όσον αφορά κάποιες σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας ή πρωτοποριακά εκπαιδευτικά προγράμματα προκαλούν συχνά δημόσιες αντιπαραθέσεις, μόνο και μόνο επειδή επιχειρείται να εισαχθούν πρακτικές διαφορετικές από εκείνες που βίωσε η πλειοψηφία των γονέων όταν ήταν οι ίδιοι μαθητές. Η έρευνα δείχνει ότι η συχνή επικοινωνία, η στενή συνεργασία και η τακτική ενημέρωση είναι ιδιαίτερα χρήσιμες για τη απαλοιφή των ενδεχόμενων προβληματισμών και αναστολών των γονέων. Γονείς και εκπαιδευτικοί έρχονται αντιμέτωποι με σημαντικά εμπόδια, όταν επιχειρούν να συνεργαστούν. Μερικά από τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γονείς είναι: 1. Η Έλλειψη χρόνου. 2. Η Έλλειψη συνεργασίας. 3. Έλλειψη άνεσης αναφορικά με το σχολικό περιβάλλον. Από την άλλη, μερικά από τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην προσπάθειά τους να συνεργαστούν στενότερα με τους γονείς είναι: 1. Έλλειψη χρόνου. 2. Έλλειψη συνεργασίας. 3. Έλλειψη ανάλογης εκπαίδευσης. 4. Φόβοι σχετικοί με τη γονεϊκή συνεργασία. Προτείνονται διάφορες στρατηγικές, οι οποίες θα πρέπει να αναπτυχθούν από το σχολείο, προκειμένου να επιτευχθεί η προσέγγιση σχολείου και οικογένειας και να καρπωθούν και τα δύο μέρη τα οφέλη της προσέγγισης αυτής. Οι στρατηγικές αυτές επικεντρώνονται στα παρακάτω έξι σημεία: α) Συχνή και συστηματική αμφίπλευρη επικοινωνία με τους γονείς. β) Λήψη κοινών αποφάσεων. γ) Οδηγίες και προτάσεις για την καλύτερη αξιοποίηση του χρόνου σχολικής εργασίας στο σπίτι με τη συνεργασία των γονέων. δ) Ενημέρωση των γονέων για ζητήματα που αφορούν στην υγεία, στην ασφάλεια και γενικότερα στη σωστή ανάπτυξη των παιδιών τους. ε) Συνεργασία με την τοπική κοινωνία, βοηθώντας τις οικογένειες να έρθουν σε επαφή με πηγές πληροφόρησης και ανάλογες υπηρεσίες διαθέσιμες στην τοπική κοινωνία. στ) Εθελοντική εργασία των γονέων.

3.2.34. Δεληκωσταντής Κ. & Κυρίδης Α. (2001). Το μετέωρο βήμα του δασκάλου: Από την αδυναμία της πολυδυναμίας στην πρόκληση της εξειδίκευσης. *Νέα Παιδεία*, 100, 45-67.

Επιχειρείται η σκιαγράφηση ενός μοντέλου εκπαίδευσης των δασκάλων, σύμφωνα με τις νεότερες επιστημολογικές και επαγγελματικές προδιαγραφές. Παρουσιάζεται η ταυτότητα του σύγχρονου έλληνα δασκάλου και επισημαίνεται το γεγονός ότι η εικόνα του και οι απαιτήσεις του ρόλου του θα πρέπει να μεταβληθούν ώστε να είναι σύμφυτες με τις συνεχείς κοινωνικές και εκπαιδευτικές μεταβολές. Ένα σημαντικό στοιχείο, το οποίο είναι σε θέση να διαδραματίσει κυρίαρχο ρόλο προς την κατεύθυνση αυτή είναι το ζήτημα της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης των δασκάλων.

3.2.35. Κυρίδης Α. (2001). Μαθητές και ελεύθερος χρόνος: Θεωρητικές προσεγγίσεις σε μια ασύμβατη σχέση. *Μακεδόν*, 9, 161- 182.

Επιχειρείται η ανάλυση της έννοιας του ελεύθερου χρόνου και ειδικότερα του ελεύθερου χρόνου των μαθητών και παρουσιάζονται οι κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις του ζητήματος, κυρίως από τη σκοπιά της κοινωνιολογίας. Επισημαίνεται το γεγονός ότι η ένταση της προσπάθειας που καταβάλλουν οι μαθητές στοχεύοντας στην απόκτηση όσο το δυνατό περισσότερων μορφωτικών εφοδίων συρρικνώνει σημαντικά τον ελεύθερο χρόνο τους με αποτέλεσμα να στερούνται βασικές απολαύσεις της ηλικίας τους, όπως το παιχνίδι και η ανεμελιά. Η μείωση του ελεύθερου χρόνου των μαθητών έχει σημαντικές συνέπειες στην ομαλή ανάπτυξή τους και διαμορφώνει νέα κοινωνικά πρότυπα, τα οποία αναθεωρούν την εικόνα της παιδικής ηλικίας και μεταβάλλουν τις περιρρέουσες αντιλήψεις.

3.2.36. Χάρης Κ., Κυρίδης Α. & Σουλιώτης Δ. (2001). Επιμόρφωση Νηπιαγωγών για τη Χρήση Υπολογιστών ως Μέσου Διδασκαλίας μέσω Υπηρεσιών Διαδικτύου. Στο Γ. Καψάλης & Α. Κατσίκης (Επιμ.) *Σχολική γνώση και διδασκαλία στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Αναλυτικό πρόγραμμα και εκπαιδευτική πραγματικότητα*. Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, σσ. 422-430.

Στην εργασία αυτή προτείνεται ένας δικτυακός τόπος (ανάλυση, σχεδίαση και υλοποίηση) σκοπός του οποίου είναι η υποστήριξη από απόσταση της επιμόρφωσης Νηπιαγωγών σε θέματα χρήσης του υπολογιστή ως μέσου διδασκαλίας για παιδιά προσχολικής ηλικίας, παρουσιάζοντας και αναλύοντας σύγχρονες απόψεις και τάσεις στην κατεύθυνση αυτή καθώς και λογισμικό κατάλληλο για το σχολικό περιβάλλον. Παρόλο που η επίδραση των υπολογιστών στους διάφορους τομείς της σύγχρονης ζωής έχει διερευνηθεί αρκετά διεξοδικά, η χρήση τους ως εργαλείου υποστήριξης ακόμα και διαμόρφωσης της μάθησης σε παιδιά προσχολικής ηλικίας είναι ακόμα σε πολύ πρώιμο στάδιο και δεν έχει συνειδητοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό από την κοινότητα των εκπαιδευτικών. Είναι ευρέως παραδεκτό, ότι η χρήση των υπολογιστών δεν αποτελεί απλώς μια επιπλέον δεξιότητα με την οποία θα πρέπει να εξοικειωθεί το παιδί όσον το δυνατό νωρίτερα, αλλά ότι ο ίδιος ο υπολογιστής μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να βελτιώσει και να ενισχύσει τις διαδικασίες μάθησης από τα προσχολικά ακόμα χρόνια. Πράγματι, η θέση του Piaget ότι η μάθηση επιταχύνεται σημαντικά αν το παιδί αναλάβει ενεργητικούς ρόλους στους οποίους καλείται να χρησιμοποιήσει τη γνώση για τη λύση προβλημάτων και την επίτευξη στόχων (constructivism) μπορεί να υποστηριχθεί σημαντικά με τη βοήθεια του υπολογιστή. Μέσω του υπολογιστή, το παιδί μπορεί να συμμετάσχει ενεργητικά στην επίλυση πολύ μεγάλης ποικιλίας προβλημάτων ενώ ταυτόχρονα έχει την ευκαιρία να συγκεκριμενοποιήσει (concretize) έννοιες που από τη φύση τους είναι αφηρημένες και θεωρείται ότι απαιτούν ωριμότητα σκέψης που αντιστοιχεί σε μεγαλύτερες ηλικίες (constructionism). Η αρχική εργασία του Papert και της ομάδας του για ένα περιβάλλον όπου το παιδί θα μπορεί να προγραμματίσει τον υπολογιστή για την επίτευξη απλών στόχων (σχεδίαση σχημάτων, μετακίνηση χελώνας ανάμεσα σε εμπόδια) έδωσε ενθαρρυντικά αποτελέσματα σε παιδιά σχολικής ηλικίας ενισχύοντας σημαντικά την ικανότητά τους στην ανάλυση απλών προβλημάτων και την επίλυσή τους (περιβάλλον LOGO). Με την εμφάνιση των προγραμματιζόμενων παιχνιδιών (LEGO/LOGO) καθώς και των φιλικών γραφικών περιβαλλόντων επικοινωνίας του χρήστη με τον υπολογιστή (graphical user interfaces), έγινε δυνατή η σχεδίαση και υλοποίηση πληθώρας αλληλεπιδραστικών ή διαδραστικών μικρόκοσμων μέσω των οποίων είναι δυνατή η ενίσχυση της μάθησης ποικιλοτρόπως σε θέματα ταξινόμησης, διατήρησης, απαρίθμησης αλλά και πιο προχωρημένων εννοιών όπως τα κλάσματα. Στους μικρόκοσμους αυτούς το παιδί έχει ενεργητικό ρόλο και προσπαθεί μέσα από ένα απλό και καλά σχεδιασμένο περιβάλλον αλληλεπίδρασης τόσο με τον υπολογιστή όσο και τους συμμαθητές του να πετύχει με συστηματικό τρόπο προκαθορισμένους στόχους. Η ανάγκη ενός δικτυακού τόπου μέσα στον οποίο ο νηπιαγωγός θα μπορεί να αναζητά και να βρίσκει πληροφορίες σχετικές με τα παραπάνω είναι επιτακτική για να μπορέσει να συμπληρώσει τις γνώσεις του αλλά και για να ωφεληθεί από τις εμπειρίες συναδέλφων του σε θέματα διδασκαλίας μέσω υπολογιστή. Σήμερα, τα περισσότερα πανεπιστήμια έχουν αποδεχθεί την ανάγκη παροχής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης από απόσταση και σταδιακά αρχίζουν να μετατρέπονται σε εκπαιδευτικά ιδρύματα υβριδικού τύπου υποστηρίζοντας ταυτόχρονα και τη κλασική διδασκαλία. Μέσω του προτεινόμενου δικτυακού τόπου καθίσταται δυνατή η από απόσταση επιμόρφωση των νηπιαγωγών η οποία είναι αναγκαία εξαιτίας της μεγάλης διασποράς των σκολείων στην επικράτεια της χώρας. Συγκεκριμένα, ο δικτυακός τόπος περιλαμβάνει συλλογή μικρόκοσμων και διαδραστικών περιβαλλόντων προγραμματισμού (κυρίως οπτικού) μαζί με αναλυτικές οδηγίες για την εγκατάστασή τους καθώς και παραδείγματα χρήσης του στη σχολική τάξη για την επίτευξη διάφορων διδακτικών στόχων. Υπάρχει επίσης μεγάλος αριθμός παραπομπών σε πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην έρευνα για τη χρήση του υπολογιστή ως μέσου διδασκαλίας στην προσχολική ηλικία. Ο προτεινόμενος δικτυακός τόπος υποστηρίζεται από βάση δεδομένων με το προσφερόμενο υλικό, η οποία με χρήση ASP και Java / JavaScript δίνει τη δυνατότητα στον επισκέπτη να βρει με ευκολία τα θέματα που τον ενδιαφέρουν και

να μεταφέρει ηλεκτρονικά τα διάφορα προγράμματα. Επίσης, υπάρχει η δυνατότητα διατύπωσης ερωτήσεων και αποριών σχετικών με το προσφερόμενο υλικό αλλά και υποδείξεων με σκοπό τη βελτίωσή του.

3.2.37. Κυρίδης Α. (2001). Όταν το Έθνος αντικαθιστά το Λαό και όταν η Εξουσία αναδομείται σε νέες βάσεις. Προβληματισμοί εν είδει βιβλιοπαρουσίασης του έργου του Κωνσταντίνου Τσουκαλά: "Η εξουσία ως λαός και ως έθνος. Περιπέτειες σημασιών". Μακεδόν, 8, 309-319.

Επιχειρείται μια θεωρητική προσέγγιση του νεόδμητου Έθνους - Κράτους με βάση το έργο του Κ. Τσουκαλά. Παρουσιάζονται και αναλύονται βασικές έννοιες και πρακτικές της μορφής και της δομής του σύγχρονου κράτους χρησιμοποιώντας σα θεωρητική βάση το έργο του Κ. Τσουκαλά και ανατρέχοντας σε συμπληρωματικές βιβλιογραφικές πηγές.

3.2.38. Χάρης Κ., Μαγκλαβέρας Ν., Κυρίδης Α. & Σουλιώτης Δ. (2003). Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Πληροφορικής από Απόσταση μέσω Υπηρεσιών Διαδικτύου. Πρακτικά Α΄ Πανελληνίου Συνέδριου Σύνδεσης Τριτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Θεσσαλονίκη: Α.Π.Θ.

Στην εργασία αυτή παρουσιάζονται οι απόψεις και η προβληματική για τη σκοπιμότητα και τη σχεδίαση ενός δικτυακού τύπου για την υποστήριξη της εξ αποστάσεως επιμόρφωσης εκπαιδευτικών πληροφορικής μέσης εκπαίδευσης σε θέματα σχετικά με τη χρήση προγραμμάτων / εφαρμογών ως μέσων διδασκαλίας για την επίτευξη των επιθυμητών διδακτικών στόχων. Η πρόσφατη εισαγωγή προχωρημένων εννοιών πληροφορικής στις τελευταίες τάξεις του Λυκείου όπως για παράδειγμα οι βασικές αρχές λειτουργικών συστημάτων, αλγόριθμων διαχείρισης δομών δεδομένων και αλγόριθμων λειτουργίας της μνήμης επιβάλλουν τη χρησιμοποίηση εργαλείων διδασκαλίας βασισμένα στον υπολογιστή. Παρόλο που οι παραδοσιακές μέθοδοι διδασκαλίας εξακολουθούν να είναι το κύριο μέσο παρουσίαση της ύλης σε πολλά σημεία μπορούν να ενισχυθούν από τη χρήση προγραμμάτων προσομοίωσης και εξεικόνισης ή οπτικοποίησης. Τα προγράμματα αυτά μπορούν να βοηθήσουν τον μαθητή να δομήσει τα σωστά μοντέλα για τις έννοιες που του παρουσιάζονται περιορίζοντας έτσι τον κίνδυνο παρανοήσεων και αυξάνοντας σημαντικά τον βαθμό κατανόησης. Δοσμένης της μεγάλης διασποράς των σχολείων μέσης εκπαίδευσης σε όλη την χώρα, ο καλύτερος τρόπος επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στο θέμα αυτό είναι η εξ αποστάσεως επιμόρφωση μέσω διαδικτύου. Επομένως, ένας δικτυακός τύπος ο οποίος περιέχει συλλογή εργαλείων/ προγραμμάτων διδασκαλίας συνοδευόμενα από σύντομα εγχειρίδιο χρήσης καθώς και προτάσεις χρήσης σε συγκεκριμένα μαθήματα είναι ιδιαίτερα χρήσιμος. Οι υπάρχουσες τεχνολογίες (δυναμικές ιστοσελίδες, Java/JavaScript, ASP και βάσεις δεδομένων) για τη δημιουργία τέτοιων δικτυακών τύπων έχουν ωριμάσει και δοκιμασθεί αρκετά ώστε να υπάρχει η δυνατότητα να υποστηριχθεί αποτελεσματικά το παραπάνω εγχείρημα.

3.2.39. Κυρίδης Α., Ντίνας Κ., Γκόλια - Αλτίνη Β. & Δασκαλάκη Ν. (2001). Τι είναι το θρανίο; «Ανοιχτό βιβλίο». Καταγραφή των γραπτών στα θρανία τους. Σύγχρονη Εκπαίδευση, 119, 52-65.

Αποτελεί το πρώτο τμήμα μιας ευρύτερης έρευνας σχετικά με τη συνήθεια των μαθητών να γράφουν στο θρανίο τους. Καταγράφηκαν 2071 γραπτά μηνύματα των μαθητών σε θρανία 9 Λυκείων της χώρας και κατηγοριοποιήθηκαν με βάση τις αρχές της κλασικής θεματικής ανάλυσης. Προέκυψαν 14 κατηγορίες και τα μηνύματα μελετήθηκαν τόσο από πλευράς κοινωνιολογικής (μαθητική υποκοουλτούρα & διαδικασία απόκτησης ταυτότητας) όσο και από πλευράς γλωσσολογικής. Τα στοιχεία έδειξαν ότι οι μαθητές αναπτύσσουν τους δικούς τους κώδικες επικοινωνίας και συμβολισμούς, οι οποίοι χαρακτηρίζονται τόσο από στοιχεία της νεανικής κουλτούρας, όσο και από στοιχεία της μαθητικής υποκοουλτούρας. Τα περισσότερα μηνύματα αφορούσαν ονόματα, στίχους τραγουδιών, αθλητικά ζητήματα και φυσικά ερωτικές σχέσεις.

3.2.40. Κυρίδης Α. & Κασίδου Σ. (2001). Η εκπαίδευση για τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Το παράδειγμα της τηλεόρασης. *Νέα Παιδεία*, 99, 309-320.

Τα Μ.Μ.Ε. έχουν αναλάβει ένα σημαντικό τμήμα της κοινωνικοποίησης των νέων, της παροχής πληροφοριών και της εγχάραξης ιδεολογιών. Αποτελούν εμπορικές επιχειρήσεις, οι οποίες αποσκοπούν στο κέρδος μέσα από τη χρήση συγκεκριμένων τεχνικών. Παρουσιάζουν όψεις και εκδοχές της πραγματικότητας με βάση τους επιδιωκόμενους κάθε φορά στόχους τους. Το γεγονός αυτό έχει διαμορφώσει ένα πεδίο επιστημονικής εγρήγορσης, το οποίο χαρακτηρίζεται από τη μελέτη των κοινωνικών και ιδεολογικών εκδοχών που παρουσιάζουν τα Μ.Μ.Ε. και από την ανάλυση των επιπτώσεων των μηνυμάτων που μεταδίδουν στους αποδέκτες τους. Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στις επιπτώσεις που αφορούν τα παιδιά. Με βάση λοιπόν τα παραπάνω, θεωρούμε ότι το σχολείο θα πρέπει να αναπτύξει τις κατάλληλες παιδαγωγικές πρακτικές, οι οποίες να αποσκοπούν στην εμπέδωση κριτικής σκέψης και στάσης εκ μέρους των μαθητών απέναντι στα Μ.Μ.Ε. Τέτοιου είδους σχολικές πρακτικές έχουν ήδη αναπτυχθεί στο εξωτερικό και προτείνουμε την υιοθέτησή τους και από το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται, στο πρώτο μέρος, το θεωρητικό και το πρακτικό πλαίσιο της εκπαίδευσης για τα Μ.Μ.Ε., ενώ στο δεύτερο μέρος ένα παράδειγμα ανάπτυξης σχολικών παιδαγωγικών πρακτικών γύρω από την τηλεόραση.

3.2.41. Κυρίδης Α., Ντίνας Κ., Δρόσος Β., Κασίδου Σ. & Γαλάνη Α. (2001). Όταν ο διεθνισμός σκοντάφτει στο γείτονα-εχθρό. Κοινωνιολογικές και γλωσσολογικές προσεγγίσεις του λόγου των μαθητών του Λυκείου για τους Τούρκους και διδακτικές προεκτάσεις. Πρακτικά Γ' Πανελληνίου Συνεδρίου Παιδαγωγικής και Εκπαιδευτικής Έρευνας, Ναύπλιο. (Στο δίκτυο:

http://www.pee.gr/praktika_synedrion/synedrio_nayplioy/c/3/mer_g_th_en_3/kiri_dis_kai_alloi.htm.

Έχει υποστηριχτεί θεωρητικά και έχει δείχτεί ερευνητικά ότι το σχολείο παίζει σημαντικό ρόλο προς την κατεύθυνση της δημιουργίας και της αναπαραγωγής της εθνικής ιδεολογίας. Σχολικοί μηχανισμοί, όπως τα Αναλυτικά Προγράμματα και τα σχολικά εγχειρίδια, "βοηθούν" αποφασιστικά προς την κατεύθυνση αυτή. Διαμορφώνουν τα γνωστικά και ιδεολογικά πλαίσια με τη συνδρομή των οποίων κατασκευάζεται η εθνική ταυτότητα και ιδεολογία. Με τον τρόπο αυτό σχηματοποιούνται εθνοκεντρικές γνώσεις, στάσεις, προκαταλήψεις και κυρίως στερεοτυπικές αντιλήψεις του "εθνικού άλλου" και του "εθνικού εαυτού". Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο τρόπος με τον οποίο παρουσιάζονται και αντιμετωπίζονται άλλοι λαοί, όπως οι Τούρκοι και οι σχέσεις μας με αυτούς, από τη σχολική ιστορία. Δεν είναι υπερβολή να υποστηρίξουμε ότι οι Τούρκοι έχουν αναγορευτεί σε "εθνικό εχθρό", μόνιμο δυνάστη του έθνους και πηγή κινδύνου για την εθνική μας αξιοπρέπεια. Με βάση τις παραπάνω παρατηρήσεις επιχειρούμε να καταγράψουμε το πρίσμα μέσα από το οποίο οι μαθητές του Λυκείου αναγνωρίζουν τους Τούρκους και αναφέρονται σ' αυτούς, καθώς και το πώς αντιλαμβάνονται τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 105 εκθέσεις μαθητών Λυκείου από τους τέσσερις νομούς της Δυτικής Μακεδονίας (Φλώρινας, Κοζάνης, Καστοριάς και Γρεβενών) και από τη Θεσσαλονίκη με θέμα "Απόψεις και σκέψεις για τους Τούρκους". Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε είναι η κλασική θεματική ανάλυση σε συνδυασμό με γλωσσολογική αποκωδικοποίηση. Και οι δύο μεθοδολογικές προσεγγίσεις έχουν εφαρμοστεί σε παρόμοιες έρευνες με επιτυχία. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι προσεγγίσεις που επιχειρούν οι μαθητές διαμορφώνονται μέσα από θεματικούς άξονες όπως: 1. Ελληνοτουρκικές σχέσεις, 2. Ιστορικά γεγονότα, 3. Χαρακτηρισμοί, 4. Πολιτισμός, 5. Οικονομική κατάσταση κ.λπ. Οι μαθητές εμφανίζουν στερεοτυπικές αντιλήψεις τόσο για τους Τούρκους ως έθνος και κράτος όσο και για τις σχέσεις μας με αυτούς, οι οποίες έχουν τις βάσεις τους σε ιστορικά γεγονότα και σε ιδεολογικές προεγγραφές.

3.2.42. Βαμβακίδου Ι., Κυρίδης Α., Μαυρικάκη Ε. (2001). Η Αγωγή για την Ειρήνη στο Σχολείο. *Παιδαγωγικός Λόγος*, 2, 53-68.

Σήμερα που από κάθε γωνία της γης ακούγονται πολεμικές και εθνικιστικές κραυγές και που η ειρήνη μοιάζει να αποτελεί αγαθό εν ανεπάρκεια, το σχολείο μπορεί να παίξει

σημαντικότερο ρόλο στην εμπέδωση της ανοχής του "άλλου" και στην ισότητα μεταξύ των λαών και των ανθρώπων. Προτείνουμε λοιπόν την εισαγωγή της Αγωγής για την Ειρήνη στο ελληνικό σχολείο ως εκπαιδευτική δραστηριότητα, ανάλογη με αυτήν της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ή της Αγωγής Υγείας. Θεωρούμε ότι η Αγωγή για την Ειρήνη δε θα πρέπει να παραβλέψει το ρόλο που παίζει το περιβάλλον στη διαμόρφωση ισορροπιών μεταξύ των κρατών. Έτσι, η εισαγωγή της στο σχολικό *curriculum* αν και δεν αποτελεί πανάκεια, μπορεί να θεωρηθεί ένα σημαντικότερο βήμα, το οποίο υπό προϋποθέσεις θα οδηγήσει στην ευαισθητοποίηση μεγαλύτερων πληθυσμιακών ομάδων και θα ενεργοποιήσει τις συνειδήσεις αυτών που αδιαφορούν για τη δυστυχία και τις καταστροφές που φέρνει ο πόλεμος μακριά από τη γειτονιά τους. Θεωρούμε ότι η εισαγωγή της Αγωγής για την Ειρήνη στο σχολείο και η διδακτική προσέγγισή της μπορεί να διαμορφώσει νέα δεδομένα για την ευρύτερη σχολική διδακτική μεθοδολογία. Επιχειρείται μια αναφορά στη διεθνή εμπειρία και οριοθετούνται οι βασικές αρχές, το περιεχόμενο και η διδακτική μεθοδολογία της.

3.2.43. Κυρίδης Α., Ντίνας Κ. Ιωαννίτου Ε., Λαμπροπούλου Β., Βλαχαίτη Β. (2002). Οι φοιτητές περιγράφουν τον "ιδανικό" πανεπιστημιακό δάσκαλο. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 122, 78-87.

Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών από μέρους των εκπαιδευόμενων, τόσο ως προς το εκπαιδευτικό τους έργο όσο και ως προς τη συμπεριφορά τους, διαφέρει πολύ από εκείνες των διοικητικών δομών και αρχών, οι οποίες εμφανίζονται να βλέπουν το έργο της αξιολόγησης σε πολύ διαφορετικά πλαίσια αναφοράς. Κατά τη γνώμη μας ορθότερη είναι η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, όταν γίνεται υπεύθυνα από τα άτομα που καθημερινά δέχονται την επιρροή τους. Βασικό στόχο της έρευνας αποτελεί η καταγραφή όλων εκείνων των παραμέτρων που λαμβάνουν υπόψη τους οι φοιτητές, ώστε να αξιολογήσουν άτυπα τους πανεπιστημιακούς καθηγητές και η διερεύνηση των απόψεων των φοιτητών για την εικόνα και τα προσόντα που θα πρέπει διαθέτει ο πανεπιστημιακός δάσκαλος. Αναζητείται, με άλλα λόγια, ένα εικονικό πρότυπο πανεπιστημιακού, το οποίο θα μπορέσει μέσω διαδικασιών ανατροφοδότησης να χρησιμεύσει προς την κατεύθυνση της βελτίωσης της πανεπιστημιακής διδασκαλίας και του ανασχηματισμού της επικοινωνιακής σχέσης μεταξύ φοιτητών και πανεπιστημιακών. Ζητήθηκε από 51 φοιτητές του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Φλώρινας του Α.Π.Θ. να περιγράψουν, με τη μορφή κειμένου, τον ιδανικό πανεπιστημιακό δάσκαλο χωρίς να αναφερθούν σε συγκεκριμένα πρόσωπα ή καταστάσεις. Τα γραπτά των υποκειμένων μελετήθηκαν σύμφωνα με τις αρχές της "Ποσοτικής και Ποιοτικής Ανάλυσης Περιεχομένου" και της Κλασικής Θεματικής Ανάλυσης. Ως μονάδα ανάλυσης χρησιμοποιήθηκε το «θέμα». Τα στοιχεία της έρευνας έδειξαν ότι οι φοιτητές έχουν απαιτήσεις από τους καθηγητές τους. Τους θεωρούν πρώτα απ' όλα δασκάλους με την κυριολεκτική σημασία του όρου και με όλα εκείνα τα ψυχολογικά και κοινωνικά στοιχεία που συνδέονται με το συγκεκριμένο επάγγελμα. Αναζητούν στο πρόσωπο του πανεπιστημιακού καθηγητή τον ιδανικό δάσκαλο.

3.2.44. Λεμονίδης Χ., Χατζηλιαμή Μ., Κυρίδης Α. (2002). Η επίδραση του οικογενειακού περιβάλλοντος στις αριθμητικές γνώσεις των νηπίων. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 34, 121-139.

Η θεωρία έχει υποστηρίξει και η έρευνα έχει δείξει ότι το νήπιο που εισάγεται στο νηπιαγωγείο δεν είναι *tabula rasa*. Είναι φορέας συγκεκριμένων κοινωνικών, ιδεολογικών και μαθησιακών εγγραφών, τις οποίες, προφανώς, το νηπιαγωγείο θα πρέπει να λάβει υπόψη του και να τις εκμεταλλευτεί προς όφελος του νηπίου. Για παράδειγμα, το νήπιο μπορεί να αναγνωρίζει τα γράμματα, να διαβάζει και να γράφει μικρές λέξεις, να αναγνωρίζει αριθμούς, να είναι σε θέση να απαριθμεί και να προσθέτει. Είναι λογικό να αναμένουμε ότι οι ικανότητες αυτές εξαρτώνται από την οικογενειακή προέλευση του νηπίου αφού θα πρέπει να θεωρήσουμε ως δεδομένο ότι το μορφωτικό και το κοινωνικό επίπεδο της οικογένειας προσδιορίζει σε σημαντικό βαθμό την ταχύτητα και το επίπεδο της μαθησιακής του εξέλιξης. Έτσι, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι οι ικανότητες του νηπίου που σχετίζονται με τη γλώσσα, τα μαθηματικά ή με άλλες δραστηριότητες του νηπιαγωγείου επηρεάζονται σε σημαντικό βαθμό από συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της οικογένειάς του. Έρευνες έχουν

δείξει ότι τα νήπια, πριν ακόμα ενταχθούν στο σχολικό περιβάλλον είναι φορείς μαθηματικών γνώσεων και δεξιοτήτων. Διαθέτουν γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες σχετικά με τις αριθμητικές έννοιες, οι οποίες έχουν, κυρίως, χαρακτήρα κοινωνικό και εμπειρικό. Δηλαδή, είναι γνώσεις που συλλέγει το παιδί είτε από την οικογένεια είτε γενικότερα από το φυσικό και κοινωνικό του περιβάλλον (συνομήλικοι, Μ.Μ.Ε. κ.λπ.). Σκοπός της έρευνας είναι η διερεύνηση των γνώσεων των νηπίων σε διάφορα θέματα μαθηματικών και η σύνδεσή τους με το κοινωνικό περιβάλλον όπου μεγάλωσαν. Με άλλα λόγια, διερευνάται το επίπεδο των αριθμητικών τους γνώσεων και γίνεται προσπάθεια συσχέτισής τους με συγκεκριμένα κοινωνικά χαρακτηριστικά των γονέων τους, όπως η μόρφωσή τους και το επάγγελμά τους. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 85 νήπια (N=85) από οκτώ νηπιαγωγεία του νομού Φλώρινας. Χρησιμοποιήθηκε η περιγραφική στατιστική και η επαγωγική στατιστική με έλεγχο υποθέσεων με τη διαδικασία T-test, τη διαδικασία One way Anova. Τα στοιχεία της έρευνας έδειξαν ότι: Στην προφορική αρίθμηση (1), την ανάγνωση αριθμών (5), την εκτέλεση των πράξεων πρόσθεσης και αφαίρεσης (7) και τη λύση προβλημάτων (8) παρουσιάζονται στατιστικές διαφορές στις επιδόσεις των μαθητών των οποίων οι μητέρες είναι απόφοιτες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με εκείνες που είναι απόφοιτες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Δεν παρουσιάζονται στατιστικά σημαντικές διαφορές επίδοσης, στα παραπάνω πεδία, μεταξύ των μαθητών των οποίων οι μητέρες είναι απόφοιτες πρωτοβάθμιας και αυτών που είναι απόφοιτες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στην κατασκευή συλλογής (2) και τη διαδοχή αριθμών (6) η διαφορά στην επίδοση των μαθητών δημιουργείται μεταξύ αυτών των οποίων οι μητέρες είναι απόφοιτες τριτοβάθμιας και αυτών που είναι απόφοιτες της πρωτοβάθμιας. Δεν παρουσιάζεται διαφορά μεταξύ των μαθητών των οποίων οι μητέρες είναι απόφοιτες τριτοβάθμιας με αυτές που είναι απόφοιτες δευτεροβάθμιας, καθώς επίσης τις απόφοιτες δευτεροβάθμιας με τις πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στην επίδειξη δακτύλων (3), η διαφορά στην επίδοση των μαθητών δημιουργείται μεταξύ αυτών των οποίων οι μητέρες είναι απόφοιτες τριτοβάθμιας και αυτών που είναι απόφοιτες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Δεν παρουσιάζεται διαφορά μεταξύ των μαθητών των οποίων οι μητέρες είναι απόφοιτες τριτοβάθμιας με αυτούς των οποίων οι μητέρες είναι απόφοιτες πρωτοβάθμιας. Η ικανότητα των μαθητών να αναγνωρίζουν και να διαβάζουν τα ψηφία των αριθμών είναι η μοναδική από τις οκτώ αριθμητικές ικανότητες που εξετάσαμε η οποία σχετίζεται και με τα τέσσερα κοινωνικά χαρακτηριστικά των γονέων. Φαίνεται ότι όσο πιο μορφωμένοι είναι οι δύο γονείς και όσο πιο ανεβασμένο είναι το βιοτικό τους επίπεδο τόσο περισσότερο δίνεται η δυνατότητα στο παιδί να έρχεται σε επαφή με αριθμούς και να είναι ικανό να τους διαβάζει.

3.2.45. Βαμβακίδου Ι., Ντίνας Κ., Κυρίδης Α. (2002). Διαπολιτισμική προσχολική γλωσσική αγωγή: μία πρόταση για την ελληνική πραγματικότητα. *Διαπολιτισμική Εκπαίδευση*, 2.

Πρόκειται για μια πρόταση γλωσσικής διδασκαλίας σε διαπολιτισμικές προσχολικές τάξεις. Επιχειρείται μια θεωρητική προσέγγιση των όρων διαπολιτισμική και πολυπολιτισμική εκπαίδευση και επισημαίνεται η αναγκαιότητα εφαρμογής προγραμμάτων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και στο νηπιαγωγείο. Τονίζεται ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη γλωσσική διδασκαλία και προτείνονται συγκεκριμένες μορφές δράσης από την πλευρά της νηπιαγωγού.

3.2.46. Αρβανίτη Ι., & Κυρίδης Α., Ντίνας Κ. Σουλιώτης Μ. (2002 - 2003). «Η σχολική βιβλιοθήκη πρέπει να παίζει τον πρωταρχικό ρόλο στο χώρο του σχολείου» - Οι εκπαιδευτικοί του Δημοτικού Σχολείου οραματίζονται την ιδανική σχολική βιβλιοθήκη. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 127 & 128, 99-110 & 153-162.

Επιχειρείται μια προσέγγιση της λειτουργίας των σχολικών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα, τόσο από θεωρητικά όσο και ερευνητικά. Παρουσιάζεται το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των Σ.Β., ο τρόπος λειτουργίας τους, οι ελλείψεις και τα προβλήματά τους. Επίσης, παρουσιάζεται η λειτουργία των Σ.Β. σε τρεις ευρωπαϊκές χώρες. Στο ερευνητικό μέρος της εργασίας αναλύεται το περιεχόμενο 100 γραπτών κειμένων εκπαιδευτικών του Δημοτικού σχολείου σχετικά με τη λειτουργία, το ρόλο και τις χρηστικές δυνατότητες των Σ.Β. Προέκυψαν 7

θεματικές κατηγορίες, οι οποίες την πραγματικότητα συμπυκνώνουν ένα ιδανικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας των Σ.Β. όπως τις φαντάζονται οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην έρευνα. Οι εκπαιδευτικοί περιέγραψαν την ιδανική βιβλιοθήκη που δεν έχει καμία σχέση με την κατάσταση που παρουσιάζεται σήμερα στο ελληνικό Δημοτικό Σχολείο.

3.2.47. Ανδρέου Α., Βαμβακίδου Ι., Γκόλια Β., Ζυγούρη Ε., Κασίδου Σ., Κυρίδης Α. (2002). Είπε ο δάσκαλος: «Το Θάρρος και η Ανδρεία των Προγόνων μας ας γίνουν οι οδηγοί που θα κατευθύνουν τις πράξεις μας» και λίγοι κατάλαβαν ποιους εννοούσε. - Μελέτη του επετειακού λόγου των δασκάλων για την 25η Μαρτίου. Στο Ε. Τρέσσου & Σ. Μητακίδου (Επιμ.) *Εκπαιδευτικοί μιλούν σε εκπαιδευτικούς για τις εμπειρίες τους*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 35-45.

Πολιτικοί, στρατιωτικοί, εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης, δημόσιοι λειτουργοί, δάσκαλοι και μαθητές σύσσωμοι παρευρίσκονται σε εθνικές επετείους εκφωνώντας πανηγυρικούς και ζητωκραυγάζοντας. Τιμούν «δοξασμένες» στιγμές της ελληνικής ιστορίας και «ευγνωμονούν» τους εθνικούς μας ήρωες. Η ιστορία, όπως και κάθε εθνική επιστήμη, μέσω πολλαπλών κοινωνικοποιητικών διαδικασιών, ιδίως κατά τα σχολικά χρόνια, έχει δημιουργήσει τις κατάλληλες ιδεολογικές προεγγραφές και εθνικές ταξινομήσεις ώστε να βιώνουμε, να παράγουμε και να αναπαράγουμε εθνικό – ιστορικές μνήμες με υπερηφάνεια. Και όλα αυτά μοιάζουν φυσιολογικά και αναμενόμενα, όταν η εθνολογική ομοιογένεια είναι πασιδήλη και εξασφαλισμένη. Έτσι, όταν ο δάσκαλος αναφωνεί στον πανηγυρικό της ημέρας: «Ας φροντίσουμε λοιπόν να είμαστε άξιοι συνεχιστές του ένδοξου παρελθόντος μας. Ας κρατήσουμε πάντα άσπιλη και αμόλυντη την ιστορία της Πατρίδας μας και ας συνεχίσωμεν το μεγαλείο της» ή «μέρα χαράς απολύτρωσης και αισιοδοξίας για κάθε χριστιανό» όλοι καταλαβαίνουν τι εννοεί και πείθονται. Τι γίνεται όμως με αυτούς που δε διαθέτουν την ικανή και αναγκαία ιστορική και εθνολογική συνείδηση που θα τους επιτρέψει να συγκινηθούν και να ενστερνιστούν τον πατριωτικό οίστρο του εκφωνητή; Τι νόημα έχουν αυτά τα λόγια για σχολεία όπου το 20 – 30% των μαθητών είναι αλλοδαποί; Τι νόημα έχουν όλα αυτά σε πολυπολιτισμικές κοινωνίες; Μοιάζουν με απόηχους άλλων χρόνων, άλλων συνειδήσεων και συγκινήσεων. Στόχος της εργασίας μας είναι να καταγράψουμε τους θεματικούς άξονες στους οποίους κινούνται οι πανηγυρικοί λόγοι που εκφωνούν οι εκπαιδευτικοί της Α/θμιας εκπαίδευσης στην εθνική επέτειο της 25^{ης} Μαρτίου και εν συνεχεία να δείξουμε την ασυμβατότητα τους με τις σύγχρονες πολυπολιτισμικές συνθήκες που επικρατούν στα ελληνικά σχολεία και να προτείνουμε διδακτικές τεχνικές και ενδοσχολικές πρακτικές που θα αμβλύνουν τις συγκεκριμένες ασυμβατότητες. Αναλύσαμε το περιεχόμενο (Ποσοτική και ποιοτική Ανάλυση Περιεχομένου – Content Analysis) 20 πανηγυρικών – επετειακών λόγων δασκάλων για την 25^η Μαρτίου. Από την ανάλυση των δεδομένων προέκυψε ότι αποδίδεται ιδιαίτερη έμφαση σε παραδοσιακές αρετές των Ελλήνων, στη μεγαλοσύνη του Χριστιανισμού, στις ηρωικές τους πράξεις, στον ανώτερο ελληνικό πολιτισμό (ιδίως τον αρχαίο), στις πολεμικές ικανότητες των Ελλήνων και στην άρρηκτη ιστορική και συνειδησιακή συνέχεια του ελληνισμού.

3.2.48. Κυρίδης, Α., Παπασταμάτης, Α., Γκόλια, Π., Μπάρα, Υ. (2001). Ζητήματα λειτουργίας των ολιγοθέσιων σχολείων της ελληνικής υπαίθρου σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών. *Επιστήμες της Αγωγής*, 2-3, 113-120.

Η εικόνα των ολιγοθέσιων σχολείων στην ελληνική βιβλιογραφία είναι σύνθετη και πολυδιάστατη. Θεωρητικές αναφορές, αλλά και ερευνητικά δεδομένα παρουσιάζουν με πειστικό τρόπο των μειονεκτημάτων, αλλά και τα μειονεκτήματα της λειτουργίας των ολιγοθέσιων της υπαίθρου. Βασικό σκοπό των ερευνών αποτέλεσε η καταγραφή των κυριότερων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται στα σχολεία αυτά και διατύπωση προτάσεων που θα βελτιώσουν τη λειτουργία των σχολείων. Από την άλλη, η διατύπωση των υποθέσεων των παραπάνω ερευνών δε διαφοροποιείται σημαντικά. Βασικός σκοπός της παρούσας εργασίας είναι: να καταγράψει τις απόψεις των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε ολιγοθέσια σχολεία σχετικά με τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα που παρουσιάζει η λειτουργία τους. Ως ερευνητική μεθοδολογία χρησιμοποιήθηκε η κλασική θεματική ανάλυση (ποσοτική και ποιοτική ανάλυση περιεχομένου) του γραπτού λόγου 23 εν ενεργεία δασκάλων, οι

οποίοι εργάζονται σε ολιγοθέσια σχολεία. Η ανάλυση των δεδομένων κατέδειξε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της λειτουργίας αυτού του τύπου σχολείων, όπως τα αντιλαμβάνονται οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί.

3.2.49. Κυρίδης Α., Ντίνας Κ., Βαμβακίδου Ι., Καραμήτσου Κ. (2003). Το τέλος της «ομοιογένειας» και η απαρχή της «ετερότητας» στο ελληνικό νηπιαγωγείο: Οι νηπιαγωγοί μιλούν για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στις πολυπολιτισμικές τάξεις. Στο Ε. Τρέσσου & Σ. Μητακίδου (επιμ.) *Εκπαιδευτικοί μιλούν σε εκπαιδευτικούς για τις εμπειρίες τους*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 47 - 55.

Σήμερα που στην ταξική πολυδιάσπαση των κοινωνικών σχηματισμών προστέθηκε και η εθνολογική, το ζήτημα της ισότητας ευκαιριών επανέρχεται σε διαφορετική βάση, με διαφορετικές επιστημολογικές οριοθετήσεις και φυσικά με νέες παραμέτρους ως προς τη διατύπωση και την επίλυση του προβλήματος, καθώς στην κοινωνική ετερότητα προστέθηκε και η εθνοτική. Το διαφορετικό δεν ορίζεται πλέον αποκλειστικά με όρους ταξικούς, αλλά και με όρους εθνολογικούς, φυλετικούς, θρησκευτικούς ή πολιτισμικούς. Τα κλάσματα της κοινωνικής εξίσωσης είναι πλέον ετερόνυμα, αφού η ταξική διαστρωμάτωση δεν αποτελεί πια τον κοινό παρονομαστή. Η εθνολογική ομοιογένεια ως σταθερά της κοινωνικής ζύμωσης και της εκπόνησης κάθε είδους πολιτικής εκ μέρους της συντεταγμένης πολιτείας ή άλλων αρμοδίων φορέων έχει πάψει να υφίσταται. Το παζλ της κοινωνικής σύνθεσης μεγαλώνει και τα κομμάτια του πολλαπλασιάζονται. Στις μέρες μας στα ελληνικά σχολεία οι τάξεις δεν είναι πλέον ομοιογενείς. Οι εν ενεργεία εκπαιδευτικοί καλούνται να αντιμετωπίσουν μια νέα πραγματικότητα. Ειδικά όταν δεν έχουν λάβει την κατάλληλη κατάρτιση ή επιμόρφωση τα προβλήματά τους πολλαπλασιάζονται. Προσπαθήσαμε να καταγράψουμε με τη μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου (content analysis) του γραπτού λόγου τα προβλήματα που συνήθως αντιμετωπίζουν οι νηπιαγωγοί που εργάζονται σε πολυπολιτισμικές τάξεις.

3.2.50. Κυρίδης Α., Τσακιρίδου Ε., Δρόσος Ε. & Κωνσταντίνεα, Π. (2002). Οι στάσεις των φοιτητών της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας και του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών για το φοιτητικό συνδικαλιστικό κίνημα. *Πρακτικά Συνεδρίου Φλώρινα 1912-2002: Ιστορία και Πολιτισμός*, Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας & Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, Φλώρινα, 641-664.

Το φοιτητικό συνδικαλιστικό κίνημα στην Ελλάδα έχει μια μακρά ιστορία. Οι φοιτητικές οργανώσεις παρουσιάζουν οργάνωση ανάλογη με αυτή των πολιτικών κομμάτων και η συντριπτική τους πλειοψηφία ελέγχεται απ' ευθείας από τα πολιτικά κόμματα. Μέχρι και τα τέλη της δεκαετίας του 1980 το φοιτητικό κίνημα επέδειξε έντονη πολιτική κινητικότητα τόσο σε επίπεδο ιδεολογικής συστράτευσης όσο και σε επίπεδο ανάληψης πολιτικής δράσης. Τα τελευταία όμως χρόνια έχει ατονήσει σημαντικά, και το γεγονός αυτό μπορεί να συνδεθεί με μια γενικότερη απαξίωση της πολιτικής ζωής που έχει καταγραφεί και ερευνητικά στην Ελλάδα. Ερευνητικά στοιχεία δείχνουν τη δυσαρέσκεια των φοιτητών και των νέων απέναντι στην πολιτική και η συμμετοχή των φοιτητών στις φοιτητικές εκλογές παρουσιάζει μεγάλο αναλογικά ποσοστό αποχής. Στόχος της έρευνας είναι η καταγραφή των στάσεων των φοιτητών της Φλώρινας απέναντι στο φοιτητικό συνδικαλιστικό κίνημα και η σύνδεσή τους με συγκεκριμένα κοινωνικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά. Εξετάστηκαν επίσης οι στάσεις των φοιτητών απέναντι στη λειτουργία των φοιτητικών συλλόγων, οι θέσεις τους για το φοιτητικό συνδικαλιστικό κίνημα γενικότερα, για το ρόλο των κομμάτων και για τον τρόπο λειτουργίας των φοιτητικών συλλόγων.

3.2.51. Κυρίδης Α., Ντίνας Κ., Χατζησαββίδης Σ., Τσακιρίδου Ε., Ζωγράφου Μ., Αγγελάκη Χ. (2003). Οι νηπιαγωγοί επιχειρούν μια πρώτη αποτίμηση του νέου προγράμματος γλωσσικής διδασκαλίας για το ελληνικό νηπιαγωγείο. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 35, 165-185.

http://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/4257/1/aggelaki_p.165-p.185_2003.pdf

Για πρώτη φορά στην ιστορία της νεοελληνικής εκπαίδευσης με την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση που επιχειρήθηκε τη διετία 1998-2000 έγινε προσπάθεια να δημιουργηθεί

ένα σώμα (corpus) που να περιέχει τις αρχές και τους σκοπούς της διδασκαλίας του κάθε μαθήματος, τη διδακτέα ύλη καταμερισμένη σε ενότητες, τους στόχους που οφείλει να υπηρετεί η διδασκαλία της κάθε ενότητας σε σχέση με τους σκοπούς του μαθήματος και, τέλος, τη μέθοδο και τα μέσα. Σήμερα μετά από δύο χρόνια εφαρμογής του προγράμματος γλωσσικής διδασκαλίας στο ελληνικό νηπιαγωγείο επιχειρούμε μια πρώτη προσπάθεια καταγραφής των λειτουργικών παραμέτρων της εφαρμογής σύμφωνα με τις απόψεις των νηπιαγωγών που κλήθηκαν να το υλοποιήσουν. Η έρευνα διεξήχθη με ερωτηματολόγιο και συμμετείχαν 250 νηπιαγωγοί απ' όλη την Ελλάδα. Τα στοιχεία της έρευνας έδειξαν ότι οι νηπιαγωγοί προσαρμόστηκαν ικανοποιητικά στο νέο πρόγραμμα και ότι δεν αντιμετώπισαν ιδιαίτερα προβλήματα στην εφαρμογή του.

3.2.52. Τσακίριδου Ε., Κυρίδης Α. (2002). Τα κοινωνικά και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των φοιτητών της Φλώρινας. Πρακτικά Συνεδρίου Φλώρινα 1912-2002, Ιστορία και Πολιτισμός, Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας & Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, Φλώρινα, 627-640.

Η παρουσία φοιτητικού πληθυσμού στην πόλη της Φλώρινας έχει μια ιστορία 78 ετών από την ίδρυση ακόμα του εξατάξιου Διδασκαλείου (1924) της Παιδαγωγικής Ακαδημίας (11/1941) μέχρι και σήμερα οπότε και λειτουργούν τα τρία πανεπιστημιακά τμήματα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Το Διδασκαλείο σε ένα διάστημα 9 ετών (1924-1933) φιλοξένησε 286 σπουδαστές, ενώ η Παιδαγωγική Ακαδημία Φλώρινας στα 45 χρόνια της λειτουργίας της φιλοξένησε συνολικά 4.894 φοιτητές εκ των οποίων το 26,4% κάτοικοι του νομού Φλώρινας. Πρόσφατη έρευνα (1996) έδειξε ότι μόνο το 8,2% των φοιτητών/τριών της Παιδαγωγικής Σχολής κατάγονταν από το νομό της Φλώρινας. Η ίδια έρευνα κατέγραψε τα κοινωνικά και τα εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά των φοιτητών και 7 χρόνια μετά επιχειρούμε μια εκ νέου καταγραφή προσθέτοντας στοιχεία που θεωρούμε ότι παρουσιάζουν ερευνητικό ενδιαφέρον. Εξετάζεται η κοινωνική σύνθεση του φοιτητικού πληθυσμού (κοινωνική και γεωγραφική προέλευση), η στέγασή του, οι συνθήκες διαβίωσής του και άλλα δημογραφικά χαρακτηριστικά.

3.2.53. Κυρίδης Α., Ανδρέου Α., Βαμβακίδου Ι., Τσακίριδου Ε. & Αρβανίτη Ι. (2002). Εθνικιστικές και ξενοφοβικές στάσεις φοιτητών ελληνικών Α.Ε.Ι. Η περίπτωση των τριών πανεπιστημιακών τμημάτων της Φλώρινας. Πρακτικά 2^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Κοινωνιολογίας, Θεσσαλονίκη, 8-10/11/2002 (ηλεκτρονική έκδοση).

Σήμερα που στην ταξική πολυδιάσπαση των κοινωνικών σχηματισμών προστέθηκε και η εθνολογική, το ζήτημα της «κοινωνικής ομοιογένειας ή ετερότητας» επανέρχεται σε διαφορετική βάση, με διαφορετικές επιστημολογικές οριοθετήσεις και φυσικά με νέες παραμέτρους ως προς τη διατύπωση και την ανάλυση των δομικών και των λειτουργικών παραμέτρων του ζητήματος. Το διαφορετικό δεν ορίζεται πλέον αποκλειστικά με όρους ταξικούς, αλλά και με όρους εθνολογικούς, φυλετικούς, θρησκευτικούς ή πολιτισμικούς. Η εθνολογική ομοιογένεια ως σταθερά της κοινωνικής ζύμωσης και της εκπόνησης κάθε είδους πολιτικής εκ μέρους της συντεταγμένης πολιτείας ή άλλων αρμοδίων φορέων έχει πάψει να υφίσταται. Το παζλ της κοινωνικής σύνθεσης μεγαλώνει και τα κομμάτια του πολλαπλασιάζονται και ένα βασικό στοιχείο αυτού του παζλ αποτελεί η σκιαγράφηση των τάσεων, των στάσεων και των απόψεων των κοινωνιών, ειδικά δε των νεότερων. Επιχειρούμε λοιπόν μια ερευνητική προσέγγιση των εθνικιστικών και των ξενοφοβικών στάσεων και αντιλήψεων που ενδέχεται να εκδηλώνουν οι φοιτητές. Χρησιμοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο δηλώσεων στις οποίες κατέθεσαν το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας τους φοιτητές των τριών πανεπιστημιακών τμημάτων που εδρεύουν στη Φλώρινα (Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών και Βαλκανικών Σπουδών). Η επιλογή του συγκεκριμένου δείγματος δεν εξασφαλίζει προϋποθέσεις για γενίκευση των αποτελεσμάτων. Μπορεί να αποτελέσει όμως ένα πρώτο πλαίσιο καταγραφής και ανάγνωσης του φαινομένου. Χρησιμοποιήθηκε ανάλυση παραγόντων σε δύο τμήματα του ερωτηματολογίου – στο τμήμα σχετικά με την ξενοφοβία και στο τμήμα σχετικά με τον εθνικισμό. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι φοιτητές εκφράζουν εθνικιστικές και ξενοφοβικές στάσεις όταν καλούνται να δηλώσουν το βαθμό συμφωνίας τους σε λεκτικά

και ιδεολογικά στερεότυπα, αλλά γίνονται ιδιαίτερα ανεκτικοί όταν ανταποκρίνονται σε δηλώσεις που αποστασιοποιούνται από τα κυρίαρχα στερεότυπα.

3.2.54. Μαυρικάκη, Ε., Κυρίδης, Α., Προύσαλη, Α. & Τοζακίδου, Κ. (2006). Η αναγνώριση της οδικής σήμανσης από τα νήπια και ο ρόλος των προγραμμάτων κυκλοφοριακής αγωγής στο νηπιαγωγείο. *Ερευνώντας τον Κόσμο του Παιδιού, ΟΜΕΡ, 6*, 76-87.

Επιχειρείται η διερεύνηση της ικανότητας των νηπίων να αναγνωρίζουν πινακίδες οδικής σήμανσης και η συσχέτισή της με την προηγούμενη συμμετοχή τους σε προγράμματα κυκλοφοριακής αγωγής στο νηπιαγωγείο. Χρησιμοποιήθηκαν οκτώ πινακίδες οδικής σήμανσης τριών σχημάτων (τριγωνικού, κυκλικού και πολύπλευρου). Ζητήθηκε από τα νήπια να αναγνωρίσουν το κάθε σήμα και να τα ομαδοποιήσουν ανάλογα με το σχήμα τους και το είδος της σήμανσης. Τα νήπια που είχαν συμμετάσχει σε project κυκλοφοριακής αγωγής γενικά πέτυχαν καλύτερα αποτελέσματα από τα υπόλοιπα νήπια και το γεγονός αυτό δείχνει την αποτελεσματικότητα της συγκεκριμένης σχολικής δραστηριότητας στην ανάπτυξη κοινωνικής γνώσης και δεξιοτήτων. Ταυτόχρονα διαφαίνεται και η γενικότερη σημασία της προσχολικής εκπαίδευσης για την ολόπλευρη ανάπτυξη των νηπίων.

3.2.55. Κυρίδης Α., Ντίνας Κ., Δρόσος Β., Νικούση, Σ. & Μαρσέλλου, Β. (2003). Η Πληροφορική και Επικοινωνιακή Τεχνολογία στο νηπιαγωγείο. Οι απόψεις των νηπιαγωγών για την εισαγωγή της ΠΕΤ στο ελληνικό νηπιαγωγείο. *Σύγχρονη Εκπαίδευση, 130*, 131-140.

Το ζήτημα της εισαγωγής των ηλεκτρονικών υπολογιστών στην προσχολική εκπαίδευση αποτελεί ένα πεδίο διεθνούς επιστημονικού προβληματισμού στον οποίο εμπλέκονται οι περισσότερες από τις επιστήμες της αγωγής. Στην Ελλάδα, η σχετική συζήτηση δεν έχει αναπτυχθεί ακόμα, αλλά θα πρέπει να επισημάνουμε το γεγονός ότι οι Η/Υ έχουν ήδη εισαχθεί στην ιδιωτική προσχολική εκπαίδευση. Ο στόχος της εργασίας είναι διττός: Από τη μια επιχειρούμε να συνθέσουμε τις βασικές βιβλιογραφικές πηγές για την εισαγωγή των Η/Υ στο νηπιαγωγείο τόσο σε θεωρητικό όσο και σε ερευνητικό πλαίσιο ώστε να δημιουργήσουμε ένα βασικό corpus βιβλιογραφικού υλικού. Από την άλλη επιχειρούμε να διερευνήσουμε τις απόψεις των ελληνίδων νηπιαγωγών για τη δυνατότητα εκπαιδευτικής χρήσης των Η/Υ. Αναλύθηκε το περιεχόμενο 29 γραπτών κειμένων εν ενεργεία νηπιαγωγών, οι οποίες κλήθηκαν να αναπτύξουν τις απόψεις τους για το θέμα: «Η χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών στο νηπιαγωγείο». Από την ανάλυση προέκυψαν 7 θεματικές κατηγορίες και η στάση των νηπιαγωγών μπορεί να χαρακτηριστεί γενικά ως θετική.

3.2.56. Διαμαντής Θ., Κυρίδης Α., Ντίνας Κ. & Καμαρούδης Σ. (2002). Μαθητές και πολιτική. *Επιστημονική Επετηρίδα του Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, 15*, 7-28. http://ptde.uoi.gr/ptde_files%5Cepetirida%5CVol15_2002.pdf

Η εργασία πραγματεύεται το ζήτημα της πολιτικής κοινωνικοποίησης των μαθητών του ελληνικού Δημοτικού Σχολείου σε θεωρητικό και ερευνητικό επίπεδο. Εξάλλου η έρευνα των πολιτικών στάσεων και αντιλήψεων γίνεται πολύ γόνιμα στο συγκεκριμένο στάδιο της μορφοποίησής τους, επειδή αυτό το στάδιο είναι πολύ πλούσιο σε πληροφορίες για το «τελικό προϊόν». Παρουσιάζονται θεωρητικά και ερευνητικά δεδομένα από την ξένη και την ελληνική βιβλιογραφία και επιχειρείται η ερευνητική καταγραφή των στάσεων και των αντιλήψεων μαθητών της ΣΤ' τάξης του ελληνικού Δημοτικού Σχολείου για την πολιτική και τους πολιτικούς. Από τα δεδομένα της έρευνας εύλογα μπορούμε να καταλήξουμε στην άποψη ότι οι στάσεις των παιδιών απέναντι στην πολιτική και στους πολιτικούς είναι κατ' αρχήν αρνητικές. Η πολιτική στην Ελλάδα έχει δύο όψεις: και οι δύο αυτές όψεις αποτυπώνονται με τον πιο εύγλωττο τρόπο στις απαντήσεις των παιδιών. Η μία όψη της πολιτικής είναι αυτή που συμπίπτει με τη θεσμική της διάσταση και που της αναγνωρίζει τις ιδιότητες και τις αξίες που την αναγορεύουν σε κοινωνικό αγαθό, πολύτιμο για κάθε κοινωνικό σχηματισμό. Η άλλη όψη, αυτή που επικαλούνται οι μικροί μαθητές, είναι αυτή της «γειωμένης πολιτικής», της πολιτικής που έχει αποκαθηλωθεί από το δοξαστικό θεσμικό

της αξίωμα. Είναι η πολιτική που συζητιέται στα καφενεία και στα σπίτια των μικρών παιδιών.

3.2.57. Τάχου – Ηλιάδου Σ., Φωτιάδης Κ., Γκόλια Β., Κυρίδης Α. & Κασίδου Σ. (2006). Δάσκαλοι «φρενοπαθείς» και διδασκαλίες «κωμωδίες». Η αξιολόγηση των δασκάλων και των διδασκαλιών της εκπαιδευτικής περιοχής της Φλώρινας από τους Επιθεωρητές Δημοτικής Εκπαίδευσης (1926-1967). *Επιστημονική Επετηρίδα του Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, 18, 7-50.

http://ptde.uoi.gr/ptde_files%5Cepetirida%5CVol18_2005.pdf

Ο θεσμός των Επιθεωρητών Δημοτικής Εκπαίδευσης στις Νέες Χώρες έχει ως χρονική αφετηρία του το Νόμο 240 του 1914. Σύμφωνα με το νόμο, οι Επιθεωρητές Δημοτικής εκπαίδευσης διορίζονται με διαγωνισμό. Η μετεξέλιξη του θεσμού εξαρτήθηκε από την επέλαση των πολιτικών συγκυριών. Όπως αποδεικνύει η παρούσα έρευνα, οι Επιθεωρητές στο νομό της Φλώρινας, από το 1926 ως το 1967 αξιολόγησαν τους εκπαιδευτικούς με κριτήρια που αφορούν στην προσωπική ζωή και στη γενικότερη κοινωνική παρουσία των εκπαιδευτικών και κατέφυγαν σε πολλές περιπτώσεις σε υποκειμενικές και αυθαίρετες κρίσεις για το έργο τους. Έτσι ο θεσμός εκφυλίστηκε σε αστυνομοκρατικό μηχανισμό παρακολούθησης των συνειδήσεων των εκπαιδευτικών. Ειδικά στη Φλώρινα, ο θεσμός δεν επιτέλεσε τον προορισμό του και δεν συνεισέφερε στη βελτίωση της παρεχόμενης παιδείας. Αντίθετα, η διοικητική κυριαρχία των Επιθεωρητών αποτέλεσε την αντανάκλαση της ποθούμενης ανάγκης της κεντρικής εξουσίας να ελέγξει την περιοχή. Τέλος, στην παρούσα έρευνα επιχειρείται η καταγραφή και η ανάλυση του λόγου των Επιθεωρητών με χρήση της ποιοτικής ανάλυσης περιεχομένου, κατά την γραπτή αξιολόγηση της διδακτικής ικανότητας των εκπαιδευτικών της Α/θμιας εκπαίδευσης του νομού Φλώρινας.

3.2.58. Σουλιώτης Μ. & Κυρίδης Α. (2003). Δύο «άλλοι» από την ίδια πόλη. Λογοτεχνικές αποτυπώσεις του Φλωριναίου «άλλου» από τους λογοτέχνες Νετζατί Τζουμαλί και Γεώργιο Χρ. Μόδη. *Alterite et Societe – Ετερότητα και Κοινωνία, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου σε μορφή CDrom*. Αθήνα, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Ε.Κ.Κ.Ε., Πανεπιστήμιο Αθηνών, 7-9/5/2003, Αθήνα, (ηλεκτρονική έκδοση). *Ex altero alterum. Εταιρεία*, 38 – 39, 82 – 96.

Στην περιοχή της Φλώρινας, όπου η ετερότητα υφαίνει την εντοπιότητα, η τοπική λογοτεχνία των αρχών του 20ού αιώνα καταφέρνει να αναδείξει το ειδικό βάρος που προσ αποκτά για την κοινωνική και πολιτική μορφολογία της περιοχής η πολυπολιτισμική σύνθεση του πληθυσμού της: μιας περιοχής που η κεντρική εξουσία τη βάφτισε πρώιμα ως «πολιτισμικά συμπαγή», υποβάλλοντας αλλά κυρίως επιβάλλοντας την επικυριαρχία της «πολιτικής ομοιογένειας» έναντι της πολυπολιτισμικής πραγματικότητας των παντοδαπών πληθυσμιακών υποσυνόλων. Στο μελέτημα, ζητούμενο αποτελεί η ιδεολογική υποστασίωση του «άλλου» όπως αυτή μορφώνεται μέσα στα κείμενα δύο Φλωριναίων —και συνάμα αλλοεθνών— συγγραφέων: του Νετζατί Τζουμαλί (1921-2001) και του Γεωργίου Χρ. Μόδη (1887-1975). Διερευνώνται, επίσης, οι όροι με τους οποίους προσδιορίζεται και η συνθήκη στην οποία παρουσιάζεται ο «άλλος» (εθνικός, ή/και θρησκευτικός, ή/και αλλόγλωσσος), καθώς και οι τρόποι με τους οποίους περιγράφεται η «ετερότητα». Ως μεθοδολογικό εργαλείο χρησιμοποιήθηκε η ποιοτική ανάλυση περιεχομένου σε δύο διηγήματα των προαναφερθέντων συγγραφέων αντίστοιχα, που τα επιλέξαμε ως χαρακτηριστικά του ύφους τους και ως προσφερόμενα για τους στόχους της εργασίας.

3.2.59. Βαμβακίδου Ι., Κυρίδης Α. & Μπέσσας Τ. (2003). Ο Τούρκος και ο Έλληνας στη ζωγραφική των νηπίων. Σημειωτική ανάλυση του εθνικού «άλλου» στη νηπιακή ζωγραφική. *Alterite et Societe – Ετερότητα και Κοινωνία, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου σε μορφή CDrom*, Αθήνα, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών., Ε.Κ.Κ.Ε., Πανεπιστήμιο Αθηνών, 7-9/5/2003, Αθήνα, (ηλεκτρονική έκδοση).

Η περιγραφή της εξωτερικής και της φαντασιακής πραγματικότητας στην προσχολική ηλικία επιτυγχάνεται με την παραγωγή και την κατανόηση του λόγου, αλλά κυρίως με τη σχεδιαστική δεξιότητα ως επικοινωνιακή λειτουργία, κατά την οποία η εμπειρία πρέπει να

περιγραφεί για να αναγνωρισθεί και να μοιραστεί με άλλους. Τα νήπια αναπτύσσονται μέσα στο σύγχρονο πολιτισμό και στο βερμπαλισμό της εικόνας αναπαράγοντας απλές φόρμες, οι οποίες αποτυπώνουν επίπεδα αντιληπτικών δομών. Μέσα από την εμπειρία της παρατήρησης και της σχεδίασης επικοινωνούν και παράγουν γνώση. Το παιδικό σχέδιο ως πολιτισμικό προϊόν, ως μαρτυρία αλήθειας ή ψεύδους φανερώνει το επίπεδο εξάρτησης των νηπίων από το περιβάλλον, υλικό ή νοηματικό, το οποίο προσλαμβάνουν καθημερινά. Η σημειωτική ως μέθοδος ανάλυσης προσδιορίζει μια σημειακή συνάρτηση και την τυπολογία των τρόπων παραγωγής σημείων. Η παιδική ζωγραφική ως σημείο αποτελεί ένα καθεαυτό αντικείμενο, το οποίο δε μεταφέρει σημασίες, αλλά τις παράγει και μπορούμε έτσι να αναζητήσουμε την α) αναφορική λειτουργία, β) τους κώδικες, γ) τη σχηματική λειτουργία, γ) την κατεύθυνση, δ) το κοινωνικό πλαίσιο των σημείων, τα συμφραζόμενα. Ζητήσαμε από νήπια της Φλώρινας να ζωγραφίσουν έναν Έλληνα και ένα Τούρκο. Σκοπός της έρευνας είναι να καταγράψουμε τις αντιληπτικές δομές της εθνικής ετερότητας όπως αυτές αναπαράγονται στη νηπιακή καλλιτεχνική έκφραση.

3.2.60. Μαυρικάκη Ε., Κυρίδης Α., Γκόλια Β. & Γκούβρα Μ. (2005). Η Αγωγή Υγείας στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών του ελληνικού Δημοτικού Σχολείου. *Επιστήμες της Αγωγής*, 2, 137-153.

Η Αγωγή Υγείας αποτελεί μια βασική εκπαιδευτική δραστηριότητα του σύγχρονου σχολείου. Παρά τη σημαντική καθυστέρηση εισαγωγής της στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι σήμερα έχει βρει έδαφος εφαρμογής και ότι οι δάσκαλοι και οι μαθητές άρχισαν ήδη να εμπλέκονται σε σχετικές δραστηριότητες. Ένα βασικό όμως ζήτημα παραμένει και αφορά στην ακαδημαϊκή ετοιμότητα των εκπαιδευτικών να ασχοληθούν αποτελεσματικά με την εκπόνηση προγραμμάτων Αγωγής Υγείας διαθέτοντας το κατάλληλο επιστημονικό υπόβαθρο. Μπορούμε να ισχυριστούμε ότι η διαδικασία της επιμόρφωσης έχει προσφέρει κάποιες αλλά όχι αρκετές ευκαιρίες για ενημέρωση στους εκπαιδευτικούς του Δημοτικού Σχολείου. Θα πρέπει όμως να επισημάνουμε το γεγονός ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις βασικές σπουδές των μελλοντικών δασκάλων. Και από την άποψη αυτή θεωρούμε ότι τα εννέα Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα θα πρέπει να προσφέρουν ένα ή και περισσότερα μαθήματα σχετικά με την Αγωγή Υγείας. Αποτελεί βασική των Π.Τ.Δ.Ε. – αλλά και των Τμημάτων Προσχολικής Εκπαίδευσης – να παρακολουθήσουν τις διεθνείς εξελίξεις στο συγκεκριμένο τομέα και να δώσουν την ευκαιρία στους μελλοντικούς εκπαιδευτικούς να αντιληφθούν τη σπουδαιότητά του και να τον εντάξουν στις εκπαιδευτικές τους δραστηριότητες. Στην παρούσα εργασία επιχειρούμε να παρουσιάσουμε τη θέση της Αγωγής Υγείας στα Προγράμματα Σπουδών των Π.Τ.Δ.Ε. της χώρας. Πρόκειται για μια μελέτη καταγραφής και σύγκρισης των δεδομένων που συλλέξαμε από τους αντίστοιχους οδηγούς σπουδών και που αφορούν τόσο τον αριθμό των μαθημάτων όσο και τα περιεχόμενά τους.

3.2.61. Κυρίδης Α., Γαλάνη Α. & Τζιαμπούρας Α. (2003). Η πολιτική, ο αθλητισμός, ο έρωτας, η μουσική και το έθνος στους τοίχους της Φλώρινας. *Εταιρεία*, 37, 21-35.

Αναλύονται με βάση τις αρχές της ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης περιεχομένου των τοιχογραφιών που υπάρχουν στο αστικό περιβάλλον της πόλης της Φλώρινας. Καταγράφηκαν συνολικά 200 τοιχογραφίες, οι οποίες καταχωρήθηκαν σε 7 θεματικές κατηγορίες. Η κατηγορία που συγκέντρωσε το μεγαλύτερο ποσοστό αναφορών είναι η πολιτική και ακολούθησαν ο αθλητισμός και οι ερωτικές τοιχογραφίες.

3.2.62. Κυρίδης Α., Γκόλια Β., Τσακιρίδου Ε. & Κασκάλης Θ. (2004). Οι αντιλήψεις και οι απόψεις των φοιτητών του τμήματος Νηπιαγωγών Φλώρινας για την εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στο Νηπιαγωγείο. *Θέματα στην Εκπαίδευση*, 5(1-3), 161-172.

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζονται οι θεωρητικές εκδοχές (μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα) για την εισαγωγή των Νέων Τεχνολογιών (Ν.Τ.) στο νηπιαγωγείο και επιχειρείται η διερεύνηση των αντιλήψεων και των στάσεων των φοιτητών του Π.Τ.Ν. Φλώρινας του Α.Π.Θ. σχετικά με την εισαγωγή και διδακτική αξιοποίηση των Ν.Τ. στο νηπιαγωγείο. Χρησιμοποιήθηκε μια κλίμακα στάσεων αποτελούμενη από 23 προτάσεις, οι οποίες χωρίζονται σε 4 ομάδες, που αφορούν απόψεις για α) τη χρήση των Ν.Τ. στο

νηπιαγωγείο, β) τη σχέση της νηπιαγωγού με τις Ν.Τ., γ) τη σχέση των νηπίων με τις Ν.Τ. και δ) γενικές απόψεις για τη χρήση των Ν.Τ. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι φοιτητές θεωρούν θετική την εισαγωγή των Ν.Τ. στο νηπιαγωγείο.

3.2.63. Γκόλια Β., Κυρίδης Α. & Φαχαντίδης Ν. (2005). Η διδασκαλία των Νέων Τεχνολογιών και της εκπαιδευτικής τους χρήσης στα ελληνικά Παιδαγωγικά Τμήματα Προσχολικής Εκπαίδευσης. *Πρακτικά του 4^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της ΟΜΕΡ, Τ.Ε.Π.Α.Ε.-Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη, 30/5 – 1/6/ 2003, 130-140.*

Η ευρεία εξάπλωση της τεχνολογίας στα σχολεία και οι συνεχώς αυξανόμενες πιέσεις για τη γενίκευση της χρήσης της στο αναλυτικό πρόγραμμα, είχε ως συνέπεια τη διεύρυνση της βασικής κατάρτισης των υποψηφίων των εκπαιδευτικών για εκπαίδευση στις νέες τεχνολογίες. Εντάθηκαν κατ' αυτόν τον τρόπο και οι πιέσεις για παροχή αριότερων προγραμμάτων εκπαίδευσης στις νέες τεχνολογίες από τα παιδαγωγικά τμήματα. Επιχειρούμε να παρουσιάσουμε και να συγκρίνουμε μαθήματα που αφορούν τις Νέες Τεχνολογίες στα Προγράμματα Σπουδών των Παιδαγωγικών τμημάτων Νηπιαγωγών της χώρας. Καταγράφονται και συγκρίνονται τα δεδομένα που αφορούν στον αριθμό και στα περιεχόμενά των σχετικών μαθημάτων.

3.2.64. Κυρίδης, Α., Ντίνας, Κ., Σουλιώτης, Μ. & Μάργη Φ. (2005) Συμβολικές και κοινωνικές αναπαραστάσεις της παιδικής ηλικίας σε παραδοσιακές και νεότερες παροιμίες και γνωμικά. *Γλώσσα, 61, 72-85.*

Οι παροιμίες «είναι τα σοφά κληρονομήματα των αιώνων, που με φραστική συντήρηση παραδίδονται από τη μια γενιά στην άλλη διδάσκοντας την εμπειρία τους και δίνοντας έτοιμους τύπους αλληγορίας και παρομοίωσης, που χρειάζονται για να στηρίξουν ή να τεκμηριώσουν το λαϊκό λόγο». Οι παροιμίες αποτελούν αρχαιότατο πολιτιστικό κεφάλαιο με συνεχώς αυξανόμενο μέγεθος με την πάροδο του χρόνου σε όλες τις ανθρώπινες κοινωνίες, συνιστούν τη συσσωρευμένη κοινωνική πείρα και ένα από τα πολυτιμότερα παραδοσιακά στοιχεία κάθε λαού. Το υλικό των παροιμιών αντλείται από πολλές και ποικίλες πηγές με κυριότερη τη λαϊκή έμπνευση και τη θυμοσοφία. Η μορφή με την οποία εκφράζεται μια παροιμία παρουσιάζει επίσης μεγάλη ποικιλία: μπορεί να είναι αποφθεγματική, ερωτηματική, διαλογική, απαγορευτική, ή αλληγορική. Η μελέτη των παροιμιών αναδεικνύει την ψυχοσύνθεση του λαού που τις δημιούργησε, τον τρόπο ζωής του, τα ιδανικά του, τις ηθικές και πνευματικές του αξίες, τις ενασχολήσεις της καθημερινής του ζωής, τη δεισιδαίμονα διάθεση του, τον ειρωνικό και ευτράπελο τόνο του τελικά, τη ζωή και την ψυχή των περασμένων εποχών και πολιτισμών. Η λαογραφία, επιστήμη που παρακολουθεί και ερμηνεύει τις πνευματικές, ψυχικές και (καλλι)τεχνικές εκδηλώσεις της ζωής του λαού, ασχολείται και με το παιδί ως πρόσωπο κυρίως και όχι ως ηλικιακή κατηγορία. Αντικείμενο της έρευνας αυτής είναι η μελέτη των συμβολικών και κοινωνικών αναπαραστάσεων της παιδικής ηλικίας μέσα από παροιμίες και γνωμικά. Εξετάζεται ο ρόλος του παιδιού και η σχέση του με τη λαογραφία και την οικογένεια καθώς επίσης και ο σημαντικός ρόλος της διαπαιδαγώγησης και της ευθύνης των γονέων απέναντι στα παιδιά τους. Ακόμη προβάλλεται η παιδική ηλικία ως ένας από τους σπουδαιότερους συνεχιστές των λαϊκών εθίμων και παραδόσεων.

3.2.65. Αναστασιάδου, Σ., Γκούβρα, Μ., Κυρίδης, Α. & Μαυρικάκη, Ε. (2004). Διατροφικές συνήθειες και επιλογές των φοιτητών. *Σύγχρονη Εκπαίδευση, 135, 55-69.*

Η μελέτη αυτή εξετάζει τις διατροφικές συνήθειες των φοιτητών των Τμημάτων Παιδαγωγικού Δημοτικής Εκπαίδευσης, Παιδαγωγικού Νηπιαγωγών και Βαλκανικών Σπουδών (Φλώρινας) του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπως αυτές παρουσιάζονται στις απαντήσεις τους σε ερωτηματολόγιο, το οποίο κατασκευάστηκε για το σκοπό αυτό, διανεμήθηκε και συμπληρώθηκε στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους 2002-2003. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει ερωτήσεις που ανιχνεύουν τις στάσεις των φοιτητών σε ό,τι

αφορά τη σωστή και υγιεινή διατροφή, τους κανόνες που πρέπει να ισχύουν σε χώρους παρασκευής και συσκευασίας γευμάτων, το χρόνο πρόσληψης του κάθε γεύματος, τους τρόπους σωστής-υγιεινής διατροφής σε συνάρτηση με το σύγχρονο τρόπο ζωής, την αλλαγή των διατροφικών συνηθειών των νέων φοιτητών, τους οικονομικούς παράγοντες που επηρεάζουν τον τρόπο διατροφής τους, τη σχέση διατροφής-παχυσαρκίας-άγχους εξετάσεων και τέλος τη διαμόρφωση σωστών διατροφικών συνηθειών σε συνδυασμό με την παιδεία από την οικογένεια, αλλά και την καταλυτική δύναμη των διαφημίσεων. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι παράγοντες που διαμορφώνουν τις διατροφικές συνήθειες των φοιτητών είναι: η οικογένεια, η παρέα, ο οικονομικός παράγοντας, ο τόπος καταγωγής και τέλος η διαφήμιση.

3.2.66. Κυρίδης Α., Τσακιρίδου, Ε. & Παλαιολόγου Ν. (2004). Η έρευνα, η εκπαίδευση και η εκπαιδευτική έρευνα. Οι απόψεις και οι αντιλήψεις των φοιτητών δύο Παιδαγωγικών Τμημάτων για την έρευνα στην εκπαίδευση. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 134, 57-68.

Η έρευνα αποτελεί μια διαδικασία απόλυτα συνυφασμένη με τη φύση της επιστήμης. Ο οργανικός δεσμός επιστήμης και έρευνας είναι τέτοιος ώστε στη πλειονότητα των περιπτώσεων να προϋποθέτει η μια την άλλη τόσο στο επίπεδο των εννοιολογικών προσδιορισμών τους όσο και στο επίπεδο των πρακτικών τους εκφάνσεων. Αν και τα Παιδαγωγικά Τμήματα αποτελούν στην ουσία επαγγελματικές πανεπιστημιακές σχολές δε θα πρέπει να υποβαθμίζουμε την επιστημονική —με την αυστηρή έννοια του όρου— επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών τους. Και η επιστημονική τους κατάρτιση θεωρούμε ότι συνδέεται στενά με την ανάπτυξη της ικανότητάς τους να σχεδιάζουν και να εκπονούν έρευνες. Σκοπός της έρευνας είναι να καταγράψει τις απόψεις και τις αντιλήψεις των φοιτητών των Παιδαγωγικών Τμημάτων της Φλώρινας σχετικά με την έρευνα και ειδικότερα με την εκπαιδευτική έρευνα. Τα κυριότερα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι φοιτητές του δείγματος θεωρούν την έρευνα ως αναπόσπαστο κομμάτι της επαγγελματικής και της επιστημονικής τους ταυτότητας. Επιπλέον επιθυμούν να ασχολούνται με την έρευνα τόσο κατά τη διάρκεια των σπουδών τους όσο και ως επαγγελματίες εκπαιδευτικοί. Θεωρούν δε ότι η εκπαίδευση αποτελεί ένα πεδίο όπου μπορεί και χρειάζεται να προαχθεί η έρευνα.

3.2.67. Εξαρχοπούλου, Ε., Βαμβακίδου, Ι., Κυρίδης Α., Μαυρικάκη, Ε., Μπέσσας, Δ. (2003). Η συμβολή του κουκλοθέατρου στην Αγωγή Υγείας κατά την προσχολική ηλικία. Το παράδειγμα της διατροφής. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 132/133, 39-46.

Οι παιγνιώδεις μαθησιακές καταστάσεις, οι οποίες μπορούν να συνδυάσουν τη μάθηση με την τέχνη και την αισθητική αγωγή (κουκλοθέατρο, ζωγραφική) στο νηπιαγωγείο αποτελούν εξαιρετικές ευκαιρίες εποικοδομητικής μάθησης, ειδικά για ζητήματα τα οποία δεν ανήκουν στη θεματολογία συγκεκριμένων γνωστικών αντικειμένων, όπως η Αγωγή Υγείας, η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση κ.ά. Στην παρούσα εργασία γίνεται μια προσπάθεια αξιολόγησης της συμβολής του κουκλοθέατρου προς την κατεύθυνση της διαμόρφωσης θετικών στάσεων απέναντι σε μια ισορροπημένη διατροφή εκ μέρους των νηπίων. Μέσα από την επιλογή ενός κατάλληλα διαμορφωμένου σεναρίου για παιδιά αυτής της ηλικίας και με θεματολογία σχετική με τη διατροφή εφαρμόσαμε ένα pre- και post - test σε 26 νήπια από τα οποία ζητήσαμε να ζωγραφίσουν την «ηρωίδα» και τις τροφές που τρώει πριν και μετά την παράσταση. Παρατηρήθηκε σημαντική διαφορά στις διατροφικές επιλογές των νηπίων, αφού μετά την κουκλοθεατρική παράσταση αυξήθηκαν σημαντικά οι επιλογές των τροφών που πρέπει να καταναλώνονται συχνότερα σε σχέση με τροφές που πρέπει να καταναλώνονται σπανιότερα, ενώ διαφάνηκε η αποτελεσματικότητα της κουκλοθεατρική παράστασης ως προς την ανάπτυξη ψυχοκινητικών δεξιοτήτων, οι οποίες επιτρέπουν τη σταδιακή κατανόηση της έννοιας της διατροφής, του ρόλου των τροφίμων και της ταξινόμησής τους.

3.2.68. Παλαιολόγου, Ν., Αναστασιάδου, Σ. & Κυρίδης Α. (2005). Η πρακτική άσκηση στα προγράμματα αρχικής κατάρτισης των υποψηφίων εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης: ερευνητικά δεδομένα για τις απόψεις φοιτητών

παιδαγωγικών τμημάτων σχετικά με την πρακτική τους άσκηση. *Επιστήμες της Αγωγής*, 1, 127-143.

Στην εργασία μας παρουσιάζουμε τα πρώτα αποτελέσματα πιλοτικής έρευνας σχετικά με το περιεχόμενο των πρακτικών ασκήσεων των μελλοντικών εκπαιδευτικών στα Παιδαγωγικά Τμήματα. Δείγμα της έρευνας αποτελούν φοιτητές του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης και του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών στη Φλώρινα οι οποίοι συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο δηλώσεων, όπου κλήθηκαν να εκφράσουν το επίπεδο συμφωνίας τους σε μία κλίμακα τύπου Likert. Σκοπός της εργασίας είναι να διερευνηθούν οι ανάγκες τους για πρακτική άσκηση, οι απόψεις τους για τη σημασία της και ο βαθμός ικανοποίησής τους από το πρόγραμμα σπουδών. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι σε γενικές γραμμές οι φοιτητές επιθυμούν να μετέχουν σε πρακτικές ασκήσεις γιατί τους προετοιμάζουν καλύτερα για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία, αλλά θεωρούν ότι το πλέγμα των πρακτικών ασκήσεων δυσχεραίνει την παρακολούθηση άλλων μαθημάτων και αποδιοργανώνει το ημερήσιο πρόγραμμά τους.

3.2.69. Ανδρέου Α., Κυρίδης Α., Κασίδου Σ. & Τσακίριδου Ε. (2007). «Το μουσείο είναι σχολείο». Οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τα μουσεία και την εκπαιδευτική τους αξιοποίηση. Στο: Μπούνια, Α., Νικονάνου, Ν. & Οικονόμου, Μ. (επιμ.) *Η τεχνολογία στην υπηρεσία της πολιτιστικής κληρονομιάς*. Αθήνα: Καλειδοσκόπιο, 313 – 322.

Αν η μουσειακή εμπειρία κατανοείται σαν εμπειρία όπου το κοινό δε δέχεται μόνο σημασίες, ιστορικού, αισθητικού ή εικαστικού χαρακτήρα από τους ειδικούς, αλλά διαμορφώνει και το ίδιο τις δικές του σημασιοδοτήσεις όταν βρεθεί σε επαφή με μια συλλογή ή ένα μουσειακό αντικείμενο, τότε τεκμηριώνεται το εγχείρημα ενασχόλησης με τις αναπαραστάσεις των ατόμων για το μουσείο, τα εκπαιδευτικά προγράμματα και τις σχέσεις σχολείου-μουσείου. Το τί σκέφτονται, με άλλα λόγια, συνειδητά ή ασυνείδητα, για τη μουσειακή εμπειρία αλλά και το μουσείο ως πολιτισμικό αγαθό τα εμπλεκόμενα σε ένα μουσειακό πρόγραμμα πρόσωπα – δάσκαλοι, μαθητές, μουσειοπαιδαγωγοί – είναι σημαντικό, για να κατανοηθούν οι πολλαπλές διαστάσεις ενός μουσειακού προγράμματος. Η έρευνα μας εστιάζεται στις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τα μουσεία και την εκπαιδευτική τους αξιοποίηση τόσο σε επίπεδο ενδοσχολικής όσο και σε επίπεδο εξωσχολικής δραστηριοποίησης. Χρησιμοποιήθηκε μια πεντάβαθμη κλίμακα δοσμένων απαντήσεων τύπου Likert και επιχειρήθηκε με παραγοντική ανάλυση η καταγραφή των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών. Τα δεδομένα της έρευνας έδειξαν την ύπαρξη βασικών στερεοτυπικών αντιλήψεων για το μουσείο ως πολιτισμικό αγαθό και τον εκπαιδευτικό του ρόλο. Επίσης, ανέδειξαν την εκπαιδευτική του χρησιμότητα και την ανάγκη της συστηματικότερης ένταξής του στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι.

3.2.70. Δαγκλή Β., Κασκάλης Θ. & Κυρίδης Α. (2003). Χρήση και Ανάπτυξη Εκπαιδευτικού Λογισμικού από τον ίδιο τον Εκπαιδευτικό σε προσχολικές τάξεις. *Μακεδόν*, 13, 195-204.

Σκοπός της εργασίας είναι η παρουσίαση όλων εκείνων των δυνατοτήτων που πρέπει να χαρακτηρίζουν τους εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονται να αναπτύξουν μόνοι τους εκπαιδευτικό λογισμικό ικανό να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις ικανότητες των παιδιών. Μετά από μια σύντομη εισαγωγή στο θέμα επιχειρείται η προσέγγιση μιας προβληματικής σχετικά με τις γνώσεις των εκπαιδευτικών και την ύπαρξη των κατάλληλων μέσων για την επίτευξη ενός τέτοιου εγχειρήματος. Ακολουθεί η παρουσίαση των τεχνικών χαρακτηριστικών που πρέπει τελικά να λάβουν υπόψη τους οι εκπαιδευτικοί σχετικά με την ανάπτυξη λογισμικού και στη συνέχεια περιγράφονται κάποια προβλήματα που ενδεχομένως θα συναντήσουν κατά τη δοκιμασία αυτή. Κλείνοντας, γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση των συμπερασμάτων που προκύπτουν από αυτήν την εργασία.

3.2.71. Κασκάλης, Θ., Κουτσουπιάς, Ν. & Κυρίδης, Α. (2004). Φοιτητές και Internet: Δικτυακοί Προορισμοί στα Εργαστήρια Πληροφορικής της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας. *Πρακτικά του 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου Πληροφορικής: Πληροφορική και Εκπαίδευση*. Τμήμα Πληροφορικής, Α.Π.Θ., 20-22/2/2004. (Σε ηλεκτρονική μορφή).

Τα εργαστήρια πληροφορικής των πανεπιστημιακών τμημάτων εκτός της πρακτικής αξιοποίησής τους για σκοπούς επιστημονικούς μπορούν να προσφέρουν στους φοιτητές τη δυνατότητα να αποκτήσουν στενότερη επαφή με τις νέες τεχνολογίες. Μπορούν να εξασκηθούν σε δεξιότητες που απαιτούνται για τα πανεπιστημιακά τους μαθήματα, αλλά και σε δεξιότητες που οι ίδιοι θεωρούν ότι θα πρέπει να αποκτήσουν σχετικά με τη χρήση των Η/Υ. Επιπλέον, τους δίνεται η δυνατότητα να πλοηγηθούν στο διαδίκτυο, είτε για λόγους που σχετίζονται με τις σπουδές τους είτε για λόγους εξωακαδημαϊκών προσωπικών ενδιαφερόντων. Στην εργασία αυτή επιχειρούμε να διερευνήσουμε τις προτιμήσεις πλοήγησης των φοιτητών της Παιδαγωγικής Σχολής στην Φλώρινα με βάση δεδομένα που συλλέχθηκαν χρησιμοποιώντας ερωτηματολόγια που διανεμήθηκαν στα Εργαστήρια Πληροφορικής της Σχολής.

3.2.72. Βαμβακίδου, Ι. & Κυρίδης, Α. (2008). Η νεοελληνική ταυτότητα στις φιλελληνικές οπτικές μαρτυρίες (19ος αιώνας): από την αντιληπτική ομοιότητα προς τις εννοιολογικές ομοιώσεις (σσ. 667-679). Στο: Ε. Χοντολίδου, Γ. Πασχαλίδης, Κ. Τσουκαλά και Α. Λάζαρης (επιμ.) *Διαπολιτισμικότητα, Παγκοσμιοποίηση και Ταυτότητες*. Αθήνα: Gutenberg.

Η «ταυτότητα» όπως προσδιορίστηκε από τον Foucault «ως διαδρομή» μπορεί να εντοπιστεί και στην εικαστική καταγραφή της ιστορίας. Το δείγμα αντλούμε από την νεοελληνική μετεπαναστατική ιστορία: για την διδασκαλία της μέχρι και το 1970-80 κυριαρχούσε η εικονογραφική καταγραφή του 1821 στα αντιπροσωπευτικά έργα Ευρωπαίων καλλιτεχνών και ιδιαίτερα του Γερμανού P. V. Hess, η οποία βεβαιώνει την επιλογή της εικόνας που μπορεί να ακολουθεί προκαθορισμένους ιδεολογικοπολιτικούς και κοινωνικούς προσανατολισμούς. Παρά τις αισθητικές ιδιαιτερότητες που χαρακτηρίζουν ένα ιστορικό έργο τέχνης στα πλαίσια της εικαστικής αφήγησης, οι οπτικές μαρτυρίες μεταφηγούνται και κατασκευάζουν για τους δέκτες μεταϊστορικά παράγωγα. Η ιστορική γνώση πηγάζει από πλήθος εστιών, ως θεσμοθετημένη ιστορία, ως αντι-ιστορία, ως ατομική και συλλογική μνήμη, όπου αναμειγνύονται βεβαιότητες και ψευδαισθήσεις. Όπως γράφει ο Ferro «η εικόνα που έχουμε για τους άλλους ή/και για εμάς εξαρτάται από την ιστορία που μας αφηγήθηκαν από παιδιά» και στο πεδίο αυτό αναζητούμε στην φιλελληνική εικαστική καταγραφή (σε συγκεκριμένα έργα του P. V. Hess) τα ίχνη που προσιδιάζουν στην αντιληπτική ομοιότητα από το αρχαιοπρεπές ελληνικό παρελθόν προς τις εννοιολογικές ομοιώσεις του ευρωπαϊκού 19ου αιώνα. Στα έργα αυτά εντοπίζουμε παραδείγματα ομοίωσης στα όρια του κατηγορικού δίπολου, όπου δεν υφίσταται στοιχείο αντιληπτικού εικονισμού, αλλά η συνάφεια προκύπτει από στοχασμό και ερμηνεία μιας ετεροχρονισμένης ταυτότητας που αποδίδεται στους Νεοέλληνες.

3.2.73. Γαλάνη, Α. & Κυρίδης, Α. (2005). Από τη μεγάλη οθόνη στα παιδικά όνειρα. Οι απόψεις των παιδιών για τον παιδικό κινηματογράφο. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 142, 83-94.

Όταν συζητούνται οι επιδράσεις των Μ.Μ.Ε. στα παιδιά, συνήθως αναφερόμαστε στις επιδράσεις της τηλεόρασης. Αγνοούμε όμως ένα Μέσο Μαζικής Επικοινωνίας, τον κινηματογράφο, ο οποίος αν και δεν κυριαρχεί άμεσα στις ψυχαγωγικές προτιμήσεις των παιδιών έχει τελικά σημαντικότερη επιρροή μέσω της τηλεοπτικής του χρήσης — ενοίκιαση και προβολή κινηματογραφικών ταινιών στην τηλεόραση. Εξάλλου, η ανάπτυξη της βιομηχανίας του παιδικού κινηματογράφου αποτελεί σοβαρότατη ένδειξη για το μέγεθος της έκθεσης των παιδιών — θεατών στο συγκεκριμένο μέσο ή στις αναπαραγωγικές εκδοχές του. Η έρευνα αποσκοπεί σε μια πρώτη καταγραφή των αντιλήψεων των παιδιών για τον παιδικό κινηματογράφο και τους κινηματογραφικούς ήρωες. Ως εργαλείο έρευνας χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο, το οποίο συμπεριλαμβάνει μια κλίμακα δηλώσεων τύπου Likert. Τα

αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι μικροί θεατές, σε γενικές γραμμές, υιοθετούν τα ιδεολογικά και τα κοινωνικά στερεότυπα που προβάλλονται. Παρά το γεγονός ότι φαίνεται να μπορούν να αντιληφθούν την κινηματογραφική παραμυθία, η ταύτιση τους με τα προβαλλόμενα ηρωικά πρότυπα είναι σχεδόν δεδομένη.

3.2.74. Γαλάνη, Α. & Κυρίδης, Α. (2005). «Μου αρέσει η Ποκαχόντας γιατί είναι όμορφη παρόλο που είναι Ινδιάννα». Μαθητές της ΣΤ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου μιλούν για τους κινηματογραφικούς ήρωες. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 142, 67-82.

Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας προβάλλουν καθημερινά ιδεολογήματα και κοινωνικά πρότυπα, τα οποία χαρακτηρίζονται ως στερεοτυπικά και θεωρούμε ότι επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό τον τρόπο με τον οποίο τα κοινωνικά υποκείμενα αντιλαμβάνονται το κοινωνικό γίνεσθαι και τον τρόπο δραστηριοποίησής τους στην κοινωνία. Εύλογα μπορεί να υποθέσει κανείς ότι τα παιδιά επηρεάζονται σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από τους ενήλικους. Ο παιδικός κινηματογράφος αποτελεί μια βιομηχανία θεάματος, με βαθιές ρίζες —δομικές και ιδεολογικές— στις Η.Π.Α. Οι μικροί θεατές, παρά τις όποιες προστατευτικές για την ηλικία τους δικλίδες, αποτελούν έναν εμπορικό, αλλά κυρίως κοινωνικό στόχο για τη διάχυση των κυρίαρχων κοινωνικών ιδεολογημάτων και των στερεοτύπων. Τα στερεότυπα και τα ιδεολογήματα αυτά ενσωματώνονται κυρίως στα ηρωικά που προβάλλονται από τις παιδικές κινηματογραφικές ταινίες. Σκοπός της έρευνας είναι η καταγραφή των χαρακτηριστικών που αποδίδουν οι μαθητές της ΣΤ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου όταν αναφέρονται στους ήρωες των ταινιών και η διαπίστωση του επιπέδου μίμησης ή ακόμα και ταύτισης που έχουν με τους ήρωες αυτούς. Ως μεθοδολογικό εργαλείο χρησιμοποιήθηκε η θεματική ανάλυση περιεχομένου γραπτών κειμένων των παιδιών. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι τα παιδιά μέσα από τα κινηματογραφικά πρόσωπα δημιουργούν στερεότυπα με βάση το φύλο των ηρώων, την εμφάνισή τους, το βαθμό ευφυΐας τους και τη σωματική τους ρώμη. Αξιολογούν αρνητικά και απορρίπτουν εκείνους που είναι «άσχημοι» ή «ανόητοι», ενώ θαυμάζουν τους «όμορφους», τους «έξυπνους» και φυσικά τους «δυνατούς». Οι επιλογές των παιδιών ταυτίζονται με τις κυρίαρχες κοινωνικές επιλογές.

3.2.75. Κυρίδης, Α. & Ιακωβίδου Κ. (2005). Το διαδίκτυο ως τόπος συνάντησης των ελληνικών δημοτικών σχολείων. Πρακτικά του 1^{ου} Συνεδρίου «Διαδίκτυο και εκπαίδευση – Προβλήματα και Προοπτικές», Φλώρινα, 15-5-2004.

Οι νέες τεχνολογίες αποτελούν ένα διδακτικό εργαλείο και ένα νέο επικοινωνιακό μέσο. Ένα επικοινωνιακό μέσο, το οποίο επιτρέπει την πρόσβαση και τη διαχείριση μεγαλύτερου όγκου πληροφοριών και γνώσεων με ειδικά χαρακτηριστικά. Το διαδίκτυο μπορεί να αποτελέσει έναν δίαυλο επικοινωνίας μεταξύ όλων των κυττάρων που συνθέτουν το σχολικό σύστημα. Η επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών, ή η επικοινωνία μεταξύ μαθητών από διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές ή ακόμα και η επικοινωνία μεταξύ γονέων για ανταλλαγή ιδεών, αποριών μπορεί να προσδώσει στο σχολείο μια νέα δυναμική. Μια νέα δυναμική που θεωρούμε ότι είναι ζητούμενη από κάθε άποψη, αφού θα απελευθερώσει το σχολείο από την εσωστρέφειά του και θα του δώσει τη ζωντάνια που θα πρέπει να έχει. Χρησιμοποιώντας τη θεματική ανάλυση περιεχομένου καταγράψαμε τους άξονες δόμησης των ενεργών σχολικών δικτυακών τόπων των ελληνικών δημοτικών σχολείων. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης έδειξαν ότι οι θεματικές τους συνιστώσες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως πόλοι επικοινωνίας μεταξύ των σχολικών μονάδων αφού παρουσιάζουν πολλές ομοιότητες και αντικατοπτρίζουν τα κοινά ενδιαφέροντα όλων των εμπλεκόμενων φορέων στην εκπαιδευτική πράξη.

3.2.76. Ντίνας, Κ., Κυρίδης, Α. & Σουλιώτης, Μ. (2005). Δύο θέσεις και τρεις αντιθέσεις για την Διδακτική Μεθοδολογία Πρακτική Άσκηση. Πρακτικά Συμποσίου για την Πρακτική Άσκηση στα Παιδαγωγικά Τμήματα Νηπιαγωγών της χώρας, Φλώρινα, 19-5-2004. Σε ηλεκτρονική μορφή (CD).

Συζητείται το ζήτημα των πρακτικών ασκήσεων στα παιδαγωγικά τμήματα και ειδικότερα στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας με βάση την

εμπειρία μας, τις ιδεολογικές μας θέσεις, τη σύγχρονη βιβλιογραφία και με τη συνολική άποψη μας για τη λειτουργία των Α.Ε.Ι.

3.2.77. Βαμβακίδου, Ι. & Κυρίδης, Α. (2005). Ο Στατιστικός πίναξ των Ορθοδόξων ελληνικών Σχολών της Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως - Συνεδρία της 4ης Φεβρουαρίου 1915. Ιστορικές και κοινωνικές αναγνώσεις στη βάση δευτερογενούς ανάλυσης στατιστικών δεδομένων. Πρακτικά του Επιστημονικού Συμποσίου: *Η Ελληνική Παιδεία από τον 18^ο ως τον 20^ο αιώνα. Ερευνητικές συνιστώσες*, 13/4/2005, 275-300.

Η συγκεκριμένη επιλογή από τον κώδικα Η' για ένα στατιστικό πίνακα συνταγμένο και γραμμένο στα συμφραζόμενα και στο λεξιλόγιο της εποχής εντάσσεται στον προβληματισμό των ερευνητών για την αναπαραγωγή της ορολογίας του παρελθόντος και την επιλογή μιας αντίστοιχης λέξης, η οποία συχνά ισοδυναμεί με την υπόθεση μιας ομοιότητας. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης, ο Βούλγαρος Έξαρχος και ο Πατριάρχης των Αρμενίων προέβαλαν αιτήματα που αφορούσαν κυρίως στην εκπαίδευση και τη στρατολογία. Κύρια αιτήματά τους ήταν η αναγνώριση των κοινοτικών σχολείων, η κατάρτιση ενός γενικού αναλυτικού προγράμματος και η αποκλειστική ευθύνη των εκκλησιαστικών αρχηγών για τη διαχείριση των οικονομικών των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Από τα θέματα που καταγράφονται στο πλούσιο αρχειακό υλικό του Κώδικα Η' αναγιγνώσκουμε τον «Στατιστικό πίνακα των Ορθοδόξων Ελληνικών Σχολών της Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως του σχολικού έτους 1913-1914». Το επίσημο λεξιλόγιο των εκπαιδευτικών υποθέσεων μπορεί να είναι αξιωματικό ή/και επικοινωνιακό, να λειτουργεί εκφοβιστικά ή/και ως γραφή, δηλαδή ως γλώσσα που σκοπό έχει να συμπίπτουν οι κανόνες και τα γεγονότα. Στην ανάγνωση που επιχειρούμε αναδεικνύεται η εγγύηση μιας «πατριαρχικής, χριστιανικής, ελληνικής, εθνικής [;]» γραφής.

3.2.78. Γκόλια, Π., Κουτσουπιάς, Ν., Κυρίδης, Α. & Βαμβακίδου (2008). Εθνικοί στόχοι και εθνικές τελετουργίες. Ο ρόλος των σχολικών γιορτών. *Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων*, 8, 142-155.

Η ιδεολογική επεξεργασία των ανθρώπινων επιστημών και η ναρκισσιστική αντίληψη για το ελληνικό έθνος είναι τα ειδικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα του ελληνικού κοινωνικού και πολιτικού συστήματος. Τα σχολεία, ως θεμελιώδες κοινωνικό ίδρυμα και κυρίαρχος ιδεολογικός κρατικός μηχανισμός να εξυπηρετήσουν τους εθνικούς στόχους. Τα προγράμματα σπουδών, τα εγχειρίδια, οι μέθοδοι διδασκαλίας, η σχολική διαχείριση, οι παρελάσεις και οι εθνικοί εορτασμοί είναι μηχανισμοί που χρησιμοποιούνται από τα σχολεία με σκοπό την επίτευξη των "εθνικών" στόχων. Στην παρούσα ανακοίνωση επιχειρούμε να αναλύσουμε τις απόψεις των φοιτητών για το ρόλο των εθνικών εορτασμών. Συγκεκριμένα, η μελέτη είναι βασισμένη σε γραπτά κείμενα 81φοιτητών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2004-05. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν την υπεροχή των εθνοκεντρικών τοποθετήσεων και την ανάγκη για εθνικούς εορτασμούς.

3.2.79. Γκόλια, Β. Κυρίδης, Α. & Βαμβακίδου, Ι. (2009). Ο σχολικός χώρος και οι ιδεολογικές του συνιστώσες: το έθνος, η ιστορία και η θρησκεία στον σχολικό διάκοσμο. Πρακτικά 6^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος, τομ. Α', 627-636.

Ο προβληματισμός των ερευνητών εστιάζει στο σχολικό διάκοσμο 221 ελληνικών δημοτικών σχολείων, αναδεικνύοντας τους κώδικες που χρησιμοποιούνται, μεταβάλλονται ή παραβιάζονται στη σύγχρονη σχολική πραγματικότητα, όπου οι γηγενείς μαθητές βιώνουν την αντίφαση ανάμεσα στην ιστορική ύλη που διδάσκονται και στη σύγχρονη πολυπολιτισμική κοινωνία την οποία βιώνουν: οι αλλόγλωσσοι μαθητές αναζητούν την εικόνα της πατρίδας, την οποία δεν έχουν επιλέξει, αλλά της οφείλουν σεβασμό και πίστη στις μονοπολιτισμικές εκφάνσεις του σχολικού διακόσμου.

3.2.80. Κυρίδης, Α. (2005). Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προγράμματος για την ακαδημαϊκή και επαγγελματική αναβάθμιση εκπαιδευτικών Α/θμιας εκπαίδευσης (δασκάλων) 2002-2005. Π.Τ.Δ.Ε./Α.Π.Θ.-Π.Δ.Μ.

Το πρόγραμμα εξομοίωσης των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης διενεργείται στην Ελλάδα για μια σχεδόν δεκαετία. Γύρω από τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα του προγράμματος έχουν αναπτυχθεί από φιλολογικές συζητήσεις έντονης αντιπαράθεσης μέχρι και ερευνητικές διαδικασίες που ούτως ή άλλως σαν στόχο είχαν να διερευνήσουν ένα πεδίο, το οποίο παρουσιάζει ενδιαφέρουσες πτυχές αφού αφορά στην επαγγελματική αναβάθμιση των Ελλήνων δασκάλων και νηπιαγωγών, τον ρόλο που παίζει το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Δίκαιο στην ελληνική εκπαιδευτική πολιτική, παρουσιάζει έντονο συνδικαλιστικό ενδιαφέρον και τέλος θέτει νέα πλαίσια στην διαρκή συζήτηση για το προφίλ του Έλληνα εκπαιδευτικού. Η αξιολόγηση του συγκεκριμένου έργου έδειξε ότι η αρχική «καχυποψία», οι ιδεολογικές αντιθέσεις και οι δυσανασχετήσεις σχετικά με τις οργανωτικές και λειτουργικές δομές εκ μέρους των εκπαιδευτικών από την έναρξη ακόμα του προγράμματος της εξομοίωσης συνεχίζει να υπάρχει. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί θεωρούν την εξομοίωση κάτι σαν «αναγκαίο κακό». Ωστόσο, μετά το τέλος του προγράμματος έδειξαν υψηλό βαθμό ικανοποίησης από τόσο από το περιεχόμενο του (επιστημονικό μέρος) όσο και από τις λειτουργικές και οργανωτικές δομές του. Πολύ ικανοποιημένοι έδειξαν να είναι επίσης και όσοι εργάστηκαν στο εν λόγω πρόγραμμα ως επιμορφωτές. Τα προβλήματα που φαίνεται να εμφανίστηκαν στην επικοινωνία τους με τους επιμορφωθέντες μπορούν να ερμηνευθούν ως εγγενή και ως ενυπάρχοντα σε κάθε εκπαιδευτικό δίπολο (εκπαιδευτικός – εκπαιδευόμενος).

3.2.81. Ντίνας, Κ., Κυρίδης, Α., Αλεξίου, Β. & Γώτη, Ε. (2006). Η σισύφεια διαδρομή των αναλυτικών προγραμμάτων. Παλινωδίες και οξύμωρα σχήματα στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό για την προσχολική εκπαίδευση. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 146, 55-67.

Στο άρθρο αυτό, με αφορμή εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας με την οποία ορίζεται η ταυτόχρονη ισχύς για το σχολικό έτος 2005-2006 δύο προγραμμάτων (του 1989 και του 2001), γίνεται αντιπαραθετική σύγκριση των εν λόγω προγραμμάτων και διαπιστώνεται ότι είναι σε όλα τους διαφορετικά. Η ταυτόχρονη εφαρμογή τους μόνο προβλήματα μπορεί να δημιουργήσει, γεγονός το οποίο επιβεβαιώνεται και από μικρή έρευνα μεταξύ νηπιαγωγών, οι οποίες κλήθηκαν να τα εφαρμόσουν.

3.2.82. Αλμπάνη, Π.Μ., Γκόλια, Π. Κυρίδης, Α. & Βαμβακίδου, Ι. (2007). Επιβολή πειθαρχικών ποινών στο Γυμνάσιο Αρρένων Φλώρινας (1938 – 1972). Ιωάννινα: *Πρακτικά Συνεδρίου Η Πρωτοβάθμια εκπαίδευση και οι προκλήσεις της εποχής μας, Παιδαγωγική Σχολή, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων* [ηλεκτρονική μορφή].

Οι ποινές αποτελούν διαμορφωτικό στοιχείο των εξουσιαστικών σχέσεων που δομούνται ιεραρχικά και προϋποθέτουν την ικανότητα των φορέων της εξουσίας να ασκήσουν φυσική ή και συμβολική βία. Ειδικότερα, οι πειθαρχικές ποινές στην ελληνική εκπαίδευση του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ού αιώνα αποτελούσαν καθημερινό φαινόμενο της σχολικής ζωής. Κατά τα τελευταία χρόνια οι αλλαγές που ανέκυψαν στις λειτουργίες του σχολείου περιόρισαν σημαντικά την ένταση του σχολικού πειθαρχικού ελέγχου και προφανώς την επιβολή ποινών. Επιχειρούμε να καταγράψουμε και να ταξινομήσουμε τις ποινές που επιβλήθηκαν στο Γυμνάσιο Αρρένων της Φλώρινας με στόχο να εντοπίσουμε την τυπολογία της τιμωρίας σε σχέση με το χρόνο και τα πολιτικά συμφραζόμενα της εποχής. Δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν οι πράξεις του Συλλόγου διδασκόντων την περίοδο 1938 – 1972 που αναφέρονται σε πειθαρχικά παραπτώματα. Αναλύουμε το αρχεακό υλικό με τη μέθοδο της Ποσοτικής και Ποιοτικής Ανάλυσης Περιεχομένου (Content Analysis) και με σημειωτική ανάλυση «κειμένου». Από την ανάλυση των δεδομένων προκύπτει η συχνότητα χρήσης και η αναλογικότητα με τα παραπτώματα των πειθαρχικών ποινών κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο και η τυπολογία τους όσον αφορά στη διάρκεια και στα σημεινόμενα της πειθαρχικής ποινής.

3.2.83. Παπαδάκη, Κ., Βασιλούδη, Π., Δάγλα, Ε., Δημητριάδης, Γ. & Κυρίδης, Α., (2007). Η «ουσία» και η «προσδοκία» της επιμόρφωσης. Οι συνδικαλιστικές θέσεις των εκπαιδευτικών της Α/θμιας εκπαίδευσης για την επιμόρφωση. Ιωάννινα: *Πρακτικά Συνεδρίου Η Πρωτοβάθμια εκπαίδευση και οι προκλήσεις της εποχής μας, Παιδαγωγική Σχολή, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων* [ηλεκτρονική μορφή].

Οι συνεχείς αλλαγές και οι μεταρρυθμίσεις του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος επιβάλλουν την κατάλληλη προετοιμασία των εκπαιδευτικών, ώστε να ανταπεξέλθουν στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της εκπαιδευτικής πράξης και του μαθητικού πληθυσμού. Βασικός παράγοντας για την προετοιμασία των εκπαιδευτικών είναι η επιμόρφωσή τους. Σκοπός της έρευνας είναι η καταγραφή και η ανάλυση των συνδικαλιστικών κειμένων της Δ.Ο.Ε. σχετικά με το θεσμό της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, που δημοσιεύτηκαν στο Διδακταλικό Βήμα. Μέσα από τις βασικές συνδικαλιστικές θέσεις της Δ.Ο.Ε. επιχειρούμε να καταγράψουμε το σκοπό, τα είδη, τα χαρακτηριστικά, τους φορείς υλοποίησης, τη χρονική διάρκεια, τα λειτουργικά προβλήματα, καθώς επίσης και τις οικονομικές παραμέτρους του θεσμού της επιμόρφωσης όπως ενδεχομένως αποδίδονται στα συγκεκριμένα κείμενα. Αναλύεται το περιεχόμενο συνδικαλιστικών κειμένων από το 1991 μέχρι το 2006 με τη μέθοδο της Ποσοτικής και Ποιοτικής Ανάλυσης Περιεχομένου (Content Analysis). Από την ανάλυση των δεδομένων προκύπτει ότι αποδίδεται ιδιαίτερη έμφαση στο θεσμό της επιμόρφωσης, καθώς αυτός λειτουργεί επικουρικά στο έργο του εκπαιδευτικού με στόχο την σύνδεση της επιστημονικής έρευνας με την εκπαιδευτική πράξη, καθώς επίσης και τη συμπλήρωση, βελτίωση και ανανέωση της αρχικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών. Επίσης, αναδεικνύονται βασικές δομικές και λειτουργικές παράμετροι του θεσμού της επιμόρφωσης.

3.2.84. Αναστασιάδου, Σ., Κυρίδης, Α. & Καρατάσος, Γ. (2006). Πολυδιάστατη στατιστική ανάλυση των στάσεων μαθητών για την πολιτική και πολιτικούς στην Ελλάδα. *Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων*, 7, 145-159.

Στην εργασία αυτή προτείνεται ένα εργαλείο μέτρησης των στάσεων των μαθητών για την πολιτική και τους πολιτικούς και ελέγχεται η εγκυρότητα γνωρίσματος και η αξιοπιστία του. Κατασκευάστηκε ερωτηματολόγιο 40 ερωτήσεων σχετικά με την πολιτική και μοιράστηκε σε 260 μαθητές της τρίτης Λυκείου. Το δομικό μοντέλο που προέκυψε από την ανάλυση των δεδομένων μέσω της επιβεβαιωτικής ανάλυσης παραγόντων επιβεβαιώνει την ύπαρξη τριών παραγόντων που καθορίστηκαν εκ των προτέρων στην κατασκευή του ερωτηματολογίου. Επιπλέον διαπιστώθηκε με τη βοήθεια της παραγοντικής ανάλυσης αντιστοιχιών ότι τα δεδομένα ακολουθούν την κατανομή *Guttman*, γεγονός που επιβεβαιώνει την αξιοπιστία και εγκυρότητα του ερωτηματολογίου. Από λεπτομερή ανάλυση των δεδομένων έγιναν φανερές οι τάσεις απαξίωσης των πολιτικών θεσμών.

3.2.85. Στεφάνου, Γ. & Κυρίδης, Α. (2009). Αντιλαμβανόμενη από τους σπουδαστές αποτελεσματικότητα του διδάσκοντος, και ακαδημαϊκή επίδοση στην Ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση. *Επετηρίδα της Ψυχολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος*, Τόμος 7, 181 – 214. http://www.pseve.org/Annals_el/UPLOAD/Stephanou7.pdf

Η παρούσα εργασία διερεύνησε τα συστατικά που, κατά την άποψη των σπουδαστών, ορίζουν την αποτελεσματικότητα του διδάσκοντος, τη σχέση της εκτιμώμενης από τους σπουδαστές αποτελεσματικότητας του διδάσκοντος με την ακαδημαϊκή επίδοσή τους, και την καταλληλότητα της Κλίμακας της Αντιλαμβανόμενης Αποτελεσματικότητας του Διδάσκοντος (*Perceived Teacher Effectiveness Scale -PTES-*, Young & Shaw, 1999) για χρήση στην Ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση. Συμμετείχαν 400 σπουδάστριες προσχολικής εκπαίδευσης. Όπως αναμενόταν, η αποτελεσματικότητα του διδάσκοντος ορίστηκε πολυδιάστατα. Ομοίως, αποδόθηκαν θετικότερα συστατικά στον αποτελεσματικό, παρά στον αναποτελεσματικό, διδάσκοντα, ενώ η σπουδαιότητα των συστατικών διέφερε μεταξύ των δύο ομάδων. Επίσης, η εκτιμώμενη αποτελεσματικότητα του διδάσκοντος επηρέασε θετικά την ακαδημαϊκή επίδοση των σπουδαστών. Τέλος, PTES αποδείχτηκε κατάλληλο ερευνητικό εργαλείο για χρήση στην Ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση. Όπως αναμενόταν, η αποτελεσματικότητα του διδάσκοντος ορίστηκε πολυδιάστατα. Ομοίως, αποδόθηκαν θετικότερα συστατικά στον αποτελεσματικό, παρά στον αναποτελεσματικό, διδάσκοντα, ενώ η σπουδαιότητα των συστατικών διέφερε μεταξύ των δύο ομάδων. Επίσης, η εκτιμώμενη αποτελεσματικότητα του διδάσκοντος επηρέασε θετικά την ακαδημαϊκή επίδοση των σπουδαστών. Τέλος, PTES αποδείχτηκε κατάλληλο ερευνητικό εργαλείο για χρήση στην Ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση.

3.2.86. Γκόλια, Π., Κυρίδης Α. & Βαμβακίδου, Ι. (2009). Οι «Περί εθνικής αγωγής» λόγοι και παραινέσεις στις εκπαιδευτικές εγκυκλίους 1924-2006. *Πρακτικά, ΚΗ' Συνέδριο Ελληνικής Ιστορικής Εταιρείας*, 443-460.

Το περιεχόμενο της Εθνικής Αγωγής ως μαθήματος του ελληνικού δημοτικού σχολείου προσδιορίζεται με τυπικό τρόπο (νόμοι και εγκύκλιες διαταγές). Στα σχετικά νομικής φύσεως κείμενα ενυπάρχουν καίρια σημαίνοντα και συμφραζόμενα της ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής. Σκοπός της έρευνας είναι να εντοπίσουμε τις μεταβολές στο περιεχόμενο της εθνικής αγωγής ως μαθήματος σε συνάρτηση με το εκάστοτε πολιτικό και εκπαιδευτικό συγκείμενο. Διερευνούμε τη σχέση ανάμεσα στην επίσημη εθνική ιδεολογία και στους διαύλους που χρησιμοποιούνται για τη διδασκαλία της εθνικής αγωγής, όπως αυτά καταγράφονται στις εγκύκλιες διαταγές των εκπαιδευτικών αρχών από το 1924 ως το 2006. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 91 εγκύκλιες διαταγές των επίσημων φορέων της αγωγής. Επιλέξαμε τις εγκυκλίους ως πρωτογενές ερευνητικό υλικό, διότι αφενός το πλήθος των εγκυκλίων, που αποστέλλεται στα σχολεία αναδεικνύει τη λειτουργική και δεσμευτική τους ισχύ, αφετέρου αποτυπώνει τις επικρατούσες κάθε φορά αντιλήψεις των φορέων/πομπών. Στο πεδίο αυτό, το εγχείρημά μας στηρίζεται αρχικά στην ποσοτική και ποιοτική ανάλυση περιεχομένου και σε δεύτερη φάση σε μια κοινωνικοσημειωτική ανάλυση για το λεξιλογικό υλικό πρωτογενούς γραπτής ιστορικής πηγής με μονάδα ανάλυσης την ίδια τη λέξη, όπως αυτή προκύπτει μετά την αρχική θεώρηση του ντοκουμέντου.

3.2.87. Κάσπαρη, Γ., Κυρίδης, Α. & Μαυρικάκη, Ε. (2004). Οι θέσεις των τριών μεγαλύτερων ελληνικών κομμάτων για την περιβαλλοντική πολιτική στην Ελλάδα. *Μακεδόν, 12*, 165-188.

Το περιβάλλον κατά τα τελευταία χρόνια αποτελεί ένα πεδίο άσκησης πολιτικής σε τοπικό ή σε διεθνές επίπεδο. Έχει αναγορευθεί μάλιστα σε σημείο τριβής διεθνών, τοπικών οργανισμών πολιτικών κομμάτων και φυσικά συγκεντρώνει το ενδιαφέρον πολλών ενεργών πολιτών. Τα τελευταία χρόνια, οι συνέπειες της αλόγιστης χρήσης του περιβάλλοντος έγιναν ιδιαίτερα εμφανείς και το γεγονός αυτό οδήγησε τη συντεταγμένη κοινωνία, αλλά και τα μεμονωμένα άτομα στο να επικεντρώσουν τις προσπάθειες τους στην προστασία του. Σήμερα, το περιβάλλον αποτελεί για πολλούς έναν ανεξάντλητο πόρο και ακούραστο αποδέκτη αποβλήτων, ενώ η φύση αποκτά αξία, μόνο ως εμπορεύσιμο αγαθό. Η ελληνική περιβαλλοντική πολιτική σχετίζεται άμεσα με την ενιαία περιβαλλοντική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία μετεξελίχθηκε σημαντικά κυρίως κατά τα τελευταία 25 χρόνια. Σκοπός της έρευνας είναι να διαπιστωθεί η θέση του περιβάλλοντος στις εξαγγελόμενες πολιτικές και θέσεις των τριών μεγαλύτερων ελληνικών κομμάτων. Το δείγμα της έρευνας, αποτέλεσαν 32 πολιτικά κείμενα διαφόρων ειδών, από τα οποία, τα δεκαοχτώ είναι του Κ.Κ.Ε., τα έντεκα της Ν.Δ. και τα τρία του Πα.Σο.Κ.

3.2.88. Αθανασιάδης, Η., Γκόλια, Π., Κασίδου Σ., Κυρίδης, Α. & Βαμβακίδου, Ι. (2007). Ανάλυση των εκθέσεων υπηρεσιακής ικανότητας διδακτικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στις αρχές της δεκαετίας 1970 στη Δυτική Μακεδονία. *Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων, 11*, 63 - 77.

Οι Εκθέσεις Υπηρεσιακής Ικανότητας για το Διδακτικό Προσωπικό της Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Νεστορίου κατά τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του 1970 αποτελούν πολύτιμο υλικό για την ανάδειξη ορισμένων πτυχών της εκπαιδευτικής πραγματικότητας. Στις υπηρεσιακές εκθέσεις, τα μόνα αντικειμενικά χαρακτηριστικά των κρινόμενων είναι το φύλο, ο χρόνος υπηρεσίας και η σχολή αποφοίτησης. Οι αξιολογούντες και οι γνωματεύοντες λαμβάνουν υπόψη ορισμένα χαρακτηριστικά, όπως τη στρατολογική κατάσταση των αρρένων, που την εποχή εκείνη δεν είναι ουδέτερη, και στοιχεία, όπως ηθικές αμοιβές, πειθαρχικές ποινές, ήθος, χαρακτήρα, συμπεριφορά. Τέλος, αποτιμούν και βαθμολογούν οι ίδιοι τους/τις εκπαιδευτικούς ως προς τα πνευματικά προσόντα, τη διδασκαλία, τα διοικητικά προσόντα, τις δραστηριότητες, την υπηρεσιακή ευσυνειδησία και διατυπώνουν την πρότασή τους για την καταλληλότητα των κρινόμενων για τον επόμενο βαθμό. Είναι σημαντικό ότι τα ονόματα των αξιολογητών της συγκεκριμένης εποχής ανά κρινόμενο είναι γνωστά και μπορούν επομένως να αποτελέσουν, χωρίς ονομαστική μνεία, επιπλέον μεταβλητές. Με τη βοήθεια της Παραγοντικής Ανάλυσης Πολλαπλών Αντιστοιχιών και της Ιεραρχικής

Ταξινόμησης αναλύεται το διαθέσιμο υλικό προκειμένου οι συσχετίσεις όλων ταυτόχρονα των μεταβλητών να οδηγήσουν σε διατύπωση κριτηρίων ταξινόμησης και σε πρόταση συγκρότησης ομάδων εκπαιδευτικών με βάση κοινά τους χαρακτηριστικά.

3.2.89. Παπανικολάου, Μ., Αναστασιάδου, Σ. & Κυρίδης, Α. (2007). Παραγοντική ανάλυση των αντιστοιχιών και αυτόματη ταξινόμηση κατ' αύξουσα ιεραρχία στην κατάρτιση μοντέλου εκτίμησης των απόψεων εκπαιδευτικών για τη σχολική πειθαρχία. *Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων*, 10, 98-112.

Τα προβλήματα που ανάγονται στην πειθαρχία αποτελούν καθημερινό φαινόμενο στη σχολική τάξη και μόνιμο παράγοντα όχλησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Στόχος της παρούσας έρευνας είναι ο προσδιορισμός της έννοιας της πειθαρχίας, ο ρόλος και η εφαρμογή της μέσα από την οπτική των εκπαιδευτικών. Ειδικότερα, στην παρούσα έρευνα εφαρμόστηκε η Παραγοντική Ανάλυση Αντιστοιχιών και η Αυτόματη Ταξινόμηση κατά Αύξουσα Ιεραρχία με κύριο σκοπό την κατάρτιση δομικού μοντέλου εκτίμησης των απόψεων των εκπαιδευτικών για τη σχολική πειθαρχία. Το δομικό μοντέλο που προέκυψε από την ανάλυση των δεδομένων στηρίζεται σε τέσσερις παράγοντες σχετικούς με την Εννοιολογική Προσέγγιση της Πειθαρχίας, την Παιδαγωγική Προσέγγιση, τις Κοινωνικές της Όψεις, και τέλος των Ποινών ως μέσο εφαρμογή της. Από την ενδελεχή ανάλυση των δεδομένων κατέστη φανερό ότι οι εκπαιδευτικοί της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης θεωρούν την πειθαρχία ως μια από τις σημαντικότερες παραμέτρους της εκπαιδευτικής λειτουργίας η οποία και διαμορφώνει καθολικά την αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

3.2.90. Βαλσαμίδου, Α. & Κυρίδης, Α. (2008). «Μεγάλοι αθλητές, μεγάλοι αγώνες» και μικροί δημοσιογράφοι. Ο αθλητισμός στις στήλες σχολικών εφημερίδων. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 158, 71-87.

Ο αθλητισμός αποτελεί βασικό στοιχείο του κοινωνικού πολιτισμού και αποτελεί έναν τρόπο κοινωνικής έκφρασης καθώς και μια μορφή προβολής της ανθρώπινης σωματικής και πνευματικής ομορφιάς. Παράλληλα, τα ενδογενή χαρακτηριστικά του αθλητισμού είναι σε θέση να προάγουν την πνευματική και τη σωματική καλλιέργεια των κοινωνιών και αποτελεί μια μορφή κοινωνικής διαπαιδαγώγησης. Πως λοιπόν αυτός ο θεσμός προβάλλεται από τα ΜΜΕ; Και ιδιαίτερα πως προβάλλεται μέσα από τις εφημερίδες και συγκεκριμένα από τις στήλες των σχολικών εφημερίδων; Ποια αθλητικά θέματα απασχολούν τους μικρούς συντάκτες, και ίσως αυριανούς δημοσιογράφους; Αναλύουμε το περιεχόμενο των δημοσιευμάτων (άρθρα, ρεπορτάζ, συνεντεύξεις, μόνιμες στήλες) σε σχολικές εφημερίδες ώστε να προσδιορίσουμε βασικές παραμέτρους που προσδιορίζουν τον σχολικό δημοσιογραφικό λόγο και τις κοινωνικές του συνιστώσες.

3.2.91. Κυρίδης, Α. Βαμβακίδου, Ι. & Γκόλια, Β. (υπό έκδοση). Από την «πίστη στα ιδανικά και στις αξίες του έθνους» στις «ιδεολογικές ακρότητες». Το φαινόμενο του εθνικισμού σύμφωνα με τις απόψεις φοιτητών ελληνικών Α.Ε.Ι. *Αφιερωματικός τόμος για τα 20 χρόνια του Π.Τ.Ν. του Δ.Π.Θ.*

Σήμερα εγείρεται μια σειρά από καίρια ερωτήματα που σχετίζονται με την κοινωνική υπόσταση του «άλλου» -κυρίως του εθνικού- και την μεταμοντέρνα εκδοχή της ετερότητας. Στην κοινωνιολογική ανάλυση ο όρος «εθνική ταυτότητα» χρησιμοποιείται συχνά ταυτόσημα με την εθνικότητα. Σήμερα, η εθνικότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις μεγάλες αλλαγές στο εθνικό πάζλ -το οποίο συνδέεται με τα διαφορικά ποσοστά δημογραφικής πρόσμειξης των άλλοτε «καθαρών» κοινωνιών από τα ρεύματα των μεταναστών και των προσφύγων- έχει αποκτήσει κεντρικό ρόλο σε κάθε κοινωνιολογική ανάλυση. Ο εθνικισμός λειτουργεί ως μακρο-κοινωνικό φαινόμενο, που παράγει μια σειρά από συλλογικές συσσωματώσεις, με ιδιότυπα χαρακτηριστικά και πολλές φορές αυτά ακριβώς τα ιδιότυπα χαρακτηριστικά οδήγησαν στη σκληρή και απάνθρωπη μεταχείριση των μειονοτήτων, στη δημιουργία δυσμενών συνθηκών για την παραμονή τους, στην απαγόρευση της μεταναστεύσεως, στην περιφρόνηση του διεθνούς δικαίου, στην αθέτηση διεθνών συμφωνιών, στη σκόπιμη αρπαγή των περιουσιών των μειονοτήτων και στη διαρκή διακήρυξη ενός αχαλίνωτου επεκτατισμού,

που στις μέρες παίρνει τη μορφή φρενίτιδας. Σκοπός της έρευνας είναι η καταγραφή των τρόπων με τους οποίους μια πληθυσμιακή ομάδα με συγκεκριμένες κοινωνικές εγχαράξεις, οι οποίες σχετίζονται με τη σχολική και κοινωνική διαδρομή των υποκειμένων, αλλά που ενδέχεται να έχουν μετεξελιχθεί με δεδομένη τη φοίτησή τους σε έναν πιο ελεύθερο εκπαιδευτικό θεσμό. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν κείμενα 100 φοιτητών/τριών, τα οποία συντάχτηκαν με θέμα: Το φαινόμενο του εθνικισμού. Η ανάλυση του περιεχομένου των κειμένων έδειξε ότι ο ερευνώμενος πληθυσμός προσεγγίζει την έννοια του εθνικισμού μέσα από τέσσερις βασικές συνιστώσες που είναι: η εννοιολογική οριοθέτηση, τα αίτια του εθνικισμού, οι συνέπειες του και μια γενική αποτίμηση του φαινομένου. Κάθε μια από αυτές τις γενικές θεματικές ενότητες αναλύεται σε επιμέρους συνιστώσες.

3.2.92. Παπανίκα, Σ., Κουκά, Μ. Μακρή, Ε. & Κυρίδης, Α. (2008). Αστικές οικογενειακές διατροφικές συνήθειες στην Ελλάδα και απόψεις γονέων για τη διατροφή των παιδιών τους. Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή: Βιολογικές και Φυσικές Επιστήμες στην Εκπαίδευση, Αθήνα, 113-133.

Η συνεχής αυξητική τάση της παχυσαρκίας καθώς και άλλων παιδικών ασθενειών αλλά και καταστάσεων νοσηρότητας που παλαιότερα ήταν χαρακτηριστικά κυρίως του ενήλικου πληθυσμού, συνδέεται με τις διατροφικές επιλογές των οικογενειών και των μεμονωμένων ατόμων. Σε πολλές περιπτώσεις έχει δειχθεί ότι το ζήτημα της διατροφής μεταξύ άλλων αποτελεί και ζήτημα κοινωνικών επιλογών και συνηθειών που σχετίζονται με τα κοινωνικά χαρακτηριστικά ενός πληθυσμού. Μελετήσαμε τις διατροφικές συνήθειες παιδιών όπως αυτές εκφράζονται από τις επιλογές των γονέων σχετικά με τη διατροφή των παιδιών τους σε αστικές περιοχές της χώρας μας, με σκοπό να εντοπίσουμε το πρόβλημα, το μέγεθός του και να το συσχετίσουμε με κοινωνικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά της οικογένειας και των παιδιών. Η έρευνα αποσκοπεί σε μια πρώτη καταγραφή των επιλογών που κάνουν αστικές οικογένειες σχετικά με την διατροφή των παιδιών τους και των αντιλήψεων τους σε σχέση με την σωστή διατροφή. Ως ερευνητικό εργαλείο χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο, το οποίο περιλαμβάνει ερωτήσεις συλλογής πληροφοριών σχετικά με τη διατροφή της οικογένειας και των παιδιών των μια κλίμακα δηλώσεων τύπου Likert, η οποία καταγράφει τις απόψεις των γονέων σχετικά με ζητήματα διατροφής και ειδικότερα με ζητήματα που αφορούν τη διατροφή των παιδιών τους. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν πως σε γενικές γραμμές οι γονείς έχουν επίγνωση της σημασίας της διατροφής για την υγεία των παιδιών τους και είναι σχετικώς προσεκτικοί ως προς τις διατροφικές επιλογές που αφορούν στα παιδιά τους. Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις φαίνεται ότι κοινωνικές συνθήκες και συμβάσεις σχετικοποιούν την ορθότητα των επιλογών τους, ενώ κοινωνικοί παράγοντες φαίνεται να επηρεάζουν τις απόψεις και τις επιλογές τους.

3.2.93. Τραϊανού, Ε., & Κυρίδης, Α. (2008). Εκπαιδευτικοί στην αξιολόγηση σχολικών εγχειριδίων Ιστορίας: Εφαρμογή κλίμακας αξιολόγησης για την Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία της Γ΄ Γυμνασίου. Πρακτικά Α΄ Πανελληνίου Συνεδρίου στις Επιστήμες της Αγωγής, Π.Τ.Δ.Ε., Ε.Κ.Π.Α.

Στη Ελλάδα η παραγωγή και η διάθεση των σχολικών βιβλίων αποτελεί ευθύνη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του Υπ.Ε.Π.Θ. και δεν προβλέπονται τυπικές διαδικασίες αξιολόγησης τους από τους εκπαιδευτικούς με χρήση ειδικά κατασκευασμένων εργαλείων αξιολόγησης τα οποία να είναι ευρέως γνωστά. Στο πλαίσιο αυτό, επιχειρούμε την κατασκευή και τη χρήση ενός σταθμισμένου εργαλείου για την αξιολόγηση των σχολικών εγχειριδίων Ιστορίας εκ μέρους των εκπαιδευτικών της πράξης και το οποίο αποτελείται από τέσσερις αξιολογικές κατηγορίες. Το συγκεκριμένο εργαλείο αξιολόγησης σταθμίστηκε με πειραματικές και στατιστικές μεθόδους στα εγχειρίδια της ΣΤ΄ τάξης τους; Δημοτικού και της Γ΄ τάξης του Γυμνασίου. Η δομή του εργαλείου περιλαμβάνει τέσσερις ενότητες κριτηρίων. Στην πρώτη ενότητα περιλαμβάνονται κριτήρια που αφορούν στην αισθητική άποψη, στο σχεδιασμό και στη χρηστικότητα, στη δεύτερη περιλαμβάνονται κριτήρια που αφορούν στις διδακτικές και παιδαγωγικές αρχές με τις οποίες είναι γραμμένο το βιβλίο και στη στάση των συγγραφέων απέναντι στο αναλυτικό πρόγραμμα και στη διδακτική μεθοδολογία της Ιστορίας. Στην τρίτη ενότητα τα βιβλία αξιολογούνται βάσει της οργάνωσης του περιεχομένου και της εγκυρότητας

της επιστημονικής γνώσης που μεταφέρει. Τέλος, στην τέταρτη ενότητα εξετάζεται η ύπαρξη και η ποιότητα του Βιβλίου του Δασκάλου, του Τετραδίου Εργασιών και άλλου εκπαιδευτικού συνοδευτικού υλικού. Η συγκεκριμένη έρευνα εστιάζει στην αξιολόγηση του εγχειριδίου της Ιστορίας της Ε' Δημοτικού από εν ενεργεία δασκάλους, οι οποίοι κλήθηκαν να συμπληρώσουν το σχετικό εργαλείο αξιολόγησης.

3.2.94. Φωτόπουλος, Ν. & Κυρίδης, Α. (υπό έκδοση). Το σύστημα εισαγωγής στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση στην πολιτική κόνιστρα και το Σισύφειο μαρτύριό του. Αφιερωματικός τόμος για τα 20 χρόνια του Π.Τ.Ν. του Δ.Π.Θ.

Το σύστημα εισαγωγής στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι καταδικασμένο να παλινδρομεί μεταξύ ετερόκλητων πολιτικών επιλογών, οι οποίες δεν φαίνεται να είχαν ποτέ ένα ξεκάθαρο επιστημολογικό και κοινωνικό υπόβαθρο. Ωστόσο, αποτελούσε και αποτελεί πάντα το σημείο αιχμής της ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής λόγω της σύνδεσής του με την κρισιμότερη στιγμή για την εκπαιδευτική και κοινωνική πορεία των μαθητών. Φαίνεται να είναι κοινώς αποδεκτό ότι η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι ένα μείζον θέμα της ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής στο οποίο θα πρέπει να ενσκήψει όχι μόνο η πολιτική ηγεσία, αλλά και η επιστημονική κοινότητα, αν τελικώς θέλουμε να λύσουμε κάποια σημαντικά προβλήματα που πανθομολογουμένως παρουσιάζει. Θεωρούμε ότι μια αποτελεσματική μεταρρύθμιση στο σύστημα εισαγωγής στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση θα πρέπει να διαθέτει τα εξής χαρακτηριστικά: α) να αποτελεί το επιστέγασμα μιας συνολικότερης μεταρρύθμισης του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και όχι μια απλή παρέμβαση σ' ένα καίριο σημείο του, β) να διατηρήσει όλα τα θετικά χαρακτηριστικά (δείκτες κοινωνικής αναπαραγωγής, δημοκρατικότητα κ.λπ.) που ισχύουν σήμερα και γ) να θεραπεύσει τις δυσανεξίες του και να επιλύσει τα δομικά και λειτουργικά του προβλήματα δ) να λάβει υπόψη τις διεθνείς εξελίξεις και κυρίως αυτές που αφορούν στην ευρωπαϊκή ενιαία εκπαιδευτική πολιτική.

3.2.95. Ζάγκος, Χ., Κυρίδης, Α., Φωτόπουλος, Ν., Βαμβακίδου, Ι. & Γκόλια, Π. (2009). Οι κοινωνικές σημάσεις επίσημων συμβόλων των ελληνικών πολιτικών κομμάτων (1932 – 2004). Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας, 31-1/10/2008.

Το κόμμα είναι κοινωνικό φαινόμενο, δυναμική έκφραση της κοινωνικής αυτονομίας, που ο νομοθέτης αναγνωρίζει και πλαισιώνει. Το πολιτικό κόμμα δεν είναι κατασκευάσμα ούτε του νομοθέτη ούτε του εκάστοτε φορέα της κρατικής εξουσίας. Αντίθετα, αποτελεί ιστορική συνέπεια της πολιτικοποίησης της αστικής κοινωνίας. Το ζήτημα της κοινωνικής λειτουργίας των πολιτικών κομμάτων στη νεωτερικότητα αποτελεί ένα από τα πιο ενδιαφέροντα πεδία ανάλυσης και έρευνας στο χώρο των κοινωνικών επιστημών. Ειδικότερα, η πολιτική συγκρότηση των κοινωνικών τάξεων μέσα από τα πολιτικά κόμματα διαδραματίζει νευραλγικό ρόλο στις σύγχρονες αστικές δημοκρατίες, αφού τα πολιτικά κόμματα μέσω της γενίκευσης του δικαιώματος της ψήφου, εμφανίζονται ως οι γνήσιοι εκφραστές της γενικής βούλησης της κοινωνίας των πολιτών. Συστατικό στοιχείο της έννοιας του κόμματος είναι η προβολή του ιδεολογικού λόγου, αλλά και η ύπαρξη διαφοροποιητικών, προσδιοριστικών, αναγνωρίσιμων, ιδεολογικά φορτισμένων συμβόλων που συμπυκνώνουν το λόγο του κόμματος. Τα σύμβολα αυτά λειτουργούν και ως κοινωνικές ταυτότητες και διευκολύνουν τη σταθερή ταύτιση του κόμματος με τους οπαδούς του. Στο πλαίσιο της σύγχρονης δημοκρατίας, τα πολιτικά κόμματα επιχειρούν την ανάδειξη των επιμέρους χαρακτηριστικών τους γνωρισμάτων υιοθετώντας μια σειρά συμβόλων και συμβολισμών σηματοδοτώντας με τον τρόπο αυτό το ιδεολογικό και πολιτικό τους στίγμα μέσα στην αρένα της διεκδίκησης της πολιτικής εξουσίας. Με άλλα λόγια η χρήση συμβόλων στην κοινωνική λειτουργία των κομμάτων οδηγεί στην παραγωγή νοήματος το οποίο ενσωματώνει την ύπαρξη μιας σειράς στοιχείων όπως η ιδεολογία, ο πολιτικός προσανατολισμός, η ριζοσπαστικότητα, η εθνικοφροσύνη, η τοποθέτηση στην πολιτική γεωγραφία κ.κ. Αναλύουμε τα επίσημα σύμβολα που τα ελληνικά κόμματα χρησιμοποιούν από το 1932 μέχρι και σήμερα με σκοπό την κατανόηση και την ερμηνεία του τρόπου με τον οποίο η χρήση των συμβόλων προσδιορίζει τη λειτουργία των κομμάτων στο κοινωνικό γίγνεσθαι.

3.2.96. Κυρίδης, Α., Φωτόπουλος, Ν. & Γκόλια, Π. (2009). Η κοινωνιολογία στα προγράμματα σπουδών της βασικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών της ελληνικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (1834 – 2005). 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας, 31-1/10/2008.

Η εισαγωγή της διδασκαλίας μαθημάτων της κοινωνιολογίας και της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης στη βασική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ήρθε στην Ελλάδα καθυστερημένα. Η κοινωνιολογία ως νέα επιστήμη αντιμετωπίστηκε με δυσπιστία και επιφυλακτικότητα από την κυρίαρχη εκπαιδευτική πολιτική με αποκορύφωμα το συνειδητό της αποκλεισμό από την πανεπιστημιακή και γενική εκπαίδευση. Από την περίοδο της μεταπολίτευσης και έπειτα η εμφάνιση της κοινωνιολογίας και ειδικότερα της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης άρχισε να πυκνώνει, ανοίγοντας νέους προσανατολισμούς στην ερμηνεία και κατανόηση της εκπαιδευτικής πραγματικότητας. Άρχισε με άλλα λόγια να εδραιώνεται η πεποίθηση ότι η λειτουργία των εκπαιδευτικών μηχανισμών δεν θα μπορούσε να ιδωθεί πέρα και έξω από το κοινωνικό γίνεσθαι. Η ένταξη της διδασκαλίας κοινωνιολογικών μαθημάτων στα παιδαγωγικά τμήματα σήμανε την έναρξη μιας νέας εποχής για τον εκπαιδευτικό στοχασμό, επηρεάζοντας τόσο τον τρόπο πρόσληψης και θεώρησης του εκπαιδευτικού γίνεσθαι από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς όσο και την άσκηση του εκπαιδευτικού τους έργου. Η περιγραφή και ανάλυση της πορείας και εξέλιξης της κοινωνιολογικής γνώσης στα παιδαγωγικά τμήματα, φωτίζει τη συμβολή της κοινωνικής σκέψης στις επιστήμες της εκπαίδευσης, συμβάλλει στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο διαμορφώνεται ο επιστημονικός προσανατολισμός στο εκπαιδευτικό έργο και επιπλέον επικαιροποιεί τις εκτιμήσεις μας για το ρόλο και την αποστολή της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης γενικότερα.

3.2.97. Κυρίδης, Α., Ζάγκος, Χ., Γκόλια, Π. & Τραϊανού, Ε. (2009). Μαθητές του ελληνικού Δημοτικού Σχολείου ερμηνεύουν βασικές πολιτικές και πολιτειακές έννοιες. *Proceedings of the 2nd South European and Mediterranean Conference on Citizenship, Education and Culture. The Challenge for Education*. University of Patras. Ερευνητικά δεδομένα έχουν δείξει ότι οι νέοι στην Ελλάδα απαξιώνουν με πολύ έντονο τρόπο την πολιτική και τους πολιτικούς τονίζοντας μάλιστα ότι τόσο η πολιτική όσο και οι πολιτικοί είναι υπόλογοι για έλλειψη ηθικής, αξιοπιστίας, συνέπειας και ενδιαφέροντος για τους πολίτες. Παράλληλα, έχει δείχθει ότι οι νέοι και οι νέες μας αγνοούν βασικά γεγονότα της ελληνικής πολιτικής ιστορίας και ζητήματα λειτουργίας των πολιτικών και των πολιτειακών θεσμών. Σκοπός της εργασίας είναι να καταγράψει και σχηματοποιήσει τον τρόπο με τον οποίο μαθητές των δύο τελευταίων τάξεων του ελληνικού Δημοτικού Σχολείου αντιλαμβάνονται και ερμηνεύουν βασικές πολιτικές και πολιτειακές έννοιες. Επίσης, αποσκοπεί να συνθέσει μια γενική γνωστική εικόνα για την πολιτική κοινωνικοποίηση των παιδιών της συγκεκριμένης ηλικίας, ώστε να αναγνωρισθούν, εφόσον υπάρχουν, γνωστικά κενά τα οποία οφείλονται στο σχολικό ή και στο οικογενειακό μαθησιακό τους περιβάλλον.

3.2.98. Γκόλια, Β. Τραϊανού, Ε., Κυρίδης, Α. (2009). Η πολιτειακή αγωγή στο ελληνικό σχολείο σύμφωνα με τις απόψεις δασκάλων. *Proceedings of the 2nd South European and Mediterranean Conference on Citizenship, Education and Culture. The Challenge for Education*. University of Patras.

Η πρόσληψη, η υιοθέτηση πολιτικών αρχών και αξιών, η ανάληψη κοινωνικών και πολιτικών ρόλων και εντέλει η συμμετοχή στο πολιτικό και κοινωνικό γίνεσθαι αποτελούν τους βασικούς στόχους του φαινομένου που ονομάζεται πολιτική κοινωνικοποίηση. Στη δημοκρατία, η πολιτική κοινωνικοποίηση των νέων, η διαμόρφωση ελεύθερων και υπεύθυνων ατόμων που μετέχουν στα κοινά, όχι μόνο με την ψήφο τους, αποτελεί ή θα πρέπει να αποτελεί βασικό στόχο της εκπαίδευσης. Ορισμένοι ερευνητές υποστηρίζουν ότι η πολιτική αγωγή δε συμπίπτει με την πολιτική κοινωνικοποίηση, καθώς αποτελεί μια ευρύτερη έννοια η οποία αναφέρεται στην ενίσχυση και ενδυνάμωση της κριτικής δυνατότητας και στην ανάπτυξη μιας ανεξάρτητης σκέψης. Μελέτες υποστηρίζουν τη σημασία της πολιτικής κοινωνικοποίησης των παιδιών μέσα από γνώσεις που σχετίζονται με διάφορες όψεις των πολιτικών πραγμάτων, όπως πρόσωπα που ασκούν εξουσία, εθνικά σύμβολα, διεθνή πολιτικά

γεγονότα κ.α. Στην παρούσα εισήγηση επιχειρούμε την εφαρμογή μιας κλίμακας αξιολόγησης της αγωγής για την ιδιότητα του πολίτη στο ελληνικό σχολείο από την πλευρά των εκπαιδευτικών. Η κλίμακα χρησιμοποιήθηκε από το *National Center for Learning and Citizenship* των ΗΠΑ και έχει σχεδιαστεί για να μετρήσει την ποιότητα της αγωγής του πολίτη στο σχολείο. Ένα θετικό προς την αγωγή του πολίτη σχολικό κλίμα ενθαρρύνει τον αμοιβαίο σεβασμό και την ομαδική εργασία μεταξύ όλων των μελών της σχολικής κοινότητας. Παρέχει επίσης ένα περιβάλλον που υποστηρίζει την προσωπική και πολιτική ανάπτυξη των μαθητών επίσης και την σχολική επίδοσή τους.

3.2.99. Κυρίδης, Α., Ιακωβίδου, Ε., Σπινθουράκη, Ι.-Α., Βαμβακίδου, Ι. (2009). Ιστορίες Μουσουλμάνων γυναικών: Αναζήτηση πολιτικής ταυτότητας στη Δύση. *Proceedings of the 2nd South European and Mediterranean Conference on Citizenship, Education and Culture. The Challenge for Education*. University of Patras.

Οι βιογραφίες/ιστορίες ζωής χρησιμοποιούνται ως μέσο αποκάλυψης του σημαντικού ρόλου της περίπλοκης υποκειμενικότητας και των συναισθημάτων στην ανάπτυξη της φεμινιστικής συνειδητοποίησης. Οι ιστορίες ζωής των μουσουλμάνων γυναικών, που έχουν αποτυπωθεί σε βιβλία, είχαν μεγάλη απήχηση στο αναγνωστικό κοινό παγκοσμίως αναδεικνύοντας άλλες κουλτούρες και ταυτότητες. Μέσα από τις βιογραφίες των γυναικών αυτών, αντικατοπτρίζονται οι πολιτικές κοινωνίες χωρών όπως του Πακιστάν, του Ιράν, του Μαρόκου και άλλων, όπου εντοπίζεται η συστηματική υποβάθμιση της θέσης της γυναίκας. Στην παρούσα έρευνα αναζητήσαμε τις πολιτικές επιδράσεις στο φύλο, μέσα από ιστορίες ζωής μουσουλμάνων γυναικών. Το δείγμα μας αποτέλεσαν 4 βιογραφίες/αυτοβιογραφίες, που εκδόθηκαν και στην Ελλάδα, και τις οποίες μελετήσαμε με βασικούς άξονες το ισλαμικό, πατριαρχικό, εξω-ευρωπαϊκό πολιτικό μοντέλο εξουσίας. Μέσα από την ταξινόμηση των αναφορών σε θεματικές κατηγορίες εντοπίσαμε σε μια από τις θεματικές κατηγορίες, όπως αυτές προέκυψαν από την ανάλυση περιεχομένου, την κατηγορία «τομής/απόδρασης» από το ισλαμικό/αντι-ευρωπαϊκό κοινωνικοπολιτικό περιβάλλον προς το δυτικοευρωπαϊκό/αστικό μοντέλο εκπαίδευσης και δημοκρατίας, όπου φαίνεται ότι οι μουσουλμάνες γυναίκες εμπλέκονται με την πολιτική και αναζητούν την πολιτική ταυτότητά τους. Στο δείγμα που παρουσιάζουμε εντοπίζονται οι όροι Δύση και Ανατολή σε άμεση συσχέτιση με την έννοια της θρησκείας (χριστιανισμός-ισλαμισμός): οι θεωρίες των θρησκειών είναι άρρηκτα δεμένες με έννοιες, όπως κοινωνική συνοχή, κοινωνική αλληλεγγύη, ιδεολογία και ταυτότητα. Είτε αποδεχούμε τον ορισμό του Durkheim, που θεωρεί τη θρησκεία ως ένα κοινωνικό εποικοδόμημα μέσω του οποίου εκφράζεται και ενισχύεται η κοινωνική αλληλεγγύη, είτε αυτόν του Marx, που πίστευε πως η θρησκεία είναι μια ιδεολογική φαντασίωση που δημιουργήθηκε για τη προώθηση των συμφερόντων της άρχουσας τάξης, δεν μπορούμε παρά να αποδεχούμε το καταλυτικό ρόλο που έχει διατελέσει στο σύγχρονο κόσμο η θρησκεία ιδιαίτερα για τις γυναίκες σε πατριαρχικά μοντέλα εξουσίας.

3.2.100. Κεραμυδά, Μ., Κυρίδης, Α. & Βαμβακίδου, Ι. (2009). Παιχνίδια για νήπια στην τηλεοπτική διαφήμιση: σημειωτική ανάλυση και οπτικός γραμματισμός. *Πρακτικά 6^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της ΟΜΕΡ*, 174 – 186. http://www.omep.gr/praktika_ekto.htm

Η διαφήμιση για το παιδικό παιχνίδι αποτελεί ξεχωριστό είδος τηλεοπτικής διαφήμισης γιατί τα προϊόντα που προβάλλονται δεν στοχεύουν στην επίλυση προβλημάτων ή στην κάλυψη των αναγκών των καταναλωτών, αλλά αφορούν στην ψυχαγωγία των παιδιών. Γι' αυτόν τον λόγο χρησιμοποιούν διαφορετικές τεχνικές με έμφαση στα σημαίνοντα του παιχνιδιού και στις ιδιότητες που αποδίδονται στον χρήστη. Με την παρούσα εισήγηση στοχεύουμε στην πρόταση ενός μεθοδολογικού μοντέλου για την αξιοποίηση της τηλεοπτικής εικόνας από τους/ τις ερευνητές/ τριες με σκοπό την καλλιέργεια του οπτικού γραμματισμού σε παιδιά πρώτης σχολικής ηλικίας. Το δείγμα αποτελείται από 21 τηλεοπτικές διαφημίσεις, οι οποίες προβάλλουν παιχνίδια για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Όσον αφορά στη μέθοδο η σημειωτική ανάλυση κρίνεται κατάλληλη, διότι οι διαφημίσεις ως τηλεοπτικό *genre* διαθέτουν τρία βασικά κριτήρια των σημείων: καθορίζονται από έναν σκοπό, περιέχουν πληροφορίες και αναγνωρίζονται από την εμφάνισή τους, επιτελούν δηλαδή την πραγματιστική, τη σημαντική και τη συντακτική λειτουργία αντίστοιχα. Έτσι αναλύουμε το μήνυμα/ παιχνίδι ως «άλλο

σημείο» που επιτελεί τις ίδιες λειτουργίες όταν παίζεται από τους/ τις παρουσιαστές/ στρίες και από τα παιδιά. Ενδεικτικά από το σύνολο του δείγματος παρουσιάζουμε μια διαφήμιση /σημείο με θέμα «Χωρίο Little People», όπου εντοπίζουμε τον εκπαιδευτικό και τον διαπολιτισμικό κώδικα.

3.2.101. Αντωνάτου Χ-Μ., Γκίκα Ελ., Ζάμπα Μ., Κάτσαρης Αυγ., Κούτρα Αφρ., Τελωνιάτη Βαλ., Κατσώρχης Θ., Κυρίδης Α., (2009). Οι βιολογικές σπουδές ως στόχος, ως περιεχόμενο και ως εφελκυστικό επαγγελματικής αποκατάστασης. Απόψεις φοιτητών του Τμήματος Βιολογίας του Ε.Κ.Π.Α. Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου «Περιβάλλον, Υγεία, Εκπαίδευση», Τμήμα Βιολογίας, Ε.Κ.Π.Α.

Οι σπουδές στην Βιολογία για κάποιους φοιτητές αποτελούν επίτευξη στόχων ενώ για άλλους είναι πιθανόν μια τυχαία επιλογή. Παράλληλα, πολλοί νέοι εισέρχονται με μεγάλες ελπίδες και προσδοκίες αλλά στη συνέχεια απογοητεύονται. Πως λοιπόν αισθάνονται οι φοιτητές του Τμήματος Βιολογίας για τις σπουδές τους, ποια η στάση τους απέναντι στην επαγγελματική αποκατάσταση που προσφέρει ο τομέας της Βιολογίας, ποιες οι πεποιθήσεις τους για το κύρος των Βιολογικών σπουδών; Ως εργαλείο μελέτης χρησιμοποιήσαμε το ερωτηματολόγιο με ένα μεγάλο εύρος ερωτημάτων και στάσεων σε φοιτητές δευτέρου και τετάρτου έτους του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Εξετάζουμε λοιπόν τις θέσεις των φοιτητών σε αυτά τα θέματα, στις ελπίδες και τις προσδοκίες τους για τις Βιολογικές σπουδές και το μέλλον τους “κοντά ή μακριά” από την Βιολογία.

3.2.102. Αντωνάτου Χ-Μ., Γκίκα Ελ., Ζάμπα Μ., Κάτσαρης Αυγ., Κούτρα Αφρ., Τελωνιάτη Βαλ., Κατσώρχης Θ., Κυρίδης Α., (2009). Η Βιολογία και η θέση της στην κοινωνική πραγματικότητα. Απόψεις φοιτητών του Τμήματος Βιολογίας του ΕΚΠΑ. Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου «Περιβάλλον, Υγεία, Εκπαίδευση», Τμήμα Βιολογίας, Ε.Κ.Π.Α.

Η Βιολογία με τις πολλές πτυχές της και τα «γοητευτικά» της μυστήρια μπορεί να προσφέρει πολλά στην κοινωνία. Θεωρώντας την Βιολογία ως μελέτη του “βίου” οδηγούμαστε σε καλύτερη μελέτη του νοήματος της ζωής. Όροι όπως τα συστήματα οργάνωσης, οι κώδικες αξιών, η εργασία, εντάσσονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο που συνιστά μια κοινωνία. Πως αλληλεπιδρά η Βιολογία με αυτές τις έννοιες; Ποιες είναι οι διαστάσεις της Βιολογίας στην μελλοντική κοινωνία; Ως εργαλείο μελέτης χρησιμοποιήσαμε την ανάλυση περιεχομένου ανιχνεύοντας τις απόψεις τεταρτοετών και τελειόφοιτων φοιτητών του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Μελετήσαμε λοιπόν πως εκείνοι, ως αυριανοί επιστήμονες αξιολογούν την θέση της Βιολογικής επιστήμης στην κοινωνία, ποιοι είναι οι προβληματισμοί τους όσον αφορά τον ρόλο που διαδραματίζει και πως προσδιορίζουν τις κοινωνικές της διαστάσεις.

3.2.103. Δασκαλάκη, Ν., Βαμβακίδου, Ι. Κυρίδης, Α. (2009). Αναπαραστάσεις φυλής στα παιδικά ιχνογραφήματα. *Proceedings of the 2nd South European and Mediterranean Conference on Citizenship, Education and Culture. The Challenge for Education*. University of Patras.

Η έρευνα που παρουσιάζουμε είναι τμήμα πανελλήνιας έρευνας: ζητήσαμε από 1500 Έλληνες μαθητές/τριες ηλικίας 4-12 ετών να ζωγραφίσουν οτιδήποτε αναπαριστά ανθρώπους διαφορετικών τάξεων, φύλου, θρησκείας και φυλών, όπως πλούσιος, φτωχός, Έλληνας, Αλβανός, Τούρκος, λευκός, μαύρος, άντρας, γυναίκα, άνθρωποι της πόλης και του χωριού, χριστιανός, μη χριστιανός. Στα ιχνογραφήματα, που παρουσιάζουμε (160 σε αριθμό) ζητήθηκε από τα παιδιά να ζωγραφίσουν χωρίς προηγούμενο μάθημα ή κατεύθυνση από το δάσκαλο/νηπιαγωγό εκπροσώπους δύο φυλών της λευκής και της μαύρης. Αυτή η θεματική εντάσσεται στην κοινωνιολογία των πολιτισμικών ιδεών και αναπαραστάσεων (R. Williams) και προσπαθούμε να αναλύσουμε σε ένα κοινωνικο-σημειωτικό επίπεδο τις αναπαραστάσεις ώστε να εστιάσουμε στα απόψεις των παιδιών και να βρούμε τα στερεότυπα που μπορεί να υπάρχουν από την προσχολική εκπαίδευση. Ο σκοπός αυτής της μελέτης είναι να υποστηρίξουμε την ανάγκη για την εκπαίδευση στην ιδιότητα του πολίτη από την πρώτη σχολική ηλικία.

3.2.104. Τζιαμπούρας, Θ., Κυρίδης, Α., Ζάγκος, Χ., Δασκαλάκη, Ν (2009). «Οι περισσότεροι δεν νοιάζονται για μας. Κοιτάνε το χρήμα και τη θέση τους». Οι πολιτειακές και πολιτικές γνώσεις μαθητών ελληνικών δημοτικών σχολείων και οι απόψεις τους για την πολιτική και τους πολιτικούς. *Πρακτικά Α΄ Πανελληνίου Συνεδρίου στις Επιστήμες της Αγωγής, Π.Τ.Δ.Ε., Ε.Κ.Π.Α.*

Έρευνες των τελευταίων ετών δείχνουν ότι στην Ελλάδα αλλά και σε άλλες χώρες οι νέοι συμμετέχουν όλο και λιγότερο σε πολιτικές οργανώσεις, δείχνουν λιγότερο ενδιαφέρον για τις πολιτικές εξελίξεις και τείνουν στο να απαξιώνουν την πολιτική και τους πολιτικούς. Ωστόσο, ειδικότερα στην Ελλάδα, το ζήτημα της πολιτικής κοινωνικοποίησης, της πολιτικής συμμετοχής και της ανάπτυξης πολιτικής κουλτούρας στους νέους δεν έχουν ερευνηθεί επαρκώς. Θα μπορούσαμε κάλλιστα να ισχυριστούμε ότι γενικότερα τα ζητήματα πολιτικής κοινωνικοποίησης και οι στάσεις ηλικιακών και κοινωνικών ομάδων απέναντι στην πολιτική και στους πολιτικούς έχουν διερευνηθεί ελάχιστα. Θεωρούμε μάλιστα ότι σήμερα σε μια περίοδο που χαρακτηρίζεται από αλληπάλληλες κρίσεις σε επίπεδο λειτουργιών της συντεταγμένης κοινωνίας η διερεύνηση της πολιτικής κουλτούρας των νέων μοιάζει να είναι επίκαιρη όσο ποτέ. Η εργασία μας αποτελεί τμήμα του πιλοτικού μέρους μιας ευρύτερης ερευνητικής προσέγγισης της πολιτικής κουλτούρας των σημερινών νέων στην Ελλάδα. Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι η προσέγγιση της πολιτικής κουλτούρας μέσα από δύο διόδους: την καταγραφή του πολιτικού και πολιτειακού γνωστικού υπόβαθρου παιδιών ηλικίας 11-12 ετών και την καταγραφή των στάσεων και των απόψεών τους για την πολιτική και τους πολιτικούς. Χρησιμοποιήσαμε δύο εργαλεία συλλογής πληροφοριών: ένα γραπτό ερωτηματολόγιο με το οποίο καταγράψαμε το γνωστικό τους υπόβαθρο και επίσης ζητήθηκε από τα παιδιά να γράψουν ένα κείμενο στο οποίο θα περιέγραφαν τις απόψεις τους για τους πολιτικούς και την πολιτική. Για να την ανάλυση των γραπτών κειμένων χρησιμοποιήσουμε την ανάλυση περιεχομένου (Content Analysis – κλασική θεματική ανάλυση). Η έρευνα έδειξε ότι οι γνώσεις των μαθητών σχετικά με την σύγχρονη πολιτική πραγματικότητα, την θεσμική συγκρότηση της πολιτικής στη χώρα μας και την πολιτική μας ιστορία δεν είναι ικανοποιητικές. Από την άλλη φαίνεται ότι οι μαθητές σε γενικές γραμμές δε δείχνουν εμπιστοσύνη στους πολιτικούς, απαξιώνουν και δεν δείχνουν σχεδόν καθόλου ενδιαφέρον για την πολιτική.

3.2.105. Δασκαλάκη, Ν., Κυρίδης, Α. & Λεμονίδης, Χ. (2009). Μεταπτυχιακές σπουδές στις επιστήμες της εκπαίδευσης: κοινωνικό προφίλ και εξειδίκευση σπουδών στα Παιδαγωγικά Τμήματα του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. *Πρακτικά Συνεδρίου Επιμόρφωση και Εκπαίδευση του Εκπαιδευτικού, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Πανεπιστήμιο Κρήτης.*

Οι μεταπτυχιακές σπουδές και ειδικά αυτές που επικεντρώνονται στις επιστήμες της εκπαίδευσης έχουν διττή διάσταση: από τη μια συνιστούν εξειδίκευση σπουδών και εμπέδωση σε συγκεκριμένες περιοχές επιστημονικών κλάδων και από την άλλη αποτελούν μια μορφή εμπειριστωμένης επιμόρφωσης εκπαιδευτικών ή εν δυνάμει εκπαιδευτικών. Ως εκ τούτου, δεδομένα που αφορούν σε μεταπτυχιακές σπουδές που αφορούν στην εκπαίδευση, προσφέρουν σημαντικές πληροφορίες τόσο για τις επιστημονικές εξειδικεύσεις όσο και για τις επιλογές των εκπαιδευτικών ή των εν δυνάμει εκπαιδευτικών. Παρουσιάζεται και αναλύεται το κοινωνικό προφίλ των μεταπτυχιακών φοιτητών στο Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε. (1995 – 2008) και του Π.Τ.Ν. (2004 – 2008) της Παιδαγωγικής Σχολής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Εξετάζονται ζητήματα όπως η κοινωνική προέλευση των μεταπτυχιακών φοιτητών (επάγγελμα, επαγγέλματα και μόρφωση γονέων, βαθμός αστικότητας), οι σπουδές τους (βασικό πτυχίο, άλλες σπουδές και επιμορφώσεις), η επιλογές τους ως προς την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας, ο μέσος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών κ.λπ.

3.2.106. Κυρίδης, Α., Ζάγκος, Χ., Βαμβακίδου, Ι., Αλευριάδου, Α. & Φωτόπουλος, Ν. (2011). Οι σημαντικότεροι Έλληνες σύμφωνα με τις απόψεις φοιτητών ελληνικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Κοινωνικά στερεότυπα, πολιτισμικά

πρότυπα, εθνικιστικές, ιστορικές εμμονές και life style. Πρακτικά 2^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας.

Οι εθνικές επιστήμες, η εθνική αφήγηση, η συλλογική κοινωνική συνείδηση, η κυρίαρχη κοινωνική ιδεολογία, το πολιτικό, το ταξικό και το πολιτισμικό σύστημα κάθε κοινωνίας συμπράττουν ώστε να διαμορφώνονται κάθε φορά τα αξιακά της πρότυπα και οι εθνικές και οι πολιτισμικές της εμμονές. Σε κάθε κοινωνικό σύστημα, οι αξίες συνδέονται με πρότυπα που επικρατούν κάθε φορά και που ενστερνίζεται ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Καθώς η κοινωνία αλλάζει, αναδιαμορφώνονται σε ένα βαθμό και τα κοινωνικά πρότυπα και οι κοινωνικές αξίες. Η ιεράρχηση που η κάθε κοινωνία επιφυλάσσει στα «σημαντικά» της μέλη και στις αξίες που εκπροσωπούν αναδεικνύει το σύστημα διάχυσης των κυρίαρχων κοινωνικών ιδεολογημάτων και των κοινωνικών προτύπων. Τα «σημαντικά» μέλη μιας κοινωνίας, τα σύγχρονα και αυτά του παρελθόντος, δεν αποτελούν τίποτα άλλο από το ενσάρκωμένο σύστημα αξιών που κυριαρχεί σε έναν κοινωνικό ιστό. Σκοπός της έρευνας είναι να αναδείξει τις επιλογές ατόμων μετεφηβικής ηλικίας (18-22 ετών) με θεωρητικά υψηλό μορφωτικό επίπεδο ως προς τα ηρωικά τους πρότυπα και τις κοινωνικές αξίες που τα πρόσωπα αυτά ενσαρκώνουν. Δείγμα της έρευνας ήταν 350 φοιτητές πανεπιστημιακών τμημάτων και τμημάτων Τ.Ε.Ι. των Πανεπιστημίων Δυτικής Μακεδονίας, Α.Π.Θ., Πα.Μακ. και των Α.Τ.Ε.Ι. Δυτικής Μακεδονίας και Θεσσαλονίκης. Ζητήθηκε από τα ερωτώμενους να κατονομάσουν 5 σημαντικούς Έλληνες και να δικαιολογήσουν τις επιλογές τους. Οι «σημαντικοί Έλληνες» ταξινομήθηκαν σε κατηγορίες και αναλύθηκε το περιεχόμενο της λεκτικής δικαιολόγησης των επιλογών. Η ανάλυση έδειξε ότι οι περισσότερες από τις επιλογές των υποκειμένων επηρεάζονται από το ένδοξο εθνικό παρελθόν και την εθνική μυθολογία. Ωστόσο, έντονες είναι και οι επιρροές από την πολιτική ιστορία όπως και από τα σύγχρονα κοινωνικά γεγονότα και τα κυρίαρχα πολιτισμικά πρότυπα.

3.2.107. Ξανθόπουλος, Α., Ντίνιας, Κ. & Κυρίδης, Α. (2009). Ένα μεθοδολογικό εργαλείο για τον έλεγχο της συνάφειας μεταξύ αναλυτικών προγραμμάτων και διδακτικών εγχειριδίων. Πρακτικά 13^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος.

In this essay, the authors present how they formed and constructed a methodological research tool in order to evaluate how and to which extent the textbooks (Students' Books and Activity Books) for the teaching of Greek language in the Greek primary school incorporate the official state curriculum guidelines. They discuss why it is important to investigate the connection between textbook and curriculum, why they chose to form a new quantitative research tool and what problems had to be solved so as to accomplish such a challenging task. Specifically, they explain in detail the structure and the categories of their tool and conclude by highlighting the strengths and the possible limitations in the implementation of the tool.

3.2.108. Αναστασιάδου, Σ. & Κυρίδης, Α. (2010). Διερεύνηση των στάσεων των φοιτητών για την πολιτική και τους πολιτικούς με τη χρήση της συνεπαγωγικής στατιστικής. Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων, 11, 56 - 67.

Κεντρικός άξονας της παρούσας εργασίας είναι μια πρώτη αλλά ταυτόχρονα βαθιά προσέγγιση της πολιτικής φυσιογνωμίας των σημερινών Ελλήνων φοιτητών. Καταγράφονται, αναλύονται και συζητούνται οι στάσεις και αντιλήψεις των φοιτητών των τριών πανεπιστημιακών τμημάτων της Φλώρινας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας απέναντι στην τέχνη του άρχειν και του άρχεσθαι. Για την επεξεργασία των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν μέθοδοι της συνεπαγωγικής στατιστικής ανάλυσης του Regis Gras και η χρήση του προγράμματος CHIC μας έδωσε τις παρακάτω αναλύσεις: α) Συνεπαγωγικό Διάγραμμα, β) Διάγραμμα Ομοιότητας, γ) Δενδρόγραμμα Ιεράρχησης. Στις απαντήσεις των φοιτητών αποτυπώνεται η καθολική απαξίωση των πολιτικών λειτουργιών στην συνείδησή τους, τους οποίους θεωρούν υπεύθυνους για τη σημερινή εικόνα της πολιτικής.

3.2.109. Κυρίδης, Α., Ζάγκος, Χ. και Χρονοπούλου, Α. (υπό έκδοση). Ο «καταρτισμένος», ο «μορφωμένος» και ο ... «μόρφος εκπαιδευτικός». Το προφίλ του ιδανικού εκπαιδευτικού της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας

εκπαίδευσης σύμφωνα με τις απόψεις φοιτητών παιδαγωγικών τμημάτων και καθηγητικών σχολών. Πρακτικά Β΄ Πανελληνίου Συνεδρίου Επιστημών της Εκπαίδευσης, Αθήνα: ΠΤΔΕ/ΕΚΠΑ.

Η εικόνα του εκπαιδευτικού ως λειτουργού και ως επαγγελματία συνιστά ένα σημείο πολλαπλών κοινωνικών αναπαραστάσεων που αφορούν τόσο την κοινωνική του θέση όσο και την επαγγελματική του δραστηριοποίηση. Η κύρια συνιστώσα κάθε κοινωνικής αναπαράστασης είναι το μόρφωμα που κατασκευάζει ένα κοινωνικό σύνολο, μια κοινωνική ομάδα, ως προϊόν εξιδανίκευσης του συνδυασμού της κοινωνικής θέσης, του κοινωνικού ρόλου και της επαγγελματικής αριστείας. Οι στάσεις, οι απόψεις και οι αντιλήψεις που συνήθως διαμορφώνονται για κάθε κοινωνική ομάδα εκφράζουν μια διάχυτη αντίληψη για το επίπεδο διαφοροποίησής της από το εξιδανικευμένο μόρφωμα. Σκοπός της έρευνάς μας είναι να καταγράψουμε το προφίλ του ιδανικού εκπαιδευτικού σύμφωνα με τις απόψεις φοιτητών ελληνικών Α.Ε.Ι. και ειδικότερα τμημάτων που οδηγούν σε εκπαιδευτικό πεδίο εργασίας. Ρωτήσαμε 350 φοιτητές ΠΤΔΕ, ΠΤΝ και καθηγητικών τμημάτων διαφορετικών επιστημονικών κλάδων να μας περιγράψουν γραπτώς τον ιδανικό εκπαιδευτικό. Για την ανάλυση των κειμένων χρησιμοποιήθηκε κλασική θεματική ανάλυση περιεχομένου. Προέκυψαν συνολικά 5 θεματικές κατηγορίες, οι οποίες αναφέρονται σε ένα ευρύ φάσμα χαρακτηριστικών που θα πρέπει να διαθέτει ο ιδανικός εκπαιδευτικός όπως: το γνωστικό του υπόβαθρο, η αγάπη για τη δουλειά του, διδακτικές ικανότητες κ.λπ. Ο έλεγχος αξιοπιστίας του Cohen έδειξε ικανοποιητικό βαθμό συμφωνίας μεταξύ των κριτών ($\kappa=0,96$ ή 96%).

3.2.110. Μπράττισης, Θ., Κυρίδης, Α. και Καρασπύρου, Ι. (2010). Ιστοχώροι κοινωνικής δικτύωσης: Απόψεις εφήβων για ζητήματα ασφάλειας και ενημέρωσης. Στο: Α. Τζιμογιάννης (επιμ.), Πρακτικά Εργασιών 7ου Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση», σ. 1-7. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Κόρινθος, 23-26 Σεπτεμβρίου 2010

Είναι γεγονός ότι η χρήση των ιστοχώρων κοινωνικής δικτύωσης είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη στους έφηβους και συνδεδεμένη με αρκετές δυσάρεστες ειδήσεις. Η παρούσα εργασία μελετά τους κινδύνους, που διατρέχουν οι έφηβοι, εστιάζοντας στην υπηρεσία Facebook. Διερευνάται η ενημέρωση των νέων σήμερα, για τους κινδύνους μέσα από τους ιστοχώρους κοινωνικής δικτύωσης, μέσω ενός ερωτηματολογίου που διανεμήθηκε σε μαθητές λυκείου. Η έρευνα δείχνει ότι το Facebook αποτελεί σημαντικό μέρος της καθημερινότητάς τους. Κυρίως δημοσιεύουν φωτογραφίες, σχολιάζουν προφίλ και φωτογραφίες φίλων τους, συνομιλούν διαδικτυακά. Δημοσιοποιούν αβίαστα προσωπικές φωτογραφίες, αν και γνωρίζουν ότι δεν παρέχεται ασφάλεια από το Facebook. Οι μισοί μαθητές του δείγματος είναι επαρκώς ενημερωμένοι, ενώ θα ήθελαν το σχολείο και οι γονείς τους να είναι οι κύριοι φορείς σχετικής ενημέρωσης. Αναδεικνύεται λοιπόν η ανάγκη περαιτέρω έρευνας, αναφορικά με την ενημέρωση γονέων και εκπαιδευτικών για τις υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης και τους πιθανούς κινδύνους.

3.2.111. Κυρίδης, Α. (υπό εκτύπωση). Η έρευνα σε ελληνικά Α.Ε.Ι. Αδόμητες δομές και δυσλειτουργικές λειτουργίες. Πρακτικά του Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου της Π.Ο.Σ.Δ.Ε.Π., «Το Πανεπιστήμιο στον 21ο αιώνα: Όραμα, Προβλήματα και Προοπτικές».

Η εργασία επικεντρώνεται στην απουσία αυτοδύναμων, για το κάθε Α.Ε.Ι., ερευνητικών δομών και λειτουργιών. Διαπιστώνονται αδυναμίες στην εκπόνηση μη εξωτερικά χρηματοδοτούμενης ερευνητικής πολιτικής τόσο για τα τμήματα όσο και για τα ιδρύματα. Επιστημαίνεται η ανάγκη ισόρροπης ανάπτυξης ερευνητικών δραστηριοτήτων για όλες τις επιστήμες και τους επιστημονικούς κλάδους που θεραπεύονται στα πανεπιστημιακά τμήματα. Ακόμα επιστημαίνεται η ανάγκη δημιουργίας ενός κώδικα ερευνητικής – επιστημονικής δεοντολογίας.

3.2.112. Καλεράντε, Ε., Κυρίδης, Α., Φωτόπουλος, Ν. (2012). Η κοινωνία των δεξιοτήτων: Επανεξετάζοντας τις αφηγήσεις νομιμοποίησης της δια βίου

προγραμματισμένης κατάρτισης. Πρακτικά 2^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας.

Στη μελέτη μας εξετάζεται η κρίση των συστημάτων σε σχέση με το δομικό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης που επιβάλλεται ως επανορθωτική συνθήκη ή λειτουργία που προκύπτει από το σύμφυρμα ευμετάβλητων εξωτερικών προσδιορισμών, στη βάση επανορισμού των εννοιών: ισχύς και αποδοτικότητα. Οριοθετείται η «κοινωνία των δεξιοτήτων», με τις συναφείς συνδηλώσεις και προεκτάσεις της, ως μοντέλο εντασσόμενο στη δια βίου κατάρτιση, με επικέντρωση στη «μηχανιστική» προσέγγιση των υποκειμένων, μέσω της ατελούς παροχής εργαλειακής - διαχειριστικής εφήμερης εξοικείωσης σε κατακερματισμένους τομείς γνώσεων. Εξετάζεται το μοντέλο διαχείρισης, που διαμορφώνεται όπου τελικά η ίδια η «αποδοτικότητα» της σχέσης μαθητή (καταρτιζόμενου) -σχολείου περιορίζεται σε μία επιφανειακή συσχέτιση όπου δεν αξιολογείται η ουσιαστική γνώση, η ηθικότητα, και η βούληση των ατόμων αλλά θέτονται κριτήρια, έξω από τη ζωή τους, καθώς ο εαυτός, η επιθυμία, η ευημερία τους προσδιορίζονται και ερμηνεύονται στο προκαθορισμένο σχέδιο ζωής για τα άτομα, αναιρώντας στη βάση το δικαίωμα των επιλογών που δυνητικά θα είχαν ως διαλεκτικά υποκείμενα. Σε ένα σύστημα, όπου η επιτυχία και η ευημερία βασίζεται σε προκαθορισμένη εννοιολόγηση, η προτίμηση και οι επιθυμητές ή μη επιθυμητές καταστάσεις δεν αξιολογούνται και η μεταβολή των οικονομικών, πολιτικών και κοινωνικών δεδομένων ή της εκτίμησής τους επιστρέφει στα άτομα, ως απόφαση ή επιταγή, αναγκαιότητα για αναμόρφωση και προσαρμογή. Αν μπορεί κανείς να περιγράψει μια δυναμική κατάσταση στο περιβάλλον των υποκειμένων είναι η ταχύτητα προσαρμογής και ενσωμάτωσης τους, που τελικά ως μέσο κατηγοριοποιεί συλλογικότητες νομοποιώντας ταυτόχρονα και την περιθωριοποίηση και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Στο πλαίσιο αυτό η διαβίου κατάρτιση επιλέγει για τα άτομα την χρήσιμη-αποδοτική δεξιότητα και την επιβάλλει ως αυτοσκοπό της εκπαίδευσης και αναγκαιότητα του συστήματος. Οι όποιες προβαλλόμενες ως εναλλακτικές δυνατότητες, είναι απλά πανομοιότυπες φόρμες που εξυπηρετούν τη διατήρηση, στα πλαίσια του «αστόχαστου βίου», των ψευδαισθήσεων ότι τα άτομα, ως ελεύθερα πρόσωπα ακόμη υπάρχουν, η εκπαίδευση παρέχει γνώση και ότι το σύστημα γοητεύεται από την πρόκληση.

3.2.113. Τραϊανού, Ε., Γκόλια, Β. & Κυρίδης, Α. (2010). Αξιολόγηση του σχολικού βιβλίου της Ιστορίας «Στα Βυζαντινά χρόνια» της Ε' τάξης του Δημοτικού Σχολείου. Στο Γεωργιάδης, Ν., Σαραφίδου, Κ. και Δεμίρογλου, Π. (επιμ.) *Ο εκπαιδευτικός και το έργο του*. Δράμα: Εταιρεία Επιστημών Αγωγής Δράμας.

Στην Ελλάδα, η παραγωγή και διάθεση των σχολικών βιβλίων αποτελεί ευθύνη του Π.Ι. και του Υπ.Ε.Π.Θ. και δεν προβλέπονται τυπικές διαδικασίες αξιολόγησής τους από τους εκπαιδευτικούς με χρήση ειδικά κατασκευασμένων εργαλείων αξιολόγησης. Στο πλαίσιο αυτό επιχειρούμε την κατασκευή και τη χρήση ενός εργαλείου για την αξιολόγηση των σχολικών εγχειριδίων Ιστορίας εκ μέρους των εκπαιδευτικών της πράξης και το οποίο αποτελείται από πέντε αξιολογικές κατηγορίες. Το εργαλείο σταθμίστηκε με πειραματικές και στατιστικές μεθόδους και χρησιμοποιήθηκε για την αξιολόγηση του βιβλίου ιστορίας της Ε' τάξης του δημοτικού σχολείου. Περιλαμβάνει πέντε ενότητες κριτηρίων. Στην πρώτη ενότητα περιλαμβάνονται κριτήρια που αφορούν στην αισθητική, στη δεύτερη ενότητα κριτήρια που αφορούν στις παιδαγωγικές και διδακτικές αρχές καθώς και στη σχέση του με το Α.Π., στην τρίτη ενότητα κριτήρια που αφορούν στην οργάνωση του περιεχομένου, στην τέταρτη αξιολογείται το συμπληρωματικό υλικό και στην πέμπτη ενότητα η ιδεολογία.

3.2.114. Κυρίδης, Α., Ζάγκος, Χ. & Παπαδάκης, Ν. (2010). Εκλογική κουλτούρα, πολιτική συμμετοχή και αποχή στον φοιτητικό πληθυσμό της Ελλάδας: θεωρητικές διαστάσεις και ερευνητικές αφητηρίες. *Policy Briefs*, ΙΣΤΑΜΕ.

Παρουσιάζεται και αναλύεται το ζήτημα της αποχής από τις εκλογικές διαδικασίες στην Ελλάδα της μεταπολίτευσης και η διαχρονική του πορεία. Σε θεωρητικό επίπεδο αναλύεται η πολιτική και κοινωνική πρακτική της αποχής ως ελληνικό και ως διεθνές φαινόμενο. Αναλύονται διεξοδικά οι καταγεγραμμένοι —βιβλιογραφικά— λόγοι που οδηγούν ή όχι στην εκλογική συμμετοχή και αποδίδεται ιδιαίτερη έμφαση στους λόγους που οδηγούν στην αποχή. Στο επίπεδο αυτό επιχειρείται μια περιήγηση στις τεμνόμενες και μη θεωρητικές

προσεγγίσεις του φαινομένου ώστε να είναι ευχερέστερη η ταξινόμησή τους σε ειδολογικές κατηγορίες. Η αποχή από τις εκλογικές διαδικασίες είναι ένα βαθιά πολιτικό φαινόμενο, αλλά με έντονες κοινωνικές ρίζες και η μονομερής —κυρίως πολιτική— προσέγγισή του αφαιρεί πλείστα και σημαντικά εργαλεία ανάλυσης από το ερμηνευτικό πεδίο.

3.2.115. Τσακίριδου, Ε., Βαμβακίδου, Ι. & Κυρίδης, Α. (2011). Μόδα και φύλο. Απόψεις φοιτητών και φοιτητριών για τη μόδα. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 165, 56 – 67. Στο άρθρο περιγράφονται συνοπτικά οι θεωρητικές προσεγγίσεις όσο και τα ερευνητικά αποτελέσματα που αφορούν στη σχέση μόδας και φύλου. Στο πρώτο μέρος επιχειρείται μια θεώρηση της σημασίας της μόδας και της σημασιολογικής ερμηνείας συγκεκριμένων ενδυματολογικών επιλογών μέσα στο χρόνο και σε διάφορες εκφάνσεις της ζωής (π.χ. τέχνη, μύθος, διαφήμιση). Κοινός τόπος όλων των προσεγγίσεων είναι ότι η μόδα ως σημειωτικό σύστημα αποτελεί μια μεταγλώσσα σημείων και συμβόλων που σημασιοδοτεί τα άτομα και τις ομάδες σ' έναν μη γλωσσικό κώδικα. Στο δεύτερο μέρος ακολουθούν η μεθοδολογία, η ερευνητική διαδικασία και το δείγμα που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα. Επίσης, σημαντικό μέρος καλύπτουν τα αποτελέσματα της έρευνας, τα οποία δείχνουν τις επιλογές των φοιτητών/τριών όσον αφορά στη θεώρηση της μόδας ως στάσης ζωής ή την προσαρμογή της μόδας στο προσωπικό τους στυλ, την αντίληψη για τη σχέση μόδας και μάρκετινγκ, την κοινωνική και οικονομική διάσταση της μόδας, καθώς και τις στιλιστικές τους επιλογές όταν βρίσκονται στο χώρο της Σχολής.

3.2.116. Κυρίδης, Α. (2010). Κοινωνιολογία και κοινωνιολόγοι στα ελληνικά πανεπιστήμια. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 163, 139 – 141.

3.2.117. Κατσιούλα, Η., Ζάγκος, Χ., Κυρίδης, Α. & Καλεράντε, Ε. (υπό έκδοση). «Σα δε φωνάξεις, έβγα να το γράψεις...». Η γραπτή συνθηματολογία των ανένταχτων πολιτικών ομάδων κατά την περίοδο των εξεγέρσεων του Δεκεμβρίου του 2008. *Πρακτικά 2^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας*.

Η κινηματική δράση, εδώ και δεκαετίες, διαμορφώνει ένα θεωρητικό και πρακτικό λόγο έκφρασης της αμφισβήτησης, της ανατροπής και σηματοδοτεί την πορεία σε μια ριζοσπαστική κοινωνική αλλαγή. Το αντιπολεμικό αμερικανικό κίνημα των 60's, ο Γαλλικός Μάης του '68, οι διαδηλώσεις ενάντια στην παγκοσμιοποίηση και στις συνόδους των G8 και ο δικός μας «Δεκέμβρης του Αλέξη» δημιούργησαν προϋποθέσεις πολιτικής αμφισβήτησης της οργανωτικής δομής των θεσμών, του πολιτικού «παραδείγματος». Οι μικρές ή οι μεγάλες εξεγέρσεις της νεολαίας κάθε γενιάς στην άσκηση «της έννομης βίας» των κρατούντων, αντιπαραθέτουν ένα «γλωσσικό παιχνίδι», με ενσωμάτωση της τέχνης και του χιούμορ, ως δημιουργία, εναλλακτική πρόταση των αμφισβητιών. Ο βασικότερος καμβάς για να εκφραστεί ένα κίνημα, που δεν έχει πρόσβαση στα ΜΜΕ, είναι το παραδοσιακό μέσο ο τοίχος, που λειτουργεί ως συμβολικό περιβάλλον. Η πολιτική ανυπακοή με το σύνθημα και την εικαστική αποτύπωση αποχτά κειμενική εκδοχή και περιεχόμενο. Η αισθητική ορθολογικότητα επαναορίζεται πολιτικά, με την απόρριψη των κατεστημένων γλωσσικών συμβάσεων προκρίνοντας τη λεκτική ανασύνθεση μέσα από το ανομοιογενές, το διασπασμένο και το ασύμμετρο. Από το γαλλικό «Φαντασία στην εξουσία» φτάσαμε στο ελληνικό «Η ανυπακοή είναι αρετή», συνθήματα που λειτουργούν ως συνεκτικοί κρίκοι μεταξύ των εξεγερμένων νέων άλλων χωρών, ακόμα και άλλων εποχών επικαιροποιώντας τη διαχρονικότητα των κινημάτων και την παγκοσμιοποίηση των αιτημάτων. Τι νόημα έχει τελικά η συνθηματική κωδικοποίηση της αντίδρασης; Είναι το αποκορύφωμα μιας αντίδρασης σε κάποιες μορφές καταπίεσης; Είναι μια προσπάθεια δήλωσης μιας συμβολικής εξουσίας στο δημόσιο ή στον ιδιωτικό χώρο; Είναι μια μόδα που έπρεπε να ακολουθηθεί ή, εν πάση περιπτώσει, δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια απλή προσπάθεια επικοινωνίας; Τα κείμενα και το εικαστικό αποτύπωμα στους τοίχους ως ένας αφηγηματικός λόγος μιας κουλτούρας που αναζητά ταυτότητα-μια πολιτική έκφραση, μια άμεση δράση- γίνεται αναγνωρίσιμος τόπος, πεδίο θεωρητικής και ερευνητικής ενασχόλησης, ως σημειωμένο ενός κοινωνικού γεγονότος. Με βάση αυτή την οπτική, στην έρευνά μας αναλύσαμε 500 συνθήματα τα οποία συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια των γεγονότων του Δεκέμβρη και εντοπίστηκαν σε τοίχους εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, υπό κατάληψη κτιρίων, δημοσίων κτισμάτων. Το περιεχόμενο των

εν λόγω συνθημάτων είναι ως επί το πλείστον πολιτικό-κινηματικό, καθώς προέρχονται από το χώρο ανέταχτων ομάδων της Αριστεράς, αυτόνομων κινήσεων ή εξωκοινοβουλευτικών πυρήνων. Για την ανάλυση του υλικού χρησιμοποιήθηκε η θεματική ανάλυση περιεχομένου.

3.2.118. Κουτούζης, Μ., Κυρίδης, Α., Μαλούτας, Θ. Παπαδάκης, Ν. & Συρίγος, Γ. (2012). Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας. Συνοπτική έκθεση αποτελεσμάτων της Ομάδας Κοινωνικών Ερευνών του Υπουργείου Παιδείας. *Working Papers*, 26, Αθήνα: ΕΚΚΕ. <http://www2.ekke.gr/publications/wp/wp26.pdf>

3.2.119. Κυρίδης, Α. και Καλεράντε, Ε. (2013). Κοινωνικά Πεδία και Δομές Πολιτικής Ευκαιρίας σε ένα Νεανικό Διαδυσλεκτικό 'Ρεπερτόριο' Κινηματικών Δράσεων. *Πρακτικά 3^{ου} Συνεδρίου της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας*. Αθήνα: Ε.Κ.Ε: 191 - 199.

http://www.hellenicsociology.gr/sites/default/files/eke_praktika_2011.pdf

Στην εισήγηση μας εξετάζουμε την αφήγηση για το ρόλο και τη θέση των νέων στις πρόσφατες, δυναμικές συγκρουσιακές, καταστάσεις. Η πολιτική στάση των νέων εστιάζεται στην έκφραση της αμφισβήτησης των καθεστώτων και της συμβολικής ιεραρχίας των αξιών, με την πρόταξη αιτημάτων για πολιτειακή αλλαγή, ώστε να απαξιωθεί και η συμβολική νομιμοποίηση των καθεστώτων, με την προβολή του «αντι-φαίνεσθαι» της λειτουργίας τους. Το ζήτημα που μας απασχολεί είναι με ποιό τρόπο οι νέοι, ως συλλογικοί δρώντες, συνδέουν και αξιοποιούν το *life-style* της ιδιωτικότητάς τους με τη σφαίρα της πολιτικής συλλογικής εμπειρίας. Τελικά, πώς η ίδια η υπέρβαση –ως «πολιτική», ρεαλιστικής οπτικής, όπου ελλοχεύει η επιθυμία της νεανικής παρέμβασης– δομεί κινηματικό διάλογο, «παραδειγματικό Λόγο» με αυθεντικό περιεχόμενο. Ευρύτερες συλλογικότητες συμπάσχουν, συναθροίζονται –συμβολικά και πρακτικά– και χαράσσουν τη ρότα της πολιτικής και της κοινωνικής τους συμπίεσης. Μοιράζονται, άτυπα, προσδοκίες και αξίες, ιχνηλατώντας στην πηγή ευρύτερων αντιπαραθέσεων μεταξύ του «παλιού» και του «νέου», του στάσιμου και του δυναμικού και συγκεφαλαιώνουν τις ορατές και τις λανθάνουσες φάσεις της αντίδρασης ή της αντίστασής τους. Στο επίπεδο αυτό αποχτά ιδιαίτερο, συμβολικό ενδιαφέρον η πλοκή των κοινωνικών εντάσεων για την ανάδυση των κοινωνικών δρώντων. Στη διαδικασία αυτή διαμορφώνουν αξιακά μοντέλα τα οποία και διαμορφώνουν ρητά ή υπόρητα την ταυτότητα του κινήματος, μέσα από και προς τα κοινωνικά δίκτυα επικοινωνίας. Κατ' αυτόν τον τρόπο οι νέοι ως πολίτες κατανοούν, ερμηνεύουν την πολιτική πραγματικότητα και οριοθετούν ένα μοντέλο πολιτικής συνύπαρξης και δράσης. Η παγκοσμιοποιημένη δικτύωση και η εργαλειακή φετιχοποίηση της τεχνολογίας, σχηματοποιούν το περιεχόμενο του δυναμικού κινηματικού διαλόγου που αναπτύσσεται.

3.2.120. Λαμπάκη Ο., Παυλίδου Ε., Αντωνίου Π., Κυρίδης Α. (2014). Πρόταση για ένα νέο πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής και η αξιολόγησή της εκ μέρους των μαθητών. *Πρακτικά 22^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής, & Αθλητισμού*, 237 – 341, <http://www.phyed.duth.gr/files/congress/2014/spaper14.pdf>

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η δημιουργία διαπολιτισμικών κινητικών παιχνιδιών σε συνδυασμό με χορούς του κόσμου, με τη συνεργασία των μαθητών/τριών Λυκείου στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής (ΦΑ) και η διερεύνηση της ικανοποίησης των συμμετεχόντων. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες και επιπλέον πολλά αυτοσχέδια δρώμενα, ως συνδεδεμένα στοιχεία, που δημιουργήθηκαν από τα παιδιά και την ΚΦΑ, αξιοποιήθηκαν ως κώδικας εξωγλωσσικής επικοινωνίας. Συμμετείχαν 55 μαθητές και μαθήτριες της Α' τάξης Γενικού Λυκείου της Ξάνθης, εκ των οποίων οι 27 αποτέλεσαν την πειραματική ομάδα και οι 28 την ομάδα ελέγχου καταναεμημένοι με την τυχαία μέθοδο. Οι δραστηριότητες εφαρμόστηκαν στην πειραματική ομάδα καθ' όλη τη διάρκεια του Α' τετραμήνου στα διδακτικά δώρα του μαθήματος (16), ενώ αξιοποιήθηκαν και επιπλέον δώρα (6) από το μάθημα της Ερευνητικής Εργασίας Λυκείου. Επιπρόσθετα, ένα σύνολο εφαρμογών του Διαδικτύου χρησιμοποιήθηκε για την παρακίνηση και ανατροφοδότηση των συμμετεχόντων, ασύγχρονα, σε ώρες εκτός σχολείου. Οι παραπάνω εφαρμογές ενσωματώθηκαν σε ένα ιστολόγιο, που αποτέλεσε αποθετήριο γνώσης και χώρο επικοινωνίας. Για τον έλεγχο της ευχαρίστησης που αντλούν ή

όχι τα παιδιά σε δράσεις αυτής της μορφής, χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο «ικανοποίησης από το μάθημα της ΦΑ» των Παραϊοαννου, Milosis, Kosmidou & Tsigilis (2002), που συμπλήρωσαν οι μαθητές/τριες στο τέλος του τετραμήνου. Η ανάλυση των δεδομένων έδειξε ότι οι μαθητές/τριες της πειραματικής ομάδας παρουσίασαν υψηλές επιδόσεις σε κάθε ένα από τους παράγοντες του ερωτηματολογίου και στο συνολικό σκορ, σε σχέση με την ομάδα ελέγχου, η οποία συμμετείχε στο μάθημα ΦΑ ακολουθώντας το αναλυτικό πρόγραμμα του ΥΠΑΙΘ. Το συμπέρασμα είναι πως η ένταξη των συνεργατικών παιχνιδιών και των χορών απ' όλο τον κόσμο στο μάθημα της ΦΑ, μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερη συμμετοχή και στην ανάπτυξη συνεργατικών δεξιοτήτων.

3.2.121. Κυρίδης Α., Βαμβακίδου, Ι., Σολάκη, Α. & Τσιγλόπουλος, Α. (2015). Γλωσσικές πολιτικές στην εκπαίδευση. Προφορική ιστορία στους Λόφους της Φλώρινας και γλωσσικές πρακτικές.

Introduction: the historic signification of the discourse (logos) comes from the period of Plato and Aristotle and in modern time the scientific thesis of Nietzsche, Michel Foucault, Norman Fairclough, Ernest Laclau και Chantal Mouffe offer new analytical instrument in social researches. In particular the constructivist model proposed by Foucault concerning the "verbs' rules as autonomous objects of speech" which through their signification enable the social construction of concepts, allow subjects to establish historical purposes through the production of objects, statements, concepts and strategies. We also use the communicative language model of Jurgen Habermas who argued the emancipatory form of critical thinking thus uniting the theoretical concept of empowerment with a more critical research dimension. Habermas was also one of those who strongly believed that the intelligentsia must "speak with the voice of the excluded". The researching material refers to Lofous, a village in Florinas' area where the informants in our research, elders and old women are bilingual. We focus on their speech as a discourse in order to find references to linguistic, ideological and cultural stereotypes about everyday life and the clashing issues in the local history. We choose thematic analysis in open interviews, conducted in field research in 2012-2013. The informants were asked to talk about the memories and the history of their place and without interrupting the flow of speech the following topics had been identified: war, exile, immigration, traditions and beliefs, monuments and place names, the usage of language in oral level. Results: All the informants define dialect as 'local', 'ours', 'our language' and pay particular attention to the propaganda role of the state, police and army: "... Greece never loved us .. I met elderly people who never spoke Greek ". However they note that since 1980 they haven't received abuse and state intervention. This research also shows interest in the history of place-names with emphasis on changes of their significations. The aim of this survey is to update, to crosscheck, verify and possibly to refute the historic publications comparatively to the specific oral testimony.

3.2.122. Παπουτζής, Α., Χριστοδούλου, Α., Σολάκη, Ε. & Κυρίδης, Α. (2015). Κοινωνιοσημειωτική ανάλυση της παιδικής εργασίας σε σποτ της Διεθνούς Αμνηστίας. Πρακτικά 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Η Έρευνα στην Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Παρόν και Προοπτικές. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, 16 & 17/10/2014. http://1syn-kte.uoi.gr/?page_id=300

Η παρούσα ανακοίνωση αφορά σε μια κοινωνιοσημειωτική ανάλυση ενός τηλεοπτικού σποτ με τίτλο «Σούπερ – Μάρκετ», του ελληνικού τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας, με πρωταγωνιστές παιδιά. Η θεματική του συγκεκριμένου σποτ αφορά σε σημαντικές κοινωνιολογικές παραμέτρους της σύγχρονης κοινωνίας, την παιδική εργασία και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του παιδιού. Σκοπός της εργασίας είναι η διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο η Διεθνής Αμνηστία κωδικοποιεί τα ιδεολογικά μηνύματα της 'παιδικότητας' και των 'δικαιωμάτων του παιδιού', σε γλωσσικά και εικονικά μηνύματα, με σκοπό την ευαισθητοποίηση του κοινού. Η έρευνά μας βασίζεται σε μια κοινωνιοσημειωτική προσέγγιση, η οποία δεν περιορίζεται σε μια φορμαλιστική προσέγγιση των κειμένων, αλλά εξετάζει τα κείμενα ως αναπόσπαστο μέρος ενός υλικού κοινωνικο-οικονομικού και πολιτικού πλαισίου, όπου τα κείμενα έχουν απορροφήσει αξίες και ιδέες από τον ευρύτερο κοινωνικό χώρο. Στόχος μια σημειωτικής ανάλυσης είναι η διερεύνηση της σημασίας εκείνων των σημείων που βρίσκονται 'εν παρουσία' με σκοπό την ανάδυση των κρυμμένων μηνυμάτων. Η

ανάλυση οδήγησε σε μια σειρά σημαντικών δεδομένων αναφορικά με τη σχέση και τους συσχετισμούς παιδιού, εργασίας και δικαιωμάτων, αλλά και τη σχέση τους με τους στόχους και τους σκοπούς της Διεθνούς Αμνηστίας.

3.2.123. Κυρίδης, Α., Χριστοδούλου, Α., Σταύρου, Θ. & (2016). Αντανάκλαση κοινωνικών αξιών στα διαφημιστικά μηνύματα των βουλευτικών εκλογών της 20ης Σεπτεμβρίου 2015. *Πρακτικά 5^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας (ΕΚΕ) Η ελληνική κοινωνία στο σταυροδρόμι της κρίσης. Έξι χρόνια μετά.* ΕΚΠΑ, 10 - 12/12/2016. Αθήνα: ΕΚΕ (σσ. 293 – 304).

Στόχος της παρούσας μελέτης είναι η ανάλυση τριάντα πέντε προεκλογικών βίντεο και θεσμικών κειμένων των οκτώ πολιτικών κομμάτων ή συνασπισμών κομμάτων που μετέχουν στην ελληνική Βουλή, μετά τις εκλογές της 20ης Σεπτεμβρίου 2015. Η έρευνα είναι διττή, καθώς μέσα από μια κοινωνιοσημειωτική οπτική (α) αναλύεται, ο τρόπος με τον οποίο προβάλλονται τα ζητήματα της ελληνικής κοινωνίας μετά από πέντε χρόνια κρίσης στα διαφημιστικά βίντεο και (β) προβαίνει σε μια συγκριτική μελέτη των αποτελεσμάτων της ανάλυσης των διαφημιστικών βίντεο με θεσμικά κείμενα των κομμάτων, προκειμένου να φανεί το είδος αγκύρωσης αυτών των δύο ειδών κειμένων (εικονικό και γραπτό) στο πλαίσιο της τρέχουσας οικονομικής κρίσης.

3.2.124. Κυρίδης, Α., Βαμβακίδου, Ι., Σολάκη, Α., & Τσιγλόπουλος, Α. (2016). Γλωσσικές πολιτικές στην εκπαίδευση: προφορική ιστορία στους Λόφους της Φλώρινας και γλωσσικές πρακτικές. *Πρακτικά, 3ου Συνεδρίου, Σταυροδρόμι γλωσσών & πολιτισμών: Ζητήματα Δι/Πολυγλωσσίας, Διαγλωσσικότητας και Γλωσσικών Πολιτικών στην Εκπαίδευση, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης*, 69-80.

Η διαχρονική σημασία της έννοιας του λόγου από την αρχαιότητα (Πλάτωνας, Αριστοτέλης) με ενδιάμεσους σταθμούς τις θέσεις στο πεδίο των κοινωνικών επιστημών των Nietzsche, Michel Foucault και πιο σύγχρονους εκφραστές τους Norman Fairclough, Ernest Laclau και Chantal Mouffe μάς προσφέρει τα κατάλληλα αναλυτικά εργαλεία για τις αναλύσεις προφορικών δίγλωσσων μαρτυριών. Ειδικότερα το δομιστικό επιχειρήμα του Foucault για τους ρηματικούς κανόνες ως αυτόνομα αντικείμενα λόγου, τα οποία μέσα από την νοηματοδότησή τους επιτρέπουν την κοινωνική κατασκευή εννοιών, επιτρέπει στα ιστορικά υποκείμενα να συγκροτούν λόγους μέσα από την παραγωγή αντικειμένων, δηλώσεων, εννοιών και στρατηγικών. Το επικοινωνιακό μοντέλο γλώσσας του Jurgen Habermas υποστήριξε την χειραφετική μορφή κριτικής σκέψης συνενώνοντας έτσι την θεωρητική έννοια της χειραφέτησης με μία πιο κριτική ερευνητική διάσταση, συστήνοντας παράλληλα τον μη αυταρχικό λόγο, ο οποίος μπορεί να ανθήσει μόνο σε καταστάσεις ουσιαστικής αλληλεπίδρασης και αλληλοσεβασμού. Ο Habermas ήταν από εκείνους που πίστευε ακράδαντα ότι η διανόηση πρέπει να «μιλά με την φωνή των αποκλεισμένων». Οι Λόφοι είναι ένα δίγλωσσο χωριό στη Φλώρινα και οι πληροφορητές στην έρευνα μας, υπερήλικες γέροντες και γερόντισσες, θυμούνται την ιστορία του τόπου. Στον «λόγο» των πληροφορητών/τριών αναζητούμε αναφορές σε γλωσσικά και πολιτισμικά στερεότυπα για την καθημερινή ζωή και τα συγκρουσιακά θέματα στην τοπική ιστορία. Μεθοδολογικά επιλέγουμε τη θεματική ανάλυση σε ανοικτές συνεντεύξεις, που έγιναν με επιτόπια έρευνα την περίοδο 2012-2013. Από τους πληροφορητές ζητήθηκε να μιλήσουν για τις συλλογικές μνήμες και την ιστορία του τόπου και χωρίς να διακοπεί η ροή του λόγου εντοπίστηκαν οι εξής θεματικές: πόλεμοι, προσφυγιά, μετανάστευση, παραδόσεις και δοξασίες, μνημεία και τοπωνύμια, γλωσσική ετερότητα. Όλοι οι πληροφορητές ορίζουν το γλωσσικό ιδίωμα ως «ντόπια», «τα δικά μας», «η γλώσσα μας» και δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στον προπαγανδιστικό ρόλο του κράτους, της αστυνόμευσης και του στρατού, στοιχεία που ήδη έχουν καταγραφεί σε πολλές έρευνες. Ενδεικτικά σημειώνουμε αναφορές, όπως «.. η Ελλάδα ποτέ δεν μας αγάπησε εμάς.., εγώ πρόλαβα γέρους που δεν μίλησαν ποτέ ελληνικά». Ωστόσο, τονίζουν ότι μετά το 1980 δεν έχουν δεχτεί προσβλητική συμπεριφορά και κρατική παρέμβαση. Ερευνητικό ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει η ιστορία των τοπωνυμίων με έμφαση στις αλλαγές των λέξεων και της σημασιολογίας.

3.2.125. Ενέ, Χρ., Τσιούμης, Κ., Κυρίδης, Α. & Βαμβακίδου, Ι. (2016). Επιλογές στη χρήση της γλώσσας από Ρουμάνους μετανάστες που ζουν στην Ελλάδα. *Πρακτικά, 3ου Συνεδρίου, Σταυροδρόμι γλωσσών & πολιτισμών: Ζητήματα Δι/Πολυγλωσσίας, Διαγλωσσικότητας και Γλωσσικών Πολιτικών στην Εκπαίδευση, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης*, 38-52.

Η εργασία καταγράφει και αναλύει τις επιλογές των Ρουμάνων μεταναστών στην Ελλάδα από διαφορετικά κοινωνικά, οικονομικά και μορφωτικά περιβάλλοντα ως προς τη χρήση της γλώσσας στην καθημερινή και επαγγελματική τους ζωή, στην εκπαίδευση και στη πρόθεση παραμονής τους στην Ελλάδα. Προκύπτει ότι η οικογένεια αποτελεί τον βασικό και σκληρό πυρήνα της πολιτισμικής ετερότητας των Ρουμάνων στην Ελληνική κοινωνία, οι οποίοι αναπροσδιορίζονται στην πλειοψηφία τους μέσω της ρουμάνικης και λιγότερο μέσω της ελληνικής και επαγγελματικής ταυτότητας ή της πολυπολιτισμικής διαφορετικότητας.

3.2.126. Αλτιντασιώτης, Αχ., Τουρτούρας, Χρ., Κυρίδης, Α. & Τσιούμης (2017). Σχολικές διαδρομές των μουσουλμανοπαίδων. Η περίπτωση ενός Δημοτικού σχολείου της Θεσσαλονίκης. *Κοινωνιολογική Επιθεώρηση*, 4, 71 – 100.

Η περίπτωση των μουσουλμανοπαίδων είναι μια χαρακτηριστική περίπτωση αποτύπωσης των εκπαιδευτικών ανισοτήτων που κυριαρχούν στην ελληνική κοινωνία και στην ελληνική εκπαίδευση, ειδικότερα δε στην εκπαίδευση των μειονοτικών ή καλύτερα των ευπαθών —σύμφωνα με τις κυρίαρχες κοινωνικές διαιρέσεις— κοινωνικών ομάδων. Και από την άποψη αυτή, ειδικά κατά τα τελευταία χρόνια που η «από-χρηματοδότηση της εκπαίδευσης» και η ιδεολογική και πρακτική επέλαση του νεοφιλελευθερισμού έχει κυριαρχήσει, όχι μόνο στην εκπαίδευση αλλά και σε κάθε έκφανση του κοινωνικού ιστού, οι ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και οι πολιτισμικές μειονότητες έχουν περιθωριοποιηθεί ακόμα περισσότερο, χάνοντας ακόμα και τα ελάχιστα ψήγματα κοινωνικής φροντίδας. Οι μουσουλμανόπαιδες είναι η κλασική περίπτωση της πολιτισμικής μειονότητας ή, αλλιώς, της ευπαθούς κοινωνικής ομάδας που δεν κατάφερε μέχρι τις μέρες μας να διαφύγει από τον εναγκαλισμό της ανισότητας. Προσπαθούμε, λοιπόν, να αποτυπώσουμε και να προσδιορίσουμε όλα εκείνα τα σημεία και τις πρακτικές που χαρακτηρίζουν τη «σχολική αποτυχία» των παιδιών αυτών μέσα από τις σχολικές τους διαδρομές. Στη βάση λοιπόν των παραπάνω, μελετήσαμε τις σχολικές διαδρομές όλων των μουσουλμάνων μαθητών (102 συνολικά) που φοίτησαν σε δημοτικό σχολείο του αστικού ιστού της Θεσσαλονίκης από το 1980 μέχρι σήμερα. Συλλέχθηκαν στοιχεία σχετικά με τις σχολικές τους επιδόσεις σε δύο γνωστικά πεδία και το βαθμό προαγωγής τους σε κάθε τάξη, την κανονικότητα φοίτησης (στασιμότητα και διαρροή) και την τάξη αρχικής κατάταξής τους, τη συχνότητα αλλαγής σχολικής μονάδας, καθώς και το φύλο των παιδιών και τα επαγγέλματα των γονέων τους. Η ανάλυση των δεδομένων και οι συσχετίσεις μεταξύ των μεταβλητών ανέδειξαν τη δυναμική της εκπαιδευτικής ανισότητας την οποία υφίσταται η συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα και οι συνεντεύξεις με γονείς των παιδιών επιβεβαίωσαν ότι η ανισότητα δεν αφορά μόνο στην πολιτισμική ταυτότητα ενός πληθυσμού, αλλά και στην ταξική του θέση.

3.2.127. Τουρτούρας, Χρ., Βαμβακίδου, Ι., Κυρίδης, Α. & Κάσκαρης Ι. (2016). Αναπαραγωγή της κυρίαρχης Ιδεολογίας στη σχολική πράξη. Κριτική αντιπαράθεση με τα περιεχόμενα του μαθήματος της Ιστορίας στο ελληνικό δημοτικό σχολείο. *Multilingual Academic Journal of Education and Social Sciences*, 4, 2, 66 – 89.

DOI: 10.6007/MAJESS/v4-i2/2432, <http://dx.doi.org/10.6007/MAJESS/v4-i2/2432>

In this study, we present a critical discourse analysis to the contents of a section of the textbook of History of the 5th grade in Primary Education. The selected chapters (13-16 of the third (C) section) are included in the student's school book and they are chosen because of their deep political hue and individual political messages emerging in symbolic or declaratory field. The researching historic interest is focused on the main frame transition from the Roman to the Byzantine world, with references to the social, juridical-legal, economic, cultural and political structures. The constructed narrative shows off the presentation of the Byzantine Emperor. The main objective is to understand and study the epistemological potential of a marxistic proposal

posed as an open issue: a) What is the subject in the process of teaching history? b) What we each in history class (content), to whom we address (configuration personal characteristics), why, who pose the questions and why? Thus, we suggest three possible methods: a) qualitative content analysis -and particularly critical discourse analysis - of textbooks, b) a review of education policy, c) a pedagogic composition through critical dialectical analysis in order to comprehend the marxistic historicity which seems to be hiding.

3.2.128. Τουρτούρας, Χρ., Κυρίδης, Α. & Καραμουζάς, Ν. (2018). Τα Παιδαγωγικά Τμήματα στη δίνη της τρέχουσας εκπαιδευτικής πολιτικής. *Academia*, 11. <http://academia.lis.upatras.gr/index.php/academia/article/viewFile/2860/3146>

It looks like a paradox, but in every crisis the social sectors that are most at risk of collapse are education and health. During the era of the "Greek crisis", health and education remain the "reform target" of the state and its creditors. Teachers at every level of the education system living a singular breach of professional and labor rights, which often arrives in epistemic arbitrariness. The Pedagogical Departments systematically weakened and fights of decades sacrificed on the altar of minor accounting politics. However, today, the P.D. have the appropriate staffing, the scientific integrity and the 'business' readiness to expand their role in the educational field and to respond to emerging needs, such as to the training of teachers of every level and their pedagogical competence, as towards Lifelong Learning. Finally, the graduates of the P.D. could be recruited in any type of educational and research organizations.

3.2.129. Κυρίδης, Α., Μότα Ε., Μυσιρλή, Φ. & Τουρτούρας, Χρ. (2018). Επιθεωρητισμός και αξιολόγηση τη δεκαετία του '70. *Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου*, 22, 114 – 139.

<http://doe.gr/wp-content/uploads/2018/03/%CE%95%CE%A0%CE%99%CE%A3%CE%A4%CE%97%CE%9C%CE%9F%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%9F-%CE%92%CE%97%CE%9C%CE%91-2018-%CE%A4%CE%95%CE%A5%CE%A7%CE%9F%CE%A3-22.pdf>

Βασικός σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η μελέτη των περιεχομένων των Εκθέσεων Ουσιαστικών Προσόντων των δασκάλων από τους επιθεωρητές της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης την περίοδο 1970-1980. Με τη χρήση της μεθόδου της ποιοτικής ανάλυσης περιεχομένου μελετήθηκε ο τρόπος αξιολόγησης των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, στη βάση σχετικών κριτηρίων. Χρησιμοποιήθηκαν πρωτογενείς πηγές άντλησης δεδομένων που συζητήθηκαν βιβλιογραφικά, στο ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο της παραπάνω περιόδου.

3.2.130. Παπαγερίδου Δ., Λυτσιούση, Σ., Δουβή Α., Ασλανίδου Μ., Τσιούμης, Κ., Κυρίδης, Α. (2018). Θρησκευτικές πεποιθήσεις στο σχολείο. Τσοκαλίδου, Ρ. & Κέκκια, Μ. – Α. (επιμ.) *Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου 4^ο Σταυροδρόμι Γλωσσών και Πολιτισμών, Διδακτικές της πολυγλωσσίας και γλωσσικές πολιτικές*, 288 – 304. http://stavrodromiglwsswn.auth.gr/files/F_PRAKTIKA_4th%20Crossroads.pdf

Η παρούσα έρευνα επικεντρώνεται σε ένα από τα σημαντικά κομμάτια της θρησκευτικής αγωγής που είναι η θρησκευτική ετερότητα στο σχολικό περιβάλλον. Στόχος της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των πεποιθήσεων των φοιτητών του τμήματος Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης σχετικά με την θρησκευτική αγωγή στην παιδική ηλικία. Για τον σκοπό της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ένα κλειστού τύπου ερωτηματολόγιο. Μέσα από τις απαντήσεις των φοιτητών προέκυψε πως η διδασκαλία πρέπει να στοχεύει τόσο στον αλληλοσεβασμό και στη κατανόηση της ετερότητας των αλλόθρησκων παιδιών μέσα στη τάξη όσο και στη συνεργασία μεταξύ τους. Ιδιαίτερως σημαντική κρίθηκε η εμπλοκή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία.

3.2.131. Κοκκίδου, Δ., Τουρτούρας, Χ., Ζάγκος, Χ. & Κυρίδης, Α. (2019). Σχολείο και ρατσισμός: Το παράδειγμα των γονέων που αντιτάχθηκαν στην ένταξη παιδιών προφύγων στα σχολεία (σσ. 281-295). Στο Παπαδόπουλος, Α. (επιμ.) *Πρακτικά του*

6^{ου} Συνεδρίου της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας «Η Κοινωνιολογία και ο Δημόσιος Ρόλος της στην Εποχή της Μεταμόρφωσης του Κόσμου». Αθήνα: Ελληνική Κοινωνιολογική Εταιρεία.

http://www.hellenicsociology.gr/sites/default/files/eke_conference_book_final_version.pdf

Το αντικείμενο της παρούσας έρευνας είναι ο λόγος των γονέων που εναντιώθηκαν στην ένταξη των παιδιών προσφύγων στα σχολεία κατά την έναρξη της σχολικής χρονιάς 2016-2017. Βασική υπόθεση εργασίας αποτελεί η πεποίθηση ότι ο λόγος των γονέων που αντιτάχθηκαν στη συνθήκη συνύπαρξης των παιδιών τους με παιδιά προσφύγων στα σχολεία, θεμελιώνεται στη βάση της επίσημης ρατσιστικής επιχειρηματολογίας της ναζιστικής οργάνωσης της «Χρυσής Αυγής», οδηγώντας σε μια σειρά από ρατσιστικές διακρίσεις και ποικίλους αποκλεισμούς.

3.2.132. Κυρίδης, Α., Τουρτούρας, Χ. (2020). Οι εκπαιδευτικές ανισότητες μέσα από τα μάτια των σχολικά «επιτυχημένων»: Απόψεις φοιτητών και φοιτητριών ελληνικών ΑΕΙ. *Ε-ΚτΕ: Έρευνα στην Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, 1, 67 – 85.

Το πώς αντιλαμβάνονται τα κοινωνικά υποκείμενα το πλαίσιο και τα αποτελέσματα της δράσης τους αποτελεί ένα από τα θεμελιώδη πεδία έρευνας της κοινωνιολογίας, και ειδικότερα της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης, εφόσον αναφερόμαστε σε πληθυσμό εκπαιδευόμενων ή δρώντων κοινωνικών υποκειμένων στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών θεσμών. Διεθνείς έρευνες έχουν ασχοληθεί με το πώς οι εμπλεκόμενοι αναγνωρίζουν και αντιλαμβάνονται τις εκπαιδευτικές ανισότητες. Ωστόσο, κοινό χαρακτηριστικό των ερευνών αυτών αποτελεί το γεγονός ότι εστιάζουν κυρίως στις ευρύτερες κοινωνικές ανισότητες και ελάχιστα στις εκπαιδευτικές ανισότητες. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 118 προπτυχιακές φοιτήτριες και φοιτητές από πέντε πανεπιστημιακά τμήματα τεσσάρων πανεπιστημίων της χώρας (ΕΚΠΑ, ΑΠΘ, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και Πανεπιστήμιο Πατρών), που κλήθηκαν να τοποθετηθούν στη δήλωση/θέση: «Η ελληνική και η διεθνής βιβλιογραφία και η έρευνα έχουν δείξει ότι η σχολική επιτυχία εξαρτάται από την κοινωνική προέλευση των μαθητών». Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι στη συλλογική συνείδηση των υποκειμένων είναι διάχυτη η αντίληψη του ταξικού χαρακτήρα της εκπαίδευσης. Από αρκετά άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα γίνεται αναγωγή στον μορφωτικό παράγοντα των οικογενειών προέλευσης και του ρόλου του στη σχολική επίδοση των παιδιών. Ενδεχομένως στο σημείο αυτό να αναδεικνύεται ένα έλλειμμα στην κατανόηση του όρου «κοινωνική προέλευση» από αρκετούς από τους ερωτώμενους, αφού αυτή φαίνεται να ταυτίζεται απαραίτητα με το μορφωτικό επίπεδο.

3.2.133. Κωνσταντινίδου, Ζ., Κυρίδης, Α., & Στάμου, Λ. (2016). Η διαπολιτισμική μουσική εκπαίδευση ως μέσο κοινωνικοποίησης. Μια πιλοτική προσέγγιση σε παιδιά πρώτης δημοτικού. Στο Μ. Κοκκίδου & Ζ. Διονυσίου (Επιμ.), *Μουσικός Γραμματισμός: Τυπικές και Άτυπες Μορφές Μουσικής Διδασκαλίας - Μάθησης (Πρακτικά 7ου Συνεδρίου της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση)* (σσ. 270-284). Θεσσαλονίκη: Ε.Ε.Μ.Ε. <https://www.eeme.gr/conferences/7th-conference/2618-7o-synedrio-tis-e-e-m-e-praktika.html>

Η διαπολιτισμική εκπαίδευση καλλιεργεί ένα κλίμα γενικής παιδείας και αξιοποιεί τους διάφορους πολιτισμούς, με στόχο όχι μόνο την αποδοχή και το σεβασμό του διαφορετικού, αλλά επίσης, την αναγνώριση της πολιτισμικής ταυτότητας του άλλου, μέσα από μια καθημερινή προσπάθεια διαλόγου, κατανόησης και συνεργασίας. Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν 65 μαθητές/τριες από τρεις τάξεις (δύο τάξεις ως ομάδες παρέμβασης και μια τάξη ως ομάδα ελέγχου) πρώτης δημοτικού (αγόρια N=39 και κορίτσια N=26) οι οποίοι/ες παρακολούθησαν ένα πρόγραμμα διαπολιτισμικής μουσικής εκπαίδευσης 8 εβδομάδων με συχνότητα δύο διδακτικών ωρών ανά εβδομάδα. Ο μέσος όρος ηλικίας των μαθητών ήταν τα 6,9 έτη. Στόχος του προγράμματος ήταν να δοθούν κίνητρα στους μαθητές ώστε να φέρουν στο σχολείο τη μουσική τους κουλτούρα και να τη μοιραστούν βιωματικά με το σύνολο της τάξης. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν την αποτελεσματικότητα της

διαπολιτισμικής μουσικής εκπαίδευσης στην καλλιέργεια αισθημάτων αποδοχής του «άλλου» μέσα στη σχολική τάξη.

3.2.134. Μπακογιάννη, Ε., Τσιτουρίδου, Μ., Κυρίδης, Α. (2020). Διαδικτυακά περιβάλλοντα μάθησης και επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών: διερεύνηση της ετοιμότητας των εκπαιδευτικών (σσ.443-451). Πρακτικά 11^{ου} Πανελληνίου Συνέδριου Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών και Νέων Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση «Επαναπροσδιορίζοντας τη Διδασκαλία και Μάθηση των Φυσικών Επιστημών και της Τεχνολογίας στον 21^ο αι. <http://synedrio2019.enepnet.gr/wp-content/uploads/2021/03/%CE%92%CE%99%CE%92%CE%9B%CE%99%CE%9F%20%CE%A0%CE%A1%CE%91%CE%9A%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%A9%CE%9D%2011%CE%BF%CF%85%20%CE%A3%CE%A5%CE%9D%CE%95%CE%94%CE%A1%CE%99%CE%9F%CE%A5%20%CE%95%CE%9D%CE%95%CE%A6%CE%95%CE%A4.pdf>

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση του επίπεδου ετοιμότητας εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για συμμετοχή σε δράσεις διαδικτυακής μάθησης. Συγκεκριμένα, μελετήθηκαν οι στάσεις των εκπαιδευτικών απέναντι σε i) αυτοαποτελεσματικότητα στην χρήση Η/Υ και διαδικτύου, ii) αυτοκατευθυνόμενη μάθηση, iii) επίπεδο ελέγχου της πορείας της μάθησής σε διαδικτυακό περιβάλλον, από το ίδιο το άτομο, iv) κίνητρα μάθησης και v) αυτοαποτελεσματικότητα στη διαδικτυακή επικοινωνία. Στην ποσοτική έρευνα συμμετείχαν 216 εν ενεργεία εκπαιδευτικοί. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί του δείγματος, τόσο γενικά όσο και οι εκπαιδευτικοί φυσικών επιστημών ειδικά, παρουσιάζουν υψηλά επίπεδα ετοιμότητας στη χρήση της διαδικτυακής μάθησης στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους ανάπτυξης.

3.2.135. Κυρίδης, Α., Καμαριανός, Ι., Φωτόπουλος, Ν. Χαλκιώτης, Δ. (2022). Δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση στην Ελλάδα. Οι απόψεις φοιτητών ελληνικών ΑΕΙ. (σσ. 440-455). Πρακτικά 7^{ου} Τακτικού Συνέδριου Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας «Κοινωνίες μετά την κρίση. Κοινωνίες χωρίς κρίση;». Αθήνα: Ε.Κ.Ε. https://www.hellenicsociology.gr/sites/default/files/2022-01/eke_conference_book_v7_1.pdf

Στις μέρες μας η επέλαση της φιλελεύθερης, αλλά και της νεοφιλελεύθερης ιδεολογίας, έρχεται να «μεταρρυθμίσει», να «εκσυγχρονίσει» και να «εξορθολογίσει» τα εκπαιδευτικά συστήματα, προφανώς μέσα από συγκεκριμένες πρακτικές και ρυθμίσεις οι οποίες έχουν συγκεκριμένα ιδεολογικά πρόσημα προσαρτημένα στο άρμα της κυρίαρχης μητρικής ιδεολογίας. Η παρούσα εργασία αποσκοπεί στο να μελετήσει τη διάσταση μεταξύ δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης, όπως την αντιλαμβάνονται φοιτητές ελληνικών ΑΕΙ και ειδικά τμημάτων που οδηγούν στο εκπαιδευτικό επάγγελμα. Ζητήθηκε από 254 φοιτήτριες και φοιτητές να εκφράσουν γραπτώς την άποψή τους για τη δημόσια και την ιδιωτική εκπαίδευση. Τα κείμενα αναλύθηκαν με τη μέθοδο της θεματικής ανάλυσης περιεχομένου και η ποσοτική και ποιοτική ανάλυση των 404 αναφορών οδήγησε σε μια σειρά διαπιστώσεων με κυρίαρχο τον νεοτερμινιστικό χαρακτήρα των οικονομικών επιλογών, όπου η έννοια της επένδυσης και της οικονομικής αποδοτικότητας στην οικονομική σφαίρα καθίσταται σύλληψη ρυθμιστική για τα κοινωνικά υποκείμενα. Υπό το πρίσμα αυτό, θεωρούμε πως η νοσηματοδότηση της επιλογής ανάμεσα στο δημόσιο και το ιδιωτικό μπορεί να ερμηνευτεί στο πλαίσιο των κοινωνικών ανισοτήτων, κι αυτό αποδεικνύει τη σύνδεση της παρούσας έρευνας με τις έρευνες που αφορούν στη διερεύνηση των ανισοτήτων αυτών.

3.3. Άρθρα σε ξενόγλωσσα επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων

3.3.1. Kiridis A., Drossos V. & Tsakiridou E. (2006). Teachers facing ICT. The case of Greece. *Journal of Technology and Teacher Education*, 14(1), 75-96. <http://www.editlib.org/p/5361/>

The introduction of Information and Communication Technology (ICT) in Greek primary education appears to be carried out in the midst of a general uncertainty, mainly on the part of the teachers, who will have to cope with a new teaching tool and a new teaching philosophy that very few of them have learned to apply. The aim of this study was to elucidate the perceptions and the attitudes of Greek teachers towards the use of ICT, and to explore the potential of the integration of the new technologies in public primary education. The sample consisted of 951 male and female primary school teachers from all over the country. The results reveal that although the majority of the respondents believes that ICT is a useful tool for teaching and learning, and generally agrees with its exploitation in schools, it appears that they are not yet fully convinced about the advisability of the immediate introduction of new technologies in primary education.

3.3.2. Kyridis A., Andreou A., Tsakiridou H., Vamvakidou I., Drossos V. (2006). Nationalism and Xenophobia in Greek Primary Schools. *Scientific Bulletin – Education Sciences series - Department of Teachers Training of the University of Pitesti.*

Πρόκειται για μια ερευνητική προσέγγιση των εθνικιστικών και των ξενοφοβικών στάσεων και αντιλήψεων που ενδέχεται να εκδηλώνουν οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου. Χρησιμοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο δηλώσεων στις οποίες κατέθεσαν το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας τους μαθητές της ΣΤ' τάξης από 3 νομούς της Μακεδονίας (Θεσσαλονίκης, Καστοριάς & Φλώρινας). Χρησιμοποιήθηκε ανάλυση παραγόντων σε δύο τμήματα του ερωτηματολογίου – στο τμήμα σχετικά με την ξενοφοβία και στο τμήμα σχετικά με τον εθνικισμό. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι μαθητές εκφράζουν εθνικιστικές και ξενοφοβικές στάσεις όταν καλούνται να δηλώσουν το βαθμό συμφωνίας τους σε λεκτικά και ιδεολογικά στερεότυπα, αλλά γίνονται ιδιαίτερα ανεκτικοί όταν ανταποκρίνονται σε δηλώσεις που αποστασιοποιούνται από τα κυρίαρχα στερεότυπα.

3.3.3. Andreou, A., Kyridis A., Vamvakidou I., Drossos V. & Kassidou S. (2003). Greek Primary School Students write on the national anniversary of March 25th. School history and national ideology. *International Journal of Learning, 10*, 253-264. <http://ijl.cgpublisher.com/product/pub.30/prod.92>

Our research aim was to explore how Greek primary school students understand the March 25th national anniversary. We attempted to elucidate students' potential nationalistic attitudes and perceptions, their attitudes towards the 'national enemy', the Turks, and their evaluations concerning the relevant school celebrations. The sample consisted of 67 essays of 12 years old students attending Greek public primary schools located in Western Macedonia, Greece. The content analysis of children's essays reveals that the students of Greek public schools have been socialized within a framework of national and religious symbolisms, which impose a national and religious devoutness.

3.3.4. Kyridis, A., Golia, V. & Lazarou, L. (2004). Class and Professional Stereotypes of Greek Students in Primary School. *International Journal of the Humanities, 1*, 407-417. <http://ijh.cgpublisher.com/product/pub.26/prod.9>

The social stratification, that is the unequal configurations of peoples' social level, has been crucial for the science of sociology. Especially in Greece, where the phenomenon of social diversity is far from intense, based on hereditary qualities or structured classes recognized by law, the issue of social class groupings, which compose the Greek society, is the focus of the relevant discussions. The degree the children assimilate the attitudes and perceptions of class is of a special interest. Based on the previous statements, the present research attempts to obtain evidence of the stereotyped views of Greek pupils aged between 11 and 12 years, about the social class characteristics and occupations. The purpose of the research is to confirm the degree of assimilation of the notions mentioned before. The research was conducted in Primary State schools of Florina and Athens and 99 pupils participated in it. They were asked to describe, the traits matching the following occupations: teacher, farmer, worker, manufacturer and housekeeper. Accordingly, they were asked to justify their choice of the particular descriptions. The results revealed that the children of the specific age have already developed

perceptions about the abovementioned occupations and social class characteristics. The majority of those perceptions are stereotyped, precocious ideological engravings.

3.3.5. Kyridis A., Bikos, K. & Fachandidis N. (2002). The Informational and Communicational Technology in prisoner's education. Paper attached to the *Final Report of the European Programme HOPE*.

Πρόκειται για τη θεωρητική τεκμηρίωση της πρότασης του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Επανάταξης Κρατουμένων (Η.Ο.Ρ.Ε.) για την τεχνολογική – πληροφορική επαγγελματική κατάρτιση κρατουμένων ώστε να ενσωματωθούν ομαλά στον κοινωνικό ιστό μετά την αποφυλάκισή τους. Επισημαίνονται οι κατάλληλες διδακτικές και παιδαγωγικές αρχές που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν στη συγκεκριμένη ομάδα εκπαιδευόμενων, διευκρινίζονται ο σκοπός και οι στόχοι που θα πρέπει να επιτευχθούν, υποστηρίζεται η καταλληλότητα της ηλεκτρονικής μάθησης (e-learning) και προδιαγράφονται τα χαρακτηριστικά του υποστηρικτικού λογισμικού.

3.3.6. Kyridis, A., Anastasiadou, S., Vamvakidou, I. & Andreou, A. (2005). What Greek university students believe about the Greek national and cultural heritage and the "other". *Scientific Bulletin – Education Sciences series*, 2, 117-130.

At the era of Globalization every national and cultural heritage is of great scientific interest. This research is aiming to record and examine the aspects and the perceptions of young Greek people, such as the university students, about their national and cultural heritage. We used a 5 grade, likert scale which is divided into two major groups of statements. The first one is related with the "national self" and the "national other" and the second one is related with the "Greek national identity and heritage" and the "others' national identity and heritage". The outcomes of the AFC statistical analysis showed that the students have developed a great account of the Greek history, civilization and cultural heritage. In respect to this they expressed xenophobic and racist opinions about the national and cultural "other". We argue that the Greek educational system has played the greatest role on cultivating attitudes and perceptions like those mentioned above.

2.3.7. Kokkidou, M., Dinas, K., Tsakiridou, H. & Kyridis, A. (2004). Infants' Phonemic Awareness and Family Literacy in Greece. *International Journal of Learning*, 11, 777-784. <http://iji.cgpublisher.com/product/pub.30/prod.190>

The issue of the correlation between infants' language or communicational skills and their social background, is of great interest. The continuous enrichment of children experiences allows them to develop a strong connection between oral and written language. A lot of researches, published both in English and in French, have shown off that the level of family literacy is strongly correlated to the development of children language skills. The aim of the research is to investigate the level of phonemic awareness of Greek infants, aged 4-6 years old, growing in different family environments. It is focused on the correlation of the level of the family 's literacy (use of P/C, frequency of newspapers and books reading, frequency of buying books – both for children and adults, teaching letter sounds and letters to children) and the infants' scores in tests concerning phonological skills. The results showed off that the level of the family literacy is significantly differentiated to the phonological skills of the children.

3.3.8. Kyridis, A., Mavrikaki, E., Tsakiridou, H., Daikopoulos, J. & Zigouri, H. (2005). An analysis of attitudes of pedagogical students towards environmental education in Greece. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 6(1), 54-64.

<http://www.emeraldinsight.com/doi/pdfplus/10.1108/14676370510573131>

As the term "education for sustainable development" is not yet widespread in use in Greece, the term "environmental education" still dominates. In general, in Greek higher education, little emphasis is put on "education for sustainability", even in those departments aimed at providing future educators with initial professional training. Therefore, it is very important to identify and discuss current (and perhaps future) trends in respect of future teachers' views of environmental education and education for sustainable development so that the curricula of

pedagogical departments can be modified accordingly. In order to achieve this we conducted a research with the use of a questionnaire. The conclusions of this study have shown that university students have not only realized the importance of environmental education in primary education but have also been sensitized to the environment and the issues involved in this. Attending practical courses on the environment seems to help towards this sensitivity. However, an attempt should be made to develop education for sustainability through an interdisciplinary approach, as universities bear a great responsibility in developing people's interest in the environment by training them to assess the impact of, and find solutions to environmental problems, and by producing well-trained professionals who will promote and support sustainable development.

3.3.9. Mavrikaki, E., Kyridis, A. & Kaspari, G. & Anastasiadou, S. (2006). Anthropomorphic stereotypic identities and biological inaccuracies in animal similes as a possible intercepting factor in the improvement of the quality of life through a better human – nature relationship. *International Journal of Environmental, Cultural, Economic and Social Sustainability*, 1(3), 1-10.

<http://ijs.cgpublisher.com/product/pub.41/prod.200>

Similes, beyond their value in literacy, most of the times are pure and clear social reconstructions that are used to declare social properties. Their use in speech and their social function comes from the very nature of language as a social product and as a tool of social communication and organization. They are used in everyday speech in order to enrich it in a technical and a semantic level. The similes that make use of animals in order to describe human characteristics offer an interesting field for interdisciplinary research with sociological and biological approaches. Their analysis can reveal the arbitrary and stereotypic attribution of "human" characteristics to the animal kingdom. In order to find out more about similes and the way animals are used in them we gathered from the Greek literature and the Greek language textbooks of Elementary School 342 similes referring to animals. Next, we made a qualitative and quantitative content analysis of the 342 similes. The results of the analysis show that in general people attribute to animals false and mostly human properties creating either stereotypic negative or positive images for some animal species. Therefore, school contributes to the creation of artificial fears, stereotypic conceptions and perceptions of nature. These fears do not allow people to have a better quality of life coming in closer relationship with nature and especially with animals and they also assign an anthropocentric view of nature.

3.3.10. Vamvakidou, I., Kyridis, A., Bessas, T., (2006). Greek preschoolers crayon the politicians: a semiotic analysis of infants' painting production. *Contemporary Issues on Childhood Education*, 7(2), 162-173. <http://dx.doi.org/10.2304/ciec.2006.7.2.162>

In international bibliography, the issue of children's political socialisation is often linked to what is called political education and culture, which takes place both within school and in the children's wider social environment. This study concerns how pre-school children in Greece perceive politics within the field of cultural studies, which is a combination of history, sociology and the social history of art. The methodology used is based on investigating how pre-school age children express themselves artistically through painting although guided intervention based on given topics. The infants' painting production should not only be seen as a way of expressing themselves artistically, or even as an indication of their emotional development, but also as rich material with cognitive content.

3.3.11. Golia, P., Kyridis, A., Anastasiadou, S. & Vamvakidou, I. (2007). National Anniversaries in Greece: Teachers' Attitudes Towards the Role of National

Celebrations in Greek Schools. *International Journal of Diversity in Organisations, Communities and Nations*, 3, 127-138.

<http://ijd.cgpublisher.com/product/pub.29/prod.200>

The ideological treatment of Human Sciences and the "narcissist" perception of the Greek state constitute the specific features of the Greek social and political system. School, as a fundamental social institution and a dominant ideological state mechanism, is engaged both as an establishment and as a network of practices and special methods in order to serve national goals. Curricula, textbooks, teaching methods, school management, parades and festivities are mechanisms employed by schools in order to attain "national" goals. In the present study, we aim at discussing Greek teachers' viewpoints about the role of national celebrations. More specifically, the study is based on the written answers to questions-statements of a Likert's five grade given by 433 primary school teachers during the academic year 2003-04. The corpus of data was analyzed on the basis of Factor Analysis, which enables the understanding of the response patterns of the social subjects-teachers and facilitates the identification of the variables that distinguish each factor and contribute to its development. The results indicated the predominance of ethnocentric attitudes and the necessity of organizing national celebrations. Only a few ideological variances were observed.

3.3.12. Kyridis, A., Anastasiadou, S. Daskalaki, N., Golia, P. & Paleologou, N. (2006). What Greek pupils believe about people from other countries - Social and cultural stereotypes. *International Journal of Diversity in Organisations, Communities and Nations*, 3, 45 - 58. <http://ijd.cgpublisher.com/product/pub.29/prod.201>

People and especially children form more or less stable attitudes towards objects, persons or social conditions. Attitude is often affected by external stimuli, that is, information transformed into knowledge, categories and intellectual shapes and most of the social attitudes are stereotyped and dependent by the bipolar scheme "me" and the "other". That is the way people classify social surroundings according to the characteristics they assume they have in contrast to their own characteristics. Aim of this research is to investigate the ways of thinking as also the expressions that Greek children use to describe people of other nations. Greek children are asked to describe people with specific national or racial characteristics. In order to analyze their responses we used the AFC method (Analyse Factorielle des Correspondance) and the CAH method (Classification Ascendante Hierarchique). The analysis of the data revealed that Greek children have formulated certain attitudes towards other nationalities or races, which have been formulated by their relationship to Greece in a political, cultural or social level. Certain racial or cultural characteristics were considered as negative or positive according to the coincidence or antithesis according to Greek cultural or racial characteristics.

3.3.13. Arvaniti, I., Kyridis, A., Dinas, K. (2007). "The school library has to be the core element of the everyday school life". Greek elementary school teachers describe the ideal school library. *Library Philosophy and Practice*. <http://www.webpages.uidaho.edu/~mbolin/arviniti-kyridis-dinas.pdf>

School libraries have been subjected to legislative reforms since the establishment of the Greek State. Occasionally, but not regularly, there have been plenty of relevant statutes, which were adjusted to the existing curricula and reflected the current trend in the educational system. Significantly, it is worth investigating whether statutes have ultimately carried out the various governments' stated intents. Needless to say, school libraries have never been considered as an essential component of an educational system, have been seriously suffering from a shortage of equipment and well-designed rooms, as well as from insufficient funding for book supplies. Finally, teachers themselves are frequently unaware of the role and the services that school libraries are able and have to offer in a modern school. Even nowadays, daily educational procedures can be accomplished without school libraries. In Greece, there has been an attempt to re-examine the operation of school libraries, both in theoretical and practical terms. In the present study, there is a discussion on the relevant statutes concerning school libraries, their operation, as well as any shortages and problems involved. In addition, the study includes a discussion of how school libraries are run in three European countries. There is also a survey

based on 100 texts written by Elementary school teachers about the operation, role and utility of school libraries. The survey involves 7 thematic categories, which virtually encapsulate an ideal format of organizing and running school libraries, and convey the views stated by the teachers participating in the specific research. The respondents described an ideal library, which is totally irrelevant to the picture of contemporary libraries in Greece.

3.3.14. Kyridis, A., Souliotis, M., Golia, P., Kassidou, s. & Drossos, V. (2007). "When I Hear the Word "Book" I Get Nervous". What Greek Primary School Pupils Believe about Books. *International Journal of the Book*, 3, 49-56.

<http://ijb.cqpublisher.com/product/pub.27/prod.203>

On a daily basis, pupils work with books, which they are forced to read and, less frequently, with books, which they choose themselves. Nonetheless, it seems to be a commonplace to accept that children read books as a result of the hard - more or less - pressure exerted on them by their parents and school. In this respect, and as far as children are concerned, books seem to be an object through which school and family oppression is transformed into coercion. Thus, the object that accumulates the knowledge, emotions and beauty of the human life and spirit is converted into an instrument of oppression, which children find hard to love and harder to engage in a constructive conversation with. The present paper investigates children's relation to books as objects, that is the attitudes that children have developed towards the specific object-symbol and the consequences ensuing from using and working with books. The basic research tools used were a questionnaire, interviews and discourse analysis of written texts (pupils' essays). The research demonstrated that pupils know scarcely little or little about books as objects and about their function, and also that their attitudes are fairly positive, but not the appropriate ones. In conclusion, it is worth pointing out that most of the research hypotheses were verified.

3.3.15. Natsiopoulou, T., Souliotis, M., Kiridis, A., & Hatzisavvidis, S. (2006). Reading children's books to the preschool children in Greek families. *International Journal of Early Childhood*, 38(2), 69-79.

<http://link.springer.com/article/10.1007%2F03168209>

This paper is a report on a study of the practice of reading to young children in 1115 families in Greece. The outcome of the study shows that families from high socio-economic (HSES) backgrounds buy and read children's books to their pre-schoolers significantly more than families from low socio-economic (LSES) backgrounds do. HSES families use children's literature, aesthetic reading and they talk to their children during story reading sessions significantly more than LSES families do. This variability depicted in the sample may reflect the Greeks' reading behavior and is related to the linguistic development, the school achievement and the enthusiasm that Greek children show in reading.

3.3.16. Natsiopoulou T., Souliotis M., Kyridis A. (2006). Narrating and reading fairy tales and picture books: Techniques and approaches of storytelling to preschool children. *Journal of Early Childhood Research and Practice*, 8(1), 1-9.

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1084962.pdf>

The present study involves 112 stories, which were recorded by 112 families and which were chosen and told by parents to preschool children in one-to-one settings. The stories were familiar to the parents and children involved and there was no suggestion made concerning the way it had to be told. It was noticed that, as far as preschool children are concerned, parents used mostly entertaining stories (folktales - modern tales) and that the way the stories were told was relevant to the parents' educational status. Parents of a lower educational status used narration (telling) for popular fairy tales, whereas parents of a higher educational status preferred boisterous narration. During storytelling, there was parent or children intervention, concerning the content of the story. Parent intervention in the categories considered as high-level abstraction, that is, bridging, elaboration and predicting, was limited; however, in cases of parents with a higher educational level, intervention was more frequent than in cases that

the intervention was made by low educated parents. A highest percentage was observed in the intervention categories that are considered as low-level abstraction, that is, children's feedback, asking for label, intervention for drawing attention and clarifying. In particular, as regards feedback (by praising, confirming or correcting intervention), it was demonstrated that it was a category with the highest percentage of parent intervention, irrespective of the way the story was told and the adults' educational status. It is, thus, established that for Greek family's story telling is a child centered activity, which meets the entertainment needs of a child, but implicitly enhances a child's linguistic progress.

3.3.17. Moutsios, S., Kasidou, S., Anastasiadou, S. Golia, V. & Kyridis, A. (2005). What Greek university students believe about the phenomenon of globalization? *Scientific Bulletin – Education Sciences series - Department of Teachers Training of the University of Pitesti, 1*, 9-30.

3.3.18. Karatasos, G., Kyridis, A., Anastasiadou, S. & Golia, P. (2007). Students, Politics and Politicians in Greece: trends of political apathy and devaluation of political institutions. *Proceedings of the 2007 South European and Mediterranean Conference on Citizenship Education*, 145-168.

In Greece, students have always been regarded as the central core of political affairs. Greek student movements are interwoven with political agility, controversies and political innovations. Nowadays research has demonstrated that Greek people, and, in particular, students have presented a kind of political apathy. The present paper aims at highlighting Greek students' views, perceptions and attitudes concerning the political system and the political structures and institutions that contribute to the formation of the political culture in Greece. The results indicate that students contradict political leadership, by soundly scolding those involved in politics, considering them accountable for the current profile of politics; in addition, they strongly question the function of the political institutions, in general, as well as any ideological morph associated with political action.

3.3.19. Golia, P., Kyridis, A., Anastasiadou, S., Vamvakidou, I., Zagkos, Ch. (2007). The concept and connotations of “homeland” as a core element of the Greek national identity. *Proceedings of the 2007 South European and Mediterranean Conference on Citizenship Education*, 225 – 258.

The concept of homeland has been the key issue of the Greek national identity, focusing not only on the national myths about the indivisibility of the Greek national history, but also on the composition of the identity itself. In terms of syntagmatic relations, national identity is based on three fundamental aspects, that is, the long glorious Greek past, orthodoxy and the continuity of the Greek nation. Nowadays, after about fifteen years after the influx of economic immigrants had started and as a consequence of fervent academic debates about the Greek national identity and historiography, the concept of homeland seems to acquire a different dimension, devoid of the strong emotional weight of the past.

3.3.20. Zagkos, Ch., Kyridis, A., Golia, P., Vamvakidou, I. (2007). Greek university students describe the role of Greece in Balkans: from equality to superiority. *Nationalities Papers*, 35(2), 341-367.

<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/00905990701254383>

The role of Greece in the Balkans has been a rather ambiguous but extremely interesting issue for both Greek and European diplomacy for more than 15 years, since the fall of the communist regimes in Eastern Europe. The present paper is a research investigating the views of 300 Greek university students concerning the role of Greece in the Balkan Peninsula. It also discusses such issues as the Greek national identity and how it is perceived by the specific research subjects, given that the Greek national identity is considered to be crucial for the role that Greece should play in the Balkans. The corpus of data is comprised of 301 texts produced by 228 Greek university students, randomly chosen, but evenly distributed in Greek university courses. Of the

total number of the statements, 18% highlight that the role of Greece is “leading” or even “domineering” over the specific region without, however, giving any further clarifications, whereas in 22.5% of the statements the subjects underline the economic role of Greece in the Balkans, and suggest ways of further enhancing it. In addition, 12.5% of the respondents emphasize the political role that Greece is called to play in the wider area, either “as a bright model of democracy” or by means of signing “bilateral or other kinds of agreements”, with a view to promoting its political interests. Furthermore, 11% of the subjects highlight the concept of “cultural imperialism”, justifying the view endorsed in the present study that there is a standing conviction prevailing in the national conscience of the Greeks concerning the Greek “cultural supremacy” over the rest of the Balkan populations. Furthermore, 8.4% of the statements are related to the role that Greece should play as a member-state of the E.U., by exploiting this advantageous position as well as supporting the rest of the Balkan countries integration in International Organizations. Finally, 20.4% of the respondents state that Greece is called to play a stabilizing role in the Balkans, either in terms of economy or politics with 7.4% stating that there is a relationship of unconditional equality and solidarity among the Balkan countries.

3.3.21. Kyridis A., Dinas K., Chatzisavidis S., Tsakiridou E., Zografou M. & Aggelaki Ch. (2006). Greek Preschool Teachers Facing the New Language Curriculum. *Proceedings of the Edu-World 2006, 1-3/6/2006*, vol. 2, 133 - 143.

The new education reform, carried out in the 1998 – 2000, introduced for the first time into the history of Greek education a corpus of curricula which included: i) clearly stated teaching principles and goals for every subject, ii) the contents of subjects divided into units, iii) the objectives that have to be fulfilled in every teaching unit in relation to the subject aims, and finally iv) the methods and the means which are necessary in order to attain the desired objectives. This corpus is called the “unified framework of curricula” and constitutes an attempt to induce a new perspective about the construction of knowledge by broadening the orientation of the teaching material and by avoiding overlapping or sterile recycling. Today, after two years of implementation of the new Language Curriculum in public preschool education, we try to elucidate the opinions, the perceptions and the attitudes of Greek preschool teachers towards the curriculum and to explore the potential of its induction in public preschool education. Our research tool was a questionnaire consisting of 56 items. The sample consisted of 250 nursery teachers. The research findings showed that nursery teachers adapted satisfactorily to the new Language Curriculum and they did not face any particular problems during its implementation. Moreover, teachers produced appropriate teaching activities based on the directives of the Greek Pedagogical Institute and they seem to understand fully the linguistic prerequisites, which are necessary for the implementation of the new Language Curriculum.

3.3.22. Vamvakidou I., Kyridis A., Dinas K., Drossos V., Daskalaki N., Takidou M. (2006). “I can’t stand those pokemons. They are driving my children crazy”. Infants, preschool teachers and parents are expressing their opinions about pokemons. *Proceedings of the Edu-World 2006, 1-3/6/2006*, 122 - 134.

Pikatsou, Raitsou, Voulpix and Ash are the new virtual idols of young children – the heirs of Mickey and Donald – the latest achievement of hero and idol industry, the new consuming product, which is targeted at the largest but weakest group of consumers, the children. Nowadays, comics or cartoon heroes seem to comprise a new domineering force over children's thoughts, dreams, language and life. As a result, Pokemons have been depicted as one of the latest and most common discussion topics among parents, educators, children and advertisers. The purpose of this piece of research was to elucidate a part of this discussion. Thus, we asked from 7 preschool teachers, 12 infants and 5 parents to talk about Pokemons, using semi-structured interview as a research tool. In addition, we observed children's behavior during their play in 4 preschool classes. The analysis of the observation data showed that when playing, children imitate accurately the acts and the speech of Pokemons characters. They become violent and they repeat cliché phrases, which are used very often in the Pokemons TV programme. The interview analysis showed that children have an almost pathologic

admiration for Pokemons, “trainers” and their action. Teachers and parents report violent behaviors and accurate imitations as results of children’s obsession with Pokemons.

3.3.23. Kyridis A., Tsakiridou H., Drossos V., Chatzipandelis, Th. (2006). New trends in the student syndicalistic movement in Greece- The attitudes and beliefs of the students of three university faculties. *Proceedings of the Edu-World 2006, 1-3/6/2006, vol. 1, 100 - 112.*

Επιχειρείται η καταγραφή των στάσεων των φοιτητών των τριών πανεπιστημιακών τμημάτων που εδρεύουν στη Φλώρινα και ανήκουν στο Α.Π.Θ. σχετικά με το φοιτητικό συνδικαλιστικό κίνημα και ειδικότερα για το ρόλο των πολιτικών κομμάτων, το προφίλ των φοιτητικών συλλόγων, τις δραστηριότητες τους και τα επίπεδα συμμετοχής των φοιτητών στα συνδικαλιστικά τους όργανα. Χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο καταγραφής στάσεων (τύπου Likert (1-5). Επεξεργαστήκαμε τα δεδομένα με τη μέθοδο της factor analysis. Οι τρεις παράγοντες που προέκυψαν επιβεβαίωσαν τις αρχικές μας υποθέσεις.

3.3.24. Vamvakidou, I. & Kyridis, A. (2006). Thracian Greeks on the eve of the Revolution of 1821, the case of the Filiki Heteria and the Neomartyrs. *Proceedings of the Edu-World 2006, 1-3/6/2006, 190 - 199.*

The Neo-martyrs and their folk hagiography whether during or after their canonization comprise research material, which promotes the domestic, the familiar and not the foreign, the exotic in folk culture. Within this context we may seek the anonymous and known hagiographers who produced the illustrations and the audience, those recipients who shaped positions, resistance and revolt. In other words, we are seeking the conditions for the peaceful and cross-cultural co-existence of the Christian Balkan peoples, who were shaped through the, rebellious, folk model of the 19th and 20th centuries within the context of a local, indigenous culture. The example of the Neo-martyrs in the general area of Thrace constitutes a wealth of historical material since the origins, roots, trades and social activities of these mainly anonymous people reveal hitherto unknown sides to peoples' history of the 19th and 20th centuries.

3.3.25. Tsioumis, K., Kyridis A., Vamvakidou I., Golia P. (2006). Greek students in the University of Western Macedonia describe minorities. *International Journal on Diversity in Organisations, Communities and Nations, 6, 65-76.*

<http://ijd.cgpublisher.com/product/pub.29/prod.301>

In the field of modern social history “history is defined as an event in the past which is mediated by written historical records” while as a form of knowledge it is special and self-contained discourse (in its own right). Students in Western Macedonia University were asked to describe minorities in written text. Our argument is based on the method of qualitative analysis of the contents. We focus on the different ways students understand and express the meanings of the minorities as “realities” and as “ideological prefix”.

3.3.26. Stavrianos, G., Vamvakidou, I., Golia, P., Kyridis, A. & Zagkos, Ch. (2007). The internal meaning of the adverse notional conceptions about the West and East in Greek society and culture and the adherence to specific cultural and national stereotypes : The views of Greek University students. *International Journal of the Humanities, 5, 17-28.* <http://ijh.cgpublisher.com/product/pub.26/prod.992>

The present research aims at exploring how the terms West-East are perceived by Greek University students. The research attempts to elucidate the students’ perceptions about and attitudes towards the different semantic description of the specific terms in History as well as everyday life. The sample consists of 138 written texts produced by students attending Greek Universities. The content analysis of the texts under research reveals the stereotypical confusion about the historical, topological and cultural meaning of the terms in a Eurocentric view. The semiotic analysis highlights specific choice and use of notions and paradigms about the states that belong in the West-East. The results of the analysis demonstrate that national

history teaching as well as the discourse of the media construct stereotypical perceptions about people and life in the West-East.

3.3.27. Zagkos, Ch. & Kyridis, A. (2010). An antiquated institution. A critique to the socio-political role of the modern sovereign nation –state. *The Global Studies Journal*, 3(1), 233 - 246. <http://gsj.cgpublisher.com/product/pub.184/prod.158>

In this paper we will try to challenge the foundational principle of modernity, the sovereignty. It is impossible to arrive at a representation of a sovereign nation-state if firstly it was accepted that several non-state actors had challenged and finally changed or even abolished the sovereign characteristics of the modern nation-state. So, in order to prove our thesis we are going to challenge the military, cultural and economic sovereignty of the modern nation-state. The sovereign nation-state is unlikely to remain the main source of political authority in the future. The form of the sovereign state is already challenged by new forms of authority and community which transform the inherited divide between the national and the international, and it will be replaced by forms of political life which does not care about this distinction and what was once followed by it.

3.3.28. Kyridis, A., Golia, P., Vamvakidou, I., Fotopoulos, N., Zagkos, Ch. & Trolou, M. (2008). National symbols' reflections on the construction/ deconstruction of European identity/ies. *Proceedings EduWorld, Rumania*, 55-68.

National symbols provide a strong statement of national identity vs other identity and project a message. That message is purposively, meticulously constructed, while leaders of national governments consciously picking and choosing its elements. Since the inception of nations, national leaders have embraced and adopted national symbols using them to create bonds, motivate patriotic action, and honour the efforts of citizen and legitimate formal authority. We try to analyze the influence of Greek national symbols according to the perceptions of the students in the Greek university using content analysis. The sample of research constitutes 120 students' answers, which were drawn up on the subject: What are the national symbols? The subject was analyzed in basic categories that were specialised in subclasses with the help of data that resulted. Limiting the sample does not allow the generalisation and the export of conclusions; however it can constitute a base of discussion and further research on the determination of national/European identities. The elements of analysis of texts of students showed that the students wrote freely 120 texts with 1045 reports. In a Table are presented the categories of reports and their rate of appearance. From the total of 1045 statements, the (50%) percentage concerns in the thematic category relative with the ideological use of symbols.

3.3.29. Kyridis, A., Mavrikou, A., Zagkos, Ch., Golia, P., Vamvakidou, I., Fotopoulos, N., (2009). Nationalism through state constructed national symbols. The case of the national anthems. *The International Journal of Interdisciplinary Social Sciences*, 4(6), 1-14. <http://iji.cgpublisher.com/product/pub.88/prod.842>

National anthems possibly provide the strongest, clearest statement of national identity. In essence they serve as modern totems that bear a special relationship to the nations they represent, distinguishing them from one another and reaffirming their identity boundaries. National anthems transfer a message that is purposively, meticulously constructed, with leaders of national governments consciously selecting its elements. In this paper the content and the "hidden" meanings of 18 national hymns (Russia, Argentina, Austria, Mexico, Canada, Greece, Cuba, Bulgaria, Germany, F.Y.R.O.M., U.K., Serbia, Romania, Albania, Australia, U.S.A., France and Belgium) will be analysed. An attempt will be made to investigate the nationalistic, propagandistic and sometimes the chauvinistic elements they include. The content analysis method we will be employed to identify the constituents, that unite individuals under the same flag, oath, anthem, and so on. These encompass a general feeling of belonging to a specific community and using forms which already existed in the nation.

3.3.30. Sivropoulou, I., Tsapakidou, A. & Kyridis, A. (2009). The opinions of the kindergarten teachers in relation to the introduction of computers to nursery schools: Preliminary approach. *Acta Didactica Naposencia*, 1(3), 69-80.

http://dppd.ubbcluj.ro/adn/article_2_1_8.pdf

Computers were introduced in Greek kindergartens of our country with the new curricula for kindergarten (Inter-disciplinary Integrated Framework of Study Programs OFFICIAL JOURNAL OF THE HELLENIC REPUBLIC (376't.B/18-10-2001, article 6) in order to contribute to the spherical growth of children and to extend their learning. In other words it is intended that the computer will increase the interests and the motives for learning, to encourage active learning, to strengthen the dynamics of visualisation, the importance of feedback, the possibility of monitoring and the possibility of connecting the school activities with extra curricula activities in order to strengthen the social and cultural dimension of kindergarten. Nevertheless technology cannot in itself, bring the sought after change in preschool education. Kindergarten teachers are the key for the successful use of computers in kindergarten. However, while kindergarten teachers in certain countries approve of the introduction and use of computers and believe that education with computers is developmentally suitable for small children, in other countries the attitude of kindergarten teachers towards computers is rather negative. This negative attitude of kindergarten teachers relates to their knowledge of computers and how often they use them or is it related to cultural factors and the prevailing educational philosophies? These questions led us to attempt to investigate the opinions of kindergarten teachers in Thessaloniki in regard to the introduction of new technologies in kindergarten. The research is made up of three interactive parts. It begins with the theoretical discussion about the introduction of computers in kindergarten, an investigation of the opinions of 122 kindergarten teachers using a questionnaire made up of 33 questions follows and it ends with the interpretative analysis.

3.3.31. Palaiologou, N., Kyridis, A. Vamvakidou, I. & Koutsoupias, N. (2009). Religious Diversity and Intercultural Education: Depicting pupils' views throughout Greece. *Proceedings of the IAIE Annual Conference 2009*.

Greece is one European country which during the last twenty years has been transformed to a multicultural one. As a result of this situation, the multicultural diversity has been reflected upon its educational system revealing new educational needs and challenging the existing national school practices and measures, school's lessons, textbooks and curricula. As far as the lesson of Religion in the Greek educational system is concerned, until very recently, this was a compulsory one. For first time, this academic year, this lesson became an optional one. One of the reasons for this change, amongst others, was that since almost all Greek classes are multiculturals, this new situation calls the mono-centric religious orientation (ie Christian Orthodox) to broaden its spectrum and include also the teaching of other religions. The aim of this study was to explore the views of Secondary Education pupils (14-16 year age group), throughout Greece, towards religious issues, with special emphasis on their views towards the religion diversity and freedom. A questionnaire (with open questions) was addressed to a random sample of 350 (N) pupils focusing on the issue how religions and religious values can contribute to either intercultural dialogue in Europe rather than constituting an issue of conflict. This study was implemented as part of a broader European funded research project entitled "REDCo": Religion in Education. A contribution to Dialogue or a factor of Conflict in transforming societies of European countries. Participating countries are Germany, Netherlands, England/Wales, France, Russia, Estonia, Norway, Spain and Greece. The aim of the study was dual: on one hand to depict the current situation in Greece concerning the ideas of pupils about religion issues on an intercultural approach, and on the other hand, to provide specific suggestions concerning the lesson of Religious Education on an European dimension. Finally, since this is an empirical, comparative study which has been implemented in many European countries, during 2006-2009, the ultimate goal was to take advantage of its results and make suggestions about Teaching Religious and Belief issues at schools on an intercultural basis in order to gain better insight into how European citizens of different religious, cultural

and political backgrounds can live together and enter into dialogue of mutual respect and understanding.

3.3.32. Manos, I., Kyridis, A. Palaiologou, N., Gialamas, B., Mouchtari Ev., Alexandrou A, Mucaj, B. & Ziagkos Ch. (2009). The construction of modern Greek national identity: Perceptions of “homeland” and “Greekness” in Greek pupils’ and students’ views in Northern Greece. *Proceedings of the IAIE Annual Conference 2009*.

Cultural differentiation has gained a prominent position in modern countries as a classification process along with social class and social status. National, ethnic and religious affiliations as well as linguistic and other cultural criteria are used to define the Self and the Other. Within this context, notions of sameness and otherness are constantly challenged, negotiated and re-defined. This is an evident characteristic of today's everyday life in Greece, an emigration country once, becoming since 1990 a reception country for thousands of migrants. This paper explores ideas and perceptions about homeland as expressed by young people in the town of Florina in northern Greece. It is based on a survey, conducted with a random sample (100 N) of Secondary Education pupils and students attending the three Departments (Primary, Pre-Primary and Balkan Studies) in the town. Semi-structured interviews were implemented for obtaining the data. Xenophobia, anxiety, confusion, understanding, tolerance and acceptance are some of the ideas that can be drawn from the content analysis that followed the survey. Secondary Education pupils - mostly those who attend the first cycle of Secondary Education (Gymnasia) - express fears towards the migrants living in Greece. They see them as a potential danger for the safekeeping of national borders and the country's integrity. On the contrary, older pupils attending the second cycle (Lyceia), appear to be less worried and express a feeling of confusion towards the integration of migrants in modern Greece. Students attending University, on the other hand, express a deeper questioning towards the multicultural co-existence in modern Greece. They appear to be more tolerant, sensitive and open towards the migrant population. They are in the process of contesting what they have learned at school so far regarding nationality and citizenship issues. The paper supports the statement that Intercultural and Citizenship Education should be implemented in school curricula in order to help pupils and students overcome their own stereotypes, prejudices, ethnocentrism and develop a broader awareness for notions of homeland, the Self and the Other.

3.3.33. Sivropoulou, I., Kyridis, A., Stefanou, G. (2012). Cross-thematic Curriculum Framework for Nursery School: Nursery Teachers’ Perceptions about Assessment. *International Journal of Early Childhood Learning*, 19, 13-28.

<http://ijlecl.cgpublisher.com/product/pub.256/prod.5>

Evaluation constitutes an integral part of the learning process and seeks to improve the education provided. In addition, it can emphasize the importance of children's knowledge, skills and interests, describe their progress in specific learning goals as well as document their development in time. If well applied, evaluation can evolve into a powerful tool in the hands of kindergarten teachers, reinforce children's learning and constitute the keystone of meaningful discussion between families and kindergarten teachers. The present paper examines kindergarten teachers' views on the process of evaluation in the area of Western Macedonia, Greece. It comprises three parts: The first part presents the theoretical framework on which the research was based; the research project is described in the second part, finally, the results are discussed the third part.

3.3.34. Zagkos, Ch., Kyridis, A. Vamvakidou, I. & Fotopoulos, N. (2009). The Banknote as a Figure of Nationhood in the Balkan Countries. *Applied Semiotics*, 23(9), 5-14.

<http://french.chass.utoronto.ca/as-sa/ASSA-No23/Article1en.html>

Money is the foundation of any national economy, but also the mark of national sovereignty, reflecting the state which issues it. Its symbolic role is one of its essential characteristics, and the name of the currency its salient feature. Policymakers recognize that currencies can act as important carriers of nationalist imagery, particularly if its supply is monopolized. Money would indeed seem a perfect locus on which a state can construct an 'ordinary nationalism' that is all

the more powerful for being part of the seemingly unremarkable fabric of daily life. In this paper, using a semiotic methodology, we shall analyse the symbols of the state produced banknotes of Albania, Turkey, the Former Yugoslav Republic of Macedonia and Bulgaria, in an attempt to read the underlying meanings of the symbolisms selected by each state, in the geographical area of Balkans that is synonymous with nationalism, since the foundation of the modern nation-states on the region.

3.3.35. Apay, A., Goncalves, S. Spinthourakis, J., Vamvakidou, I., Zagkos, Ch., Kyridis, A., Keramyda, M. & Troullou, M. (2009). Approaches of citizenship as they appeared in the proceedings of CICE. In: P. Cuninghame (ed) *Human Rights and Citizenship Education*. London: CiCe.

https://metranet.londonmet.ac.uk/fms/MRSite/Research/cice/pubs/2009/2009_181.pdf

Our research aim is to explore the different approaches of citizenship as they appeared in the proceedings of CICE 1998-2008. The sample consisted of 100 articles written by European academic professors. We followed the principles of Quantitative and Qualitative Content Analysis, We considered the 'theme in the title and in the summaries' as the basic unit of analysis. The categories that come out are referring 1. to the level of the students education (preschool, school level, university, other), 2. the geographical area of teachers and students (ethnic, European, global), 3. the content of the article (social, cultural, political, ethical). The aim of this analysis is to focus on the differentiation of the citizenship as it is perceived by different authors from different countries and in the next qualitative level to analyse these aspects in order to produce and promote a flexible range of specific learning materials that can be integrated into a wide range of courses. This piece of research deals with the different approaches of citizenship as they were expressed in the titles appeared in the proceedings of CICE 2006. The aim of this analysis is to focus on the differentiation of the citizenship as it is perceived by different authors from different countries and in the next qualitative level to analyze these aspects in order to produce and promote a flexible range of specific learning materials that can be integrated into a wide range of courses. The sample consisted of 76 papers. We used the Quantitative and Qualitative Content Analysis (classical thematic analysis). The basic analysis unit was the theme. The analysis indicated three major thematic categories (education, geopolitical notion of citizenship and context approach).

3.3.36. Sivropoulou, R., Kyridis, A., Tsapakidou, A. & Gakoudi N. (in press). ~~The effects of a small-group intervention on preschool children's understanding of story structure. *Early Childhood Research and Practice*.~~

~~This paper examines small-group teaching as a comprehension strategy instruction in the context of short stories taught at Greek state kindergartens. In this framework a research project was conducted so as to examine the degree to which learning in small groups contributes to children's understanding of the structure of illustrated short stories. In other words, learning in small groups was evaluated and compared to individual learning. The research project took place in two kindergartens (one located in an urban area and the other in a rural village) with a total of sixteen children (4.5–5.5 years) over a three-month period (March–May 2006). It was conducted in three phases. A small-group teaching intervention was designed to take place twice a week in both kindergartens. The analysis of the data showed that learning in small groups promotes understanding of the structure of illustrated short stories as compared to individual learning.~~

3.3.37. Vamvakidou, I., Kyridis, A., Troulou, M., Keramyda, M., Spinthourakis, J., Goncalves, S., (2010). Researching active citizenship and lifelong learning in CICE conference publications (1998 – 2008). In P. Cunningham & N. Fretwell (eds.) *Lifelong Learning and Active Citizenship*. London: CiCe, 548 – 560.

https://metranet.londonmet.ac.uk/fms/MRSite/Research/cice/pubs/2010/2010_548.pdf

The study is concerned with the diversity of ideas regarding Citizenship Education research and practice by scholars from different countries. Our research seeks to explore the different approaches taken with respect to Active Citizenship and Life Long Learning as they appear in the CiCe conference publications proceedings (1998 to 2008). In order to identify the influential aspects around teaching and learning citizenship, we applied the Quantitative and Qualitative Content Analysis method to a sample of 184 abstracts of studies conducted by academic scholars between 1998 and 2008. The basic unit of analysis was considered the 'theme in the summaries' (Lasswell et al, 1952; Lasswell and Leites, 1965). The researched thematic categories give evidence for the content and the context of citizenship identity from an educational perspective. Whether national, European or global, citizenship identity combines several dimensions such as social, political, cultural, moral and/or economic and therefore its effective application to formal and non-formal educational environments appears to be a complex issue to investigate. Apart from the range and frequency of some of the most influential points and ideas concerning active citizenship and lifelong learning, we see the transition of interests and understandings that constitute the contemporary appreciation of citizenship identity and its development through teaching and learning.

3.3.38. Zagkos Ch. and Kyridis, A. (2010/2011). UN peacekeeping and peacemaking efforts in Cyprus. *Modern Greek Studies Yearbook*, 26/27, 129 – 156.

The Cyprus problem has been with us for several decades now. It is one of the oldest outstanding issues facing the United Nations. Despite hundreds of Security Council and General Assembly resolutions that date back as far as the 1960s, as well as numerous statements by the European Union, the United States and the United Kingdom, the problem remains: Cyprus continues to be divided as it was after the Turkish invasion of 1974. The motive for emphasizing to the Cyprus problem it is the same as the international community's reason for having the Cyprus problem on the top of its agenda for the last forty-five years. The Cyprus problem is intercommunal and international and impinges on a broad spectrum of interests. It has touched upon issues on which several parties have opposite views and objectives, including, local, regional and international security, sovereignty, recognition, territory and political rights (Richmond 2003:xv). Because of these factors and because of old rivalries between Greece and Turkey, with the consequent risk both pose to international peace and security, Cyprus continues to receive international attention which is seemingly out of proportion to its size and population. The Cyprus crisis has several dimensions and because of its duration the nature of the problem has undergone several metamorphoses: something that makes the work of the researcher quite difficult. Our paper deals with the Cyprus problem through the prism of the UN's involvement in the region. The involvement of this organisation in Cyprus constitutes a very ambiguous issue which has led to an endless debate among academics and politicians for almost half a century. Some observers of the problem, including the Secretary General Waldheim, have characterized Cyprus as the orphan child of the United Nations (Waldheim 1985: 78) and others have presented the UN's involvement in the island as both a blessing and a curse for the organisation. .Our research question which we will try to answer within the limitations of this assignment is what, if anything has the UN achieved in Cyprus since the 1950s, when the Cyprus question first concerned the international community and the organisation itself. In other words, was the UN's presence in Cyprus a success, a failure, or does the truth lie somewhere in the middle of these ambiguous notions?

3.3.39. Kyridis, A., Zagkos Ch., Papadakis, N., Fotopoulos, N. and Chronopoulou, A. (2011). Filling in the implementation gap? Problems in the Greek educational system – An evidence based explanatory framework and critical reflections. *Current Issues in Education*, 14(3), 1 - 20.

<http://cie.asu.edu/ojs/index.php/cieatasu/article/download/779/259>

The Greek educational system the last 50 years recounts among numerous reformations and counterreformations. All the continuous changes seem not to be characterized of a clearly defined operational aims and rational continuity. Nowadays Educators, pupils, university students, parents, politicians and citizens criticize various structural and functional aspects of the Greek educational system. The main scope of that piece of research is to record and to

analyze the problems of the Greek educational system according to the opinions of Greek undergraduate students. We asked from 248 undergraduate students the written answers to the following question: "According to your opinion which are the main problems of the Greek educational system? The written answers have been analyzed according to the methodological standards of the classical thematic content analysis. 984 statements have been summarized and taxonomized in ten main thematic categories. The Cohen test showed a high degree of taxonomic accordance among the reviewer of the written texts ($\kappa=0,97$). The content analysis showed that statements can be categorized in 7 main thematic categories.

3.3.40. Vamvakidou, I, Kyridis, A., Kalerante, E, Tziamtzi, Ch., Zagkos Ch., (submitted) (2010). Posters as a form of political discourse. The posters of the Communist Youth of Greece (C.Y.G.). Applied Semiotics.

The power of illegal political posters, as not merely symbolic weapons, but also as crucial medium of democratic resistance during the military junta in Greece is the central theme of that article. How important should be the symbolism of a poster, when posters are the only way for a massive political movement to communicate and express its ideas? This article does not analyse the "semiotics of power", the images that the hegemonic classes use in order to force their ideology to the masses. On the other hand, this article focuses on the "semiotics of resistance" and thus it searches for the "hidden messages" of the illegal posters designed by the communist guerrillas during the seven years of dictatorship in Greece.

3.3.41. Zagkos, Ch. & Kyridis, A. (2011). The Western values in the third world: State, Democracy and Globalization. *The Global Studies Journal*, 4, 183 - 196.

<http://gsj.cgpublisher.com/product/pub.184/prod.241>

In this paper is analysed the relation between the Third World countries and the modern political terms of the state, democracy and globalisation. At first sight these terms have nothing in common except their western origins. However, our thesis is that the terms state, globalisation and democracy are indirectly related to the Third World through several ways. We are going to argue that these three institutions are tools used by the Western bourgeoisie, in its attempt to dominate the region of the Third World economically, politically and ideologically. In order to support our argument we are going to break our assignment into four sections: Firstly we are going to examine the role and the nature of the institution of the state in the Third World, secondly, we will emphasise on the nature and the impacts of neoliberal globalisation in these specific regions, thirdly we will analyse the democratisation process and the western attempt for political domination in the South and finally we will examine the direct and indirect links between the process of economic globalisation and the democratisation process, in the Third World.

3.3.42. Tsakiridou, H., Fachandidis, N., Kyridis, A. & Zagkos, Ch. (2010). Students and mobile phone. Proceedings of the Intelligent Networking and Collaborative Systems (INCoS 2010)

The continuing and rapid evolution of mobile telephony seems to effect contemporary life and especially student's life. In our research we investigate Greek high school students beliefs and attitude about mobile telephony, the usage and their habits. A total of 194 students of high school, participated in the study (99 boys and 95 girls). A closed form questionnaire with 16 sentences has been given. The data that has been collected analyzed using Factor Analysis method. In this way the data grouped according to their interrelation, in order to project special categories and fully describe students' attitudes. Based on the Factor Analysis five independent axes arise, which interpret the 69% of the total sample. The results show that although students consider mobile phone as a necessity, they treat it as a life style gadget.

3.3.43. Papoutzis, L., Kyridis, A., Michailidis, E. & Fotopoulos, N. (submitted). Football "fan-ship" and identities. Football fans and their slogans as creators of political and multiculturalism identities. The case of Aris FC Thessaloniki. *Proceedings of the Cice Regional Conference "Global local Citizenship", 18th January 2011, Coimbra, Portugal.*

In the domain of cultural studies, we focus on the sociology of sports and fan ship (Brown,1998) as it is represented on the logos of fan clubs of Aris FC Thessaloniki. In specific we are interested in the cultural perception of icons-symbols and linguistic messages in slogans, produced by the fans. Amongst Gelder's six key way proposal in which subcultures can be identified, we use, to interpret our corpus, those that refer to the negative relations to work/class; the association with territory, rather than property; the refusal of the banalities of ordinary life and massification (Gelder 2007). We apply the socio-semiotic analysis (Kress, 1996) in order to de-construct the references to new identities and multiculturalism. As far as it concerns to the linguistic messages, content analysis is used applying the quantitative thematic methodology. The total sample consists of 79 fan stickers and 100 fan slogans, taken from ARIS fan clubs (1988-2010). Amongst them there are 25 fan stickers and 15 slogans containing political references about citizenship and multiculturalism. As it appears, young people tend to construct their fan identity through the post-modern perception of citizenship. Many signifiers have been found about the youth demonstration against government's, police's and fascism's power. The youth's new identity is revealed through inter-cultural symbolism: " A.C.A.B. (All Caps Are Bastards) " and aggressive icons typically produced by anarchist, socialistic, young people. It seems that even in the context of sports subcultures young students need to produce discourses versus the majority of adult's established power as Foucault (1966) had already determined.

3.3.44. Michailidis, E., Kyridis, A., Papoutzis, L. & Tseneklidis, P. (submitted). Visual identities and football symbols. European football logotypes and their internal political and social meaning as creators of collective identities. *Proceedings of the Cice Regional Conference "Global local Citizenship", 18th January 2011, Coimbra, Portugal.* *In the domain of communicative studies, we focus on the intercultural communication as it is represented on the logotypes of EU Football clubs participating in UEFA's Champions League. The tradition of critical theory associated with the Frankfurt School is an important source of influence for many researchers: the work of Adorno (1991) and Max Horkheimer's tradition of cultural criticism supports the theoretical context for this presentation. We apply the qualitative analysis of Barthes (1957) in order to find out the political and social references to the intercultural communication as it is represented on sports symbols and sports mythologies. Statistical analysis is also applied in order to determine the correlations among local/ethnic/global/international/intercultural symbolisms (coats of arms, national flags, crowns, footballs, laurel wreaths). The sample consists of the 121 logotypes of EU Football clubs which is the total corpus of the teams participated in the Champions' League Group Stage from 1992 to date. As it appears, there is a typology of historic symbols produced by religious/politic discourses of power (Foucault, 1969) from the 14th to the 21st century that in nowadays is still used by national presenters in the global/international sports arena (Brantlinger, 1999) in order to communicate meaning to young and adults. In specific these thematic used in EU Football Clubs logotypes highlight their national/international identities.*

3.3.45. Kyridis, A., Vamvakidou, I. & Zagkos, Ch. (2011). Greek university student's participation in national elections: Voting behavior and signs of political apathy and decreasing civic consciousness in the context of economic crisis in Greece. In: P. Cunningham & N. Fretwell, (eds) *Europe's Future: Citizenship in a Changing World*. London: CiCe, 397 - 412.

http://www.londonmet.ac.uk/fms/MRSite/Research/cice/pubs/2011/2011_397.pdf
Traditionally, Greek university students used to be a much politicized social group which was characterized by progressive ideology and revolutionary protest practices. In recent years, some research findings concerning depreciation of politics and politicians, a low voting turn out in national, local and European elections both with a tremendous abstention in students' unions elections show off that the a foretime revolutionary political dynamics of the Greek university students were substituted by a political apathy and a low degree of civic consciousness. We present students' turnout in the main elections taking part in Greek political system in a historical and time series prospect. In specific we analyse the students' attitudes towards national elections and their voting behavior in the context of the economic crisis in

Greece. We used a questionnaire composed by three parts: the first part is aiming to collect demographic data, the second part is collecting data about students' and their parents' political identity and their political habits and the third part is an attitude Likert scale (Cronbach's alpha = 0,79) which is constituted in order to itemize students' political voting behavior. The statistical analysis showed that university students do not interesting in politics, they do not vote frequently in elections and they express a depreciation about politics and politicians.

3.3.46. Boubougiatzi, Ev., Vamvakidou, I. & Kyridis, A. (2013). Greeks' identities in Smyrna, 19th – 20th century. Local and global parameters. *Proceedings of the Cice Regional Conference "Global local Citizenship", 18th January 2011, Coimbra, Portugal.* In this research we pose an historic question about: the Greek identities that have been grown and excelled in Smyrna, in the late of 19th-20th century. The basic elements for the construction of the Greek identity were the orthodox Christian religion, the language, the origins from ancient times, and the education. The awakening of the Greek national consciousness in the years of the Ottoman Rule relied mainly on the use of the Greek language, as it was grow, secretly or openly, by the church. The historical context refers to the 19th and the 20th century and we focus on the construction of the Greek Identities. The specific historic place is Smyrna. The methodology that we use is the historic qualitative analysis of historic archives. We assume that the factors that compromise the Greek identity come from the religion, the education, the ethnicity, the culture, the citizen-ship, the locality and the relations with the other population they lived with.

3.3.47. Kyridis A., Michailidis I., Papoutzis L., Vamvakidou I. (2011). Economic crisis, visual literacy and citizenship: Six cartoonists "targeting" the economic crisis. *Proceedings of the 3rd South European and Mediterranean Conference on Citizenship, Identity and Culture, University of Patras, 6-8/5/2011.*

In this research we focus on the economic crisis through its representations in cartoonists' visual material as it is exposed in the Municipal Gallery of Piraeus. Six cartoon artists expose their work from the 28th of January to the 4th of February 2011, entitled "Η κρήνη των 6". In cultural studies, we are interested in revealing the stereotypes and the construction of different meanings in order to de-construct the ideological and political denotations/connotations. In this material, we try to "read" the public visual discourse as it is reproduced by the six artists. The researching problem refers to the visual literacy in relation to the notion and the practices of citizenship that seems to be reconstructed nowadays in the middle of the social-political and economic crisis. As semioticians already considered "images and symbols" can be used either in media discourse or in media education in order to promote cultural and intercultural knowledge on identities. The New London Group, a cohort of educators and researchers interested in examining the teaching of new literacies, explains literacy this way: "one could say that its fundamental purpose is to ensure that all students benefit from learning in ways that allow them to participate fully in public, community, and economic life." (New London Group (1996) "Pedagogy of multiliteracies: Designing social futures." *Harvard Educational Review*, 66(1), 66-92). The aim of this project is to teach post-modern citizenship in the context of modern capitalistic crisis using visual material such as post-modern graphic-designs and cartoons. This learning environment, based on the constructivist learning philosophy that evolved during the 1970s and 1980s, has its foundations in cognitive learning psychology. Our post-modern visual society demands a level of communication that remains largely unaddressed in the classroom. If the goal of literacy education is to empower students with the tools to communicate and thrive successfully in society, shouldn't we consider the current literacy demands of the visual literacy?

3.3.48. Sotiropoulou, H., Kyridis A. and Vamvakidou I. (2011). Meanings and significations of financial crisis. Students' discourse in Greek Youth Parliament. *Proceedings of the 3rd South European and Mediterranean Conference on Citizenship, Identity and Culture, University of Patras, 6-8/5/2011.*

Teenagers are high school students who participate as members in the educational program of the Youth Parliament and elected by lot to speak at plenary sessions. Their discourse is experiential and reveals the students' views. We focus on the characteristics of the political discourse, delivered as part of a program that aims to mobilize young people's interest in public affairs and to exercise their political thought and political discourse of democracy. We select the written discourses of students as they have been edited by the parliament. These proceedings are to be analysed as a linguistic material in order to deconstruct the students' discourse in the axis of the "financial crisis". In 33 discourses that have been announced in 2010 by students we can read about the definition of the "financial crisis" according to the cultural, educational, ethical, medical, social conditions. Students come from different regions as Attica, Athens, Imathia, Etoloakarnania, Magnesia, Fthiotida, Piraeus, Thessaloniki, Chalkidiki, Ioannina, Achaia, Kozani, Corfu, Messinia, Magnesia and also from abroad as Australia. In particular we apply the thematic content analysis in order to highlight the different meanings and the significations of the "financial crisis". Thematic Content Analysis is a descriptive presentation of qualitative data. Qualitative data may take the form of interview transcripts collected from research participants or other identified texts that reflect experientially on the topic of study. From the highlighted areas we mark each distinct unit of meaning. Units may vary in text length. Students believe that: "It is no coincidence that the ancient Greeks had Arts as one of their major course of study.... we will not wallow in the mire that we call economic crisis", "The foundation of a Society is Education", "The era that we live in is difficult and governed by money...", "Nevertheless, I firmly believe that the problem of Greece is not the economic crisis. The problem in Greece is a deep social crisis", "...the economic crisis, the destruction of the World and of the Environment".

3.3.49. Kyridis, A., Zagkos, Ch., Papadakis, N., Fotopoulos, N. and Daskalaki, N. (2011). Politics, Politicians, political system and Democracy in Greece: the quest of an actual reformation. Views and beliefs of Greek university students. *Proceedings of the 3rd South European and Mediterranean Conference on Citizenship, Identity and Culture*, University of Patras, 6-8/5/2011.

The first years after restoration (metapolitefsis) the Third Greek Democracy was seem to be stabilized and consolidated so at the level of social and political institutions as in terms of collective consciousness of the people. But today, after thirty years from the collapse of dictatorship, there are signs of political pathogenicity, which are reflected in the political life of the country (see scandals, economic crisis) and the collective consciousness of the people (electoral abstention, political apathy, disdain the political system and policies). In our research we attempt to record the attitudes and beliefs of students in Greek universities towards politics, politicians and democracy as expressed in the Greek political system. We used a questionnaire, which includes a specially weighted scale of attitudes (Cronbach's alpha = 0,872), questions recorded demographic characteristics of the sample as well as variables related to political culture. The results showed negative attitudes towards politicians and politics and also towards to the modern Greek expression of democracy.

3.3.50. Daskalaki, N., Kyridis, A., Vamvakidou, I., Zagkos, Ch., Fotopoulos, N. (2011). The bourgeois and the farmer as social partition of everyday routine: small children paint the life in the village and in the city. *Punctum*, 1. <http://hellenic-semiotics.gr/punctum/issue01.html>

Older and modern studies have dealt as much with the rural regions as with the urban centres and the urban constitution and they concern the demographic size, the demographic density, or the social heterogeneity that characterizes every social structure. Sociologists as Max Weber, Georg Simmel or even Werner Sombart were interested in the urban constitution, while the social anthropologists in their turn described intensively the life in smaller settlements and villages. Can the structure of the urban, semi-urban or rural superstructure influence the social being within its built-up limits? C. Levi Straus's work has shown that the society is shaped and simultaneously shapes the space, and consequently the organization of space constitutes indisputably an important semiotic text and we can find here a point of section with Habraken's thesis, that the social processes (difference, power, inequality, collective action), occur via

material forms that we draw, we build, we use and protest. We search the way in which children of nowadays perceive and depict the differentiations among urban and rural way of life, city and village. We attempt a socio-semiotic analysis of 160 sketches of children from 4 to 12 years old from the regions of Macedonia, Thrace, Eptanisa, and Cyclades who were asked to paint without previous educational intervention life in the city and the village. According to Kress's analysis and the epistemologic proposal of Lagopoulos about the space and the settlement in social sciences we analyze the children's sketches as "points" of engagement of everyday life seeking the relation of daily life of people with the built-up network and the differentiations that it presents depending on the built-up environment in which it takes place.

3.3.51. Kyridis, A., Vamvakidou, I., Zagkos, Ch., Michailidis, I., Fotopoulos, N., Koutouzis, M., Goulas, Ch. (2011). Who is afraid of the immigrants? Greek university student's attitudes against immigrants who live in Greece. *Proceedings of the International Conference of the European Network for Intercultural Education Activities, National School of Political Studies and Public Administration, Brasov, 2011*, 199 - 210.

Migration movements are a central part of human history. During the past three decades, the interest on issues related to international migration has been increased significantly. This growth is partly due to the increased immigration flows, which most Western countries have experienced during the 1980's and early 1990 as a result of the dissolution of the former U.S.S.R., the political instability in many countries and the increasing globalization of economic activities. The year 2000, approximately 175 million people worldwide, have been found away from their country of birth. Greece in the current international context should play a key role. Through the last 20 years Greece from a traditional country that outflow migration due to its geopolitical thesis transformed in a country that receives more than 200 immigrants daily. Illustrative is the fact that in 1990 the proportion of immigrants in the total population was estimated at 2.5%; in 2001 rose at 10% and today, amid political and humanitarian crises in both Asia and North Africa, that figure is expected to be increased drastically. This study examines the attitudes and opinions of 548 students from Greek Universities and Technological institutions on the burning issue of immigration. For the research it was used a weighted questionnaire with a five selection Likert scale. (Cronbachs' alpha: 0,845).

3.3.52. Stephanou, G. & Kyridis, A. (2012). University students' perceptions of teacher effectiveness: Socio-cognitive antecedents, and effects on emotions and academic performance. *International Education Studies*, 5(2), 58 – 79.

<http://dx.doi.org/10.5539/ies.v5n2p58>

This study examined (a) students' ability self-perceptions, perceptions of domain-difficulty, value beliefs and experienced emotions in lectures in courses taught by the perceived extremely effective teachers and ineffective teachers, (b) the role of the same socio-cognitive factors in the generation of the emotions and rating of teacher effectiveness, and in the impact of rating of teacher effectiveness on the emotions, and (c) the effects of students' socio-cognitive factors, rating of teacher effectiveness and emotions on their academic performance in the courses taught by perceived extremely effective teachers and ineffective teachers. The sample comprised of 410 Early Childhood Education female students (2nd, 3rd and 4th year). As expected, the students estimated their ability as higher, perceived the academic domain as less difficult, had higher value beliefs and experienced more intense positive emotions in lectures in the courses taught by the perceived effective teachers than ineffective teachers, while the prevalence of these factors varied between the two groups of teachers, and within each group. The three socio-cognitive factors positively influenced rating of teacher effectiveness, the emotions, and the impact of rating of teacher effectiveness on emotions, mainly in the perceived effective teachers' group. However, their predictive strength varied between and within the perceived effective / ineffective teachers' group. Also, students' socio-cognitive factors, ratings of teacher effectiveness and emotions, as a group, positively influenced their academic performance (particularly in the courses taught by the perceived ineffective

teachers), but socio-cognitive factors and ratings of teacher effectiveness had not unique effect in the ineffective and effective teachers' group, respectively.

3.3.53. Tsakiridou, H., Kyridis, A. & Vamvakidou, I. (2011). Women in Greece: issues of social exclusion and social vulnerability. What Greek university students believe about women's position in the Greek society? *International Conference Proceedings, Human Rights and Violent Behaviour: The Social and Educational Perspective*, University of Cyprus, pp. 273 – 292.

Women were ultimately beyond politics in nineteenth century Greece, by engaging with our very definitions of the terms politics, citizenship and public. Women's historic exclusion from political structures and processes is the result of multiple structural, functional and personal factors that vary in different social contexts across countries. Democracy has historically served men better than women. As a political system from the ancient Greece to the modern times of the 21st century, it has built on the public-private dichotomy and excluded women from citizenship (Bari, 2005). Marxists have long argued that a vital part of the fight for women's liberation involves drawing women into the employed workforce (Engels, 1972). The research: In the present study we investigate attitudes and beliefs of students according to gender equality and the position of women in Greek society today. A questionnaire of 16 items was used as the research tool, which was structured on three main axes: (a) Gender equality in Greece, (b) Women's social position and (c) Social and public reality of the gender equality in Greece. The sample of the study was consisted of 400 University students. Using the arguments of citizenship is a powerful way to bring about gender equality through focusing on people and how they interact with institutions. Results indicate that students believe in gender equality. However, they recognize that, even today, there is a discrimination against women. In addition, they consider that women experience social exclusion and racism which creates social inequalities between men and women. Furthermore, they believe that the state has not done enough to protect the rights of women in the field of citizenship education.

3.3.54. Stephanou, G. & Kyridis, A. (2011). University Students' Perceptions of Teacher Effectiveness and Emotions in Lectures: The Role of Socio-cognitive Factors, and Academic Performance. *International Education Studies*, 5,(2), 58 - 79.

This study examined (a) students' ability self-perceptions, perceptions of academic domain-difficulty, value beliefs and experienced emotions in lectures in courses taught by the perceived extremely effective teachers and ineffective teachers, (b) the role of the same cognitive factors in the generation of the emotions and rating of teacher effectiveness, and in the impact of rating of teacher effectiveness on the emotions, and (c) the effects of students' cognitive factors, rating of teacher effectiveness and emotions on their academic performance in the courses taught by perceived extremely effective teachers and ineffective teachers. The sample comprised of 410 Early Childhood Education female students (2nd, 3rd and 4th year). A questionnaire with separate versions for the perceived extremely effective teacher and the perceived extremely ineffective teacher was used. Data collection was completed within two weeks in the middle of winter (first) academic semester. As expected, the students estimated their ability as higher, perceived the academic domain as less difficult, had higher value beliefs and experienced more intense positive emotions in lectures in the courses taught by the perceived effective teachers than ineffective teachers, while the prevalence of these factors varied between the two groups of teachers, and within each group. The three cognitive factors positively influenced rating of teacher effectiveness, the emotions, and the impact of rating of teacher effectiveness on emotions, mainly in the perceived effective teachers' group. However, their predictive strength varied between and within the perceived effective / ineffective teachers' group. Also, students' cognitive factors, ratings of teacher effectiveness and emotions, as a group, positively influenced their academic performance (particularly in the courses taught by the perceived ineffective teachers), but cognitive factors and ratings of teacher effectiveness had not unique effect in the perceived ineffective and effective teachers' group, respectively. The findings of this study might serve to strengthen literature in teacher effectiveness in university, and reveal some potentially important issues. The findings of the

present study also provide an insight on how perceived teacher effectiveness, cognitive factors and experienced emotions in lectures interact in academic excellence.

3.3.55. Valsamidou, L. & Kyridis, A. (2011). Children in the role of journalists: School newspaper publications about the Mass Media – “old/traditional”, new and electronic. *Journal of Studies in Education*, (2) 2, 10-29.

<http://dx.doi.org/10.5296/jse.v2i2.1377>

A school newspaper is the quintessential children’s school media of mass communication, where children act as transmitters and receivers simultaneously. So how do students–editors face the Media in their own Medium, the school newspaper? What Media issues might occupy tomorrow’s adult journalists and, furthermore, how are these distinguished on the basis of “old/traditional” and “new” Media, or on the basis of print and electronic Media? We have searched out and catalogued the publications of school newspapers about the Mass Media – “old/traditional” and “new”, electronic and print Media – in an attempt to elaborate on the kind and content of these publications. This will clearly highlight and manifest on one hand the Media apperceptions of the young editors both from the social and the school environment, and on the other hand their critical attitude and position towards the Media.

~~3.3.56. Ene, C., Vamvakidou, I. & Kyridis, A. (2011). Développement de la dimension européenne et de la compétence interculturelle à travers les Programmes d’Assistanat Comenius de l’Enseignement Tout au long de la Vie dans l’Enseignement Secondaire. Proceedings of the International Conference *Identity and Intercultural Communication, Bucharest, Romania, 26 – 27/9/2011.*~~

~~*Cette étude a pour but d’identifier le développement de la compétence interculturelle ainsi que la prise de conscience européenne par des élèves appartenant à des écoles secondaires qui étudient le Français Langue Étrangère à l’aide d’assistants Comenius. L’Assistanat Comenius constitue une action développée et financée par l’Union Européenne visant au renforcement de la dimension européenne dans l’enseignement primaire et secondaire et à la promotion de la coopération des élèves avec des personnes provenant de divers pays de l’Union. Basés sur l’observation de 100 adolescents âgés de 13 à 18 ans, élèves de deux établissements scolaires grecs qui ont accueilli des assistants Comenius pendant six années consécutives. Nous avons utilisé le modèle de la compétence interculturelle de Deardorff pour évaluer l’acquisition de connaissances, compétences et attitudes requises qui permettront aux élèves de devenir les futurs citoyens européens du 21ème siècle.*~~

3.3.57. Antonatou, C., Mavrikaki, E. & Kyridis, A. (2012). Greek senior high school students’ attitudes about science and the scientific community after the H1N1 pandemic and the conflicts within the scientific community as it appeared in the Mass Media. *Journal of Studies in Education*, 2(4), 32 - 46.

<http://dx.doi.org/10.5296/jse.v2i4.2270>

This research aimed on revealing Greek senior high school students’ thoughts about the role of science and scientists in society as well as the impact of mass media regarding scientific issues on the occasion of the H1N1 pandemic. The sample of our study consisted of 97 Greek senior high school students whose answers in an open question were analyzed by means of Content Analysis. Their statements revealed that they have a utilitarian view of science and technology, though they express concerns regarding the way the scientific and technological achievements are used. They are skeptical towards scientists whom they believe are defenders of certain economic interests, especially after the way scientists were expressed through the media after the H1N1 pandemic. School science education has not succeeded in creating a clear picture of the scientific process as students do not understand that science progresses mostly through scientific disputes and the mass media reinforces such misconceptions.

3.3.58. Kyridis, A., Vamvakidou, I., Tziamtzi, Ch, Zagkos, Ch., Kalerante, E., Gogou, H. (2012). Posters as a Form of Political Discourse: Posters of the Communist Youth of

Greece in the Dictatorship Era (1967-1974). *International Journal of the Image*, 2(2), 255 – 274. <http://argyriskyridis.cgpublisher.com/product/pub.202/prod.94>

The power of illegal political posters, as not merely symbolic weapons, but also as crucial medium of democratic resistance during the military junta in Greece is the central theme of that article. How important should be the symbolism of a poster, when posters are the only way for a massive political movement to communicate and express its ideas? This article does not analyse the “semiotics of power”, the images that the hegemonic classes use in order to force their ideology to the masses. On the other hand, this article focuses on the “semiotics of resistance” and thus it searches for the “hidden messages” of the illegal posters designed by the communist guerrillas during the seven years of dictatorship in Greece.

3.3.59. Papadaki, K. & Kyridis, A. (2012). Study on the Guidance Consultants’ training needs, based on the ‘Support Plan for Socially Vulnerable Groups’ in Greece. *International Journal of Education*, 4, 2, 261 – 280.

<http://dx.doi.org/10.5296/ije.v4i2.1993>

The present study attempts to investigate the training needs (in terms of guidance, methodology, responsiveness to specific group - target) of Vocational Consulting, who worked in the "Plan Support of Socially Vulnerable Groups," held by the Prefectural Committee for Adult Education (NELE) Larissa from September 2006 until September 2008. Firstly, it investigates the knowledge of the Executive Advisory body to the meaning and role of the Advisory as a science. Subsequently, it investigates the awareness of training needs specifying areas and linking those needs with the requirements of the group and the target which is supported. The analysis of the results and their connection to the research questions suggests that the Consultants consider their role especially important, realizing the essence and importance of the process and, moreover, that a further training in counseling skills is needed. This is a view expressed both by the most experienced executives, who have been involved in the process of training at least once, and the younger executives, who have not ever attended a training program in counseling.

3.3.60. Ene, C., Vamvakidou, I. & Kyridis, A. (2011). Prevention of social exclusion through innovative educational actions. *Proceedings of the 4th International Conference of Education, Research and Innovations*, Madrid, 666 – 673. ISBN: 978-84-615-3324-4.

The present economic crisis and the continuous immigration influx led to the rise of the unemployment rate, the increase in poverty level and the drop in the standard of living of Greek people. The school, as a space of education and social integration, tries to support pupils facing social exclusion. This study shows how secondary schools in Edessa, the Pella Region, in Northern Greece, strive to provide students with equal opportunities regardless their national origin and social class, with the use of innovative educational actions. In order to integrate in school communities and local society immigrants' children as well as pupils belonging to low social levels, a wide variety of innovative actions were set up by the teachers of the region. Foreign languages were taught with the help of Comenius Language Assistants and practiced through pupils' exchange programs, video sessions and visits of native speakers' institutions in the area. Intradisciplinarity was promoted in all the educational steps. New technologies like e-books, educational platforms and videoconferences were used in order to encourage team work, project based learning and development of social sensitivity.

3.3.61. Kyridis, A., Tsakiridou, H., Zagkos, Ch., Koutouzis, M. & Tziamtzi, Ch. (2011). Educational inequalities and school dropout in Greece. A regional issue. *International Journal of Education*, 3(2), 1- 15. <http://dx.doi.org/10.5296/ije.v3i2.855>

This paper reviews the research pertaining to school termination or “dropping out” of school in Greece. This work provides information on the state of educational policies in Greece dealing with issues of social inequalities and focusing on the increasing phenomenon of school drop out in the country. Educational inequality, as this is expressed in terms of school dropout, seems to persist in Greek education. It seems to be related to the specific characteristics of various

regions. We could safely argue therefore, that there is a regional dimension in educational inequality in Greece. For the classification of the 54 regional units in Greece, based on the phenomenon of school dropout, we used the hierarchical cluster analysis with the criterion of Ward for the creation of the clusters that been characterized by the smallest loss of information and the squared Euclidean distance as distance measure between the observations.

3.3.62. Batistakis, D. Fahantidis, N., Kyridis, A. and Michailidis, El. (2012). Evaluation of the websites of the political parties of the Greek Parliament: Creating questionnaires and evaluating results. *Proceedings of Visualist 2012, International Congress*, Istanbul Kultur University, 544-550.

Undoubtedly, the political parties shape the political status of this country. But covering a period of crisis, the only certain that we all witness is that the traditional policies need to change, as they will not last. The past three decades, there have been established such political mechanisms that citizens are not encouraged to actively participate in. However, the Internet can do so. People no longer identify themselves with the political parties, neither they believe in their outdated policies, nor they vote. The aim of this project is to examine whether, in this new period of time, the parties choose to leave the Internet out of their line or not, to what extent they make use of it and what are the results. First, we will introduce the concept of the Internet and the way Websites operate. Then, we will examine whether and how the Internet fosters communication. We will discuss the concept of Online Marketing and the prospects it provides. Also, we will look through what kind of relationship the parties may have with the Internet and in which ways the political Internet Marketing takes shape. In addition, we will discuss different ways on evaluating websites based on criteria of both aesthetics and functionality. Finally, using the questionnaire as the basic means of the research and by making both quantitative and qualitative analysis of the results that came up, we will evaluate and discuss the outcome of the project.

3.3.63. Papadakis N.E., Tsakanika, T. & Kyridis, A. (2012). Higher Educational Policy, interest politics and crisis management: facets and aspects of the Greek case within the EHEA. *International Education Studies*, 5(3), 86-97. DOI: 10.5539/ies.v5n3p86 <http://www.ccsenet.org/journal/index.php/ies/article/download/13246/11507>

With this paper we approach the new policy making paradigm for Europe's higher education policy, set with the Bologna Process, given emphasis to the legitimacy deficit of this political venture and the necessity of a crisis management over the implementation phase within national frames. The implementation of the Bologna's policies, using Greece as a case study, reveals a crisis management reality, originating from an understanding of the Bologna Process as a top down initiative by the academic community, and so on society, while also the legitimization basis of this venture is considered flimsy and the role of the European leveled interest groups in question. The conditions of the Bologna's implementation and the crisis management outcome reflect the type of Europeanization occurring on the field of higher education in the Greek case and possibly in other national frames.

3.3.64. Ene, Ch., Kyridis, A. & Vamvakidou, I. (2012). Digital History and Communication: The case of Romanians in Greece. *Proceedings of Visualist 2012, International Congress*, Istanbul Kultur University, 663 - 670.

In this study, we attempt to examine the use of new media in the information of Romanian immigrants in Greece. In modern historiography we involve digital sources and oral evidences in order to record more documentation on group's history. We have already interviewed 25 Romanian citizens who live and work in various Greek geographical areas – big cities, rural areas, islands - aged between 25 and 60 and we try to investigate the sources of their every day information on local and international news as well as current events of their country of origin. The results show the need of communication among the members of Romanian Communities and the necessity to stay updated led to the wide use of the web information. In this spirit, we explored the use of local Diaspora web sites which offer local, domestic and international information to their users in their mother tongue eg. www.romedia.gr

3.3.65. Papadakis, N., Kyridis, A., Pandis, P. and Zagkos, Ch. (2012). Best practices in training of employees. A framework for training the personnel of social partners and NGOs. *International Journal of Education*, 4(2), 147-160.

<http://dx.doi.org/10.5296/ije.v4i2.1201>

In the modern, knowledge-driven economy, it has been argued that people must upgrade their skills in order to remain competitive and to prepare for frequent changes in jobs. Adult learning is seen extremely crucial for long-term employability. Availability of adequately trained human resources in any institution is most critical to its success; and education and training play a significant role in this connection. This paper seeks the best practices for training of personnel. Initially, a detailed review of the international experience in this matter is presented and then the authors introduce a framework of a comprehensive program of personnel training in social partners and NGOs.

3.3.66. Bassiou, V., Kyridis, A., Zagkos, Ch. Fotopoulos, N. and Papadakis, N. (2012). Social classes vs professional stereotypes in Greece. A view to a traditional foggy social construction. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 3 (3), 27 – 40.

http://www.mcser.org/images/stories/2_journal/mjss_september_2012/argyris%20kyridis.pdf

In the context of the largest crisis that capitalism has ever faced the discussion on social class and class consciousness seems more relevant than ever. The Greek crisis strikes as an ideal opportunity to start this debate. The phenomenal rise of the middle class in Greece over the last four decades has shaped a very problematic framework for a deep and rational analysis of social classes in contemporary Greek society. The policy that had enabled public servants and small businessmen to have access to social goods - that until a few years ago was exclusive privilege of the upper class – has changed the dominant model of interpretation of social stratification and hierarchy in modern Greek society. This study investigates the class stereotypes and the class consciousness of the Greek youth, while trying to clarify the facts of class stratification in the country in the midst of an unprecedented economic, social and political crisis.

3.3.67. Kyridis, A., Papadakis, N., Kalerante, Ev. and Zagkos, Ch. (2012). Research in Greek Universities: Non-compatible categorizations and dysfunctional structures. *International Journal of Higher Education*, 1(2), 198 – 209. 10.5430/ijhe.v1n2p198

<http://www.sciedu.ca/journal/index.php/ijhe/article/download/1232/937>

The issue of research within the Greek Universities pushes forward the learning and maturation procedure through action, a procedure that will change the framework of the University Community function by developing, on the basis of a rational reorganization, structural relationships with society. This study presents and analyzes the state of scientific research in the Greek university in the present unfavorable economic and social era. In this paper are analyzed inter alia, the structural malfunctions of the Greek university structures, the interaction between academic research and politics, the ethics and the good practices related to the scientific research in Greece.

3.3.68. Kyridis, A., Mucanj, B., Zagkos, Ch., Michailidis, El., Pandis, P., Vamvakidou, I., Tsioumis, K. (2012). Who is afraid of the Greeks? What second generation immigrants who study in Greek universities believe about Greeks and the way in which they treat them. *Proceedings of the International Conference “Redefining community in Intercultural Context”*, RCIC’12, Brasov, 14-16 of June, 2012, 162 – 171.

Over the last two decades Greece has accepted large numbers of immigrants and from a traditional country that outflow migration due to its geopolitical thesis transformed in a country that receives hundreds of immigrants daily. That phenomenon led to various reactions, reflections and numerous discussions and consultations within the Greek public sphere. Two of the main issues raised are the social inclusion and the cultural diversity of the newcomers in a homogenous society like Greece. Besides, plethora of studies has shown that the massive presence of immigrants transforms the demographic composition and the institutional

structures of host societies. But what defines the long-term consequences of migration inflows is mainly the integration process of the second-generation immigrants. This study examines the attitudes and the opinions of the second-generation immigrants attending Greek universities for the Greeks, their treatment by the official state, the process of integration in the Greek society, the country's immigration policy, etc. The survey was conducted between 2009 and 2011 and as a methodological tool was used a questionnaire with a 5grade scale (Cronbach's Alpha = 0,761).

3.3.69. Patralli, K., Alevriadou, A., Petrou, M., Anastasiadou, S. and Kyridis, A. (2012). How social factors influence the understanding of the computers by kindergarten pupils. *International Journal of Learning & Development*, (2)3, 229 – 246. <http://dx.doi.org/10.5296/ijld.v2i3.1814>

The aim of the research is to explore the views of infants and preschool aged children on computers as a concept and as an element of material culture. In other words, the research seeks to identify the ideas and concepts that the children have form on the computer and its peripheral units. At the same time there has been an effort to detecting the factors that probably affect the Greek preschool aged children's formation of views and concepts on computers. The factors that have been checked are parents' education level and profession, the existence or not of a computer in kindergarten class, the sex, the place of residence and children's age. In order for the degree of infants' conceptual change to emerge, the question "does a computer remain a computer if one of its external characteristics changes" had been investigated. The phenomenon of simile or parallelism of the computer or its parts with other objects had been observed (i.e. "the screen is like a TV" or "is a TV", "the central unit and printer are machines" etc) especially on behalf of the preschool aged children. It seems that preschool aged children compared with infants, use in higher degree more essential characteristics in order to define computer and its parts (recognition - usage - preservation of identity). In general these findings confirm the findings of international researches which highlight the important role of parents' educational level and profession in the acquisition of knowledge on new technologies by their children. In the majority of children there were evident difficulties in defining the concept of computer and also to realize what it is what it does. This difficulty was expected as the computer is an artificial object with complex functions which essentially are based on its internal characteristics. In parallel, children's notions on the computer and its parts are depended on factors as their mother's profession and educational level as well as if there is or not a PC in kindergarten. On the contrary children's sex, the place of residence, father's educational level and profession don't seem to significantly influence children. Specifically, mother's profession influences significantly children's performance. It has been found that children whose mother is a freelancer-scientist or a public servant statistically have significantly greater numbers of right answers from the children whose mother is a farmer or a worker and from those whose mother is a privet employee, a freelancer or a merchant. Mother's educational level seems to influence children's views and notions even though something worth mentioning occurs: the greater number of right answers it is given by children whose mothers are secondary education graduates. This finding might be explained by the higher expectations that these mothers have from their children. Even though they, themselves don't graduate form a higher institution, they very much want that for their children. The lowest performances have children whose mothers are elementary school graduates. It's impressive the fact that on the question related to the computer's identity change or not, no differences were found among the three groups, something that needs further investigation.

3.3.70. Papadaki, K. & Kyridis, A. (2012). How the CVT Specialists Working in Centres of Vocational Training Affect the Social Exclusion of People Older than 50 Years Old in Greece? *International Journal of Education*, 4(3), 160 – 182. <http://dx.doi.org/10.5296/ije.v4i3.2447>

The changes that took place in the sectors of society and economy worldwide had also an impact on the sector of labour. The group most affected by these changes was elder people [aged 50-65] since they were forced to immediately implement specific societal and cognitive skills. The solution against the problem of the social and employment exclusion has risen from

the field of education and vocational training through the planning and materialization of targeted programmes. The research aims to contribute to the broader social debate of the enhancement of the system of Continuing Vocational Training [CVT] in Greece through the making of contemporary active policies to combat unemployment and social exclusion of the elder people. The chosen group for the research was the CVT Specialists of the Centres for Vocational Training [CVTs] and their relation with the social and employment excluded elder people [aged 50-65]. The current research places itself in the field of Adult Education, and more precisely in Planning, Management and Evaluation of Adult Education Programmes. The methodology used was the quantitative approach, and the formula aiming at the gathering of numerical data was the questionnaire. The main research findings regarding the CVT Specialists self-perception for their profile has shown that their basic studies had not provided them with important help in relation with the position they held. What turned to be really important was the part of working experience. As for the procedure of planning and materialising educational programmes of vocational training on the specified social group of the elder people [aged 50-65], the findings suggested that they didn't have sufficient knowledge or specified education. Finally, at specific correlations, there were observed some differences on the parts of profile and of planning and materialising, related with age and gender.

3.3.71. Kyridis, A., Vamvakidou, I., Petrucijová, J., Zaleskiene, I., Zagkos, C., Ene, C. & Papoutzis, L. (2012). Social responsibility versus social vulnerability: Students propose ways to face the economic crisis - The case of Greece, the Czech Republic and Lithuania, in P. Cunningham & N. Fretwell (eds.) *Creating Communities: Local, National and Global*. London: CiCe, pp. 286 - 307.

https://metranet.londonmet.ac.uk/fms/MRSite/Research/cice/pubs/2012/2012_286.pdf

During the last two years Europe has experienced an unprecedented economic crisis, leading the Greek population into a situation of unbearable financial difficulty. Large groups of the population live in a situation of social fragility and the political system seems unable to establish new alternatives or solutions. We planned and implemented project in secondary schools Greece, the Czech Republic and Lithuania, that aimed at mobilising pupils to deal, both virtually and practically, with the social consequences of the financial crisis. The pupils' community proposed, agreed and planned ways of facing unemployment and poverty through direct political participation, direct democracy, and by developing an extremely high level social and political responsibility.

3.3.72. Vasileiadis, K.N., Tsioumis, K.A. and Kyridis, A. (2013). The Effects of Dominant Ideology on Teachers' Perceptions and Practices towards the "Other". *International Journal of Learning & Development*, 3(1), 33 – 48.

<http://dx.doi.org/10.5296/ijld.v3i1.3132>

In this study the aim is to show the role of dominant ideology as a co-creative condition of teacher's perceptions and their influences on the confronting and managing practices of the "Other". According to the admission that the intercultural educational programs often downgraded and recanted by the dominant perceptions and ideology, this research attempts to highlight the impact of dominant ideology as the everyday, non-rethinking experienced ideology. We admit the negative role of dominant ideology as a director of teacher's perceptions and practices. Using the conceptual framework (Multicultural Teacher Education Framework) that Cochran-Smith suggests, the research examines the teacher's perceptions both about the „Other“, the school role and the cooperative culture development. The research took place in spring 2011. The 102 Greek teachers who participated in the research were asked to declare their acceptance degree for a number of perceptions and practices.

3.3.73. Christodoulou, A., Kartsaka, E., and Kyridis, A. (2013). A Sociosemiotic Approach of Experienced and Desired Leisure. Young People Express Themselves Through Images. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 2(1), 21 - 33.

<http://dx.doi.org/10.5901/ajis.2013.v2n1p21>

Young people are society's driving force. They build the future and ensure its cultural, historical and biological continuity. Given the important role they play, their ability to manage their own leisure time is especially significant as regards its impact on society. A person's leisure is a concept whose dimensions and boundaries are constantly in flux. It is part of everyday life, a form of personal expression and self- fulfillment, and its use may have a positive or negative impact on a person and their environment (Ghikopoulos & Christodoulou, 2007; Myrizakis, 1997). The aim of this research is to explore the manner in which adolescents perceive the experienced and desired limits to their own leisure time. More specifically, the study focused on the artistic (paintings and drawings) and verbal (accompanying written texts) codes that young people use to describe the limits of two living conditions, the leisure that they experience and the leisure that they desire. The artistic code was chosen in addition to the verbal code because these days, particularly where young people are concerned, images prevail (Willinsky, 1990). Socio-semiotics is chosen as the tool of analysis, since artistic creation, as an interpretation of the concept 'image', is a metalanguage, a dynamic channel that young people use to convey leisure time messages (Danesi, 2000; Halliday, 1978; Randviir & Cobley 2010). This two-pronged research project was based on the semiotic study and analysis of data (Lagopoulos & Boklund-Lagopoulou, 1992; Christodoulou, 2003) obtained from the artistic and verbal texts of adolescents between twelve and fifteen years of age. To begin with, the adolescents depicted aspects of their daily leisure artistically and attempted to accompany their artwork with a brief verbal description. They then chose photographs somehow depicting their ideal leisure time from a chart of preselected pictures whose subjects were obtained from the literature (thematic categories). The researchers had preselected these pictures as a means of exploring the concept of desired leisure. The study was completed in three stages: (a) a theoretical framework of free time and its analysis, (b) data analysis and (c) conclusions about the meanings that leisure (experienced and desired) has for young people.

3.3.74. Boubouglatzi, E., Vamvakidou, I. & Kyridis, A. (2013). Greeks' identities in Smyrna, 19th – 20th century. Local and global parameters. *Review of European Studies*, 5(1), 124-131. DOI: 10.5539/res.v5n1p124,

<http://www.ccsenet.org/journal/index.php/res/article/download/25184/15681>

In this research we pose an historic question about: the Greek identities that have been grown and excelled in Smyrna, in the late of 19th-20th century. The basic elements for the construction of the Greek identity were the orthodox Christian religion, the language, the origins from ancient times, and the education. The awakening of the Greek national consciousness in the years of the Ottoman Rule relied mainly on the use of the Greek language, as it was grow, secretly or openly, by the church. The historical context refers to the 19th and the 20th century and we focus on the construction of the Greek Identities. The specific historic place is Smyrna. The methodology that we use is the historic qualitative analysis of historic archives. We assume that the factors that compromise the Greek identity come from the religion, the education, the ethnicity, the culture, the citizen ship, the locality and the relations with the other population they lived with.

3.3.75. Golia, P., Kyridis, A. & Traianou, E. (2013). The Organization and the Social Procedures of a Trade Fair. The Example of Amyntaio, Florina, Greece (1956-2012). *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 4(2), 45 -58.

<http://dx.doi.org/10.5901/mjss.2013.v4n2p45>

Built-up areas are structural units developed through a specific process, which has frequently got a social character. At times, the construction of such areas is attributed to factors which are not purely social: such factors are geographical location, the geophysical morphology of the wider area, relevant administrative or political laws etc. Overall, major cities and towns are constructed under the influence of a number of factors, cultural, historical, administrative, geographical, social, etc. The considerations discussed above are ensued by a shared attitude towards space, according to the following principles: a) Spatial allotment of human activities, which reflects the organized accommodation in considerations of distance, b) Decisions concerning land planning, which are taken in order to minimize the effects of distance, c) The locations in space, which are accompanied by accessibility standards, despite the fact that

access to specific places is easier, d) The tendency to accumulate economic activities in space so that economy scales can be favoured, e) Human activities, which naturally tend to be ranked. The present paper aims at discussing aspects of the trade fair in the town of Amyntaio. The first organized residential nucleus of Amyntaio was established in the mid 18th century when families from the mountainous nearby areas came to the fertile plain near the lakes. In the specific centre of trade, the Greek commercial spirit was greatly enhanced. Greek tradesmen contributed to developing the new character of the town and promoting progress and culture. The trade fair in Amyntaio is closely associated with the weekly street market organized throughout the year, of which it is the highlight event. The research was primarily based on the archives of the Municipality of Amyntaio and the material of the research is comprised of the proceedings of the Town Council and the land survey maps accompanying the decisions made. The methodological issues associated with the measures of viability and vitality involve the assessment of service quality, the basic indicators of which range from satisfying customers to the profits accumulated by the Municipality during the specific time. The investigation of indicators is focused on Amyntaio, a town - centre, on account of the fact that it is vital and has a larger population and a more vigorous trade than the neighbouring towns. In general terms, the trade fair in Amyntaio, according to the basic indicators, is an institution that has not declined, but, in contrast, has been enhanced and contributed to town vitality and viability. Nowadays, it is worth pointing out that the transfer of the fair from the traditional market centre of the town to residential areas and areas with public and transportation services has contributed to the town vitality and viability which are indicators that the institution at issue thrives.

3.3.76. Tsioumis, K., Kyridis, A. & Konstantinidou, Z. (2013). The Morning Prayer in Greek Kindergartens as a Field of Exercising Multiculturalism. *Journal of Educational and Social Research*, 3(2), 65 -74. <http://dx.doi.org/10.5901/jesr.2013.v3n2p65>

Religious education has been an issue of social and political debate in many countries but mostly in countries where people from different national, cultural and religious origins live. Religious identity is a core element of a person's identity that constitutes a crucial right of the person and its personal freedom. Every country and every state should protect the right of its citizens to exercise their religious duties. One of these duties is the prayer. However, some countries that experienced waves of migration during the last years do not have yet adjusted to taking the proper measures in order to overcome the transformation of the cultural composition of their people. Greece is one of these countries. In Greek schools, every morning, the pupils and the teachers pray according to the ritual of the Greek Orthodox Church. This lead us to the research question of this paper: what happens with pupils whose religious faith is different and how do teachers face this problem? Our research hypothesis is that the way that teachers cope with the issue of the Morning Prayer is an issue of multicultural education, as well. For the purpose of our study we asked from 99 kindergarten teachers to inform us on (a) how they cope with the Morning Prayer and (b) how they treat the presence of children from culturally diverse backgrounds. Teachers' responses show that a remarkable percentage of the kindergarten teachers do not cope with this specific issue in a dogmatic way. They try to exercise a multicultural pedagogic in their classrooms.

3.3.77. Tzampazi, F., Kyridis, A. & Christodoulou, A. (2013). 'What Will I Be When I Grow up?' Children's Preferred Future Occupations and Their Stereotypical Views. *International Journal of Social Science Research*, 1(1), 19 -38.

<http://dx.doi.org/10.5296/ijssr.v1i1.3788>

This study explores the occupational preferences of 150 kindergarten and elementary school children living in urban, semi-urban and rural areas in Greece and the stereotypes that emerge from the choices they made when they were asked to make a drawing of 'what they would like to be when they grow up' and then to justify that choice. The statistical analysis of the data confirmed the findings made in previous studies: The analysis of variance showed that (a) the stereotypical representation of gender is more frequent among girls, (b) gender affects the choice of gender-typed occupations, as indicated by the boys' more frequent choice of 'traditionally masculine occupations', (c) the educational background of the father affects

children's stereotyped choices, and (d) media and family influence is more frequent among younger children. Finally, the children's justifications showed that, for the majority of the sample, their choice of occupation expresses a specific feeling, for a smaller percentage this choice expresses a certain playfulness, while for only a few does their choice express the desire for further knowledge and profit.

3.3.78. Chaitidou, O., Kalerante, E., Kyridis, A., Zagkos, Ch. & Fotopoulos, N. (2013). The Life Long Learning Policy in Greece under Deliberation: Aspects of a Formal Exchange of Views. *International Research in Education*, 1(1), 1 - 14.

<http://dx.doi.org/10.5296/ire.v1i1.3567>

The present paper is involved with Lifelong Education in Greece as a means to provide broader population strata skills and abilities enabling them to easier integrate into the labor market within an economic crisis period. The specific educational policy had been under public deliberation on the Internet so that its implementation could be based on the opinions generated by the citizens' society and not merely on parliamentary voting. A total of 8 carriers and 49 individuals participated in the deliberation procedure while their views, standpoints and suggestions were thoroughly investigated on the basis of five thematic units, namely Lifelong Education definition, objectives, perspectives, critique by the citizens and personal benefits and having taken into consideration a broader social demand to further knowledge and qualifications. Thus, the issue of Lifelong Education is tied to the knowledge society and innovation targeting at the educational systems efficiency and effectiveness and, simultaneously, combating the insecurity and uncertainty generated by the socio-economic developments and experienced by the lower social strata and women within a changing and developing society. Besides, a wide reservation among interviewees towards the decentralized authorities in terms of implementing the new policy is made evident by the research findings and their analysis.

3.3.79. Kyridis, A., Papadopoulos, D. & Zagkos, Ch. & Fotopoulos, N. (2013). Downloading and downloaders: The moral and the social issues of internet piracy according to Greek university students. *Proceedings of the International Conference: Redefining Community in Intercultural Context*, RCIC'13, 1(1), 103 - 126.

Many aspects of the use and content of the Web have been empirically investigated. However, the issue of downloading music and other types of files from the Internet has not been yet widely researched, and moreover with a sample of Greek students. The basic purpose of this study is to search whether Greek students download files from the Internet, what kind of files they prefer to download, why they started to download pirated software, if they know that it is an illegal action and whether they care accepting some ethical implications of the problem and as well as and how they consider that there is a social impact. In general, the purpose of the study is to study the pirate download as implemented by Greek students in practical, moral and social level. The study's sample was consisted of 200 undergraduate and postgraduate students from all Universities and Technological Greek Institutions.

3.3.80. Sivropoulou, R., Kyridis, A., Tsapakidou, A. (2013). The effects of a small-group intervention on preschool children's understanding of story structure. *MENON, Journal of Educational Research*, 2(2), 99 – 109.

http://www.edu.uowm.gr/site/sites/default/files/aggeliki_tsapakidou_eirini_sivropoulou_argyris_kyridis_the_effect_of_a_learned_0.pdf

This paper examines small-group teaching as a comprehension strategy instruction in the context of short stories taught at Greek state kindergartens. In this framework a research project was conducted so as to examine the degree to which learning in small groups contributes to children's understanding of the structure of illustrated short stories. In other words, learning in small-groups was evaluated and compared to individual learning. The research project took place in two kindergartens (one located in an urban area and the other in a rural village) with a total of sixteen children (4.5 - 5.5 years) over a three-month period (March - May 2006). It was conducted in three phases. A small-group teaching intervention

was designed to take place twice a week in both kindergartens. The analysis of the data showed that learning in small groups promotes understanding of the structure of illustrated short stories as compared to individual learning.

3.3.81. Kyridis, A. Palaiologou, N., Gialamas, V. & Evangelou, O. (2013). The Education of Second-Generation Immigrant Students in Greece: Socio-Cultural Dimensions in their Integration Process. *La Famiglia - Rivista Di Problemi Familiari* 47(257), 308 – 317.

In this paper, we refer to the socio-cultural dimensions and methodological frame of the first pan-hellenic study on education of the second generation immigrant students in Greece, which took place during the school year 2009-2010. The sample of the study, included: a) 1.647 (N1) second generation immigrant students, b) 1.334 (N2) teachers working at Primary and Secondary Education school units throughout Greece; c) A small sample, i.e. 31 immigrant students (N3) who attended attending Universities in Greece. The results of this study are of main interest for an international readership for two reasons: to depict the situation of the second generation immigrant students in Greece; to reflect on the next steps that the key actors should take into consideration in the design of future policies addressed to immigrant pupils in the frame of the Intercultural Education in Greece.

3.3.82. Palaiologou, N., Kyridis, A., Gialamas, V. (2014). The Education of Second-Generation Immigrant Pupils in Greece: Teachers' Views. *The Diversity Collection*, 13(4), 9-19. <http://ijde.cgpublisher.com/product/pub.244/prod.69>

This paper presents the results of a Panhellenic study that was conducted after competition by the University of Western Macedonia on behalf of the former Migration Institute Policy (IMEPO) in Greece to depict the needs of second generation immigrant students in Greece. The results of the study are presented for the first time through this international publication. The sample of the study included 1,647 (N1) second generation immigrant students, 1,334 (N2) teachers working at primary and secondary education schools throughout Greece and 40 (N3) immigrant students studying in tertiary education departments. The results of this study are of interest to an international readership for two reasons: to realize the current education provisions needing to be addressed for the second generation immigrant students in Greece and to reflect on the progressive steps that the key providers should consider for intercultural education policies.

3.3.83. Keskenidou, M., Kyridis, A., Valsamidou, L. and Soulani, A.-H. (2014). The Internet as a source of information. The social role of blogs and their reliability. *Observatorio Journal*, 8(1), 203 – 228.

<http://obs.obercom.pt/index.php/obs/article/view/688>

The current paper discusses the case of a social as well as technological phenomenon that has assumed great proportions in recent years, that of blogs. The purpose of this research is to explore students' views on: the role of blogs as a means of information, the reliability of blogs, and the social role of blogs. The selection of measuring students' views was made based on the fact that they form one of the most active social groups on one hand and that, on the other hand, they are considered to be some of the most frequent users of the internet. As an overall conclusion, the participants appear to have a positive attitude concerning blogs, whereas the research findings regarding the individual questions point out interesting views on behalf of the students.

3.3.84. Konstantinidou, Z. & Kyridis, A. (2014). The Use of Pontic Dialect Today. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(8), 627 – 633.

DOI: [10.5901/mjss.2014.v5n8p627](https://doi.org/10.5901/mjss.2014.v5n8p627)

Language and dialects are part of culture and civilization. That is why, the reasons for which they are used, are significant and closely related to their maintenance. This led us to the research the reasons of the use of pontic dialect today. For the purpose of our study we asked 259 speakers of pontic dialect, from Europe, Canada, Australia, Asia and United States of

America, to inform us why and how do they still use this dialect. Speaker's responses show that the use of Pontic dialect today, is most supported by speakers for emotional and ideological reasons.

3.3.85. Kyridis, A., Vamvakidou, I., Golia, P., Ene, Ch. (2014). From the "Faith to the Ideals and the Values of the Nation" to the "Ideological Extremeness" The Phenomenon of the Nationalism according to Greek University Students' Opinions. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(9), 522 – 534.

DOI: [10.5901/mjss.2014.v5n9p522](https://doi.org/10.5901/mjss.2014.v5n9p522)

The aim of this research is to inventory the means used by a population group with specific social characteristics, which have to do, on the one hand, with the school and social trajectory of the subjects but which on the other might have evolved – given their attendance - into a freer educational institution and assess the nationalism phenomenon. The sample of our research was constituted by 200 students, males and females, of the Pedagogical School of the University of Western Macedonia, who were invited to answer spontaneously the questionnaire of this research during the academic year 2006-07. For the data analysis, the Factor Analysis Method was chosen which is widely used in the field of the Social Sciences. The Factor Analysis was used so as to become aware of the pattern of the response of the social subjects – students, as it gives us the possibility to draw precious conclusions about a sum of variables while diminishing their number to a smaller number of factors from which each of whom corresponds to several of the initials. From the students' answers in their total, five analysis axes are revealed, on the semantics of the nationalism, the historical semantics, the cultural provenience of the nationalism, the political functions and the social inequalities.

3.3.86. Drakaki, M., Papadakis, N., Kyridis, A. & Papargyris, A. (2014). Who's the Greek Neet? Neets' Profile in Greece: Parameters, Trends and Common Characteristics of a Heterogeneous Group. *International Journal of Humanities and Social Science*, 4(6), 240 – 254. http://www.ijhssnet.com/journals/Vol_4_No_6_April_2014/26.pdf

The paper deals with the socially vulnerable group of NEETs both in Europe and Greece. Especially, it focuses on the building and the outlining of the Greek NEET socio-economic and psychological profile, which based on the qualitative and quantitative findings research of the Project: "Absents' Barometer: NEETs in Greece". The first two parts of this paper focus on the impact of multilevel economic recession on youths aged 15-24 and on the state of play regarding NEETs in Europe. In the last parts are briefly presented the main findings and conclusions of the Project referring to the Greek NEET's profile. Specifically, most Greek NEETs are women, aged 20-24 and with previous professional experience. The majority of both the NEETs and their parents have a low to moderate educational level and a low family income. Furthermore, they are unmarried, with no children and they live with their family. They are pessimistic and disappointed by the Greek educational system, the state and the political personnel. NEETs blame them for their difficult living conditions. They firmly believe that there is no Greek welfare state and social equality. However, NEETs do not feel socially excluded because of their family and friends. Finally, many of them are thinking about emigrating or immigrating.

3.3.87. Michailidis, I., Vamvakidou, I., Kyridis, A. & Chistodoulou, N. (2014). The logotypes of football clubs as expressions of collective identities: a socio-semiotic approach. *Soccer and Society*, 17(4), 464 – 479.

<http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14660970.2014.919272#.U8OHhrFloZE> DOI: [10.1080/14660970.2014.919272](https://doi.org/10.1080/14660970.2014.919272)

This paper focuses on 119 logotypes that are depicted on European football club kits. The football clubs were selected based on their participation in the first two rounds of the UEFA Champions League competitions and in specific in its first two rounds covering a period of time from 1993 to 2010. Our research interest focuses on the significance of ideological loading in terms of the codes occurring in team logos as symbols of collective identities. Our view was, firstly, that logotypes have absorbed and internalized values and stereotypes from the wider

social sphere (paradigmatic axis) and, secondly, that there is a common structuring of logos in terms of codes (syntagmatic axis). Our research is based on socio-semiotic methodology, which is not confined to a formalistic approach of texts, but scrutinizes them as an integral part of a material, socio-economic and political context. The analysis led to a series of important data referring to the structuring of team logos as well as to how these logos are related.

3.3.88. Matziouri, A., Tsioumis, K. & Kyridis, A. (2014). The Views of School Administrators and Educational Authorities Concerning the Management of Multiculturalism in a Regional Unity of Northern Greece. *Journal of International Education and Leadership*, 4(1), 1 – 18.

<http://www.jielusa.org/wp-content/uploads/2012/01/Management-of-Multiculturalism.pdf>

By this research –part only of the findings we expose here- we attempted to investigate the degree up to which the financial crisis that has stricken Greece the latest years and the ascension of the nationalist party “Golden Dawn” have affected the concepts of school principals on multicultural issues. Such a change in the profile of modern Greece would make a tradition of hospitality that’s been cultivated for thousands of years in this land collapse. More specifically we felt out the school principals on questions dealing with the handling of multiculturalism, given the importance of the role they play on the educational scene and the application of educational policy. It came out that the preparedness for action of the educators is connected with their high education and continuous training and results from their sensitivity, their pedagogical identity, the contact with the local society and the deep comprehension of the social needs. We estimate that this present task provided revealing evidence on various levels and constitutes a representative reflection of the tendencies that prevail in the sector of primary education. Finally, the corollaries apply to every single regional unity of the country with similar characteristics.

3.3.89. Ene, Ch., Vamvakidou, I. & Kyridis, A. (2014). Integration of Romanian children in the Greek educational system. *Proceedings of the International Conference “Education across Borders”*, 614 – 622.

Romanians constitute the fourth migrant group in Greece. Most of them arrive and settle with their wives and children. Therefore, a significant number of Romanian pupils, mainly first generation migrants, attend primary and secondary Greek schools. This presentation focuses on studying the choices of Romanian parents who live in the area of Western Macedonia concerning the education of their children as well as the degree of integration of the Romanian pupils in the Greek educational system. As far as Romanian parents are concerned, we investigated the relationship between: a. their intellectual level and the education provided to their children. Do they learn other foreign languages? Do they follow the Greek educational model of supplementary after school private education? Are university studies considered into their plans? b. Their national identity and the promotion of both Greek and Romanian education. Do they opt for a multicultural education? Are both Greek and Romanian cultures put into practice in their education? As for the Romanian children: Which is the degree of their integration in the Greek schools? Does their education help them integrate in the Greek society? Does it influence their decision to remain in Greece or return to Romania? The qualitative research interview seeks to describe the meanings of central themes in the life world of the subjects. The main task in interviewing is to understand the meaning of what the interviewees say (Kvale, 1996). Interviews are particularly useful for getting the story behind a participant’s experiences (McNamara, 1999).

3.3.90. Avramidou, M., Kyridis, A., Zagkos, Ch., Christodoulou, A. & Pavli – Korre, A. (2014). Who is the ideal teacher? Greek pre-service teachers express their views about the characteristics of the “perfect” teacher. *Journal for Educators, Teachers and Trainers*, 5(2), 143 – 159.

http://www.ugr.es/~jett/pdf/Vol5%282%29_011_jett_Kyridis_Avramidou_Zagkos_Christodoulou_Pavli-Korre.pdf

The purpose of the research is to identify the views of education department students (from elementary and pre-school education departments), namely potential teachers, on the ideal teacher. This study attempts to map diverse views on the role and image of the teacher inherent in social discourse as social experience, regardless of whether or not there is special knowledge. The authors asked 588 students from elementary education and pre-school education departments to write a text in which they would describe their views as to what makes a perfect teacher [What, in your opinion, makes an ideal educator?]. For the analysis of the texts, the authors used quantitative and qualitative content analysis (content analysis – classical thematic analysis). The findings of this research in accordance with previous studies, suggest that the teacher's role and his/her "ideal" image, are two multidimensional concepts and cannot be defined with absolute precision.

3.3.91. Papoutzis, L., Christodoulou, A., Vamvakidou, I., Kyridis, A. (2014). The uprising of social values as a stake of the 2012 Greek elections campaign. Syriza party followers are designing the new posters for their party campaign. *Proceedings of the Conference New Semiotics – Between Tradition and Innovation*, New Bulgarian University, Sofia, 16-20/9/2014.

Election campaigns became the most suitable spatio-temporal contexts where and when any (possible) President will implicitly or explicitly connect to some powerful mental images, adapted to the social and cultural embeddings. In this paper, we focus on the study of 25 election campaign posters during the 2012 election campaigns in Greece as they had been ordered and produced by particular followers-designers of the left-orientated party of Syriza. In the Greek elections of 2012, Syriza's rise has put pressure on the traditional forces to create a wider coalition and had produced many "alternative" posters. The aim of this piece of research is to illustrate the socio-cultural meaning of these posters: the literature offers three general conceptions of the receivers, as-mass, as-outcome, and as agent. The audience-as-agent conception (poster creators as transcoders of political ideology/followers-designers) has largely come to dominate our understanding of the engagement between the viewer and text, therefore this model allows us (the viewers) to move toward the idea that viewer engagement can itself create social value— whether cultural or political. Our research is based on socio-semiotic methodology (Barthes, 1977; Kress, et al 1996; Lagopoulos & Boklund-Lagopoulou, 1992; Randviir & Copley, 2010), which is not confined to a formalistic approach of texts, but scrutinizes them as an integral part of a material, socioeconomic and political context. We apply this methodology in order to determine the messages ideology in relation to the world of left-orientated politics. The analysis led to a series of important data referring to the structuring of the verbal and iconic message of the posters and how this messages and signs are connected with "new forms" of politics, which are reproduced by Party followers. Political posters have the potential for meaning (are signs with appearance, information and targets), but that meaning probably, cannot be directly transmitted from any designer to the gaze of voters. It can only be mediated through the voters' social context, which lies outside the designer's control. This semiotic mechanism, in which followers-designers and voters are connected through posters, is where socio-cultural value being more realized.

3.3.92. Papoutzis, L., Kyridis, A., Christodoulou, A., Fotopoulos, N. & Vamvakidou, I., (2014). Football Stickers and Slogans as Creators of 'Special' Identities. The Case of Aris FC Thessaloniki. *Lexia – Journal of Semiotics*, 19 – 18, 665 – 684.

Football is a powerful catalyst for social identities, as football teams and matches are usually a primary motivating factor for assertion and celebration of various identities, whether they are local, religious, ethnic or professional. In this research, we focus on 100 fan slogans and 79 fan stickers, as linguistic and iconic messages, produced in 2011 by young fans belonging to fan clubs of Aris FC Thessaloniki. We think of social identity as a "production", which is never complete, is always in process and holds a prominent place (Hart, 2009). Especially in the framework of modernity, the transition from family and community life to the real urban sphere widens the gap between different generations' values and attitudes. At the same time, this

situation provides a “fruitful field” for anomie and deviancy amplification (Orru, 1983). A socio-semiotic analysis (Barthes, 1977; Kress, et al 1996; Lagopoulos & Boklund–Lagopoulou, 1992; Randviir & Cobleby 2010) is applied to both slogans and stickers, in order to determine the messages’ ideology and their relation to the world of fans. The analysis suggests that youth sports subcultures need to produce discourses against the majority of adults’ established power, and do so through a special, almost aggressive mode.

3.3.93. Lytsiousi, S., Tsioumis, K. & Kyridis, A. (2014). How teachers cope with the the religious diversity in Greek kindergarten classes. From theory to reality. *International Journal of Education Learning and Development*, 2(5), 18-32.

<http://www.eajournals.org/wp-content/uploads/How-teachers-cope-with-the-religious-diversity-in-Greek-kindergarten-classes.-From-theory-to-reality..pdf>

Nowadays, the religious diversity is a reality in Greek kindergarten school and it is found in almost all the classrooms. The kindergarten teachers are invited to manage effectiveness with this diversity. The legislative framework of religious diversity defines in some extent the range of practices that will be implemented. The opinions and the attitudes of kindergarten teachers play an important role, as they are those who implement the religious education in kindergarten school. This research examines the attitudes, the opinions and the ways of managing with religious diversity by kindergartener teachers. For this purpose, a questionnaire was given to 173 kindergarten teachers from various regions of Greece. The results shown that teachers know how to manage with religion diversity theoretically, but in practice they do not implement always. Younger kindergarten teachers and assistants seemed to implement practices which take more into account of children of another religion.

3.3.94. Karadimou, M., Tsioumis, K. & Kyridis, A. (2014). What Greek primary school teachers believe about citizenship education? *International Journal of Learning and Development*, 4(4), 81 - 96. <http://dx.doi.org/10.5296/ijld.v4i4.6310>

The purpose of this study is to investigate the values of primary school teachers on issues related to citizenship and more specifically the recording of significance of certain values in their personal lives, the importance of actions which are associated with citizenship education, and finally to indicate the frequency with which they perform certain actions in their classroom. The survey was conducted in the spring of 2013, using a questionnaire with closed questions. In our research took part 218 teachers (kindergarten teachers-primary teachers) who were asked to indicate the degree of their agreement, the degree of significance of certain proposals as long as the degree of frequency in related activities with civic education. Based on the assumption that the theory differs from practice, while we were analyzing our research it was thought best to not just settle for the influence of sociocultural characteristics on the values of teachers, but to compare them opinions with their actions.

3.3.95. Kyridis, A., Tsioumis, K. & Lytsiousi, S. (2014). Opinions of Greek Pre-Service Teachers about Morning Prayer in Greek schools. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 8(1), 111 - 126.

<http://www.ijlter.org/index.php/ijlter/article/download/167/pdf>

The current paper discusses the opinions of undergraduate students concerning the management of religious diversity in the classroom. The purpose of this research is to explore students’ views on: The existence of prayer and churchgoing in school, the importance of religious education and celebration of religious festivals and the relations between teachers and parents of another religion and also with their community. The selection of measuring undergraduates’ views was made based on the fact that they are future teachers on one hand and, on the other hand, that there are not any studies concerning religious diversity as seen by future teachers. As an overall conclusion, the participants appear to have a positive and active attitude concerning religious diversity in schools. The research findings regarding the individual questions point out interesting and radical views on behalf of the undergraduates.

3.3.96. Lampaki, O., Pavlidou, E., Antoniou, P. & Kyridis, A. (2014). Proposal of a physical education program with multicultural elements in the Secondary Education and evaluation of student satisfaction. *International Journal of Education and Research*, 2(12), 165 - 180.

<http://www.ijern.com/journal/2014/December-2014/16.pdf>

The aim of this study was the implementation of a Physical Education (PE) program with mobility cooperative games and dances of the world, and the assessment of the satisfaction of the participants. Several of the extra activities and impromptu events, as connecting elements, were created by the children and the Physical Education teacher. 54 male and female students in the first year of a Senior High School (Geniko Lykeio) of Xanthi, indigenous and non - indigenous, Christians and Muslims took part in this project. The program was applied to the experimental group throughout the course of the first term in the teaching hours of the course (16), while an additional 6 two - hour sessions were used, taken from the course of the Research Project. Furthermore, a set of Internet applications were used for motivation and feedback to the participants, asynchronously, outside the school hours. These applications were integrated into a blog, which served as a repository of knowledge and communication platform. The questionnaire 'satisfaction with the course of PE' by Papaioannou, Milosis, Kosmidou & Tsigilis (2002) was used for assessing satisfaction levels, given at the end of the semester. The analysis of data showed that students in the experimental group exhibited high performance in each of the factors of the questionnaire as well as the total score, compared with the control group, which participated in the PE course following the course curriculum of the Ministry of Greek Education and Religious Affairs.

3.3.97. Theodoropoulos, D., Kyridis, A., Zagkos, Ch. & Konstantinidou, Z. (2015). The "Brain Drain" Phenomenon in Greece: Young Greek scientists on their Way to Immigration, in an era of "crisis". Attitudes, Opinions and Beliefs towards the Prospect of Migration. *Journal of Education and Human Development*, 3(4), 229 - 248.

DOI: 10.15640/jehd.v3n4a21, URL: <http://dx.doi.org/10.15640/jehd.v3n4a21>

The phenomenon of "brain drain" usually involves the flows of graduates from the less developed countries to more developed ones. The phenomenon of "brain drain" is interpreted in the case of Greece, which is a developed country, as a result of the low demand for scientific personnel in the Greek labor market. A new immigrating wave of Greek people who leave abroad has become enormous in the last three years. This time it is not about unskilled workers, who seek for their fortunes, but about new graduates, who are qualified and have acquired the knowledge that allow them to work in more developed countries. It is about a phenomenon that had begun before the elation of economic crisis and everything points to the fact that it will culminate during the next period of time. Finally, skilled international migration undermines the development, which is impossible to be accomplished without knowledge.

3.3.98. Kyridis, A., Fotopoulos, N., Kalerante E., Papadakis N. & Zagkos C. (2012). The Entrance System to the Greek Tertiary Education: Critical Considerations and Conceptualizations. *International Journal of Educational Policies*, 6(2), 61 – 87.

<http://ijep.icpres.org/2012/v6n2/Kyridis&others.pdf>

The entrance system to Tertiary Education has been and always is the peak of the Greek educational policy due to its connection with the increasing demand for University studies within the Greek society. University education is tied to the increased social status and access to the tertiary economic domain. Access to tertiary education is longitudinally an utmost administrative issue for every political authority. Therefore, entrance examinations to Tertiary Education are a central point both for the Greek educational system structure and the Greek citizen's educational and social course. It is regarded that up today this issue has been addressed seriously neither by the university community nor by the decision-making political carriers.

3.3.99. Douna, P., Kyridis, A., Zagkos, Ch., Ziontaki, Z. & Pandis, P. (2015). The Ideal University Teacher according to the Views of Greek Students. *International Journal of Higher Education*, 4(2), 145 – 158. doi:10.5430/ijhe.v4n2p145, <http://dx.doi.org/10.5430/ijhe.v4n2p145>

During the last decades, there has occurred an increasing interest in the research literature regarding college teaching. Especially the image of the professor is often combined with various stereotypes, prejudiced attitudes and misunderstandings since it is connected with the correlated situation in universities. The current paper is dealing with the image of the ideal professor as expressed by students in universities. The research is conducted with the use of a questionnaire, where students are called to express their agreement or disagreement on certain statements. The data analysis is correlated with various independent variables, such as the students' gender, age and political belief. The statements cover all the aspects of a professor's action, from knowledge and teaching method to political action and relations with society. Hence, we attempt to create a distinct profile of what the students regard as the ideal professor.

3.3.100. Kyridis, A., Papadakis, N. & Papargyris, A. (2015). Searching for absents: The State of things for the Neets (young people Not in Education, Employment or Training) in Greece. An overview. *Journal of Sociological Research*, 6(1), 44 – 75. <http://dx.doi.org/10.5296/jsr.v6i1.7228>

Neets (young people Not in Education, Employment or Training) is a distinctive social group which includes all the major characteristics of a contemporary social pathology. In Europe, only a few pieces of research have been carried out in order to determine the population and its characteristics which consist this social group. We tried to investigate the formation of Neets in Greece and to determine the characteristics of the persons who could be categorized as Neet. The percentage of Neets, as demonstrated by the findings of the survey "Barometer of Absents", is particularly high in Greece. The biographical rupture which a NEET has suffered and the vulnerability which he/she undergoes do not prevent him/her from redrawing his/her life orbit and from highlighting broader proposals to address social vulnerability and mitigate social inequalities. The quantitative mapping of NEETs based also on specific demographic characteristics, as well as the recording of the qualitative characteristics of an undoubtedly multi-parametric phenomenon are leading to the conclusion that in Greece is required a combined, multi-layered and targeted intervention that can re-integrate Neets.

3.3.101. Spanothymiou, P., Kyridis, A., Christodoulou, A., & Kanatsouli, M. (2015). Children's Evaluations of Villains in Children's the Heroes and Literature. *Studies in Media and Communication*, 3(1), 47 - 55. <http://dx.doi.org/10.11114/smc.v3i1.779>

Literature plays a key role in shaping values, its foremost albeit controversial element being the concept of the hero. The hero, a central sign in the tale, leads readers towards many codified readings. It is a concept invested with a number of different semantic and value loads. With this in mind, this study aims to explore the value judgements made by children with regard to the literary heroes and heroines found in their narratives (stories and films). It is a study of ninety-seven children in the sixth year of primary school, from two urban centres in Greece, namely Veria and Thessaloniki. The children were asked to anonymously fill in a questionnaire, which included ten questions related to their favourite and least-liked heroes and heroines and an assessment of their preferences. The study aims to identify the traits that children use to signify literary heroes and heroines. The results indicated that the readings are codified with interesting elements related to the concepts of good and evil, beautiful and ugly.

3.3.102. Tsioumis, K., Kyridis, A., Papageridou, D., & Sotiropoulou, H. (2015). The Civic Education in Greek Kindergartens. The Views and the Practices of Greek Kindergarten Teachers Concerning Civic Education. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 11(2), 55-70.

<http://ijlter.org/index.php/ijlter/article/download/342/pdf>

The purpose of this study is to investigate the perceptions of kindergarten teachers on the content of the term citizenship, on the importance of actions associated with citizenship education and on their performance at school and finally on the relation of the kindergarten Curriculum to this topic. The survey was conducted in spring of 2013, using a questionnaire with five open questions. In our research took part 171 teachers (kindergarten teachers) who were asked to describe their opinions about citizenship education and its importance the degree of their agreement, the degree of significance of certain proposals as long as, the degree of frequency in related activities with civic education, as long as the assistance of school curriculum on this. Our findings indicated that the kindergarten teachers knew quite well about citizenship education, and recognized the importance of this approach for kindergarten, performed particular actions (national days, elections, actions on local problems, but they were not satisfied from the “assistance” given by the curriculum.

3.3.103. Chaidemenopoulou, G., Christodoulou, A., Vamvakidou, I., Kyridis, A., Zagkos, Ch. (2015). Clothes Shape a Character: A sociosemiotic study of illustration codes in a Greek fairy tale. *Redefining Community in Intercultural Context*, 4(1), 55-64.

http://www.afahc.ro/ro/rcic/2015/RCIC%2715/rcic%2715_volume.PDF

This research is a case study of ‘I Kardia tis Vassilopoulos’ [The Princess’s Heart], a fairy tale in the collection Paramythia kai Alla [Fairy Tales and Other Stories] written by Greek author Penelope Delta. The aim of our research is to compare the different illustrations in the fairy tale’s oldest version (published in 1915) with those included in the more recent edition (published in 1998). In particular, we study: (a) the role the characters play and their relationship with the dress code in the two different temporal versions of the same fairy tale, (b) the anchorage between text and image, and (c) the changes made to the illustration of the fairy tale, based on the year of issue and the socio-historical context. Researchers believe that: (a) the socio-historical context affects the presentation of a character’s dress code, as (b) clothing is a semantic code for human societies, indicating social distinctions, professions, beliefs, people’s ideals, age, sex, economic status, cultural level, traditions, nationality and many other characteristics. Our research is based on a mixed semiotic model (Barthes, 1985; Greimas, 1966; Lagopoulos and Lagopoulou, 1992) of socio-semiotic theory and text and image analysis. This is a qualitative research study, with emphasis on the characters’ dress code and its correlation with the features of their role (e.g. king’s dress, servant’s dress, princess’s dress). The novelty of this research lies in the fact that dress code has not been studied in Greek fairy tale illustrations.

3.3.104. Nalbantoglou, S., Kyridis, A. & Tsioumis, K. (2015). Political Socialization in the Contemporary Greek Kindergarten Views of Kindergarten Teachers and the Readiness of Preschoolers. *Journal of Education and Training*, 2(2), 180-202.

<http://dx.doi.org/10.5296/jet.v2i2.7845>

The purpose of this research is to study preschool children’s readiness to political socialization and to investigate kindergarten teachers’ views regarding citizenship education. It is appreciated that teachers’ views constitute strong evidence of plans, instructive choices and teaching practices, determining sometimes even their instructive effectiveness, i.e. the degree they consider themselves to be able to influence students’ performance. Children’s readiness is considered to be related to their ability for direct reaction in their political socialization. Two questionnaires were used as a data collection method. The readiness in early childhood for political socialization is investigated through fourteen proposals which are analyzed into the frequencies of “always”, “sometimes” and “never”. The views of kindergarten teachers in connection to citizenship education are investigated through five open questions. The collected data were coded, entered in SPSS and analyzed quantitatively and qualitatively. The findings confirmed mostly the inquiring affairs and gave interesting information in the frame of inquiring questions as well.

3.3.105. Kyridis, A., Christodoulou, A., Vamvakidou, I. & Pavlis – Korre, M. (2015). Fighting Corruption: Values Education and Social Pedagogy in Greece in the Middle of

the Crisis. *International Journal of Social Pedagogy – Special Issue ‘Social Pedagogy in Times of Crisis in Greece’*, 4(1), 24 - 42. Available online at [http://internationaljournalofsocialpedagogy.com/index.php?journal=ijsp&page=article&op=view&path\[\]=35](http://internationaljournalofsocialpedagogy.com/index.php?journal=ijsp&page=article&op=view&path[]=35)

This article aims to outline a framework for the development of school and social practices for combating corruption in Greece through values education. The proposal’s particular contribution lies in the identification of a values education in Greece that would utilise and also strengthen the social pedagogical ethos. Our research proposal is mainly based on social pedagogical theory and methodology and on organised social pedagogical actions whose aim is to bring about improvement and change in social and educational mechanisms through intervention and especially through prevention.

3.3.106. Konstantinidou, Z., Kyridis, A. & Fotiadis, K. (2016). Attitudes of Students Towards Pontius as Immigrants – Foreigners. *Journal of Educational and Social Research*, 6(1), 102 - 108. Doi: 10.5901/jesr.2016.v6n1p102, <http://www.mcser.org/journal/index.php/jesr/article/view/8784/8441>

Greece is a country with great diversity and cultural pluralism, both during recent decades, in which it has been a host country during a period of intense migration, as well as previously since it was a country of return. Pontius population group has played a significant part in both the aforementioned period first as refugees in 1926 because of the Lausanne treaty and then as repatriates from the former Soviet Union. This research studied the views of students (N=404) of the first and second levels of education, of Pontius as a refugee - foreigner. The results showed that the age and the origin of the students as well as their participation, or not, in culture societies are associated with their attitudes, while the age of the students is associated with racial stereotypes.

3.3.107. Michalelis, M., Tsioumis, K., Kyridis, A., Papageridou, D. & Sotiropoulou, H. (2015). National Holidays in Greek Multicultural School: Views of Pre - Service Teachers. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 14(2), 111 - 130. <http://ijlter.org/index.php/ijlter/article/view/511/pdf>

In early childhood education pupils have the opportunity to come into first contact with the historical events and acquire the first historical knowledge. However, research has shown the existence of strong nationalist elements and the viewing of the nation as a homogeneous entity and an unchanged Hellenism. The Greek educational system does not take into account the cultural background of students coming from other countries. This issue is the reason for conducting this survey, which studied the views of prospective teachers on national celebrations, namely their role and content. Their views on speeches, on the reproduction of national identity, on national and political education and the institution of parades in the context of the multicultural school are also explored. The issue of research considers that prospective teachers agree with the conduct of national celebrations in multicultural schools, but in a way that should include other cultural groups as well. The survey was conducted in spring of 2014, using a questionnaire with sixty close questions. The sample of research consists of 120 students of the departments of primary and pre-school education in the Faculties of Education in Thessaloniki and Alexandroupoli and the department of Early Childhood education in Thessaloniki (A.T.E.I.). According to the research results, the celebration of national holidays in schools should not be abolished as national holidays contribute to pupils learning about the history of the country and maintain historical memory. What should be done, however, is to change the way national holidays are presented in schools and the specific values they promote to pupils.

3.3.108. Kotroyannos, D., Lavdas, K.A., Papadakis, N., Kyridis, A., Theodirikakos, P., Tzagkarakis, S.I. & Drakaki, M. (2015). An Individuality in Parenthesis? Social Vulnerability, Youth and the Welfare State in Crisis: On the Case of Neets, In Greece, Within the European Context. *Studies in Social Sciences and Humanities*, 3(5), 268 - 279.

<http://www.rassweb.com/wp-content/uploads/PDF/SSSH/Vol-3/Issue-5/Paper%204.pdf>

Promoting individual freedom is a primary objective in liberal societies. In this context, a properly functioning market economy is supposed to promote individual freedom, thereby enhancing also the inclusion of individuals in societal structures. However, the increasing percentages of new forms of social vulnerability and social exclusion in the EU and especially, in Eurozone peripheral countries such as Greece, indicate the existence of extended problems in reaching the aforementioned objective. Such a social problem is the emergence of the group of NEETs (young people aged 15-24 not included in education, employment or training). The aim of this paper is to examine NEETs in the EU and especially in Greece, based on recent data, in order to investigate and analyze their basic characteristics, the causes and the possible effects of this social phenomenon in the context of the modern individualized market society which aims both at achieving individual autonomy and social inclusion for each and every citizen.

3.3.109. Tziamtzi, Ch., Kyridis, A., Vamvakidou, I., Christodoulou, A. & Zagkos, Ch. (2015). Social Signifies in the Movie Posters of Hollywood Movies Made for Children. *Studies in Social Sciences and Humanities*, 3(5), 295 - 310.

<http://www.rassweb.com/wp-content/uploads/PDF/SSSH/Vol-3/Issue-5/Paper%206.pdf>

*With the recognition of motion pictures as an art form of the twentieth century, one realizes that movie posters have also evolved in various aspects, namely aesthetically, technically, socially, ideologically, and so on. This research paper has a dual purpose: to present quantitative data relating to the production of movie posters advertising Hollywood children's movies, and to provide a semiotic analysis of the posters' content based on a number of semantic codes. The paper examines movie posters as socially generated products and as carriers of ideology. The sample was chosen based on the movies' US Box Office ranking, and comprises the one hundred highest - grossing children's movies produced from the 1930s and more specifically from 1937, with the movie *Snow White and the Seven Dwarfs* —to August 2012, when the research was conducted. As regards the designation "children's", movies aimed at audiences of up to fifteen years old were chosen, based on their age rating.*

3.3.110. Tourtouras, Ch., Pavlis – Korre, M. & Kyridis, A. (2016). The School Career and the Educational Exclusion of the Roma Children in Greece. *Journal of Sociological Research*, 7(1), 10 - 32. doi:10.5296/jsr.v7i1.8964

<http://dx.doi.org/10.5296/jsr.v7i1.8964>

The school career of Roma children in Greece is inevitable connected with their social and educational exclusion from Greek society. The present article examines the main factors which affect the educational status of Roma children and presents a survey which was conducted in the area of Thessaloniki in northern Greece focusing on the school career of 117 Roma children. Following their educational course from primary to secondary school and high school, the survey highlights an extended school failure of Roma children, as there is still a large percentage of children not attending school or presenting poor attendance and leakage from the school system. The survey confirms that for school to become accessible, attractive and effective for children belonging to cultural, ethnic and social minority groups, specific characteristics of each group should be taken into account in the content of analytical school programs across the educational process.

3.3.111. Markaki, A., Kyridis, A. & Ziontaki, Z. (2016). The Effect of Cultural and Linguistic Background on the Relationships of Pupils in two Kindergartens in Greece. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 15(3), 74 - 101.

<http://ijlter.org/index.php/ijlter/article/view/589/pdf>

The purpose of the current paper is to examine the social framework of the kindergarten school environment, as far as the interpersonal relationships of preschool children that derive from diverse cultural environments and backgrounds is concerned. The fundamental aim is to investigate whether and how the cultural and linguistic background interferes in the relationships of kindergarten pupils. Thus, the observation of two different kindergartens in

Greece has taken place, in order to identify those characteristics and attitudes that contribute to the healthy relationships between pupils of different backgrounds. The most vital result that was derived from the interviews with the students and teachers is the fact that racist attitudes usually leads to rejection and social isolation of children from cultural minorities, based mainly in racial and linguistic stereotypes that children have towards their peers. Moreover, in the notion of the "other" and especially in the concept of what is regarded as different, students tend to behave with stereotypes, with impressions and images of features of people, which simplify and generalize these characteristics.

3.3.112. Danis, S., Kyridis, A., Zagkos, Ch. & Tourtouras, Ch. (2016). The Phenomenon of State Violence in the Student Community: The Views of Greek University Students. *Journal of Sociological Research*, 7(2), 18 - 39.

DOI: <http://dx.doi.org/10.5296/jsr.v7i2.9730>

By its nature, the modern nation - state obtains the monopoly of the legitimate authority and the institutionalized violence. The relations of the authority with its citizens are determined by specific regulations and rules, which are supposed to reflect the "social contract". However, the use of state violence in modern societies is being increased during the periods of economic and political crisis. Thus, in Greece during the years of crisis the use of violence by the state mechanisms is an everyday phenomenon. Our research analyzing the attitude of Greek university students towards state violence in Greece. Regarding methodology, two methodological tools were used, meeting the requirements of the research: a questionnaire with closed questions, in order to quantitatively investigate the attitudes of students regarding various issues, with a 5/point scale Likert. Moreover, a quantitative content analysis was used, investigating a basically qualitative research material, which was derived from the responses to open-ended questions, concerning the perceptions of the university students towards the topic of state violence.

3.3.113. Kyridis, A., Vasilopoulou, K., Nalbantoglou, S. & Konstantinidou, Z. (2016). The Ideal Kindergarten: Views of Undergraduate Students Studying at the Faculty of Early Childhood Education of Aristotle University of Thessaloniki. *International Journal of Learning and Development*, 6(3), 230 - 250.

DOI: <http://dx.doi.org/10.5296/ijld.v6i3.9792>

Preschool age is one of the most important periods in human's life, in which children grow rapidly while the environment provides proper stimulus so that they are fully developed and can go over to the next educational stages smoothly. A total of factors affects this progress. These factors are related to the program of kindergarten, the practices that are applied, the surrounding area, the relations between the kindergarten teacher and the broader social context, moreover the kindergarten teachers themselves are responsible for such an important function. The purpose of this research is to expand the undergraduate student's views of the University of Early Childhood Education concerning the features of an ideal kindergarten that favors children's development and offers a pleasant and creative stay.

3.3.114. Karintzaidis, N., Christodoulou, A., Kyridis, A. & Vamvakidou, I. (2016). Gender representations in the illustrations of the 6th Grade Language Textbook used in Greek Elementary School. *Advances in Language and Literary Studies*, 7(6), 113- 122. Doi: 10.7575/aial.v.7n.6p.113

This study explores the way in which the two sexes are presented in education and particularly in the illustration of the language textbook used in the 6th Grade of Greek elementary school. In a society where gender equality is constitutionally enshrined and displayed as an educational policy objective, it attempts to examine if school textbook images respond to the demands of social reality, or perpetuate outdated gender stereotyped educational practices. The visual communication system that school textbooks use has the same rhetoric in of the conveyance of ideological and cultural messages as the linguistic system. Therefore, students receive plenty of information from both communication systems about the roles and stereotypes that are

considered appropriate for each sex. In the past, several studies have analyzed the linguistic system, while this is the first attempt at an organized and systematic analysis of the visual system in language textbooks, and specifically the one in 6th Grade. Both content analysis, as a measurement technique, and semiotics, as a visual analysis method, were used as a research method. The analysis of data showed that (a) the presentation of the two sexes in the illustration of this language textbook is not objectively compared with social changes, (b) apart from the quantitative inequality that exists in the presentation of the two sexes, there also appears to be a big difference in qualities such as behavioral characteristics, occupations, and activities, and (c) there is a reduction in the representation of outdated gender stereotypes, which is not necessarily positive, as the diversity of roles they undertake in the modern social sphere is not emphasized.

3.3.115. Kyridis, A., Papadakis, N., Tourtouras, Ch. & Lytrivi, I. (2016). Social values, transparency and the Greek educational system at the era of the crisis. Attitudes of Greek university students. *Proceedings of the International Conference in Contemporary Social Sciences, Crisis and The Social Sciences: New Challenges and Perspectives*. University of Crete.

<http://icconss.soc.uoc.gr/en/papers/download/289/213/102.html>

For a very long time, the concept and practices of corruption have been dominating the public sphere and debate in Greece. It is even striking that the rhetoric about corruption has been incorporated in the rhetoric about crisis. Thus, in the era of the Greek crisis, corruption seems to occupy a certain role in the social, economic and political life. The greater emphasis, concerning the international research on corruption, has been placed on its relation to the effectiveness of the public sector, the private sector, the political system, the local governance functions. Only a few relevant surveys are value-based, i.e. corruption in relation to the moral values present in a given socioeconomic setting up and to the work done by the typical educational system. Based on the abovementioned assumption, we proceeded in a quantitative research. Specifically, we developed a scale of attitudes, aiming at measuring the attitudes of female and male students at Greek Universities towards corruption and the moral values present at Greek society during the crisis. The scale consists of three sub-scales. The total internal reliability of the tool was assessed based on Cronbach's alpha at 0.879, while for each sub-scale is bigger than 0.70. The sample consisted of about 400 students from 3 Universities in Greece and the results showed that the majority of the respondents believe that the moral values of Greek society are rather weak, the educational system is crucially responsible for this, while the political system is considered to be highly corrupted.

3.3.116. Tourtouras, Ch., Vamvakidou, I., Kyridis, A., & Kaskaris, G. (2016). The Reproduction of the Dominant Ideology in School Practice: A Critical Debate with the Contents of the Course of History in Greek Primary School. *Multilingual Academic Journal of Education and Social Sciences*, 4(2), 66-89.

<http://dx.doi.org/10.6007/MAJESS/v4-i2/2432> , DOI: 10.6007/MAJESS/v4-i2/2432

In this study, we present a critical discourse analysis to the contents of a section of the textbook of History of the 5th grade in Primary Education. The selected chapters (13-16 of the third (C) section) are included in the student's school book and they are chosen because of their deep political hue and individual political messages emerging in symbolic or declaratory field. The researching historic interest is focused on the main frame transition from the Roman to the Byzantine world, with references to the social, juridical-legal, economic, cultural and political structures. The constructed narrative shows off the presentation of the Byzantine Emperor. The main objective is to understand and study the epistemological potential of a marxistic proposal posed as an open issue: a) What is the subject in the process of teaching history? b) What we teach in history class (content), to whom we address (configuration personal characteristics), why, who pose the questions and why? Thus, we suggest three possible methods: a) qualitative content analysis -and particularly critical discourse analysis - of textbooks, b) a review of education policy, c) a pedagogic composition through critical dialectical analysis in order to comprehend the marxistic historicity which seems to be hiding.

3.3.117. Kyridis, A., Tourtouras, Ch., Thanos, Th. (2017). "... As Long as Power Relations Exist ... Yes, there are Inequalities..." Social and Educational Inequalities in Greece According to the Views of Female and Male Students of Tertiary Education Institutions. *Journal of Educational and Social Research*, 7(1), 33-48. <http://www.mcser.org/journal/index.php/jesr/article/download/9725/9363>

The issue of social and more specifically educational inequalities in Greek society and education seems to concern the Greek society less and less nowadays. Scientific research and the contemporary sociological theory have focused on specific areas of interest of the phenomenon, neglecting the issue in its macro sociological dimension, without, of course, this meaning that the frames and fields of analysis that have emerged are of minor importance. The main question that concerns this research is, if social and educational inequalities are recognized today by the Greek social body and on which fields they focus. Do social and educational inequalities exist in Greece? Are they recognizable and how are they manifested? Our research was carried out with two research tools: a questionnaire which includes two attitude scales (socPavial and educational inequalities) (N=800) and another one which contains a single question, which concerns the expression of opinion about whether the sample considers that there are inequalities in the Greek education system, and the justification of its views (N=800). The questionnaires were answered by female and male students of Greek Universities and Technological Educational Institutes. We chose the university student status in the sample, in order to record attitudes and opinions of young people who are considered "favored" by the education system. The analysis showed that the sample considers that, indeed, there are inequalities in Greek society as well as in Greek education and it is able to recognize a significant range of indications of the phenomenon. It seems that the experienced inequality prevailed against the "favorable" treatment which the system "reserved" in this specific sample.

3.3.118. Lampaki, O., Pavlidou, E., Antoniou, P. & Kyridis, A. (2017). The Impact of Globalization and ICT in Greek High School Physical Education. *International Journal of Research in Engineering, IT and Social Sciences*, 7(2), 1-13. http://indusedu.org/pdfs/IJREISS/IJREISS_1051_52423.pdf

The aim of this study was to investigate pupils' satisfaction and attitudes, towards a new frame of PE lessons in the high school classes. The majority of activities were cooperative kinetic games from around the world, global dances and impromptu theatrical events which were created by pupils with a little support of their PE teacher. Collaborative ICT tools were used throughout the research as the whole material has been integrated into a blog and a wiki. Both were used for asynchronous communication. The participants, during two school years, were 166 in total, Christians and Muslims, indigenous and non – indigenous from an upper Secondary urban school in Northeastern Greece. The questionnaire "satisfaction with the course of PE" was used for assessing satisfaction levels. To evaluate the attitudes in new PE objects and the method by which they were taught, scales were used adapted to the needs of this research, after having been measured by previous researchers and pilot tested on other students. The data analysis indicated that students of the experimental groups showed high performance in all the questionnaires and scales in the total score, compared with the control groups.

3.3.119. Konstaninidou, Z., Kyridis, A. & Tsioumis, K. (2017). Education for Citizenship in Primary Education of Greece: Proposals for Pedagogical Practices by Students of Education Faculties. *International Journal of Learning and Development*, 7(1), 41-61. DOI: <https://doi.org/10.5296/ijld.v7i1.10670>

Preparing students for the honor and privilege of being able to assume the role of citizen is one of the main roles and aims of education, which is considered to be one of the most important institutions as far as political socialization and civic education of children is concerned. The power of a state lies with its citizens. In a democracy, everyone is responsible for what happens in the public sphere and thus, everyone must be properly prepared for and committed to the role of citizen. The question is whether the current education system is ready and able to form

conscientious and active citizens. This study consists of 103 activities that were designed with civic education in mind by students of various education faculties of various universities in Greece (students of faculties of primary education $N = 54$, students of faculties of preschool education $N = 49$) and analyzed. The average age of the students that participated in the study was 20.3 years. The results show that students choose activities that are mainly related to environmental education and democracy and focus less on activities related with interculturalism. More advanced students (i.e. students who are closer to graduation) are usually using more measurable objectives and experiential methods. As far as students of faculties of primary education are concerned, it was observed that prefer to implement activities related to citizenship in large classes. Students of faculties of preschool education on the other hand, seem to plan and organize more complete activities, using specific verbs.

3.3.120. Papadakis, N., Drakaki, M., Papargyris, A., Dafermos, V., Basta, M., Theodorikakos, P., Pandis, P., Kyridis, A. (2017). "Painted from life ..." A Disengaged Youth? Young people and NEETs in a devastated country. *LLAKES Research Paper*, 59, 1-45.

<http://www.llakes.ac.uk/sites/llakes.ac.uk/files/59.%20Papadakis%20et%20al.pdf>

This Research Paper presents and analyses the findings of the new EEA-funded largescale research Project entitled 'NEETs2' (EEA Grants/GRO7-3757), which was completed in 2016. In brief, through primary nationwide quantitative and qualitative research, the project aimed, firstly, at the research-based mapping of the relationship between Greek NEETs and psychopathology - the sketching of their psychological profile - as well as the investigation of the impact of the economic crisis on their psychological profile and life course. Secondly, it aimed at a research-based mapping of NEETs' skills profile and their needs-in-skills. Within this context, the findings led to a targeted and competence-based training-reskilling programme (including two counseling and vocational guidance handbooks) and a proposed set of psychological supportive activities to promote the social inclusion of NEETs in Greece. The research paper raises definitional issues concerning NEETs, while emphasizing the relation between youth unemployment and NEET rates both in the EU and Greece. Based on several of the key findings of the quantitative research, the paper maps the profile NEETs in Greece today, analyses their socio- demographic characteristics (comparing to the control group, namely the rest of the youth), presents findings related to the medical history and health-related characteristics and sketching the psychological profile of Greek NEETs. Furthermore, it analyses the impact of crisis on the life course and employability of NEETs in Greece and provides evidence-based insights on their politically-related attitudes and civic values.

3.3.121. Saragatsi, S., Christodoulou, A., Kyridis, A., Fotopoulos, N., Vamvakidou, I. (2017). Sociology School Textbook for 3rd Grade-High School, Semiotic Analysis of Illustration. *Journal of Sociological Research*, 8, 2, 32-60.

DOI: <https://doi.org/10.5296/jsr.v8i2.11618>,

<http://www.macrothink.org/journal/index.php/jsr/article/view/11618>

The link will be investigated that exists between illustrations and the title of each section, as well as relationship will be discussed, which takes place between the relevant illustrations, and the goals set by the Ministry of Education through the Analytical Program of Studies. The objective of this study is to investigate whether there is a connection between the illustrations and the titles of the sections, or not, as well as whether there is a direct or indirect relationship (or no relationship at all) between the illustrations and the goals of the Analytical Program of Studies. In order to carry out the study, the methodology tools that were employed related to semiotic analysis, the model of Greimas (1996) was adopted, as it was used by Lagopoulos & Boklund-Lagopoulou (2016), and Christodoulou (2013). The resulting outcomes from the analysis of the titles and illustrations indicate the correlation of all the above with specific codes. The concepts that can be identified after the analysis refer to social, educational, dressing, spatial, and other codes. It is also understood, that the illustrations that were used by the editing team are both directly and indirectly linked to the titles of the sections, as well as the goals indicated by the Analytical Program of Studies. In this way, their supportive role can be further enhanced within the theoretical context of the lesson.

3.3.122. Papadakis, D., Drakaki, M., Kyridis, A., Papargyris, A. (2017). Between a frightening Present and a disjointed Future. Recession and social vulnerability in the case of Greek Neets: Sociodemographics, facets of the Crisis' Impact and the revival of the intergenerational transmission of poverty. *Advances in Social Sciences Research Journal*, 4(18), 8-20. Doi: 10.14738/assrj.418.3688

<http://scholarpublishing.org/index.php/ASSRJ/issue/view/175/showToc>

The paper initially approaches definitional issues and proceeds in a brief overview of the state of play concerning NEETs (young people not in education, employment or training) in the EU, emphasizing the relation between youth unemployment and NEET rates. Then, based on some of the key findings of a recent quantitative research (carried out within the framework of the EEA Grants/ GR07-3757 Project), the paper maps Greek NEETs' main characteristics today and presents findings related to the impact of the crisis in both Young people in total and NEETs' life course, employability, public trust, civics and survival strategies. The research leading to several of the results presented in the present paper has received funding from the EEA/Norwegian Financial Mechanism 2009-2014, under the Project Contract n° EEA Grants/ GR07-3757 ('Neets21). The Project was carried out by the Centre for Educational Policy Development of the General Federation of Greek Workers (KANEP/GSEE) (Project Coordinator Partner), the Centre for Political Research & Documentation of the Department of Political Science at the University of Crete (KEPET/ UoC) and the Centre for Human Rights of the Department of Political Science at the University of Crete (KEADIK/UoC) (Project Partner 1). It was carried out from 15/12/2015 to 14/12/2016.

3.3.123. Tsioukoku, E., Tsioumis, K., Kyridis, A. (2017). Greek Teachers' Perceptions about Citizenship and Its Functionality as Educational Tool in the Classroom. *Review of European Studies*, 9, (4), 148 - 159. Doi: 10.5539/res.v9n4p147,

<http://doi.org/10.5539/res.v9n4p147>

We are moving into an era of intense economic, social and political crisis, where the need of active and critically thinking citizens is imperative. Teachers play a key role in the transmission of knowledge, values and skills which are essential for students to become effective citizens. The aim of the study is to investigate teachers' perceptions about citizenship and its functionality as educational tool in the classroom. Specifically, we investigated their views on citizenship, on citizenship education and on ways of teaching citizenship, as well as, on the objectives of citizenship education that they consider as important. Finally, I examined the frequency with which they perform certain actions in their classroom. The survey was conducted in the spring of 2016 using a questionnaire with closed questions. In our research took part 183 Greek primary school teachers.

3.3.124. Valsamidou, L. P. & Kyridis, A. (2018). Gender and Sports Publications in School Newspaper Columns: The Greek Example. *Communication, Society and Media*, 1(1), 64-80. ISSN 2576-5388 (Print) ISSN 2576-5396 (Online). URL:

<http://www.scholink.org/ojs/index.php/csm/article/view/1434/1595> DOI: <http://dx.doi.org/10.22158/csm.v1n1p64>

Sport is a basic element of social culture and a way of social expression, while it also constitutes a form of social education. Sport, however, also exhibits the most evident gendered characteristics of sports journalism since it constitutes a "male/male-dominated" field. What is the presence of boys and girls in the role of the sports editor/journalist? What sports issues are chosen by boys and girls and published in school newspaper columns? To what extent is the presence of the "male-dominated" sports domain and the sports news perpetuated/continued in schools' newspapers? We analyze the publication content by gender in school newspapers, so as to determine in a qualitative and quantitative manner the basic parameters that define gendered sports discourse and its social components.

3.3.125. Bakogianni, E., Tsitouridou, M. & Kyridis, A. (2020). MOOCs in teachers' professional development: examining teacher readiness. *Academia*, 18, 9-40. ISSN 2241-1402. URL: <https://academia.lis.upatras.gr/academia/issue/view/372>

MOOCs play an important role in teachers' professional development. However, little is known about teacher readiness to participate in a MOOC and research data is very limited, especially in the Greek context. Thus, the purpose of the present study is the investigation of readiness of primary and secondary public-school teachers to participate in MOOCs as a way of professional development. A total of 216 Greek in-service teachers participated in the quantitative study and attitudes towards readiness dimensions were examined. The results revealed that the teachers in general show quite high level of readiness to use MOOCs in the context of their professional development, while some of their individual characteristics seem to affect certain dimensions. In particular, teachers show low awareness of MOOCs level, recognize the benefits of MOOC learning as well as MOOC usefulness in their professional development. Still, further investigation is needed.

3.3.126. Kamarianos, I., Kyridis, A., Fotopoulos, N., & Halkiotis, D. (2019). Public education in Greece. Aspects and Trends of Emerging Privatization. Extended Summary. Brussels, Athens: Education International, Greek Federation of Secondary Education State School Teachers and Greek Primary Teachers' Federation https://issuu.com/educationinternational/docs/2019_ei_gr_greece_researchsummary_eng?fr=sMDIzNDQxMzY3Ng

3.3.127. Markou, D., Tsapakidou, A. & Kyridis, A. (2020). Playing: traditional (outdoor), electronic (indoor). How much time do children spend on any of these two aspects of playing? Research conducted in an urban center in Greece. *International Journal of Recent Research in Social Sciences and Humanities (IJRSSH)*, 7(2), 1-10.

<https://www.paperpublications.org/journals/IJRSSH/Issue-2-April-2020-June-2020/0>

Playing as an activity has roots that are lost in the mist of the past and it has obviously endured though time due to its spontaneous nature. It is a notion tightly intertwined with childhood, as playing is inherent in a child's nature. This activity is an index of mental health and development, through which children broaden their mind, learn to overcome difficulties, sharpen their judgement, explore their surroundings, immerse themselves in imaginary worlds built as their spirit and will dictates. With the evolution of time, however, playing has been changing forms and means. The development of technology has had its impact on the type and form of playing. Our focus has shifted, at least partly, from what has been defined as traditional to a broader perception of playing. The last decades have seen the appearance of new forms of playing based on contemporary electronic means developed by modern technology. Children, nowadays, have forged their own perception and reality regarding the procedure of playing. The way children play is influencing their socialization and the pace and manner in which they activate their body and do sports, key features of the notion of playing. It is undoubtedly true that the changes brought to playing have affected all aspects of everyday life, not only for the children, but for their parents, who get to decide for their offspring's activities, as well as for the teachers, who, in their respect, are involved in the learning procedure, for which playing constitutes an inextricable aspect.

3.3.128. Baltasvias, A. & Kyridis, A. (2020). Preschool Teachers' Perspectives on the Importance of STEM Education in Greek Preschool Education. *Journal of Education and Practice*, 11(14), 1-10. DOI: 10.7176/JEP/11-14-01.

<https://iiste.org/Journals/index.php/JEP/article/download/52823/54578>

Given the rapid development of technology and therefore of society in recent years, the need for education systems worldwide to modernize the methods and means used is a matter of necessity. In the present study, this modernization translates into the application of STEM education and deepens into the research of preschool teachers' perspectives on the importance

of STEM in Greek preschool education. Investigating teachers' perceptions is a complex process, through which we are examining the pedagogical methods they use in their classrooms, their knowledge of STEM approaches and the understanding of the usefulness of STEM education. It is well known that teachers' perceptions can influence instructional choices. Therefore, it is necessary to investigate their perceptions of STEM education, in order to take action timely and explore the prospects for the school of future. In this dissertation, we are thoroughly investigating preschool teachers' perspectives on their role in the classroom, but also on the importance of integrating the instruction of STEM disciplines in early years. The research findings show high percentage agreement in relation to the perspectives on the usefulness of STEM, but when it comes to analyzing responses regarding the implementations of STEM, teachers are hesitating to respond with absolute certainty. The presentation of an ideal situation however, is far from reality, as STEM education also requires a proper preparation and training for the kindergarten teachers. However, their positive perspectives on STEM can be the first step in integrating the element of innovation into pre-school education.

3.3.129. Chatzidaki, N. & Kyridis, A. & Kechagias, Ch. -T. (2021). A view on the Greek shadow education at the era of the economic crisis. How do private tutors' working conditions are formed? *European Journal of Education Studies*, 8(3), 310-326. DOI: 10.46827/ejes.v8i3.3649.

Shadow education is regarded by the majority of Greek students as a means to improve their school performance and maximize their chances of admission to higher education institutions. The financial crisis that struck Greece in 2009, has left its marks on all sectors of its economy; employers and employees in shadow education institutions have also been affected to a significant extend. The purpose of this study is to investigate private tutors' working conditions as they have evolved in the period of the financial crisis. It is also examined the engagement of private tutors with financially vulnerable social groups and the degree at which the former alters their financial expectations in order not to exclude the latter from receiving complementary tutoring.

3.3.130. Kontogianni, V., Tourtouras, Ch., Kyridis, A. & Pehlivanou, E. (2021). Education and Social Exclusion of Children with Chronic Diseases: The Case of Schooling Within Greek Hospitals. *International Research in Education*, 9(1), 73-92. <https://doi.org/10.5296/ire.v9i1.18599> .

This research attempts to identify effective teaching strategies, as well as any barriers encountered in the education of children with chronic diseases. In addition, it attempts to probe the conditions under which the children are being taught after hospitalization. The research data was collected after a series of interviews with parents whose children had been hospitalized for a long time with a serious illness and teachers who had worked in hospital schools or had received a child after hospitalization. The findings of the study show that hospital education has gaps in curriculum content and that significant government attention is needed on program and material infrastructure issues. It also emphasizes the inadequate training of teachers about chronic diseases as well as the approach of children who are reintegrated into school life after a long absence.

3.3.131. Anastasiadou, F., Kyridis, A. Tourtouras, Ch., Zagkos, Ch. & Pehlivanos, E. (2021). Socioeconomic profile and study choice. The case of university students in Greece. *Academia*, 23-24, 3-23. <https://doi.org/10.26220/aca.3595>

The aim of this research is to examine whether or not, and to what extent, the social status of university students influences their decision making or their preference concerning their choice of academic major. In order to attain this objective, the social characteristics of the students' families have been taken into consideration, which, according to studies and experience, affect young people's preferences and choices and make them choose different academic paths. The research sample consisted of 420 students from various Faculties of the Aristotle University of Thessaloniki. Results indicate that there is a close correlation between a student's preference regarding their university choice, and their social and class background.

3.3.132. Theodosiadou, S., Kyridis, A. (2021). Making sense of the image of TV in Greek preschoolers' drawing. *Journal of Early Childhood Research*, 0(0), 1-17. <https://doi.org/10.1177%2F1476718X211045731>

This research illustrates how young children conceptualize the image and role of television in their lives. Building upon Kress and Van Leeuwen's theoretical framework of Visual Grammar, 70 drawings of children from kindergartens of Thessaloniki were analyzed both qualitative and quantitative. The research found that children sketch a rich and varied profile of TV. Children's open-ended construction of meaning surfaced content that reflected themes such as: the profile of the journalist, emotions connected to television, the use of TV, TV as an object, TV as a children's program or an adult program. Future research should also address the challenge of investigating the diverse and rapidly changing media landscape to which the current generation of children experience.

3.3.133. Zagkos, C., Kyridis, A., Kamarianos, I., Dragouni, K. E., Katsanou, A., Kouroumichaki, E., Papastergiou, N., & Stergianopoulos, E. (2022). Emergency Remote Teaching and Learning in Greek Universities During the COVID-19 Pandemic: The Attitudes of University Students. *European Journal of Interactive Multimedia and Education*, 3(1), e02207. <https://doi.org/10.30935/ejimed/11494>

Undoubtedly the pandemic of COVID-19 had a great impact globally on our daily activities. Whereas to face this unprecedented situation all the educational institutions were compelled to keep the lessons conducted over the internet. Under the current circumstances this quantitative research detects, describes, and measures attitudes of 807 students of 5 Greek universities towards the distance learning process. The data that was collected by using a 5-point Likert scale reflects the strong agreement of the students that face-to-face teaching cannot be replaced by distance learning, especially when it comes to laboratory training. The consensus is also that remote learning has abased pedagogical relationships between professors and classmates and among the latter as well. Findings indicate that students come to a meeting of minds about the educational inequalities which are worsened by the lack of digital equipment and undeveloped technological infrastructure. Furthermore, this study reveals a correlation between the responses of the sample and their demographic and social characteristics, something that offers possibilities for additional research.

3.3.134. Kerdela, G., Tsompanaki, E. & Kyridis, A. (2023). The Role of a Creative Movement / Creative Dance Interventional Program About Social Relationships, Between 5th Grade Students: An Experimental Study. *Journal of Education and Training*, 10(1), 38 – 57. <https://doi.org/10.5296/jet.v10i1.19982>

Relationships between students in a school setting, constitute a basic influence on group's climate formation and on individual's development. The present experimental study, investigates the role of a creative movement / creative dance program on social relationships, of a 5th grade class' students. Data collected via pre- post structured interviews, followed by sociometric analysis. The results revealed that the impact of creative movement / creative dance on students' relationships was moderate. Nevertheless, it seemed that creative movement / creative dance tended to play a crucial role on the development of students' relationships. More evidence-based approaches are needed in order to develop this hypothesis.

3.3.135. Vranias, K. & Kyridis, A. (2023). Do Greek University Students Trust social media Regarding Science Related Issues? The Covid-19 Case. *International Journal of Social Science Research*, 11(1), 1 – 23. <https://doi.org/10.5296/ijssr.v11i1.20259>

This research aimed in revealing the trends of Greek universities' student population in terms of their trust in social media, focusing on information and news related to scientific issues, and particularly on issues related to Covid-19. The sample of our study consisted of 557 people studying in various faculties of Greek universities throughout the country. Their answers in a questionnaire were analyzed using both descriptive and inferential statistics. Students' answers revealed that despite they often resort to the use of social media and internet sources for

informational purposes, they tend not to consider them as the most reliable source of obtaining information, regardless of the topic. They state that, contemplating the science and Covid-19 related information shared on social media platforms as unreliable and inaccurately presented, they try to cross-check it by drawing news from other media, a practice that contributes to them being able to distinguish fake news from true ones.

3.3.136. Zagkos, C., Kyridis, A., Kamarianos, I., Fotopoulos, N. (2023). Working conditions of university teachers during the pandemic: The case of Greek universities. *European Journal of Open Education and E-learning Studies*, 8(1), 1-18. <http://dx.doi.org/10.46827/ejoe.v8i1.4567>.

The spread of the COVID-19 pandemic has drastically disrupted every aspect of human life including education. All around the world, campuses closed, and teaching-learning has moved online. Despite all these challenges, Higher Education Institutions (HEIs) have reacted positively and managed to ensure the continuity of teaching-learning, research, and service to society during the pandemic. This article highlights on major impacts of Covid-19 on HEIs in Greece and aims to capture in quantitative terms the working conditions of university professors during that period. This study thus employs a quantitative approach based on a survey design to purposively collect data from 219 tutors in order to discuss the implementation of online learning amid the COVID-19 pandemic in the Greek higher education context and investigate the challenges experienced by university teachers during this period.

3.3.137. Theodosiadou, S., Kyridis A. (2022). Greek preschoolers drawing the TV of their dreams. *Media Education* 13(2), 9-20. doi: 10.36253/me-11514.

This research illustrates how young children conceptualize the image and role of ideal television in their life. Building upon Kress and Van Leeuwen's (2006) theoretical framework of Visual Grammar, 70 drawings of children from kindergartens of Thessaloniki were analyzed both qualitative and quantitative. Children's pictorial depictions of their understanding of dream TV suggested they viewed the desirable TV quite close to the traditional TV that has two main aims: entertainment and environmental education. Moreover, the concept of dream TV was closely defined by play both as outdoor activity and organized sports but also toys advertisements. The results of this research revealed that children sketch a quite positive and powerful image of dream TV painted with vivid colors and joyful pictures which has an active role in their lives.

Μονογραφίες

3.4.1. Κυρίδης, Α. (1996). *Μια κοινωνιολογική προσέγγιση της προσχολικής εκπαίδευσης*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη. (σ. 228)

Η προσχολική εκπαίδευση αποτελεί τμήμα του εκπαιδευτικού συστήματος και θεωρούμε ότι θα πρέπει να τύχει ειδικής μελέτης ξεχωριστά από τις άλλες βαθμίδες των σχολικών μηχανισμών. Δεδομένου ακόμα του τριπλού κοινωνικού ρόλου του νηπιαγωγείου που είναι η κοινωνικοποίηση των νηπίων, η παράλληλη φροντίδα μαζί με την οικογένεια για την ομαλή ανάπτυξη τους και η αντιστάθμιση των ενδεχόμενων κοινωνικών μειονεξιών που είναι δυνατό να επηρεάσουν την εκπαιδευτική και κοινωνική τους πορεία, γίνεται προσπάθεια μέσα από αυτή την εργασία να μελετηθεί η προσχολική εκπαίδευση με τη βοήθεια των εννοιολογικών και ερευνητικών εργαλείων που προσφέρει η κοινωνιολογία της εκπαίδευσης. Αφού κατ' αρχήν πραγματεύεται ο κοινωνικός χαρακτήρας της εκπαίδευσης και η θέση του νηπιαγωγείου στην οργανωτική δομή του εκπαιδευτικού συστήματος, μελετάται η κοινωνική διάσταση της σχολικής - προσχολικής τάξης, η διαδικασία της κοινωνικοποίησης, ο κοινωνικός έλεγχος, η θέση της γλώσσας στην προσχολική εκπαίδευση, το σύστημα των ρόλων και τέλος ο ρόλος της ως προς την αντιστάθμιση των εκπαιδευτικών και κατ' επέκταση κοινωνικών ευκαιριών. Η

εργασία αποτελεί μια προσπάθεια ιχνηλάτησης των συγκεκριμένων γνωστικών περιοχών που προαναφέρθηκαν και της σύνδεσής τους με την προσχολική εκπαίδευση. Στο επίπεδο αυτό θα μπορέσουν να αποτελέσουν την πυξίδα για μια ευρύτερη, ειδικότερη ή και πιο εμπειριστατωμένη κοινωνιολογική μελέτη της προσχολικής εκπαίδευσης.

3.4.2. Κυρίδης Α. (1996). *Εκπαιδευτική ανισότητα - Οριοθέτηση και προσπάθειες θεωρητικής προσέγγισής της*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη. (σ. 148)

Η εκπαιδευτική ανισότητα εκτός από εκπαιδευτικό φαινόμενο αποτελεί και κοινωνικό φαινόμενο με σημαντικές κοινωνικές προεκτάσεις. Για τους λόγους αυτούς θεωρούμε ότι χρήζει ειδικής και εμπειριστατωμένης μελέτης από τη σκοπιά της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης. Η εργασία πραγματεύεται, στο πρώτο μέρος της, την κοινωνική διάσταση της εκπαίδευσης και ειδικότερα το φαινόμενο της εκπαιδευτικής ανισότητας. Έτσι, γίνεται μια προσπάθεια παρουσίασης του φαινομένου, της θεωρητικής και πρακτικής οριοθέτησής του, καθώς και της έντασής του. Το δεύτερο μέρος της εργασίας αφιερώνεται στην εμβάθυνση του φαινομένου που συνίσταται στην παρουσίαση και τον σχολιασμό των βασικών και κυριότερων θεωρητικών αποπειρών ερμηνείας του. Για κάθε θεωρητική προσέγγιση παρουσιάζονται τα βασικότερα σημεία της και γίνεται μια προσπάθεια αξιολόγησης και αποτίμησής της.

3.4.3. Κυρίδης, Α. (1997). *Η ελληνική εκπαιδευτική ανισότητα και η πρόσβαση στο πανεπιστήμιο (1955-1985)*. Αθήνα: Gutenberg. (σ. 287)

Μέσα από συνεχείς εκπαιδευτικές αλλαγές, οι οποίες έγιναν στην μεταπολεμική Ελλάδα (1955 - 1985) και οι οποίες αναγορεύθηκαν σε "μεταρρυθμίσεις" ή καταδικάστηκαν ως "αντιμεταρρυθμίσεις", υιοθετήθηκαν διάφορα συστήματα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η παρούσα εργασία καταγράφει και αναλύει τα συστήματα αυτά, επιχειρώντας παράλληλα να τα συνδέσει με την υφιστάμενη κατάσταση των ανισοτήτων στην εκπαίδευση. Οι εκπαιδευτικές ανισότητες προκύπτουν έντονες για την υπό εξέταση περίοδο ακόμα και με βάση μια πρωτογενή ανάγνωση των στατιστικών στοιχείων της εκπαίδευσης, τα οποία δημοσιεύει η Ε.Σ.Υ.Ε. Ωστόσο, επιχειρήθηκε μια ενδελεχής μελέτη του φαινομένου μέσα από την επεξεργασία των δημοσιευμένων στατιστικών στοιχείων της Ε.Σ.Υ.Ε. και σύγκριση τους με στοιχεία που προήλθαν από έρευνες ελλήνων ή ξένων επιστημόνων και διεθνών οργανισμών. Ακόμα, συγκροτήθηκαν δείκτες, με βάση τους οποίους αποτιμώνται οι ευκαιρίες για πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ανάλογα με τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των υποψηφίων. Μέσα από την έρευνα και με βάση τις θεωρητικές παραδοχές, που έγιναν, προκύπτει ότι ο ρόλος των συστημάτων εισαγωγής, ως προς τη διατήρηση και αναπαραγωγή των κοινωνικών - εκπαιδευτικών διακρίσεων και προνομίων συνίσταται στον έλεγχο και νομιμοποίηση της προηγούμενης εκπαιδευτικής διαδικασίας (πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας) προσηπικυρώνοντας τις ανισωτικές της λειτουργίες. Η δομή της εργασίας ακολουθεί τη χρονική αλληλουχία των εκπαιδευτικών αλλαγών.

3.4.4. Κυρίδης, Α. (1997). *Τα κοινωνικά και τα δευτεροβάθμια εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά των φοιτητών και φοιτητριών της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας - Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη. (σ. 152)

Με τη χρήση ερωτηματολογίων που διανεμήθηκαν σε όλους τους φοιτητές και φοιτήτριες των Τμημάτων Νηπιαγωγών και Δημοτικής Εκπαίδευσης της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας καταγράφηκαν και επεξεργάστηκαν τα κοινωνικά και δευτεροβάθμια εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά των φοιτητών και φοιτητριών. Βασικός στόχος της έρευνας υπήρξε η καταγραφή, ανάλυση και διεξοδική μελέτη της ελληνικής εκπαιδευτικής ανισότητας, όπως αυτή εμφανίζεται στις ευκαιρίες

πρόσβασης στην ανώτατη εκπαίδευση και ειδικότερα στην εισαγωγή σε μια περιφερειακή πανεπιστημιακή σχολή και σε τμήματα κοινά για όλες τις δέσμες. Καταγράφηκαν στοιχεία που αφορούν στην κοινωνική (επάγγελμα και μόρφωση γονέων) και γεωγραφική προέλευση των φοιτητών, στον τρόπο μελέτης τους, τη δέσμη μαθημάτων που παρακολούθησαν, στην παρακολούθηση φροντιστηρίου, το είδος του σχολείου από το οποίο αποφοίτησαν, των αριθμό των προσπαθειών τους για να επιτύχουν την εισαγωγή τους κ.ά. Διαπιστώθηκε ένα σχετικά μικρότερο ποσοστό κοινωνικής αναπαραγωγής σε σχέση με το σύνολο των πανεπιστημιακών τμημάτων και σχολών και απαντήθηκαν κάποια ερωτήματα που αφορούν στα δευτεροβάθμια εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά των φοιτητών, τα οποία δεν είχαν διερευνηθεί μέχρι τότε.

3.4.5. Κυρίδης, Α. (1999). *Η πειθαρχία στο σχολείο - Θεωρία και έρευνα*. Αθήνα: Gutenberg. (σ. 224)

Τα προβλήματα πειθαρχίας αποτελούν καθημερινό φαινόμενο στη σχολική τάξη και σταθερό παράγοντα όχλησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Οι εκπαιδευτικοί θεωρούν την πειθαρχία ως μία από τις σημαντικότερες παραμέτρους της εκπαιδευτικής πράξης, η οποία διαμορφώνει τόσο την ποιότητα, όσο και την αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Παρά την ενδελεχή μελέτη του φαινομένου, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε ερευνητικό επίπεδο, επιχειρήσαμε την σύνθεση των κυριότερων θεωρητικών και ερευνητικών προσεγγίσεων του φαινομένου σε ενιαίο corpus, όπου οι μελετητές και οι ερευνητές του θέματος θα μπορούν να αντλήσουν πληροφορίες. Το βιβλίο προσφέρει μια βασική βιβλιογραφική ανασκόπηση και τη βάση για διεξοδικότερες θεωρητικές αναλύσεις και ερευνητικές προσεγγίσεις. Το κείμενο, χωρίζεται σε δύο μη διακριτές βασικές ενότητες : Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει την καταγραφή και ανάλυση βασικών εννοιολογικών εργαλείων, κυρίως από την επιστήμη της κοινωνιολογίας και επιχειρείται η σύνδεσή τους με τις δομικές και λειτουργικές συνιστώσες του σχολείου, του μικρόκοσμου της σχολικής τάξης και τα προβλήματα πειθαρχίας. Στο δεύτερο μέρος επιχειρείται εμβάθυνση στο υπό μελέτη θέμα μέσα από τα ευρήματα των σχετικών ερευνών και τις θεωρητικές προσεγγίσεις της παιδαγωγικής. Παράλληλα, μελετώνται και οι κοινωνιολογικές συνιστώσες των πειθαρχικών προβλημάτων.

3.4.6. Κυρίδης, Α., Θάνος, Θ., Καμαριανός, Γ., Φωτόπουλος, Ν. (2017). *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Εισαγωγή σε βασικές έννοιες και θεματικές*. Αθήνα: Gutenberg. [Συμμετέχουν Κ. Τσουκαλάς, Μ. Ηλιού, Μ. Παυλή – Κορρέ και Χρ. Τουρτούρας] (σ. 893).

Η διαδρομή της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης στην Ελλάδα υπήρξε πολυδαίδαλη και πολλές φορές συνάντησε σημαντικά εμπόδια. Ίσως, το σημαντικότερο από αυτά να είναι η σύγχυση της επιστημολογικής ταυτότητας και του ερευνητικού της αντικειμένου με τις επιστημολογικές θεωρήσεις και τις ερευνητικές προσεγγίσεις άλλων επιστημών της εκπαίδευσης. Ωστόσο, ο επιστημονικός κλάδος της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης στην Ελλάδα και κυρίως διεθνώς έχει αναδείξει μια σημαντική ποικιλία ερευνητικών πεδίων και μεθοδολογικών εργαλείων. Η επιστήμη της κοινωνιολογίας διαθέτει το δικό της εννοιολογικό και μεθοδολογικό οπλοστάσιο, όπως και ο κλάδος της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης. Στο βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας προσπαθήσαμε να τεκμηριώσουμε την επιστημολογική υπόσταση της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης, να παρουσιάσουμε όσο πιο αναλυτικά μπορούσαμε τις βασικές της κοινωνιολογικές θεωρίες και να αναπτύξουμε κάποια από τα θέματα που απασχολούν την κοινωνιολογία της εκπαίδευσης και τα οποία τουλάχιστον εμείς θεωρούμε ως σημαντικά. Προφανώς, κανένα βιβλίο δεν μπορεί

να είναι εξαντλητικό και ούτε και εμείς οι συγγραφείς μπορούμε να ισχυριστούμε ότι καταφέραμε κάτι τέτοιο. Προσπαθήσαμε όμως συστηματικά και επίμονα να ανταπεξέλθουμε στο στόχους που είχαμε θέσει και ελπίζουμε, τουλάχιστον, να αποσαφηνίσουμε το τι μελετά και πως η κοινωνιολογία της εκπαίδευσης.

3.4.7. Κυρίδης, Α. (2020). *Ο φοιτητικός πληθυσμός ως εργατικό δυναμικό ευκαιρίας. Χαρακτηριστικά, προβλήματα και διαστάσεις της φοιτητικής εργασίας*. Αθήνα: ΙΝΕ - ΓΣΕΕ. (σ. 154)

Η κοινωνική και οικονομική κρίση στην Ελλάδα άλλαξε σημαντικά την αγορά εργασίας, τις συνθήκες εργασίας, τις αμοιβές, αλλά και επηρέασε με καταλυτικό τρόπο τον τομέα της παραγωγής, της κατανάλωσης και της εργασίας. Η φοιτητική εργασία δεν είναι ένα φαινόμενο της εποχής μας, ούτε συνδέεται, τελικά, αποκλειστικά με την οικονομική κρίση. Ο φοιτητικός πληθυσμός αποτελεί ένα εργατικό δυναμικό ευκαιρίας και καλύπτει θέσεις εργασίας, παράνομα ή μη, κυρίως σε συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες δημιουργούν ένα προφίλ εργαζομένου το οποίο χωρίς να χαρακτηρίζεται από διαφοροποιήσεις ως προς το φύλο, το οικογενειακό εισόδημα, αλλά και σε σχέση με άλλα δημογραφικά χαρακτηριστικά, φαίνεται ότι η εργασία τις περισσότερες φορές είναι μια φυσική ανάγκη η οποία αν και δεν εκπορεύεται στο μεγαλύτερο ποσοστό από λόγους βιοποριστικούς, εκπορεύεται κυρίως από την ανάγκη απεξάρτησης από την οικογένεια, την απόκτηση οικονομικής ανεξαρτησίας και την κοινωνικοποίηση των νέων μέσω της εργασίας. Πρόθυμοι, εργοδότες, εκμεταλλεύονται τη νεότητά αυτών των φοιτητών και των φοιτητριών, τα προσόντα τους, τις δεξιότητές τους και τις γνώσεις τους και τους προσφέρουν αυτό που ζητούν, αλλά με όρους. Όρους κρυφούς ή φανερούς, όρους που κατ' αρχήν εξυπηρετούν τους ίδιους και κυρίως προς την κατεύθυνση της μείωσης του κόστους της επιχείρησης και δευτερευόντως και τους εργαζόμενους φοιτητές και φοιτήτριες. Πρόκειται για μια ιδιότυπη «συμφωνία» όπου, φυσικά, κυριαρχεί το συμφέρον του εργοδότη.

3.4.8. Κυρίδης, Α. (2022). *Τα σχολικά όνειρα, οι σπουδές και η μελλοντική εργασία φοιτητών και φοιτητριών ελληνικών Α.Ε.Ι. Διαδρομές μεταξύ της ελπίδας και της ματαίωσης*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ - ΓΣΕΕ. (σ. 166) ISBN: 978-618-5006-44-0

3.5. Βιβλία σε συνεργασία

3.5.1. Γκούβρα, Μ. Κυρίδης, Α. & Μαυρικάκη, Ε. (2001). *Αγωγή Υγείας και Σχολείο*. Αθήνα: Τυπωθήτω - Γ. Δαρδανός. (σ. 444)

Χωρίς να έχουμε τη φιλοδοξία ή την πεποίθηση ότι καταφέραμε την καλύτερη δυνατή ενοποίηση και παρουσίαση αυτών των επιστημονικών γνώσεων και εφαρμογών, με το ανά χείρας πόνημά μας επιχειρούμε να συστηματοποιήσουμε τις γνώσεις και τις εφαρμογές της Αγωγής Υγείας στο σχολείο μέσα από μια τριπλή οπτική : την παιδαγωγική, τη βιολογία και την κοινωνιολογία. Και σε καμία περίπτωση δεν υποστηρίζουμε ότι αυτή η διεπιστημονική προσέγγιση που επιχειρούμε καλύπτει ενδελεχώς όλες τις πτυχές του γνωστικού αντικείμενου. Αντίθετα, πιστεύουμε ότι το πόνημά μας στοχεύει στο να αφυπνίσει την επιστημονική κοινότητα, ανεξάρτητα από τη γνωστική της ταυτότητα, προς την κατεύθυνση της επιστημολογικής και γνωστικής σχηματοποίησης της Αγωγής Υγείας. Το βιβλίο επιχειρεί να συμπυκνώσει τα μεθοδολογικά εργαλεία και τις πληροφορίες που θεωρούμε ότι χρειάζονται για την εφαρμογή μιας συστηματικής και επιστημονικά δόκιμης Αγωγής Υγείας στο σχολικό περιβάλλον. Παρουσιάζουμε και αναλύουμε τις καταλληλότερες διδακτικές μεθόδους, οριοθετούμε και αναλύουμε τους ρόλους των συμμετεχόντων στην

εκπαιδευτική διαδικασία, αναφερόμαστε στο ρόλο των σχολικών εγχειριδίων και αναλύουμε το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Αγωγής Υγείας, καθώς και τη θέση της στα Αναλυτικά Προγράμματα άλλων μαθημάτων του Δημοτικού σχολείου, του Γυμνασίου και του Λυκείου. Τέλος, σχεδιάζουμε και προτείνουμε την εφαρμογή ενός νέου Αναλυτικού Προγράμματος και στις δύο βαθμίδες της Εκπαίδευσης. Η ανάπτυξη των παραπάνω θεμάτων καλύπτει το πρώτο μέρος του πονήματος. Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει αναπτύξεις, από τη σκοπιά της βιολογίας, βασικών προβλημάτων που απειλούν την υγεία μας και προτείνει τρόπους για την παιδαγωγική τους προσέγγιση. Τέτοια θέματα είναι : Η χρήση και κατάχρηση ουσιών, η σεξουαλική αγωγή, η διατροφή, η το άγχος, η σωματική άσκηση, η κυκλοφοριακή αγωγή, η αγωγή στοματικής υγείας και η πρόληψη ατυχημάτων.

3.5.2. Κυρίδης, Α. Σουλιώτης, Μ. & Δρόσος, Β. (επιμ.). (2000). Έρευνα για τις στάσεις των παιδιών απέναντι στο βιβλίο ως αντικείμενο. Φλώρινα: ΓΓΝΓ. (σ.126)

Το βασικό χαρακτηριστικό προηγούμενων ερευνών σχετικών με τις στάσεις των παιδιών απέναντι στο βιβλίο είναι ότι καταγράφουν και εξετάζουν μια ήδη διαμορφωμένη αναγνωστική συμπεριφορά χωρίς να αναζητούν τις παραμέτρους διαμόρφωσής της, και οι οποίες δε σχετίζονται με βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα των ιδίων των αναγνωστών. Για παράδειγμα, δεν αναζητούνται οι συσχετίσεις της αναγνωστικής συμπεριφοράς με τη σχέση ή τη γενικότερη στάση που μπορεί να έχουν οι αναγνώστες με το βιβλίο ως αντικείμενο. Και πιστεύουμε ότι η σχέση αυτή είναι που καθορίζει σε πολύ σημαντικό βαθμό τη συμπεριφορά τους. Έτσι, με βάση τα παραπάνω προχωρήσαμε στην εκπόνηση έρευνας σχετικά με τις στάσεις των παιδιών απέναντι στο βιβλίο ως αντικείμενο. Οι μαθητές, αλλά και παιδιά μικρότερης ηλικίας, έρχονται σε καθημερινή επαφή με βιβλία. Βιβλία που οφείλουν να διαβάσουν γιατί έτσι τους λένε οι δάσκαλοι ή οι γονείς και πιο σπάνια με βιβλία που οι ίδιοι επιλέγουν. Ωστόσο, μοιάζει να αποτελεί κοινό τόπο η αίσθηση ότι για τα παιδιά η επαφή με το βιβλίο πραγματοποιείται στα πλαίσια μιας περισσότερο ή λιγότερο έντονης πίεσης που ασκείται από τους γονείς και το σχολικό περιβάλλον. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το βιβλίο μοιάζει να αποτελεί, τουλάχιστον στα μάτια των παιδιών, το αντικείμενο όπου μετουσιώνεται σε καταναγκασμό η σχολική και οικογενειακή καταπίεση που νοιώθουν ότι υφίστανται. Έτσι, το αντικείμενο - πράγμα που συσσωρεύει τη γνώση, τα αισθήματα και το κάλλος της ανθρωπίνης ύπαρξης και του πνεύματος μετατρέπεται σε εργαλείο καταπίεσης, το οποίο τα παιδιά δύσκολα θα αγαπήσουν και ακόμα πιο δύσκολα θα μάθουν να συνδιαλέγονται εποικοδομητικά με αυτό. Μερικά από τα βασικά ερωτήματα της ερευνητικής μας προσπάθειας είναι τα ακόλουθα: Το κεντρικό πρόβλημα, το οποίο η παρούσα έρευνα καλείται να αντιμετωπίσει είναι η σχέση του παιδιού με το βιβλίο ως αντικείμενο. Καλείται να διερευνήσει τις στάσεις που έχουν διαμορφώσει τα παιδιά απέναντι στο συγκεκριμένο αντικείμενο - σύμβολο και τις συνέπειες που έχουν στη χρήση του και γενικότερα στην αντιμετώπισή του. Γνωρίζουν τα παιδιά τι είναι το βιβλίο; Γνωρίζουν ποιους στόχους και ποιες ανάγκες εξυπηρετεί; Μπορούν να χρησιμοποιήσουν σωστά ένα βιβλίο; Γνωρίζουν τη χρησιμότητά του; Μπορούν να αξιολογήσουν ένα βιβλίο; Έχουν μάθει να σέβονται και να προστατεύουν τα βιβλία; Οι βασικές υποθέσεις της έρευνας ήταν οι παρακάτω:

- ✓ Το εξωσχολικό βιβλίο βρίσκεται εύκολα στα χέρια των παιδιών αλλά ο αριθμός, η ποιότητα και η ποικιλία διαφοροποιούνται.
- ✓ Η σχέση του παιδιού με το βιβλίο είναι θετική όταν και το κοινωνικό περιβάλλον (σχολείο, γονείς) δίνει κίνητρα που ωθούν στη χρήση του εξωσχολικού βιβλίου

- ✓ Το υψηλό μορφωτικό επίπεδο των γονέων και οι γονείς ως πρότυπα – αναγνώστες δημιουργούν θετικό κλίμα ως προς την αντιμετώπιση του βιβλίου από τα παιδιά.
- ✓ Οι δανειστικές βιβλιοθήκες των σχολείων ή γενικά οι δανειστικές βιβλιοθήκες βοηθούν τα παιδιά στην επαφή με το εξωσχολικό βιβλίο και στην κατάλληλη χρήση τους, και προκαλούν κίνητρα για διάβασμα.
- ✓ Η χρήση του βιβλίου ως εργαλείο συλλογής πληροφοριών ή επίλυσης κενών στην γνώση / (λεξικά, εγκυκλοπαίδειες) είναι περιορισμένη.
- ✓ Η συμπεριφορά του παιδιού απέναντι στο βιβλίο – αντικείμενο εξαρτάται από τη στάση που έχει αποκομίσει για το περιεχόμενό του και από τον τρόπο που το έχει προσεγγίσει.
- ✓ Τα κριτήρια για να επιλέξει το παιδί ένα βιβλίο διαφοροποιούνται ανάλογα με τις γνώσεις γραμματισμού που έχει αποκτήσει και από τη συχνή και ουσιαστική χρήση του.
- ✓ Η σχέση του παιδιού με το εξωσχολικό βιβλίο επηρεάζει τις αποφάσεις του ως προς την επιλογή δώρου.
- ✓ Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής χρησιμοποιείται κυρίως ως μέσο διασκέδασης και ψυχαγωγίας παρά ως εργαλείο πληροφόρησης και γνώσεων. Η απασχόληση του παιδιού με αυτό επηρεάζει τη σχέση του παιδιού με το βιβλίο.
- ✓ Αρχίζει να αναπτύσσεται μία θετική στάση των παιδιών στο εξωσχολικό βιβλίο.
- ✓ Η ποιότητα, ο τρόπος χρήσης και η ένταση της σχέσης αυτής είναι μεγαλύτερη στα αστικά κέντρα και στα υψηλά κοινωνικά στρώματα.
- ✓ Το παιδί που δέχεται πλούσια αναγνωστικά πρότυπα και ερεθίσματα έχει περισσότερες ευκαιρίες να γνωρίσει το βιβλίο και την ανάγνωση ως απόλαυση.

Τα βασικά ερευνητικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν ήταν το ερωτηματολόγιο, οι συνεντεύξεις και η ανάλυση λόγου γραπτών κειμένων (εκθέσεων μαθητών). Η έρευνα έδειξε ότι οι μαθητές έχουν μικρή έως μέτρια γνώση σχετικά με το βιβλίο ως αντικείμενο και τις λειτουργίες του και η στάση που διαμορφώνουν απέναντί του είναι μάλλον θετική, αλλά όχι αυτή που θα έπρεπε. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι οι περισσότερες από τις αρχικές υποθέσεις της έρευνας επιβεβαιώθηκαν.

3.5.3. Κυρίδης, Α. Σουλιώτης, Μ. & Δρόσος, Β. (επιμ.) (2000). Ένα βιβλίο για το βιβλίο. Φλώρινα: Δημόσια Βιβλιοθήκη Φλώρινας, Εκδ. Επιχειρήσεις Γιώργου και Κώστα Δαρδανού, Π.Μ.Σ. – Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας. (σ. 117)

Η σημερινή εκπαίδευση δεν προβλέπει διατάξεις, προτροπές και μεθόδους που να συμβάλλουν ώστε να βιώσει ο μαθητής το βιβλίο ως ενιαίο και αδιαίρετο περιεχόμενο-πράγμα. Μπορούμε ωστόσο να υποθέσουμε ότι στις προδιαγραφές του Ν.1269/86 για την αισθητική αγωγή, υπονοείται και η αρτιωμένη σχέση και βίωση του βιβλίου από τους μαθητές. Το πρόβλημα, στην περίπτωση, είναι πως έχει προεξοφληθεί η γόνιμη σχέση του δασκάλου με το βιβλίο, ενώ κάθε άλλο παρά αυτονόητη και δεδομένη είναι· αντιθέτως, η σχέση είναι το μέγα *desideratum* στη συγκυρία της εκπαίδευσης. Η βελτίωση της σχέσης βιβλίου-μαθητή προϋποθέτει και περιλαμβάνει και την γονιμότερη σχέση του βιβλίου με τον δάσκαλο. Το βιβλίο για το βιβλίο δεν αποτελεί ένα αμιγώς πρωτότυπο συγγραφικό έργο. Είναι στην πραγματικότητα ένα *corpus* πρωτότυπων και ανθολογημένων κειμένων, τα οποία αναφέρονται στο βιβλίο ως αντικείμενο, στις τέχνες και τις τεχνικές που σχετίζονται με την παραγωγή του, στη μορφολογία του και στην αισθητική του και απευθύνεται κυρίως στους εκπαιδευτικούς. Πρόκειται για κείμενα με ιστορικό και επιστημονικό χαρακτήρα, τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν τον μπόουσουλα μιας αναγνωριστικής πλοήγησης στον κόσμο του βιβλίου. Και η πλοήγηση αυτή, ως αναγνωριστική, θα μπορέσει να ανοίξει τους δρόμους για μακρινότερα ταξίδια. Ταξίδια περισσότερο μαγευτικά με "οργανωμένη" και "μεθοδική" ξενάγηση. Ταξίδια

δημιουργικά και εποικοδομητικά. Οι ταξιδιώτες θα είναι οι μαθητές. Οι ίδιοι μαθητές που μουτζουρώνουν, καταστρέφουν και καινε τα βιβλία τους ως ένδειξη απεξάρτησης από αυτά και από τη καταπίεση που τους κάνουν να αισθάνονται όταν τους πιέζουν γονείς και δάσκαλοι και να διαβάσουν. Το βιβλίο είναι για αυτούς ένα αντικείμενο με αρνητικές συναισθηματικές και ιδεολογικές φορτίσεις. Φορτίσεις που θα πρέπει να αμβλύνουμε ή καλύτερα να αντιστρέψουμε. Και θεωρούμε ότι αυτό θα πρέπει να γίνει οργανωμένα και μεθοδικά. Με παιδαγωγικές αρχές, μέσα στους κόλπους του σχολικού δικτύου και με την υπεύθυνη συνδρομή της πολιτείας. Από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς και από την ηλικία του Δημοτικού Σχολείου. Το ανά χείρας πόνημα φιλοδοξεί να δώσει στους εκπαιδευτικούς τις άκρως απαραίτητες πληροφορίες, ώστε να εμπλουτίσουν και να συστηματοποιήσουν τις γνώσεις τους για το βιβλίο ως αντικείμενο, ώστε να μετατραπούν σε θαυμάσιους ξεναγούς των μαθητών τους στο μαγικό κόσμο του βιβλίου.

3.5.4. Κυρίδης, Α. Σουλιώτης, Μ. & Δρόσος, Β. (Επιμ) (2000). *Δραστηριότητες για την για τη γνωριμία με το βιβλίο και τη βιβλιοθήκη*. Φλώρινα: Δημόσια Βιβλιοθήκη Φλώρινας, Εκδ. Επιχειρήσεις Γιώργου και Κώστα Δαρδανού, Π.Μ.Σ. – Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας. (σ. 128)

Θεωρούμε ότι το σχολείο μπορεί να μάθει στους μαθητές να αγαπούν και να χρησιμοποιούν το βιβλίο. Μπορεί να αποκαταστήσει τις σχέσεις του παιδιού, αλλά και του ενήλικα με το βιβλίο. Διαθέτει και τους ιδεολογικούς και τους πρακτικούς μηχανισμούς για να το κάνει. Το μόνο που χρειάζεται είναι οργάνωση και σοβαρή προσπάθεια. Η προσπάθεια αυτή θα πρέπει να στοιχειοθετηθεί μέσα από μια σειρά δράσεων και επιλογών, οι οποίες θα στοχεύουν, μέσα από τη χρήση των κατάλληλων μεθόδων και υλικών να βοηθήσουν τα παιδιά, τους μαθητές, να αγαπήσουν το βιβλίο. Να μάθουν να το χρησιμοποιούν. Να το χρειάζονται. Να καταφεύγουν σε αυτό. Το συγκεκριμένο βιβλίο αποτελεί έναν ενδεικτικό οδηγό δραστηριοτήτων, οι οποίες θα μπορούσαν να ενταχθούν στο πρόγραμμα της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και θα έχουν ως στόχο, μέσα από βιωματικές καταστάσεις και υπό την επίβλεψη παιδαγωγικών αρχών, να ενθαρρύνουν τους μαθητές ώστε να αντιμετωπίζουν το βιβλίο ως ένα αντικείμενο που αξίζει την αγάπη τους. Κάποιες από τις δραστηριότητες που παρουσιάζονται είναι πρωτότυπες, ενώ κάποιες άλλες αποτελούν προσαρμογές δραστηριοτήτων που ανθολογήσαμε από τα Αναλυτικά Προγράμματα του μαθήματος της Γλώσσας διαφόρων πολιτειών των Η.Π.Α. και της Μεγάλης Βρετανίας.

3.5.5. Κυρίδης Α., Δρόσος Β. & Τσακιρίδου Ε. (Επιμ.) (2001). *Ποιος φοβάται τις Νέες Τεχνολογίες. Οι απόψεις και οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για την εισαγωγή της Πληροφοριακής Επικοινωνιακής Τεχνολογίας στο ελληνικό Δημοτικό Σχολείο*. Φλώρινα - Αθήνα: Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας – Τυπωθήτω – Γ. Δαρδανός. (σ. 169)

Ερευνώνται οι στάσεις και οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με την είσοδο των Νέων Τεχνολογιών στο ελληνικό σχολείο. Χρησιμοποιήθηκαν τρία ερευνητικά εργαλεία: η συνέντευξη, η ανάλυση περιεχομένου κειμένων που συνέταξαν οι εκπαιδευτικοί σχετικά με την εκπαιδευτική χρήση των Η/Υ και η δομημένη συνέντευξη. Συνολικά αντλήσαμε στοιχεία από 1200 περίπου εκπαιδευτικούς και τα στοιχεία έδειξαν κατ' αρχήν θετική αλλά και επιφυλακτική, παράλληλα, στάση απέναντι στην εκπαιδευτική χρήση των Νέων τεχνολογιών.

- 3.5.6. Κυρίδης Α., Δρόσος Β. & Ντίνας Κ. (2003). *Η πληροφοριακή-επικοινωνιακή τεχνολογία στην προσχολική και πρωτοσχολική εκπαίδευση: το παράδειγμα της γλώσσας. Γλωσσολογική – Παιδαγωγική – Κοινωνιολογική προσέγγιση*. Αθήνα: Gutenberg. (σ. 269)

Οι νέες τεχνολογίες εισάγουν μια νέα επικοινωνιακή κατάσταση τόσο στο σχολείο όσο και στην κοινωνία. Η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση δεν αποτελεί μια απλή φυσική συνέπεια των εξελίξεων που έχουν σημειωθεί στην τεχνολογία και στις καταστατικές συνθήκες της κοινωνικής διαβίωσης. Αποτελεί την αναγκαία δικλείδα μετασχηματισμού βασικών κοινωνικών λειτουργιών, όπως η παραγωγή, οι δημογραφικές μεταβολές, οι πολιτικές ανακατατάξεις, οι νέες οικογενειακές δομές, η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας κ.λπ. Οι εκπαιδευτικοί μηχανισμοί καλούνται να μετασχηματίσουν τις απαιτήσεις της κοινωνικής αναπτυξιακής προοπτικής σε δράσεις που αποβλέπουν στην προετοιμασία των νέων για την είσοδο στη νέα κοινωνία και οικονομία και στην ατομική τους εξελικτική πορεία. Η εισαγωγή και η χρήση της Π.Ε.Τ. στο νηπιαγωγείο στις πρώτες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου μπορεί να μοιάζει πρόωρη και τολμηρή. Ίσως να ξενίζει τους παραδοσιακούς παιδαγωγούς και τις νηπιαγωγούς. Παρόλα αυτά οι σχετικές ερευνητικές ενδείξεις μάς επιτρέπουν να ισχυριστούμε ότι όσο και αν είναι τολμηρή η πρότασή μας θα μπορέσει να βρει θετικό κλίμα και πεδίο αποδοχής. Στο παρόν πόνημα επιχειρούμε μια θεωρητική διερεύνηση της δυνατότητας εισαγωγής της Π.Ε.Τ. στην προσχολική και πρωτοσχολική εκπαίδευση, μέσα από τις διδακτικές δυνατότητες που μπορεί να προσφέρει στη διδασκαλία της γλώσσας.

- 3.5.7. Μαυρικάκη Ε., & Κυρίδης Α. (Επιμ) (2003). *Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στο ελληνικό Δημοτικό Σχολείο*. Αθήνα – Φλώρινα: Τυπωθήτω – Γ. Δαρδανός & Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας. (σ. 267)

Η μοίρα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα μοιάζει να ακολουθεί τη μοίρα της ελληνικής περιβαλλοντικής πολιτικής όπου κυριαρχεί θεσμική αστάθεια και το οξύμωρο σχήμα του διπλού ρόλου του κράτους ως ιδιοκτήτη - εκμεταλλευτή και ως προστάτη του περιβάλλοντος. Μετά από 20 περίπου χρόνια παρουσίας της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο ελληνικό σχολείο (περίπου 10 χρόνια παρουσία στο Δημοτικό Σχολείο) προσπαθούμε να εξετάσουμε μια σειρά από παράγοντες που προσδιορίζουν με καταλυτικό τρόπο την ταυτότητα και την εφαρμογή της σχολικής περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Οι παράγοντες αυτοί είναι: το θεσμικό πλαίσιο, οι θεσμικοί φορείς, οι εκπαιδευτικοί και φυσικά οι μαθητές. Προσπαθήσαμε λοιπόν να ιχνογραφήσουμε το τοπίο της σχολικής περιβαλλοντικής εκπαίδευσης μέσα από τα μάτια όλων των ομάδων και των φορέων που εμπλέκονται με ευθύ ή άμεσο τρόπο στην εφαρμογή της. Είναι προφανές ότι το θεσμικό πλαίσιο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης όπως εκφράζεται από τα επίσημα νομικά κείμενα του Υπ.Ε.Π.Θ. αποτελεί τη βασική δομική συνιστώσα της εφαρμογής της. Και από την άποψη αυτή αντικατοπτρίζει την εκπεφρασμένη βούληση της πολιτείας σχετικά με τον τρόπο, τα μέσα, τη μορφή και τις διαδικασίες που θα πρέπει να υιοθετηθούν. Τα κείμενα αυτά αποτελούν, με άλλα λόγια, τη βασική συνταγματική δομή της σχολικής περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Θεωρούμε ότι η ανάλυση των συγκεκριμένων κειμένων μπορεί διαγράψει την τυπική μορφή που έχει ή θα μπορούσε να έχει η σχολική περιβαλλοντική εκπαίδευση. Οι θεσμικοί φορείς, ως διοικητικοί διαχειριστές της, αποτελούν επίσης ένα πολύ σημαντικό παράγοντα. Παράγοντας, ο οποίος παίζει καθοριστικό ρόλο στη μορφοποίηση της σχολικής περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αν και εκ πρώτης όψεως δε φαίνεται να είναι καθοριστικός. Ωστόσο, θα πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι η γραφειοκρατική δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος δημιουργεί ένα σύμπλεγμα γραφειοκρατικών εμποδίων που καθορίζουν την ευελιξία των αποφάσεων και

την αποτελεσματικότητα των λειτουργιών του. Φορείς, όπως ο διευθυντής της σχολικής μονάδας, ο προϊστάμενος Α/θμιας εκπαίδευσης και ο υπεύθυνος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης μπορούν να παίξουν αποφασιστικό ρόλο στον τρόπο και στην αποτελεσματικότητα της ανάπτυξης της σχολικής περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Καθίσταται προφανές ότι οι απόψεις, οι αντιλήψεις και οι στάσεις τους για το ζήτημα της σχολικής περιβαλλοντικής εκπαίδευσης είναι κεφαλαιώδους σημασίας προς την κατεύθυνση της αποκομιδής κάποιων πληροφοριών και ενδείξεων για το συμβαίνει με το θέμα αυτό στην Ελλάδα. Οι μαθητές είναι τα υποκείμενα της εκπαιδευτικής στοχοθεσίας και αυτοί που υπόκεινται τόσο στα καλά όσο και στα κακά κείμενα της εκπαιδευτικής λειτουργίας και της εκπαιδευτικής πολιτικής. Έχουν εμπειρία, έχουν άποψη και είναι σε θέση, όσο και αν κάποιος πιστεύουν το αντίθετο, να εκφράσουν τις απόψεις τους τόσο για διάφορα γενικά ή κοινωνικά ζητήματα όσο και για ζητήματα που αφορούν την εκπαιδευτική διαδικασία (εκπαιδευτικοί, διδασκαλία, υλικοτεχνική υποδομή). Θεωρούμε σημαντικό λοιπόν να γνωρίζουμε τις απόψεις, τις αντιλήψεις και τις στάσεις των μαθητών σχετικά με το περιβάλλον και την περιβαλλοντική εκπαίδευση. Η συλλογή πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή της σχολικής περιβαλλοντικής εκπαίδευσης από τους παραπάνω εμπλεκόμενους φορείς μπορεί να αποτελέσει μια πλήρη (από άποψη) πηγών βάση δεδομένων για το θέμα μας και να μας επιτρέψει, μέσα από τις κατάλληλες επεξεργασίες των δεδομένων παρουσιάσουμε μια σφαιρική εικόνα για την εφαρμογή της σχολικής περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Με βάση τα παραπάνω, ο στόχος της εργασίας είναι η παρουσίαση της κατάστασης της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα, μέσα από τη μελέτη του θεσμικού πλαισίου και την καταγραφή των στάσεων, των απόψεων και των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών, των μαθητών και των προσώπων που κατέχουν θέσεις και που μπορούν να επηρεάσουν τον τρόπο ανάπτυξης της σχολικής περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν τόσο τη θεσμική όσο και τη λειτουργική ανεπάρκεια και τις δυσανεξίες της Π.Ε. στο ελληνικό Δημοτικό Σχολείο.

3.5.8. Κυρίδης Α. & Ανδρέου, Α. (Επιμ) (2005). Όψεις της ετερότητας. Αθήνα: Τυπωθήτω – Γ. Δαρδανός. (σ. 255)

Σήμερα που στην ταξική πολυδιάσπαση των κοινωνικών σχηματισμών προστέθηκε και η εθνολογική, το ζήτημα της «κοινωνικής ομοιογένειας ή ετερότητας» επανέρχεται σε διαφορετική βάση, με διαφορετικές επιστημολογικές οριοθετήσεις και φυσικά με νέες παραμέτρους ως προς τη διατύπωση και την ανάλυση των δομικών και των λειτουργικών παραμέτρων του ζητήματος. Το διαφορετικό δεν ορίζεται πλέον αποκλειστικά με όρους ταξικούς, αλλά και με όρους εθνολογικούς, φυλετικούς, θρησκευτικούς ή πολιτισμικούς. Η εθνολογική ομοιογένεια ως σταθερά της κοινωνικής ζύμωσης και της εκπόνησης κάθε είδους πολιτικής εκ μέρους της συντεταγμένης πολιτείας ή άλλων αρμοδίων φορέων έχει πάψει να υφίσταται. Το παζλ της κοινωνικής σύνθεσης μεγαλώνει και τα κομμάτια του πολλαπλασιάζονται. Τα κράτη, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τη νέα κατάσταση, προσπαθούν να διατηρήσουν τους όρους της φιλελεύθερης δομικής συγκρότησής τους επαναπροσδιορίζοντας τους συνεκτικούς τους κρίκους και ανακαλύπτοντας τη δύναμη του "έθνους - κράτους". Οι στόχοι των πολιτικών αποφάσεων αναθεωρούνται και οι κοινωνικοί θεσμοί ανασυγκροτούνται στο όνομα μιας ορατής διακύβευσης της ικανότητάς τους να εξασφαλίζουν την κοινωνική διατήρηση και αναπαραγωγή. Κατ' αυτόν τον τρόπο η ανάδυση στερεοτύπων στρατεύεται στο όνομα της διαφύλαξης της εθνικής καθαρότητας και της λυσιτελούς αναπαραγωγής της. Έτσι κοινωνικοί θεσμοί όπως το σχολείο καλούνται να διατηρήσουν και να αναπαραγάγουν την εθνική πολιτισμική κληρονομιά περιθωριοποιώντας τους «επικίνδυνους ξένους», ή ακόμα μπορεί

να ενσωματώσουν σε μια πλασματική ομοιομορφία, η οποία θα διατηρεί απλώς την ενδογενή της ταξική ανομοιομορφία. Η αλήθεια είναι ότι άλλοι κοινωνικοί θεσμοί, όπως οι οικονομικοί, αναλαμβάνουν –τώρα με περισσότερο ζήλο– την ταξική αναπαραγωγή ενσωματώνοντας τους «διαφορετικούς» στα κατώτερα κοινωνικά στρώματα. Άλλωστε, οι εθνικές, γλωσσικές, θρησκευτικές, πολιτισμικές μειονότητες αποτελούν τις περισσότερες φορές τα μεγάλα τμήματα των κατώτερων κοινωνικών τάξεων. Από τη δεκαετία του 1980 και μετά η ελληνική κοινωνία αντιμετωπίζει μια νέα πραγματικότητα: παύει να είναι μια από τις πιο ομοιογενείς φυλετικά, πολιτιστικά και γλωσσικά κοινωνίες, αφού από την εποχή εκείνη και μέχρι σήμερα βρίσκεται μπροστά σε μια διαρκή και με κυμαινόμενες αυξομειώσεις εισροή «ξένων». Οι «ξένοι» αυτοί έχουν πολύ διαφορετικά χαρακτηριστικά μεταξύ τους: είναι οικονομικοί μετανάστες από τις χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ, νεοπρόσφυγες ποντιακής καταγωγής από χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, ή οικονομικοί μετανάστες και πολιτικοί πρόσφυγες από ισλαμικές κυρίως χώρες. Η είσοδός τους στη χώρα δημιούργησε μια νέα πραγματικότητα ανισότιμης πολυγλωσσίας - πολυπολιτισμικότητας σε ένα έθνος-κράτος εντυπωσιακά ομογενοποιημένο γλωσσικά και πολιτισμικά. Το ζήτημα της ετερότητας είναι σήμερα τόσο επίκαιρο όσο ποτέ. Η ελληνική κοινωνία μοιάζει να παρακολουθεί σοκαρισμένη την διάσπαση της ιερής της ομοιογένειας, ενώ ταυτόχρονα συνεχίζει να αναγνωρίζει εθνικούς εχθρούς. Επιχειρούμε λοιπόν να αναδείξουμε τις διαστάσεις της ετερότητας όπως αποτυπώνονται σε ένα πλέγμα επιστημονικών πεδίων, τη φιλολογία, την ιστορία, την κοινωνιολογία, τη γλωσσολογία, τις πολιτισμικές σπουδές και τις επιστήμες της εκπαίδευσης. Στην ουσία σκιαγραφούμε όψεις της ετερότητας όπως αυτές αναδεικνύονται μέσα από επιστημονικές αναζητήσεις διαφορετικών γνωστικών πεδίων συνθέτοντας ένα –προς συναρμολόγηση– παζλ, διεπιστημονικού ενδιαφέροντος.

3.5.9. Κυρίδης, Α., Σιβροπούλου, Ρ. & Κασκάλης, Θ. (2005). *Η οργάνωση της πρακτικής άσκησης στα Παιδαγωγικά Τμήματα Νηπιαγωγών*. Φλώρινα: Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών. (e-book).

3.5.10. Κυρίδης, Α., Τσακίριδου, Ε. & Αρβανίτη, Ι. (Επιμ.) (2006). *Το ολόημερο Δημοτικό Σχολείο στην Ελλάδα. Έρευνα πεδίου*. Αθήνα: Τυπωθήτω – Γ. Δαρδανός. (σ. 436)

Το ολόημερο σχολείο λειτουργεί στην Ελλάδα, έστω και ως σχολείο διευρυμένου ωραρίου από το 1998. Εμφανίστηκε ως ένας καινοτόμος θεσμός για τα ελληνικά εκπαιδευτικά δεδομένα και αφού έχει διανύσει μια περίοδο 8 ετών μοιάζει να έχει παγιωθεί στο εκπαιδευτικό σύστημα, παρά τις αρχικές γκρίνιες για σημαντικές ελλείψεις σε υλικοτεχνική υποδομή και λειτουργικές δυσανεξίες. Το χρονικό εύρος της λειτουργία του ολόημερου σχολείου μας επιτρέπει σήμερα να εξετάσουμε σε θεωρητικό όσο και σε ερευνητικό επίπεδο κάποιες από τις δομικές και λειτουργικές παραμέτρους του. Σε καμία περίπτωση δεν υπαινισσόμαστε ότι η ερευνητική μας προσπάθεια φιλοδοξεί να προσφέρει τις απαραίτητες εκείνες συζεύξεις που θα ανασχηματίσουν το προφίλ του ελληνικού ολόημερου σχολείου. Μπορούμε όμως να ισχυριστούμε ότι η πολλαπλή έρευνα που σχεδιάσαμε μπορεί να προσφέρει ένα corpus στοιχείων, τα οποία θα είναι σε θέση να υποβοηθήσουν την ανάπτυξη συγκριτικών δεδομένων και να διαφωτίσουν κάποιες, έστω ελάχιστες, πλευρές του ζητήματος.

- 3.5.11. Κυρίδης, Α., Χρονοπούλου, Α. (2008). *Περί επιστημονικής δεοντολογίας και πρακτικής*. Αθήνα - Κοζάνη: Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας & Τυπωθήτω – Γ. Δαρδανός. (s. 183)
Σήμερα, ένα κείμενο για την επιστημονική δεοντολογία μπορεί για πολλούς να μοιάζει με συζήτηση για το αυτονόητο ή με έξοδο φαντασμάτων από το χρονοντούλαπο της επιστημονικής ιστορίας. Ωστόσο, η διαχρονικότητα του δέοντος στην επιστήμη και η προσήλωση σε αυτό ούτε είναι πάντα και για όλους αυτονόητες, ούτε μπορούμε να ισχυριστούμε ότι αποτέλεσαν πάντα μια σταθερά για κάθε συνθήκη επιστημονικής παραγωγής. Στην Ελλάδα το ζήτημα της επιστημονικής δεοντολογίας δεν φαίνεται να μας έχει απασχολήσει αρκετά, άρα θεωρούμε ότι το πόνημά μας συμπληρώνει ένα υπάρχον κενό στον τομέα αυτό. Από την άλλη, σήμερα οι κοινωνικές συνθήκες παραγωγής της επιστήμης έχουν μεταβληθεί σημαντικά και έχουν προσανατολιστεί σε αγοραίες αξίες. Ίσως, λοιπόν, τώρα είναι η κατάλληλη στιγμή για να εδραιώσουμε και να διακηρύξουμε την προσήλωσή μας σε δεοντολογικές αρχές που συγκροτήθηκαν σε σώμα σε άλλες καλύτερες, αν όχι και πιο «αθώες», περιόδους για την επιστήμη. Παρόλο που η τήρηση των δεοντολογικών αρχών εξυπακούεται για κάθε επιστημονική διαδικασία, σήμερα μοιάζει πιο επιτακτικό από ποτέ να επικεντρωθούμε στο ζήτημα της δεοντολογίας της επιστημονικής πρακτικής και της έρευνας. Οι φοιτητές και οι νέοι ερευνητές πρέπει να μάθουν εξαρχής και να εμπεδώσουν ότι η επιστήμη, για να είναι επιστήμη, θα πρέπει να ακολουθεί ένα σύστημα δεοντολογικών αρχών οι οποίες αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της επιστημονικής παραγωγής. Το ζήτημα της επιστημονικής δεοντολογίας δεν αρκεί να αποτελεί –όταν αποτελεί– ένα μικρό κεφάλαιο κάποιου εγχειριδίου επιστημονικής μεθοδολογίας ή ένα από τα θέματα συζήτησης σε μια σειρά πανεπιστημιακών παραδόσεων. Θα πρέπει να συνιστά αυτοτελές και εκτενές τμήμα της εκπαίδευσης των επιστημόνων σε προπτυχιακό και σε μεταπτυχιακό επίπεδο.
- 3.5.12. Αλευριάδου, Α., Βруνιώτη, Κ., Κυρίδης, Α., Σιβροπούλου, Ρ. Χρυσάφιδης, Κ. (2008). *Οδηγός Ολοήμερου Νηπιαγωγείου*. Αθήνα: Υπ.Ε.Π.Θ. (σ. 204)
http://www.pi-schools.gr/preschool_education/yp_yliko/odig_oloiimerou.pdf
- 3.5.13. Βруνιώτη, Κ. Κυρίδης, Α., Σιβροπούλου, Ρ. Χρυσάφιδης, Κ. (2008). *Οδηγός Γονέων*. Αθήνα: Υπ.Ε.Π.Θ. (σ. 123)
<http://repository.edulll.gr/1475>
- 3.5.14. Βαμβακίδου, Ι., Κυρίδης, Α., Μαυρικάκη, Ε. (2009). *Πρέσπες*. (1) Εγχειρίδιο για μαθητές Δ', Ε' & ΣΤ' Δημοτικού, (2) Εγχειρίδιο για μαθητές Α', Β' & Γ' Δημοτικού, (3) Οδηγός Εκπαιδευτικού.
Υλικό που αφορά σε πρόταση εγχειρίδιο για πιλοτικό πρόγραμμα με θέμα την ιστορία των Πρεσπών. Περιέχει διαδραστικά στοιχεία και απευθύνεται σε μαθητές και μαθήτριες του Δημοτικού σχολείου. Επίσης, το ίδιο υλικό κυκλοφορεί με τη μορφή ψηφιακού δίσκου και με την μορφή επισκέψιμων ιστοσελίδων. Ειδικότερα, του συγκεκριμένου υλικού απευθύνεται στις πρώτες (Α' και Β' τάξη) και τις τελευταίες τάξεις (Ε' και ΣΤ' τάξεις) του Δημοτικού σχολείου και μπορεί να ενταχθεί στην Μελέτη του Περιβάλλοντος, στην Τοπική Ιστορία, στην Ευέλικτη ζώνη και γενικότερα ως υποστηρικτικό υλικό για διαθεματικές προσεγγίσεις. Πρόκειται για τρία τεύχη: α) το πρώτο τεύχος περιλαμβάνει πολυτροπικό κείμενο σχετικό με την Ιστορία, τη Γεωγραφία και τον Πολιτισμό της περιοχής των Πρεσπών και δραστηριότητες β) το δεύτερο απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς και το γ) είναι φάκελος δραστηριοτήτων για τις πρώτες τάξεις Δημοτικού.

- 3.5.15. Παλαιολόγου, Ν., Κυρίδης, Α., Γιαλαμάς, Β., Ευαγγέλου, Ο. & Σταυρινούδη, Α. (2010). *Ένταξη δεύτερης γενιάς μεταναστών μαθητών στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας*. Φλώρινα – Αθήνα: Π.Τ.Ν. (Π.Δ.Μ.) – Ι.ΜΕ.ΠΟ.
- 3.5.16. Tsatsaroni, A., Vretos, J., Kyridis, A., Katsis, A., Linardos, P. (2012). *Overcoming School Failure. Policies that Work. Country Background Report: Greece*. Paris - Athens: OCDE / Greek Ministry of Education Lifelong Learning and Religious Affairs. <http://www.oecd.org/dataoecd/8/1/49528233.pdf>
This report is a response of Greece to the call by O.E.C.D. to participate in the Project 'Overcoming School Failure. Policies that work' and follows the general guidelines of the O.E.C.D. project team. The national advisory committee, appointed by the Minister of Education, has strived to depict, as objectively as possible, the features of a system which is rapidly changing due to external and internal forces and challenges. On the other hand, because of the global financial crisis that has seriously affected Greece, this is a time when many consider that what matters today in education is, above all, efficiency. Yet while the present government is obliged to respond to efficiency demands, issues of equity are not outside of its concerns. However, in Greece, the general trend continues to be on improving the system as a whole, and it is the case that there hasn't ever been an ample public space to debate education from the point of view of equity and justice. We hope that this report and the resulting O.E.C.D. publication will contribute towards articulating values and practices of equity in education with concerns of improving the educational services provided. Moreover, we believe that due to its currently difficult condition, Greece has an increased responsibility to send the message that equity in education is not only a fundamental value of all democratic societies but also that investment of resources for purposes of equity in periods of crisis is prudent. The Greek Education system is divided into four main levels: Pre-primary education and care provision, Compulsory education, Post-compulsory-Upper Secondary and Post-secondary level, and Higher Education. Public and private sectors operate at all levels of the system, except the university level, which consists exclusively of state institutions. The private sector is small while the majority of school age pupils attend schools in the public sector. Compulsory education covers the age from 5 to 15 year-old pupils. Apart from the central state, the local authorities (municipalities) provide child-care, including pre-primary classes for 4-year-old children, which is free of charge though parents may have to pay some costs, mainly for meals. Public education is free of charge at all levels of the system, including university education, and for all types of education. This means that central education authorities must provide financial resources, personnel and textbooks/learning materials. Regional authorities also have some share of responsibility for the infrastructure of schools in their region. In particular, the main expenses refer to the teaching (and auxiliary) personnel, textbooks, infrastructure and operational expenses. Textbooks are provided free of charge to all students within the formal (public) education system, including basic textbooks for students in H.E. Teaching personnel are allocated according to annual central education planning, in cooperation with the regional and local administrations. Personnel are drawn from the pool of teachers who besides their formal qualification from H.E. Institutions have passed the specialised examination administered by the Supreme Council for Civil Personnel Selection (ASEP). Personnel for H.E. though selected by the institutions themselves are subject to the authorisation by the central education authorities, responsible also for their salaries, as employees in the broader public sector. The administrative control of the system is the

responsibility of central educational authorities while measures have been taken in recent years to devolve powers and responsibilities to the regional and local levels. Thirteen Regional Educational Directorates are responsible for the administration and supervision of the decentralised services in their areas, as well as the coordination of local school advisers, advising teachers on pedagogical aspects of their work. At the next level of the administrative structure Education Directorates (in each prefecture) and District Offices provide administrative support, supervise operation of area schools and facilitate co-ordination between schools. The role of the school-heads has been redefined by a recent law, adapting to the emerging new model in governance, emphasising autonomy but also accountability on the basis of state specified goals and outcomes. Though public education is free of charge at all levels of the system, some peculiarities in the system may turn out to be of vital importance when evaluating the system from the point of view of equity and justice in education. Among them, the following are important: (a) The amounts of money from the family budget spent for students' preparation, especially for the national examination for entry to H.E. Institutions through out-of-school lessons. Out-of-school support becomes a means for parents from more privileged social groups to help their children face competition and ensure the reproduction of their social privileges. This long-standing and complex problem under the current financial crisis has undoubtedly become a more pressing equity issue. (b) The fees paid by students attending the post-secondary, non-tertiary sector of public and private Institutes of Vocational Training (I.E.K.). This is a sector apparently providing more choices for young people, and a sector where, one suspects, the overwhelming majority of young students come from lower socio-economic backgrounds and working class and migrant families. Because of lack of data about I.E.K., the Ministry of Education has recently begun to commission relevant studies. (c) Pre-primary education provision for children of the cohort 4-5 year of age, a large percentage of which remains outside the formal education system under the Ministry of Education. This raises questions regarding possible differential treatment of individual pupils from various social groups due to differences in quality of services offered by alternative providers, including municipal authorities. (d) The delays in the reviewing of Remedial Teaching programmes (Ενισχυτική Διδασκαλία (E.D.)) and of Additional Teaching Support Programmes (Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη (P.D.S.)), which were established previously, to combat inequalities in education for children of vulnerable groups attending pre-primary, primary and secondary schools, and which have gradually lost support. Some new experiments, initiated by the Ministry of Education, to offer teaching support to all students by taking advantage of developments in educational technology, while highly innovative, might be limited by assumptions that educational technology is socially neutral. (e) The lack of research as well as effective policies to support students and their families at turning points in the system which are crucial for their educational career and future prospects. This is particularly the case for students moving from compulsory education to the two main strands of Lyceum (General and Technical-Vocational) and/or other paths available in the system as detailed in the main report. Causes for concern are the fact that any new action on counseling and vocational guidance depends on Operational Programmes (previously the EPEAEK and now the National Strategic Reference Framework (NSRF)), that is European funds which by their very nature are of short term duration; plus the fact that such services do not cover the totality of schools in the country, and there is lacking an up to date legislative framework to ensure the continuous functioning of the system. Concerning recent efforts to combat inequalities in and through education, since 2007 a new generation of large-scale Projects have been implemented, funded by the European Social Fund and National Resources, as part of the NSRF (2007-2013). These cover the following: (a) Cross-cultural schools and cross-cultural education in the mainstream schools, (b) The education of ROMA children, specifically, (c) The Muslim Minority children in the

area of Thrace. During the last year or so there has been an effort to subsume all three of the above programmes under the general umbrella of Zones of Educational Priorities (Z.E.P.), a programme aiming to direct resources to students and regions with the greatest needs. Its scope is national, and beneficiaries are students in pre-primary, primary and secondary education. The programme aims to confront the problem of social and regional inequalities in education by supporting and strengthening the regions and the social groups that are most in need. As described in the report, this is the first time that native Greeks facing socio-economic disadvantages will be included in the targeted populations (that is in addition to the three specific populations, the main targets of policy up until now: ROMA, immigrants, Muslim Minority). Policies developed by the Greek educational authorities and practices crystallized within the school system during the last 20 years or so have been responses to European Educational Policies. The main drive for change has been the mechanism of European funding, according to priorities of the European Union for all member states of the Union. Membership to the E.U. accrued considerable benefits to the Greek education system. Special education for people with disabilities, cross-cultural education, The Muslim Minority education, the piloting and consolidating of all-day schools, structures and practices for supporting children from vulnerable groups in mainstream schools, counseling and vocational guidance services were policy areas directly related to European initiatives and funding. Arguably, a shift in policy is gradually taking place, reflecting conceptions and trends in the E.U. This is from designated populations (Minority, Repatriated, Migrant, ROMA) to focusing on disadvantaged schools within poor regions and hopefully in the future on individual disadvantaged schools outside of such regions, based on use of elaborate indicators. We believe that this shift has the potential to address head-on the problem of identifying and supporting the disadvantaged, in the interest of children of vulnerable groups in the country and the Greek society as a whole.

- 3.5.17. Ομάδα Ερευνών (2012). Συνοπτική Έκθεση για την εξάπλωση των ΖΕΠ. Αθήνα: Υπ.Π.Δ.Μ.Θ./ ΕΣΠΑ.
<https://www.ekke.gr/services/publication/zones-ekpaideutikis-proteraiotitas-sinoptiki-ekthesi-apotelesmaton-tis-omadas-kinonikon-ereunon-tou-ipourgiou-paidias>
- 3.5.18. Κυρίδης, Α. (2014) (Επιμ). *Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες και Δια Βίου Μάθηση*. Αθήνα: Gutenberg.
- 3.5.19. Κυρίδης, Α. (2014) (Επιμ). *Κοινωνικές ταυτότητες και κοινωνική συνοχή. Προκλήσεις και προοπτικές*. Αθήνα: Ελληνική Κοινωνιολογική Εταιρεία. ISBN: 978-960-9596-02-2.
- 3.5.20. Βεργίδης, Δ., Ζάγκος, Χ., Κόκκινος, Γ., Κουτούζης, Μ., (επιμ) Κυρίδης Α., Πανδής Π., Σωτηρόπουλος Δ. (2013). *Διαρροή από τις δομές Δια Βίου Μάθησης Ενηλίκων. Έρευνα για ένα αθέατο πρόβλημα*. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ
Στη σημερινή εποχή, η γνώση έχει αναγνωριστεί ως βασικό εργαλείο κοινωνικής, οικονομικής αλλά και προσωπικής ανάπτυξης. Η αναγνώριση αυτή έχει οδηγήσει διεθνείς οργανισμούς (ΕΕ, UNESCO, ΟΟΣΑ) αλλά και μεμονωμένα κράτη να επανατοποθετηθούν σε σχέση με την παραδοσιακή αντίληψη για τη μάθηση και να αναδείξουν τη διά βίου μάθηση ως στρατηγική επιλογή και προτεραιότητα. Η διά βίου μάθηση στο σύνολό της, η αναγκαιότητα της διεύρυνσής της, η ενίσχυση των σχετικών δομών, η ποιότητα στην παροχή της, η σχέση της με την καταπολέμηση της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού αλλά και ο ρόλος της στην ανάπτυξη και στην ανταγωνιστικότητα ατόμων, κρατών αλλά και της ίδιας

της ΕΕ αποτελούν πλέον κοινό τόπο. Ήδη από το 1995 η διά βίου μάθηση προτάσσεται ως βασική προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδιαίτερα στα πλαίσια της στρατηγικής EU2020, όχι απαραίτητα επειδή γίνεται εκ προοιμίου αποδεκτή η σχέση της με την άμβλυση κοινωνικών ανισοτήτων και αποκλεισμών (Βεργίδης, 2014). Με τα παραπάνω ως δεδομένα, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι χαρτογραφήσεις και αποτιμήσεις, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, της συμμετοχής, της αποτελεσματικότητας αλλά και της διαρροής από τις δομές διά βίου εκπαίδευσης ενηλίκων. Αν κανείς αποδεχθεί τη στρατηγική σημασία της διά βίου μάθησης, είναι προφανές ότι η διερεύνηση των ζητημάτων αυτών μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο στον (επανα)σχεδιασμό δράσεων και πολιτικών. Η παρούσα μελέτη επιχειρεί να αποτιμήσει μία από τις παραπάνω παραμέτρους και πιο συγκεκριμένα τη διαρροή από τις δομές διά βίου εκπαίδευσης ενηλίκων. Η διερεύνηση των χαρακτηριστικών αλλά και των απόψεων των εκπαιδευομένων που αρχικά επιλέγουν να συμμετέχουν αλλά τελικά διαρρέουν από προγράμματα διά βίου εκπαίδευσης ενηλίκων, όπως επίσης και η διερεύνηση των αιτιών της διαρροής, μπορούν να συμβάλλουν στην ορθολογική ανάπτυξη ενός πεδίου το οποίο σε αρκετές περιπτώσεις αναπτύχθηκε με μια ευκαιριακή λογική (ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ, 2008). Αρχικά, στην παρούσα μελέτη, γίνεται προσπάθεια να συνδεθεί η εκπαίδευση και η διά βίου μάθηση με το ζήτημα του κοινωνικού αποκλεισμού τη σύγχρονη εποχή. Επιχειρείται να αναδειχθεί ο κομβικός ρόλος που φαίνεται να αποδίδεται στη διά βίου μάθηση στην πρόληψη και καταπολέμηση των φαινομένων που συνδέονται με τον κοινωνικό αποκλεισμό, χωρίς να παραγνωρίζονται οι ιδεολογικές ορίζουσες αυτής της συζήτησης. Έχοντας αναδείξει την παραπάνω σχέση, στη συνέχεια γίνεται προσπάθεια να οριστεί και να συζητηθεί η έννοια και το φαινόμενο της διαρροής από τις δομές διά βίου εκπαίδευσης ενηλίκων. Η συζήτηση αξιοποιεί ερευνητικά δεδομένα και μοντέλα που έχουν προκύψει από τα δεδομένα αυτά και επιχειρεί να συνθέσει τα μοντέλα προκειμένου να διαμορφωθούν τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας. Μια επιμέρους παράμετρος η οποία φαίνεται να παίζει ουσιαστικό ρόλο στη συζήτηση για τη διαρροή, και έτσι εξετάζεται ξεχωριστά στην παρούσα έρευνα, είναι και αυτή των κινήτρων για τη συμμετοχή στα προγράμματα αυτά. Η θεωρητική συζήτηση καταλήγει με μια συνοπτική επισκόπηση των θεωριών για τα κίνητρα συμμετοχής η οποία εμπλούτισε το ερευνητικό μέρος, όπως θα φανεί παρακάτω. Με βάση τα παραπάνω διατυπώθηκαν τα κύρια ερευνητικά ερωτήματα και στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε η εμπειρική έρευνα, η διαδικασία και τα αποτελέσματα της οποίας παρουσιάζονται στο δεύτερο μέρος της μελέτης.

- 3.5.21. Χοντολίδου, Ε., Τσοκαλίδου, Ρ., Τεντολούρης, Φ., Κυρίδης Α. και Βακαλόπουλος, Κ. (2016) (επιμ.) *Μνήμη Σωφρόνη Χατζησαββίδη. Γλωσσικές και Παιδαγωγικές προεκτάσεις*. Αθήνα: Gutenberg.
- 3.5.22. ΕΟΠΠΕΠ (2016). *Συμβουλευτική Επαγγελματικού Προσανατολισμού / Σταδιοδρομίας για την υποστήριξη των NEETs (Νέοι 15-29 ετών εκτός δομών απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης)*. Αθήνα: ΕΟΠΠΕΠ. ISBN: 978-618-81002-9-9. (Μέλος της ομάδας Έργου).
- 3.5.23. Παπαδάκης, Ν., Κυρίδης, Α., & Φωτόπουλος, Ν. (επιμ.). (2016). *Νέα Γενιά και Neets στην Ελλάδα της Κρίσης. Οι επείγουσες διαστάσεις του προβλήματος: Έρευνα και Ολοκληρωμένη Παρέμβαση*. Αθήνα: Γ. Σιδέρης.
- 3.5.24. Ζάγκος, Χρ., Κυρίδης, Α. & Φωτόπουλος, Ν. (2019). *Προσφυγική κρίση και σύγχρονες εκπαιδευτικές πρακτικές. Από τη συστημική κοινωνική ευπάθεια στη δομημένη ένταξη*. Αθήνα: Κοινωνικό Πολύκεντρο. <https://kpolykentro.gr/2019/02/07/%ce%ba%ce%bf%ce%b9%ce%bd%cf%89%ce%bd%ce%b9%ce%bf%ce%bb%ce%bf%ce%b3%ce%b9%ce%ba%ce%ae-%cf%80%cf%81%ce%bf%cf%83%ce%ad%ce%b3%ce%b3%ce%b9%cf%83%ce%b7-%cf%80%cf%81%ce%bf%cf%83%cf%86%cf%85%ce%b3%ce%b9/>
- Το ζήτημα της εκπαίδευσης παιδιών, που προέρχονται από διαφορετικά εθνοπολιτισμικά περιβάλλοντα, αναδεικνύεται στις μέρες μας ως ένα μείζονος σημασίας ζήτημα λόγω της πολυπολιτισμικής φυσιογνωμίας της πλειονότητας των σύγχρονων αναπτυσσόμενων και ανεπτυγμένων κοινωνιών. Οι νέες κοινωνικο-οικονομικές και πολιτισμικές συνθήκες απαιτούν την υιοθέτηση ενδεδειγμένων εκπαιδευτικών πολιτικών και πρακτικών διαχείρισης του πολυπολιτισμικού ψηφιδωτού του μαθητικού πληθυσμού, τόσο για την άρση των ποικίλων αναφυομένων προβλημάτων της εκπαιδευτικής καθημερινότητας όσο και για τη γόνιμη αλληλεπίδραση γηγενών και αλλόφωνων μαθητών στη βάση της ισότητας των ευκαιριών και της αλληλεγγύης. Με βάση το προαναφερθέν πλαίσιο, η συγκεκριμένη αναφορά επιδιώκει τόσο σε επίπεδο εκπαιδευτικής πολιτικής, όσο και σε επίπεδο εκπαιδευτικής πράξης να αναδείξει και να εμβαθύνει σε καλές πρακτικές των δρώντων της εκπαίδευσης αναφορικά προς τη βέλτιστη διαδικασία ένταξης των παιδιών προσφύγων και μεταναστών εντός του ελληνικού τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος. Συγκεκριμένα, επιχειρείται μια κοινωνιολογική προσέγγιση βασικών ζητημάτων και προκλήσεων με στόχο την ερμηνευτική κατανόηση της δομικής διασύνδεσης εννοιών και κατηγοριών όπως η κοινωνική ευπάθεια, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η μετανάστευση, η προσφυγική κρίση, ο ρόλος της εκπαίδευσης στη διαδικασία ένταξης και ενσωμάτωσης.*
- 3.5.25. Αλεξάκης, Μ., Αχείμαστος, Μ., Κατσάπης, Κ., Κουμανταράκη, Α., Κονιόρδος, Σ., Κυριακάκης, Γ., Κυρίδης, Α., Μαρινοπούλου, Τ., Λελεδάκης, Α., Μαυρίδης, Η., Μουζακίτης, Α., Σιούφα, Β., Σκομβούλης, Μ., Στάμος, Γ., Ρωμανός, Β., Τάσης, Θ. (2019). *Εξελίξεις στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό τον 20ο Αιώνα (ΕΠΟ41). Οδηγός Μελέτης*. Επιμέλεια: Α. Μουζακίτης & Β. Ρωμανός. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. *Ο Οδηγός Μελέτης του βιβλίου του Ian Craib Σύγχρονη Κοινωνική Θεωρία: Από τον Πάρσονς στον Χάμπερμας, αποτελεί προϊόν συλλογικής και αφιλοκερδούς εργασίας των διδασκόντων της ΕΠΟ 41 κατά το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019.*

Κάθε διδάσκουσα/διδάσκων έχει ασχοληθεί με συγκεκριμένο τμήμα του βιβλίου επιχειρώντας να υποδείξει τις θεμελιώδεις έννοιες που αναπτύσσονται εκεί, καθώς και –όπου αυτό είναι δυνατόν– τους τρόπους εμπέδωσης των πληροφοριών που περιέχονται στα κεφάλαιά του. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειώσουμε τα εξής προς αποφυγή παρεξηγήσεων: Παρά την αδιαμφισβήτητη χρησιμότητά του στην ενίσχυση του διδακτικού υλικού της ΕΠΟ 41, το βιβλίο του Craib έχει διαφορετική διδακτική στόχευση από αυτή της θεματικής μας ενότητας και συνεπώς στα πλαίσια της ΕΠΟ 41 προορίζεται να διαδραματίσει επικουρικό ρόλο σε σχέση με το κύριο σύγγραμμα Κοινωνική Σκέψη και Νεωτερικότητα. Αυτό συμβαίνει διότι το βιβλίο του Craib έχει γραφτεί με αφητηρία την κυρίαρχη στον αγγλοσαξονικό χώρο κατά τη δεκαετία του 1990 διαμάχη δομής-δράσης, στην οποία δεν εστιάζουμε στην ΕΠΟ 41, αφού πρόκειται για ένα εξειδικευμένο ζήτημα της κοινωνικής θεωρίας το οποίο προϋποθέτει έναν βαθμό εξοικείωσης μαζί της που δεν διαθέτει η πλειονότητα των φοιτητριών και των φοιτητών μας. Επίσης, μεγάλο μέρος του βιβλίου αφορά σε θεωρητικές συζητήσεις (ακόμη και φιλοσοφικού περιεχομένου) ή και σε θεωρητικά ρεύματα τα οποία επίσης δεν εντάσσονται άμεσα στο αντικείμενο της θεματικής μας ενότητας.

- 3.5.26. Καμαριανός, Ι., Κυρίδης, Α., Φωτόπουλος, Ν., Χαλκιώτης, Δ. (2019). Το δημόσιο σχολείο στην Ελλάδα. Όψεις και τάσεις μιας αναδυόμενης ιδιωτικοποίησης. Αθήνα: ΔΟΕ, ΟΛΜΕ, Education International. ISBN: 978-960-8013-07-0.

The privatization of education constitutes a fundamental issue as the public character of policies and goods is set at risk. At an international level, the neoliberal paradigm affects the field of higher education policies. More concretely in the case of Greece and because of the debt crisis, the severe consequences of neoliberal economic policies were a common topic since 2008. Undoubtedly, the prolonged period of the debt crisis shaped a negative framework for the Greek public educational system. A main result of the new narrative was the redefinition of the aspects of privatization as new challenges emerged for educational policy and practice. This study aims to explore the privatization phenomenon of Greek primary and secondary education, providing a basis for understanding and analysis. In order to provide a comprehensive and detailed picture, we adopt a multi-aspect methodological approach. Consequently, the study includes certain discussion topics:

- *theoretical approach of the phenomenon of privatization of education*
- *study of the economic aspects of private and shadow education*
- *study of the legal aspects and regularities that guide actors to illegitimate privatization*
- *content analysis of Greek Primary Teachers' Federation (DOE) and Greek Federation of Secondary State School Teachers (OLME) declarations and texts referring to privatization of the Greek public education*
- *study of the construct of Teachers' attitudes toward privatization process of the Greek primary and secondary education.*
- *study of the construct of Future Teachers' attitudes toward the privatization process of the Greek primary and secondary education*

Educational expenses are one of the most fundamental categories of government expenditure. Public funding in education is also important. In Greece, public spending on education is limited over time among EU Member States. Consequently, private spending on education is quite increased among EU Member States. More specific, spending on shadow education as a percentage of spending on public education is about 34,7%. Also, spending on shadow education as a percentage of spending on private education is 40.1%. The above data underlines that expenses of shadow education are an unbearable cost for

parental strategies. During the period 2000-2010 educational expenditure increased but because of the debt crisis over the period 2012-2016, public funding on education reduced significantly. It is worth to mention that there was a displacement of public expenses from primary to secondary education. According to the analysis of the Greek Government expenditure on education, the percentage of salaries and compensations of employees was increased unlike the percentage of on infrastructure and equipment. Finally, the expenditure on private education decreased significantly, from 3,3 billion Euros in 2009 to 2,1 billion Euros in 2016 (less than 33,3%). Future teachers expressed strongly critical opinions toward public and private characteristics of primary and secondary education. Most profoundly a clear preference for public education among future teachers for financial or ideological reasons seems to exist. These preferences indicate positive feedback for the adoption of public school and welfare state social policies. The content analysis of Greek Primary Teachers' Federation (DOE) and Greek Federation of Secondary State School Teachers (OLME) declarations and texts referring to the privatization of the Greek public education have shown that the two leading trade unions in the field of public education pointed out the decline of the welfare state early on. They also indicate the risk of constructing negative attitudes toward the public characteristics of the Greek educational system. Therefore, systematically denounce efforts to privatize public education. There is no doubt that the political argument of Greek Primary Teachers' Federation (DOE) and Greek Federation of Secondary State School Teachers (OLME) and their policies, as it is written in their declarations and publications on privatization – aiming at the protection of human and civil rights and subsequently of social cohesion- conceptualize the educational process as an unquestionable public good. According to our findings, teachers are deeply concerned about the colonization of public education through such mechanisms as the market and such processes as privatization. Moreover, the results of the study revealed that household expenditure on education is relatively high as debt crisis puts extraordinary pressure on parental strategies. Almost 50% agree that shadow education undermines the fundamental characteristics of public education. Furthermore, the reason for the growing trend of privatization in Greece is due to the inability of the state to protect public education. This research also explores the teachers' opinions on the factors responsible for the formation of privatization. Teachers seem to agree that one of the factors responsible for privatizing education is staff shortages in public education. According to our findings also important factors are the lack of infrastructure, the parents' distrust in public education, the underfunding of public education, finally yet importantly, the privileged framework of shadow education in Greece are factors responsible for the colonization of public education leading governments and other key private and not-for-profit actors to create policy discourses and environments supportive of market incursions into public education through the process of privatization. In conclusion, this approach offers a new interesting causal interpretive framework of meanings, ideas, theory and praxis inside and outside the modern Greek classroom.

- 3.5.27. Κυρίδης, Α., Γαλάνη, Λ., Ζάγκος, Χρ., Μαυρικάκη, Ε., Τσιτουρίδου, Μ. (2019). *Μελέτη αποτίμησης των σχεδίων Κινητικότητας Erasmus+ του τομέα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης*. Αθήνα: ΙΚΥ.
- 3.5.28. Κυρίδης, Α., Γαλάνη, Λ., Ζάγκος, Χρ., Μαυρικάκη, Ε., Τσιτουρίδου, Μ. (2018). *Αποτίμηση των αποτελεσμάτων/της επίδρασης των Σχολικών Συμπράξεων που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος Διά Βίου Μάθηση/τομεακό πρόγραμμα Comenius (2007-2013)*. Αθήνα: ΙΚΥ.

- 3.5.29. Ζάγκος, Χρ., Καμαριανός, Ι., Κυρίδης, Α., Φωτόπουλος, Ν. (2020). *Όροι και συνθήκες άσκησης του εκπαιδευτικού έργου στη δημόσια εκπαίδευση. Σύγχρονες θεωρητικές και εμπειρικές αναφορές*. Αθήνα: Κοινωνικό Πολύκεντρο/ ΑΔΕΔΥ.
- Σκοπός της ερευνητικής μελέτης, υπήρξε η επιστημονική αποτύπωση των όρων και των συνθηκών υλοποίησης του εκπαιδευτικού έργου. Πιο συγκεκριμένα, η μελέτη επιχείρησε να συμβάλει στη διερεύνηση πρακτικών και νοσηματοδοτήσεων των ίδιων των εκπαιδευτικών και των τριών βαθμίδων, για τις συνθήκες εργασίας τους. Το ενδιαφέρον των ερευνητών επικεντρώθηκε στο πώς οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί βιώνουν την καθημερινότητά τους στο σχολείο που υπηρετούν. Ειδικότερα, οι μελετητές θεώρησαν την παράμετρο αυτή σημαντική αφού η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα, - όροι που τα τελευταία χρόνια απαντώνται όλο και περισσότερο στα κείμενα διεθνών οργανισμών-, συναρτώνται πρωτίστως με την ικανοποίηση που νιώθει ο ίδιος ο εκπαιδευτικός, ο πρωταγωνιστής της σχολικής ζωής, από το επάγγελμά και τους όρους άσκησης του. Αναμφίβολα λοιπόν, η διερεύνηση των συνθηκών αλλά και των όρων άσκησης του εκπαιδευτικού έργου σε κάθε βαθμίδα της ελληνικής εκπαίδευσης έχει την αφετηρία της στα θεμέλια της ύπαρξης, αλλά και λειτουργίας του εκπαιδευτικού μας συστήματος που αποτελεί και το κοινό μας εμπειρικό αλλά και ταυτόχρονα βιωματικό πεδίο. Όμως, παρά το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που αποδίδει η ίδια η κοινωνία στο έργο των εκπαιδευτικών, η συγκεκριμένη μελέτη διαπιστώνει την σημαντική υστέρηση των υποδομών και υπενδεδυμένων πόρων, σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες, ποσοτικά και ποιοτικά επισημαίνοντας την ασυνέχεια και την έλλειψη. Συμπερασματικά, η παρούσα εμπειρική έρευνα αποτελεί ένα σημαντικό συνεκτικό δεσμό σε μια γόνιμη και στέρεα σειρά συγκρίσεων καθώς υλοποιείται στο πλαίσιο της πρόσφατης κρίσης, η οποία επέφερε σημαντικά προβλήματα όχι μόνο στην εκπαίδευση αλλά συνολικά στους φορείς και στις λειτουργίες του κοινωνικού κράτους με συνέπεια την απορρύθμιση και την σταδιακή υποχώρηση κοινωνικών κατακτήσεων και δικαιωμάτων. Απώτερος σκοπός των ερευνητών είναι η παρούσα μελέτη να συμβάλει ευθέως στην κατάθεση μιας ουσιαστικής πρότασης στον εθνικό και κοινωνικό διάλογο για την παιδεία με στόχο την αναβάθμιση της δημόσιας εκπαίδευσης.
- 3.5.30. Κυρίδης, Α., Γαλάνη, Λ., Ζάγκος, Χρ., Μαυρικάκη, Ε., Τσιτουρίδου, Μ., Βαμβακίδου, Ι. (2020). *Μελέτη αποτίμησης των Σχεδίων Κινητικότητας Erasmus+ του τομέα εκπαίδευσης ενηλικων για την περίοδο 2014-2018*. Αθήνα: ΙΚΥ.
- 3.5.31. Θάνος, Θ. & Κυρίδης, Α. (2021). *Εκπαίδευση και κοινωνία στην Ελλάδα*. Αθήνα: Gutenberg.
- 3.5.32. Ζάγκος, Χρ., Καμαριανός, Ι., Κυρίδης, Α., Φωτόπουλος, Ν. (2022). *Εκπαίδευση και εκπαιδευτικοί στην εποχή της πανδημίας Covid-19. Αφηγήσεις, εμπειρίες, πρακτικές, ποιοτικές και ποσοτικές διαστάσεις*. Αθήνα: Κοινωνικό Πολύκεντρο/ ΑΔΕΔΥ. https://kpolykentro.gr/wp-content/uploads/2022/03/F_EDUCATION-IN-COVID_2022.pdf

3.6. Σε συλλογικούς τόμους

3.6.1. Στα ελληνικά

- 3.6.1.1. Κυρίδης, Α. (1997). "Βιογραφικό Ε. Μαυρικάκη". Στο *Φώτης Κόντογλου - Προς Αγιογράφων Ευάγγελον Μαυρικάκιν*. Αθήνα: Αρμός.
Πρόκειται για τη δημοσίευση μιας σειράς επιστολών του Φώτη Κόντογλου προς τον αγιογράφο Ευάγγελο Μαυρικάκη. Οι επιστολές σχολιάζονται από τους συγγραφείς του τόμου και η δική μου συνδρομή αφορά στη βιογραφική παρουσίαση του Ευάγγελου Μαυρικάκη.
- 3.6.1.2. Ντίνας Κ., Κυρίδης Α., Τσακίριδου Ε., Δρόσος Β. & Χατζηγεωργίου Β. (2003). Η φριτέζα και η κάμερα ή αλλιώς η πατατιέρα και η μικρή κρεβατοκάμερα. Οι ονομασίες τεχνολογικών προϊόντων και η πρόσληψή τους από τα ελληνόπουλα., (73-89). Στο: Ντίνας Κ. (Επιμ) (2003). *Η γλώσσα και η διδασκαλία της*. Φλώρινα: Βιβλιολογεΐον.
Στη σύγχρονη κοινωνία είναι μεγάλη και συνεχώς αυξανόμενη η παραγωγή τεχνολογικών προϊόντων ευρείας κατανάλωσης. Τα προϊόντα αυτά ονοματοδοτούνται από εκείνον που τα παράγει, διακινούνται, κυκλοφορούν μαζί με το όνομά τους σε όλο τον κόσμο και ανάλογα με τη χρήση τους νοηματοδοτούνται και κοινωνικά. Έτσι είναι φυσικό να έχουν εισαχθεί και στην ελληνική γλώσσα ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια πολλές λέξεις –κυρίως αγγλικές– που ονομάζουν διάφορα τεχνολογικά προϊόντα, μερικά από τα οποία χρησιμοποιούνται ευρύτατα από άτομα κάθε ηλικίας. Στόχος της έρευνας είναι να διερευνήσει σε ποιο βαθμό οι μαθητές του δημοτικού σχολείου γνωρίζουν το σημασιολογικό περιεχόμενο των ονομάτων των διαφόρων τεχνολογικών προϊόντων που χρησιμοποιούν είτε οι ίδιοι (π.χ. CD, Στέρεο, Τηλεκοντρόλ, Ασανσέρ, Σελοτέιπ κ.λπ.) είτε βλέπουν να χρησιμοποιούνται ευρύτατα στο περιβάλλον που ζουν (π.χ. Fax, Internet, Πορτομπαγκάζ, Φριτέζα, Καλοριφέρ κ.λπ.). Βασική υπόθεση της έρευνάς μας υπήρξε η εξής: θεωρούμε ότι η γνώση της σημασίας του ονόματος ενός προϊόντος βοηθάει στην καλύτερη κατανόηση της λειτουργίας του και στην ευκολότερη αποδοχή και ενσωμάτωσή του στο λεξιλόγιο και στη ζωή μιας κοινωνίας. Για παράδειγμα θεωρούμε ότι κατανοείται ευκολότερα η λειτουργία και η χρήση του modem, όταν ξέρουμε ότι η λέξη παράγεται από τις πρώτες συλλαβές των λέξεων modulator - demodulator («κωδικοποιητής - αποκωδικοποιητής»), παρά αν θεωρήσουμε ότι η ονοματολογία του είναι τελείως αυθαίρετη. Ευρήματα της έρευνας όπως: α) ότι παρουσιάζεται μεγάλη εξάρτηση μεταξύ της γνώσης της σημασίας της λέξης και της επάρκειας περιγραφής του αντικειμένου, β) ότι η γνώση του αντικειμένου με τη γνώση της σημασίας της λέξης αποτελούν εξαρτημένες μεταβλητές, γ) ότι η γνώση της σημασίας της λέξης εξαρτάται από το φύλο του υποκειμένου, και δ) περιγραφές των προϊόντων και εικασίες για τη σημασία του ονόματός τους από μαθητές, των οποίων οι γνώσεις της αγγλικής είναι ανεπαρκείς για να μεταφράσουν την αγγλική ορολογία, όπως ότι FAX είναι: «Το μηχάνημα στο οποίο βάζουμε ένα γράμμα, το περνάει και αυτόματα θγαίνει σε ένα άλλο μηχάνημα μακριά» και το όνομά του σημαίνει: «Γρήγορη μετακίνηση και συνεννόηση»· ή ότι Στέρεο είναι: «σιδερένιο, έχει κουμπιά, είναι ορθογώνιο, βάζεις κασέτες και CD και ακούς μουσική» και το όνομά του σημαίνει: «μηχάνημα που ακούς μουσική και λέγεται έτσι γιατί είναι σταθερό», θεωρούμε ότι μπορούν και πρέπει να αξιοποιηθούν διδακτικά στο δημοτικό σχολείο –ίσως στα πλαίσια του τεχνολογικού γραμματισμού ακόμα και στο νηπιαγωγείο.
- 3.6.1.3. Κασίδου, Σ., Γκόλια, Π., Κυρίδης, Α. & Βαμβακίδου, Ι. (2006). Εκθέσεις Υπηρεσιακής Ικανότητας Διδακτικού Προσωπικού Εκπαιδευτικής

Περιφέρειας Νεστορίου (1971 - 1973) (σσ. 329-346). Στο Μ. Σουλιώτης (Επιμ) *Όψεις της Δυτικής Μακεδονίας*. Φλώρινα: Π.Τ.Ν./Π.Μ.Σ. & Υπ.Μ.Θ. Το συγκεκριμένο ερευνητικό υλικό προέρχεται από τις Εκθέσεις Υπηρεσιακής Ικανότητας Διδακτικού Προσωπικού Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Νεστορίου (1970-1973) και αναφέρεται στα εκπαιδευτικά δρώμενα της Δυτικής Μακεδονίας. Το υλικό περιλαμβάνει «ατομικά στοιχεία αξιολογούμενου, ουσιαστικά προσόντα, στοιχεία ήθους και χαρακτήρος..., συμπεριφορά, επιστημονική κατάρτιση, πνευματικά προσόντα...ηγετικά προσόντα, υπηρεσιακή ευσυνειδησία...». Η σύγχρονη φιλοσοφική ανάλυση υποστηρίζει ότι η ίδια η γλώσσα της περιγραφής και ερμηνείας των ιστορικών, κοινωνικών και πολιτικών φαινομένων είναι πολλαπλά διαμεσολαβημένη. Στην «αρχαιολογία της γνώσης» η ανάλυση των λεξιλογικών περιεχομένων καθορίζει είτε τα σημασιολογικά στοιχεία, τα οποία διαθέτουν τα ομιλούμενα υποκείμενα σε μια δεδομένη εποχή είτε τη σημαντική δομή και δεν αφορά στη λεκτική πρακτική. Η ιστορία των εννοιών βρίσκεται σε ώσμωση με τη διανοητική ιστορία, την ιστορία των ιδεών, την ιστορία των νοσημάτων και αναδεικνύει τον ιστοριογραφικό προβληματισμό υπό την επίδραση της γλωσσολογίας και του μεταδομισμού. Για την ανάδειξη της ιστορικής γνώσης και συνείδησης το ενδιαφέρον των ερευνητών επικεντρώνεται στη σημασιολογική μετεξέλιξη των όρων που συγκροτούν κόμβους του δικτύου του πολιτικοϊδεολογικού λεξιλογίου. Το εγχείρημά μας στηρίζεται στη κοινωνιοσημειωτική ανάλυση για το λεξικογραφικό υλικό πρωτογενούς γραπτής ιστορικής πηγής με μονάδα ανάλυσης τα ζεύγη ή άλλα σχήματα των ομώνυμων, αντίθετων όρων όπως αυτά προκύπτουν μετά την αρχική θεώρηση του ντοκουμέντου. Στην ανάλυση αυτή αναδεικνύεται ο λανθάνων φανατισμός στο λεξιλόγιο, αλλά και το σύστημα μεταφορών εξουσίας και υποταγής. Το επίσημο λεξιλόγιο των εκπαιδευτικών υποθέσεων μπορεί να είναι αξιωματικό ή/και επικοινωνιακό, να λειτουργεί εκφοβιστικά ή/και ως γραφή, δηλαδή ως γλώσσα που σκοπό έχει να συμπίπτουν οι κανόνες και τα γεγονότα.

- 3.6.1.4. Κυρίδης, Α. (2005). Οι μεταλλάξεις της ετερότητας. Από την ταξική στην πολιτισμική ετερότητα: δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Στο Κυρίδης, Α. & Ανδρέου, Α. (επιμ). *Όψεις της ετερότητας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Αναπτύσσονται θεωρητικά σχήματα που αφορούν στις μεταλλάξεις της κοινωνικής διαστρωμάτωσης, ειδικά σε κοινωνικούς σχηματισμούς στους οποίους προστίθενται αλλογενείς κοινωνοί. Πιο συγκεκριμένα αναπτύσσεται η θεωρητική παραδοχή ότι η πολιτισμική ετερότητα είναι στην πραγματικότητα μια έκφανση της ταξικής ετερότητας αφού οι μετανάστες ή οι πολιτισμικές μειονότητες εν γένει αποτελούν κατά κανόνα τα μέλη των κατώτερων κοινωνικών τάξεων. Προτείνεται η μελέτη των μειονοτήτων και της πολιτισμικής ετερότητας με βάση ταξικά κριτήρια και τις μαρξιστικές και νεομαρξιστικές θεωρίες περί του σχηματισμού και τη διάρθρωση των τάξεων. Η ετερότητα ως έννοια αλλά και ως κοινωνικό βίωμα υφίσταται κυρίως ως λογική κατηγορία, η οποία απαιτεί την ύπαρξη τουλάχιστον δύο πόλων οι οποίοι θα πρέπει να διαφέρουν τουλάχιστον σε κάτι μεταξύ τους. Αυτή δε η διαφορά θα πρέπει να βιώνεται ως διαφορά ή εν πάση περιπτώσει να θεωρείται ως τέτοια, ασχέτως με την εμπειρία των υποκειμένων. Κάθε κοινωνικό σώμα παρά τις όποιες διαδικασίες ομογενοποίησής του θα πρέπει να θεωρείται ως συνάντηση ετέρων —υποκειμένων ή κοινωνικών ομάδων. Οι σύγχρονες κοινωνίες έχουν απολέσει προ πολλού τον άλλοτε πανίσχυρο συνεκτικό κρίκο τους, την ομοιογένεια. Ποιος θα μπορούσε στις μέρες μας να αναζητήσει συνεκτικά σχήματα και πρακτικές σ' έναν κόσμο που διάγει μια περίοδο κατακερματισμού στα εξων συνετέθη —πολιτισμικά, φυλετικά και εθνοτικά του μέρη. Η μεταναστευτική κίνηση φυλετικών, πολιτισμικών και εθνοτικών ομάδων δημιούργησε κοινωνικούς σχηματισμούς που χαρακτηρίζονται κυρίως από ετερογένεια. Παρά ταύτα, αυτή ακριβώς η ετερογένεια δημιούργησε τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του φαινομένου της ετερότητας και των πολυσχιδών εκφάνσεών του. Συνήθως οι γηγενείς πληθυσμοί ανασύρουν ή*

ανακαλύπτουν συνεκτικούς δεσμούς ώστε να εξασφαλίσουν τις συνειδησιακές ή τις πραγματικές εξουσιαστικές δομές που επιθυμούν. Αυτοί οι συνεκτικοί δεσμοί στηρίζονται κυρίως σε αισθήματα υπεροχής, ανωτερότητας ή και σε πρακτικές εκμετάλλευσης που απορρέουν από παράνομες ή χαλαρές εργασιακές σχέσεις. Συνακόλουθα, η εργασία ανακατανέμεται προς όφελος των γηγενών κοινωνικών ομάδων ώστε να εξασφαλιστεί, εκτός από την εθνοτική ή φυλετική κυριαρχία και η ταξική. Και είναι προφανές ότι το είδος των συνεκτικών δεσμών που υπερισχύουν κατά την ανασυγκρότηση του κοινωνικού ιστού διαμορφώνουν ρεαλιστικά ή μη πλαίσια σχηματισμού της κοινωνικής διαστρωμάτωσης. Κατά τα τελευταία χρόνια παρατηρείται στην Ελλάδα μια σαφής ανακατανομή της εργασίας, της οποίας τα χαρακτηριστικά είναι από τη μια η προσχώρηση των μεταναστών σε επαγγέλματα που συνδέονται συνειρμικά και υλικά με τις κατώτερες κοινωνικές τάξεις και από την άλλη η πίεση του γηγενούς εργατικού δυναμικού για την κατάληψη θέσεων εργασίας που συνδέονται έστω και φαντασιακά με τις μεσοανώτερες κοινωνικές θέσεις. Κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργείται η ψευδαισθηση ανοδικής κοινωνικής κινητικότητας για ένα μεγάλο τμήμα του γηγενούς πληθυσμού. Αυτή η ψευδαισθηση αντλεί τη δυναμική της από εκφάνσεις διαβίωσης και από σημειολογικούς συμβολισμούς χωρίς, κατά κανόνα, να λαμβάνονται υπόψη οι υλικές συνθήκες διαβίωσης. Η ταξική ετερότητα, προαιώνιος καταλύτης της ομοιογένειας των κοινωνικών σχηματισμών παραμένει στις μέρες μας επίκαιρη όσο ποτέ. Ωστόσο, έχει μετατοπίσει τεχνητά το κέντρο βάρους της δυναμικής της από τις υλικές συνθήκες διαβίωσης προς τις σημειολογικές και ιδεολογικές εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής και το είδος των ατόμων που συγκροτούν τις σύγχρονες κοινωνίες. Η ταξική ετερότητα των γηγενών πληθυσμών συγκαλύπτεται πλέον από την εθνική – πολιτισμική ομοιογένεια ενώ ο ταξικός άλλος είναι πλέον ο εθνικός άλλος.

- 3.6.1.5. Γκόλια, Π., Τραϊανού Ε. & Κυρίδης, Α. (2006). Η οργάνωση και οι κοινωνικοοικονομικοί παράμετροι της εμποροπανηγύρεως Αμυνταίου (1956-2005). Στο Σουλιώτης, Μ. & Κυρίδης, Α. Πολιτισμικά ανάλεκτα της Δυτικής Μακεδονίας (πρ. τίτλος). Φλώρινα: Π.Τ.Ν./Π.Μ.Σ. & Υπ.Μ.Θ. (Βλ. περίληψη 3.7.3.)

Η μελέτη έχει ως θέμα την παρουσίαση διαχρονικά της εμποροπανηγύρεως του δήμου Αμυνταίου του νομού Φλώρινας, που διεξάγεται μέσα στον πολεοδομικό ιστό της πόλης, ετησίως στο πρώτο κάθε φορά δεκαήμερο του Οκτωβρίου. Σκοπός μας είναι να καταδείξουμε την κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική λειτουργία του εμπορικού πανηγυριού για τη ζωή της πόλης και την ευρύτερη περιοχή σ' όλη την πορεία του θεσμού μέσα από δύο εισηγήσεις. Θέτοντας ως επίσημο χρονικό όριο το Βασιλικό Διάταγμα του 1956 (Β.Δ. 292/5-12-56) όταν επισημοποιείται θεσμικά η ζωοπανήγυρης του Αμυνταίου, παρακολουθούμε την μετεξέλιξή της. Χρησιμοποιούμε οικονομικούς και αστικούς - πολεοδομικούς δείκτες που αφορούν στην χωροταξική και εμπορική ανάπτυξη της εμποροπανήγυρης.

- 3.6.1.6. Πατράλη Κ., Αλευριάδου Α., Κυρίδης Α. & Αναστασιάδου Σ. (υπό εκτύπωση). Η επίδραση κοινωνικών παραγόντων στις αντιλήψεις παιδιών προσχολικής ηλικίας για τον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Στο Σακελλαρίου, Μ. (υπό εκτύπωση) Κοινωνική μάθηση (προσωρινός τίτλος). Αθήνα: Gutenberg.

Στόχος της έρευνας είναι η διερεύνηση των απόψεων των προνηπίων και των νηπίων σχετικά με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή ως έννοια και ως στοιχείο υλικού πολιτισμού. Με άλλα λόγια, η ερευνητική διαδικασία αποβλέπει στον εντοπισμό των αντιλήψεων και των εννοιών που έχουν σχηματίσει τα παιδιά για τον υπολογιστή και τις διάφορες περιφερειακές του μονάδες. Ταυτόχρονα έγινε προσπάθεια εντοπισμού των παραγόντων που πιθανότατα επηρεάζουν το σχηματισμό αντιλήψεων και εννοιών για τον υπολογιστή σε Ελληνόπαιδα προσχολικής ηλικίας. Οι παράγοντες που εξετάστηκαν είναι η μόρφωση και το επάγγελμα των γονέων, η ύπαρξη ή μη ηλεκτρονικού υπολογιστή στην τάξη του νηπιαγωγείου, το φύλο, ο τόπος κατοικίας

και η ηλικία. Για να διαφανεί ο βαθμός εννοιολογικής αλλαγής στα νήπια διερευνήθηκε το ερώτημα εάν ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής συνεχίζει να είναι υπολογιστής εάν αλλάξει κάποιο εξωτερικό χαρακτηριστικό του γνώρισμα. παρατηρήθηκε το φαινόμενο της παρομοίωσης ή του παραλληλισμού του Η/Υ ή τμημάτων του με άλλα αντικείμενα (π.χ. «η οθόνη είναι σαν τηλεόραση» ή «είναι τηλεόραση», «η κεντρική μονάδα και ο εκτυπωτής είναι μηχανήματα», κ.α.) εκ μέρους κυρίως των νηπίων. Φαίνεται ότι τα νήπια, συγκρινόμενα με τα προνήπια, χρησιμοποιούν σε μεγαλύτερο βαθμό πιο ουσιώδη χαρακτηριστικά προκειμένου να καθορίσουν την έννοια του ηλεκτρονικού υπολογιστή και των τμημάτων του (αναγνώριση - χρήση - διατήρηση της ταυτότητάς του) Σε γενικές γραμμές τα παρόντα ευρήματα επιβεβαιώνουν τα ευρήματα διεθνών ερευνών που τονίζουν το σημαντικό ρόλο της μόρφωσης και του επαγγέλματος των γονέων στην εκμάθηση των νέων τεχνολογιών από τα παιδιά τους. Στην πλειοψηφία των παιδιών υπήρξαν εμφανείς δυσκολίες στο να οριοθετήσουν την έννοια του Η/Υ, αλλά και να αντιληφθούν το τι είναι και τι κάνει. Η δυσκολία αυτή ήταν αναμενόμενη, καθώς ο Η/Υ είναι ένα τεχνητό αντικείμενο με σύνθετες λειτουργίες, οι οποίες ουσιαστικά στηρίζονται στα εσωτερικά χαρακτηριστικά του. Παράλληλα, οι αντιλήψεις των παιδιών για τον υπολογιστή και τα τμήματά του εξαρτώνται από παράγοντες όπως το επάγγελμα και το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας, καθώς και από την ύπαρξη Η/Υ στο νηπιαγωγείο. Αντίθετα, το φύλο των παιδιών, ο τόπος διαμονής, το επάγγελμα και το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα δε φαίνεται να επιδρούν σημαντικά. Συγκεκριμένα το επάγγελμα της μητέρας επηρεάζει σημαντικά τις επιδόσεις των παιδιών. Βρέθηκε ότι τα παιδιά με μητέρα ελεύθερο επαγγελματία-επιστήμονα ή δημόσιο υπάλληλο έχουν στατιστικά σημαντικό μεγαλύτερο αριθμό ορθών απαντήσεων από τα παιδιά με μητέρα αγρότισσα ή εργάτρια και από τα παιδιά με μητέρα ιδιωτική υπάλληλο, ελεύθερη επαγγελματία, ή έμπορο. Το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας φαίνεται να επηρεάζει τις αντιλήψεις των παιδιών, αν και συμβαίνει το εξής αξιοπερίεργο: το μεγαλύτερο αριθμό ορθών απαντήσεων συγκεντρώνουν παιδιά με μητέρες απόφοιτες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το εύρημα αυτό ίσως να εξηγείται από τις υψηλές προσδοκίες των μητέρων αυτών για τη μόρφωση των παιδιών τους. Αν και οι ίδιες δεν αποφοίτησαν από το πανεπιστήμιο, επιθυμούν πολύ κάτι τέτοιο για τα παιδιά τους. Τις χαμηλότερες επιδόσεις συγκεντρώνουν τα παιδιά με μητέρες απόφοιτες δημοτικού. Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι στην ερώτηση σχετικά την αλλαγή ή μη της ταυτότητας του υπολογιστή δεν προέκυψαν διαφορές μεταξύ των 3 ομάδων, γεγονός που πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω.

3.6.1.7. Πέτρου, Π., Μαυρικάκη, Ε. & Κυρίδης Α. (2006). Πρόληψη ατυχημάτων στα νηπιαγωγεία, σσ. 9-77. Στο: Μαυρικάκη, Ε. & Ζωγράφου – Τσαντάκη, Μ. Πρόληψη ατυχημάτων στα νηπιαγωγεία. Αθήνα: Τυπωθήτω – Γ. Δαρδανός.

Τα παιδιά πέφτουν συχνότερα από οποιαδήποτε άλλη πληθυσμιακή – ηλικιακή ομάδα θύματα ατυχημάτων, τα περισσότερα από τα οποία συμβαίνουν στους κατά τεκμήριο πιο “ασφαλείς” χώρους διαβίωσής τους: στο σπίτι και στο σχολείο. Η ενασχόληση των επιμελητών και συγγραφέων αυτού του βιβλίου με το χώρο της εκπαίδευσης και το ενδιαφέρον τους για την προώθηση της σχολικής Αγωγής Υγείας οδήγησε στο συγκεκριμένο πόνημα. Κατ’ αρχήν θεωρήθηκε απαραίτητη μία θεωρητική προσέγγιση της υπάρχουσας κατάστασης σχετικά με τα παιδικά ατυχήματα και την ασφάλεια των σχολικών χώρων μέσα από στατιστικά δεδομένα, τεχνικές προδιαγραφές κτλ. Καθώς όμως, στο σχολικό περιβάλλον και ειδικότερα στο χώρο της προσχολικής εκπαίδευσης, οι εκπαιδευτικοί, δηλαδή οι καθημερινοί του χρήστες είναι κατά τεκμήριο οι πιο «ειδικοί» στο να επισημάνουν όλους τους παράγοντες που μπορούν να προκαλέσουν ατυχήματα με θύματα τα παιδιά, γι’ αυτό και προχωρήσαμε σε μια διερεύνηση των κινδύνων που πιθανόν να εμφανίζονται στα νηπιαγωγεία καταγράφοντας τις υπάρχουσες καταστάσεις και συνθήκες μέσα από τις απόψεις και τις διαπιστώσεις των νηπιαγωγών. Όμως, το βιβλίο αυτό πέρα από το πιθανό ενδιαφέρον που παρουσιάζει για ερευνητές που ασχολούνται με την Αγωγή Υγείας, θεωρούμε ότι είναι πολύ χρήσιμο και για τον μάχιμο εκπαιδευτικό

παρέχοντάς του προτάσεις για εκπαιδευτικά προγράμματα Αγωγής Υγείας με θέμα την πρόληψη των ατυχημάτων, οι οποίες μάλιστα εφαρμόστηκαν σε συγκεκριμένα νηπιαγωγεία και παρουσιάζονται αναλυτικά και με τη βοήθεια εικόνων από τις ίδιες τις νηπιαγωγούς που τα εφάρμοσαν.

- 3.6.1.8. Γκόλια, Π. & Κυρίδης, Α. (υπό έκδοση). Από τον Μέγα Αλέξανδρο και τον Θ. Κολοκοτρώνη, στην Εθνική Ελλάδα, και στην Ε. Παπαπρίζου και τον Σ. Ρουβά. Απόψεις φοιτητών/τριών για τον εθνικό ήρωα: ιστορική μνήμη και ιστορική κρίση. Στο: Χ. Μπαμπούνης .....

Τα σχολικά εγχειρίδια – ιδιαίτερα της γλώσσας και της ιστορίας – εμπεριέχουν εκτενείς αναφορές σε ήρωες, με στόχο οι μαθητές/τριες να αναγνωρίσουν στα ηρωικά πρόσωπα αξίες και να υιοθετήσουν συμπεριφορές όπως αλtruισμός, τιμιότητα, γενναιοψυχία, μεγαλοψυχία, με σκοπό να προσαρμοστούν στον μετέπειτα κοινωνικό ρόλο. Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι τα διερευνησει τα ηρωικά πρότυπα των φοιτητών/τριών με στόχο να αναδείξει τη σύνδεσή τους με τη σχολική ιστορία. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 366 γραπτά κείμενα φοιτητών και φοιτητριών της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (2007-2008). Για την ανάλυση των γραπτών κειμένων, επιλέξαμε να χρησιμοποιήσουμε τη μέθοδο της Ποσοτικής και Ποιοτικής Ανάλυσης Περιεχομένου. Στα κείμενα των φοιτητών/τριών παρατηρούμε ότι οι ήρωες που προκρίνει το σχολείο ανταποκρίνονται στις κλασικές συλλήψεις του ηρωισμού για τον, άνδρα απελευθερωτή, κατακτητή, ηγέτη, πολεμιστή και σπανιότερα διανοούμενο/στοχαστή, που είναι πλέον οικείος σε όλες τις ηλικιακές ομάδες της ηγεμονικής ομάδας. Η έννοια και ο ρόλος του ήρωα/άνδρα στην κοινωνία είναι ένας εκπαιδευτικός στόχος, ωστόσο την ίδια στιγμή αποδομείται και απομυθοποιείται όταν γίνεται συζήτηση για τον «καθημερινό ηρωισμό» και πώς οι μαθητές μπορούν να γίνουν ήρωες. Το ερώτημα που απασχολεί γονείς και εκπαιδευτικούς σήμερα αφορά στην αναγκαιότητα του ήρωα και της ηρωίδας, στο είδος του ηρωισμού - ιστορικού, θρησκευτικού, πολιτικού, άλλου - και στη σύγχρονη διαχείρισή τους στην εκπαίδευση.

- 3.6.1.9. Δημητριάδης, Γ., Κυρίδης, Α. & Φωτόπουλος, Ν. (2010). Οι θέσεις της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδος σχετικά με την αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος όπως εκφράζονται μέσω του Διδασκαλικού Βήματος. Στο: Ν. Παπαδάκης & Μ. Σπυριδάκης, (επιμ) Αγορά Εργασίας, Απασχόληση και Κατάρτιση στην Ελλάδα. Θεσμοί, Δομές και Πολιτικές. Αθήνα: Σιδέρης.

Αναμφίβολα το ζήτημα της αποκέντρωσης στην εκπαίδευση, απαιτείται να ερμηνευτεί ως στοιχείο της κοινωνικής πολιτικής του σύγχρονου κράτους, αφού από το μεταπολεμικό κράτος και έπειτα η άσκηση εκπαιδευτικών πολιτικών συνιστά δομικό συστατικό στοιχείο των κοινωνικών και δημόσιων πολιτικών όπως αυτές διαμορφώνονται στη βάση του κοινωνικού διαλόγου και της κοινωνικής συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων. Αναμφίβολα, κάθε δημόσια πολιτική και ειδικότερα οι πολιτικές που χαρακτηρίζονται ως μεταρρυθμιστικές συνιστούν συχνά ένα πεδίο συγκρούσεων - ιδεολογικών, κοινωνικών, πολιτικών και συνδικαλιστικών— όπου εκδηλώνονται πλείστες ζυμώσεις σε κάθε επίπεδο της κοινωνικής και της πολιτικής δράσης. Τις περισσότερες μάλιστα φορές ακόμα και η πρόθεση ή και η μη πρόθεση για μεταρρύθμιση αποτελεί την κονίστρα της κοινωνικής αντιπαράθεσης. Σκοπός της έρευνας είναι η καταγραφή και η θεματική κατηγοριοποίηση των επίσημων συνδικαλιστικών θέσεων της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδος (Δ.Ο.Ε.) σχετικά με την αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος. Οι επίσημες θέσεις κάθε συνδικαλιστικού οργάνου, κατά κανόνα, εκφράζονται μέσω ανακοινώσεων, δηλώσεων ή και κατά τη διάρκεια απεργιακών κινητοποιήσεων. Ωστόσο, η έκδοση περιοδικών εντύπων αποτελεί και ένα ακόμα βήμα έκφρασης απόψεων και θέσεων. Για την μελέτη των επίσημων θέσεων της Δ.Ο.Ε. σχετικά με την αποκέντρωση του

ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της Ανάλυσης Περιεχομένου (Content Analysis). Για την ανάλυση των γραπτών κειμένων, επιλέξαμε να χρησιμοποιήσουμε τη μέθοδο της Ποσοτικής και Ποιοτικής Ανάλυσης Περιεχομένου. Ο κλάδος διακηρύσσει ότι, θα βρίσκεται σε διαρκή ετοιμότητα και επαγρύπνηση, παρακολουθώντας την πορεία της εκπαιδευτικής αποκέντρωσης, έτοιμος για αγώνες σε περίπτωση στρέβλωσης του θεσμού. Ενδεικτικό της σοβαρής αντιμετώπισης, από τον κλάδο, της εκπαιδευτικής αποκέντρωσης είναι η πρόθεση για διοργάνωση πανελλήνιου συνεδρίου, ώστε να διαμορφωθούν εξειδικευμένες θέσεις για το ζήτημα της αποκέντρωσης του εκπαιδευτικού ζητήματος. Η αναφορά αυτή έγινε για πρώτη φορά το 1995 (τεύχος 1076) και επαναλαμβάνεται και το 1999 (τεύχος 1097). Μέχρι σήμερα δεν έγινε πράξη η επί τετραετίας διακήρυξη για το συνέδριο, όπως και οι θέσεις της Δ.Ο.Ε. δεν εξειδικεύτηκαν στο πέρασμα του χρόνου.

- 3.6.1.10. Κυρίδης, Α., Βαμβακίδου, Ι., Ζάγκος, Χρ. (2012) Κάποιος το έγραψε στο τείχος με μπογιά... Κοινωνικές, πολιτικές, ιστορικές και καλλιτεχνικές αποτυπώσεις στο τείχος του Βερολίνου». Στο Κεντρωτής, Κ. (επιμ.). *Είκοσι χρόνια μετά από την πτώση του Τείχους του Βερολίνου: αποτιμήσεις και προοπτικές*. Αθήνα: Σιδέρης.

Με σταθερό πεδίο αναφοράς τους δρόμους, το graffiti αποτελεί ενεργό στοιχείο της αστικής ταυτότητας, μια από τις πιο αμφιλεγόμενες όψεις του αστικού τοπίου και κατατάσσεται από σειρά κοινωνικών επιστημόνων στη σύγχρονη λαϊκή υποκουλτούρα των μεγάλων αστικών κέντρων. Σύμφωνα με τους Abel και Buckley ο πιο σημαντικός λόγος για να ασχοληθεί κάποιος με την μελέτη του graffiti είναι ότι «αποτελούν μια μορφή επικοινωνίας η οποία είναι ταυτόχρονα προσωπική, αλλά και απαλλαγμένη από τις κοινωνικές συμβάσεις της καθημερινότητας οι οποίες υπό φυσιολογικές συνθήκες θα απέτρεπαν το δημιουργό να εκφραστεί ειλικρινά δίχως να αυτολογοκριθεί». Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα graffiti να μας παρέχουν πληθώρα πληροφοριών τόσο για το δημιουργό τους, όσο και για την κοινωνία από την οποία προέρχεται. Τα graffiti δίνουν τη δυνατότητα στον ερευνητή να εξετάσει τις κοινωνικές δομές μέσα από ένα πρίσμα, που δεν αλλοιώνεται από κοινωνικές προκαταλήψεις και καταναγκασμούς. Το συμπέρασμα αυτό σε συνδυασμό με το γεγονός της προαιώνιας ύπαρξης των graffiti τα κατατάσσει ως μια ιδιαίτερα αξιόπιστη πηγή πληροφοριών σχετικά με την ανθρώπινη κοινωνικοποίηση. Το τείχος του Βερολίνου έκτος από την πληθώρα κοινωνικών και πολιτικών σημαινόμενων που ενσωματώνει, είτε ως «τείχος της ντροπής», είτε ως το απόλυτο σύμβολο του ψυχρού πολέμου, έχει χαρακτηριστεί μεταξύ άλλων και ως ο μεγαλύτερος ζωγραφικός καμβάς της υφηλίου, στον οποίο έχουν φιλοτεχνήσει έργα τους καλλιτέχνες από όλες τις γωνίες της υφηλίου. Στην παρούσα έρευνα αναλύουμε στα πλαίσια της πολιτικής και οπτικής κοινωνιολογίας μέσω της σημειωτικής μεθόδου 38 graffiti πολιτικού ή κοινωνικού περιεχομένου, που εντοπίστηκαν στα όρια του τείχους και καλλιτεχνήθηκαν μετά τον Νοέμβριο του 1989.

- 3.6.1.11. Κυρίδης, Α. (2011). Συνεργασία σχολείου και οικογένειας: θεωρία και έρευνα με έμφαση στην προσχολική εκπαίδευση. Στο: Χρυσάφιδης, Κ. & Σιβροπούλου, Ρ. (επιμ). *Αρχές και προοπτικές της Προσχολικής Εκπαίδευσης*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης.

Παρόλο που στη χώρα μας η συνεργασία σχολείου και οικογένειας δεν έχει τύχει της απαραίτητης προσοχής και μέριμνας, στο εξωτερικό και ειδικότερα στις Η.Π.Α. θεωρούνταν ανέκαθεν ζήτημα μεγάλης σπουδαιότητας και η κρατική μέριμνα προς την κατεύθυνση της εδραίωσης της συνεργασίας των δύο φορέων ήταν συστηματική. Η έρευνα των τελευταίων χρόνων επιβεβαιώνει την αναγκαιότητα της συνεργασίας σχολείου και οικογένειας και καταγράφει με συστηματικό τρόπο τα οφέλη της. Τα προβλήματα συνεργασίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ανάλογα με την προέλευσή τους σε προβλήματα που σχετίζονται

με τους γονείς ή τους εκπαιδευτικούς. Ωστόσο, φαίνεται ότι τα προβλήματα είναι τα ίδια – ανεξάρτητα από ποιους προέρχονται – και σχετίζονται με την έλλειψη χρόνου, βούλησης συνεργασίας, σχετικής ενημέρωσης και έλλειψης επικοινωνιακής άνεσης. Η μετάβαση των μικρών παιδιών στο νηπιαγωγείο καθιστά τη συνεργασία μεταξύ οικογένειας και νηπιαγωγείου περισσότερο από αναγκαία και μάλιστα σε πολλές περιπτώσεις τόσο η εμπειρία όσο και η έρευνα έδειξε δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί ομαλή μετάβαση εάν η οικογένεια και το νηπιαγωγείο δεν συνεργάζονταν. Η συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογένειας μοιάζει να είναι στις μέρες μας περισσότερο επιβεβλημένη από ποτέ. Οι ρυθμοί της ζωής τόσο των παιδιών όσο και των γονέων μειώνουν σε σημαντικό βαθμό το χρόνο συνένεσής τους, ενώ οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες κυριαρχούν στο χρόνο των παιδιών. Έτσι, η συνεργασία των δύο βασικών φορέων αγωγής και κοινωνικοποίησης των παιδιών μπορεί να είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική ως προς την κατεύθυνση της έγκαιρης παρέμβασης σε προβλήματα, τα οποία μπορεί να συνδέονται είτε με τη μάθηση είτε με τη συμπεριφορά τους. Τα βασικά χαρακτηριστικά, τα οποία θα πρέπει να διακρίνουν τη συνεργασία των δύο φορέων, είναι η συνέχεια, ο προγραμματισμός, η επικοινωνία και η θετική στάση του ενός φορέα απέναντι στον άλλο. Ακόμα, δε θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής μας ότι κοινός στόχος και των δύο φορέων είναι η αγωγή και η κοινωνικοποίηση των παιδιών, και το γεγονός αυτό θα πρέπει να αποτελέσει τη βάση της συνεργασίας τους.

3.6.1.12. Κυρίδης, Α. & Χρονοπούλου, Α. (2010). Το βιβλίο και το ηλεκτρονικό βιβλίο. Η μάχη στο πεδίο της εκπαίδευσης (110-152). Στο: Γ. Δαρδανός, (επιμ). Σελίδες στην οθόνη και στο χαρτί. Αθήνα: Gutenberg

Το ηλεκτρονικό βιβλίο, στις μέρες μας, συνεχώς εξελίσσεται απειλώντας την κυριαρχία του έντυπου βιβλίου. Παράλληλα συντηρεί μια γοργά αναπτυσσόμενη αγορά η οποία αυτή τη στιγμή περιορίζεται, στις ΗΠΑ, μόνο στο 2% περίπου των Αμερικανών αγοραστών βιβλίων (ηλικίας άνω των 13 χρόνων) που τον περασμένο χρόνο αγόρασαν e-books (ή φορητές ψηφιακές συσκευές ανάγνωσης e-books), ενώ οι μισοί περίπου από αυτούς αγόρασαν για πρώτη φορά e-book. Από τα στοιχεία χρήσης, όμως, διαπιστώνουμε ότι η χρήση e-books έχει διπλασιαστεί μέσα στο 2009, με τη Forrester Research (FORR) να προβλέπει νέα αύξηση των πωλήσεων για το 2010 μέχρι και 10 εκατ., σε σύγκριση με τα 3 εκατ. του 2009. Στο κείμενό μας αυτό αναφερόμαστε στα πλεονεκτήματα του ηλεκτρονικού βιβλίου αλλά και στην προβληματική που έχει αναπτυχθεί σχετικά με τα ζητήματα που ανακύπτουν κατά τη διείσδυσή του σε χώρους όπως η σχολική και η ακαδημαϊκή τάξη, όπου μέχρι τώρα κυριαρχούσε το έντυπο βιβλίο ως σχολικό εγχειρίδιο και ως πανεπιστημιακό σύγγραμμα. Παρά τα διεθνώς περιορισμένα επιστημονικά στοιχεία, όσο επεκτείνεται η χρήση των e-books διαφαίνεται μια τάση να καταλήγουν μειονεκτήματα του ηλεκτρονικού βιβλίου κάποια πλεονεκτήματά του, όπως το ότι είναι φθηνότερο από το έντυπο βιβλίο· κι αυτό γιατί, με διάφορες μεθοδεύσεις όπως είναι η άδεια χρήσης, η τιμή του πολλαπλασιάζεται αγγίζοντας ή/και ξεπερνώντας την τιμή του έντυπου βιβλίου. Με αποτέλεσμα να διερωτόμαστε «εάν το επιχείρημα της οικολογικής φύσης των ηλεκτρονικών εγχειριδίων λειτουργεί ως μοχλός κερδοφορίας των μεγάλων εκδοτικών επιχειρήσεων». Όπως σημειώνουμε, ακόμα και αν δεχτούμε ότι η χρήση ηλεκτρονικών συγγραμμάτων δεν δημιουργεί κανένα πρόβλημα σε εκπαιδευτικούς, σε φοιτητές και σε μαθητές, οφείλει να μας προβληματίσει το ενδεχόμενο η επένδυση που θα απαιτηθεί για τη χρήση και τη διάδοσή τους να αφαιρέσει πόρους από άλλες σημαντικότερες ανάγκες της δημόσιας εκπαίδευσης (βλ. προσωπικό, υλικοτεχνική υποδομή, διοικητική υποστήριξη κ.λπ.). Στην περίπτωση αυτή, την οποία και θεωρούμε πιθανότερη με βάση τις επιλογές της φιλελεύθερης αγοράς, ακόμη και αν δεχθούμε ότι στο μέλλον μετά την επικράτηση του ηλεκτρονικού βιβλίου θα καλυφθούν οι τεχνολογικές ανισότητες και θα κλείσει το τεχνολογικό χάσμα, θα χρειαστεί να λάβουμε υπόψη μας ότι κάτι τέτοιο δεν σημαίνει πως το ηλεκτρονικό βιβλίο, που είναι απλώς ένα άλλο μέσο, θα είναι ο καταλύτης για να αντιμετωπιστούν οι κοινωνικές ανισότητες.

- 3.6.1.13. Σιβροπούλου, Ρ. & Κυρίδης, Α. (2010). Η επίδραση της μαθησιακής ομάδας στην κατανόηση της δομής των εικονογραφημένων μικρών ιστοριών σε παιδιά προσχολικής ηλικίας. Στο Μ. Μουμουλίδου κ.ά. (επιμ). *Μικρές Ομάδες στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Μία από τις βασικές ανάγκες του παιδιού είναι η ανάγκη να ανήκει σε ομάδα. Στην εκπαίδευση η ένταξη του παιδιού στην σχολική ομάδα συνιστά ικανή και αναγκαία συνθήκη για την ανάπτυξη της μαθησιακής διαδικασίας. Ειδικότερα το παιδί εντάσσεται σε μαθησιακές ομάδες οι οποίες είναι συναθροίσεις προσώπων που εμπλέκονται συναισθηματικά, διανοητικά και αισθητικά στην επίλυση προβλημάτων, προτάσεων και κατασκευών. Στις μαθησιακές ομάδες κάθε άτομο εντάσσεται μόνο του και μέσα από τους τρόπους μάθησης άλλων ανθρώπων. Το παιδί προσπαθεί να κατανοήσει το μαθησιακό υλικό και μέσα από την ένταξή του στη μαθησιακή ομάδα είναι σε θέση να επαναδιατυπώσει το περιεχόμενό της επικοινωνιακής διαδικασίας, να οδηγηθεί σε συμπεράσματα και να προβεί σε προεκτάσεις και γενικεύσεις. Στόχος της έρευνας είναι να διευρευνηθεί ο βαθμός συμβολής της μαθησιακής ομάδας στην κατανόηση της δομής των εικονογραφημένων μικρών ιστοριών. Δηλαδή θα εξετασθεί η απόδοση της μαθησιακής ομάδας σε σύγκριση με την ατομική προσπάθεια. Για την πραγμάτωση του σκοπού αυτού σχεδιάστηκε πιλοτική έρευνα σε δύο τμήματα νηπιαγωγείων από τα οποία το ένα βρισκόταν στην πόλη και το άλλο σε χωριό της Φλώρινας για τρεις μήνες (Μάρτιος- Μάιος 2006). Στην έρευνα έλαβαν μέρος 18 νήπια (4,5-5,5 ετών), τα οποία χωρίστηκαν με τυχαίο τρόπο σε δυο ομάδες. Η μία αποτέλεσε την πειραματική ομάδα και η άλλη την ομάδα ελέγχου. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε δυο φάσεις με μια διδακτική παρέμβαση. Αρχικά δόθηκε ένα τεστ (pre test) και στις δυο ομάδες. Στη συνέχεια ακολούθησε η διδακτική παρέμβαση «του κύβου της πλοκής» και στις δύο ομάδες. Κατά τη διάρκεια της διδακτικής παρέμβασης η πειραματική ομάδα εργαζόταν σε μικρές υποομάδες των 3-4 ατόμων, ενώ η ομάδα ελέγχου δούλευε ατομικά. Η παρέμβαση γινόταν δυο φορές την εβδομάδα και στις δυο ομάδες για 30 λεπτά περίπου. Στο τέλος δόθηκε ένα ακόμα τεστ (post test) και στις δυο ομάδες. Η ανάλυση των δεδομένων έδειξε τους τρόπους με τους οποίους η μαθησιακή ομάδα στην κατανόηση των μικρών ιστοριών και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της ομαδικής έναντι της ατομικής διαδικασίας μάθησης.

- 3.6.1.14. Κυρίδης, Α. & Φωτόπουλος, Ν. (2009). Η γεωγραφία της ελληνικής εκπαιδευτικής ανισότητας. Ζώνες εκπαιδευτικής προτεραιότητας και ενεργητικές δημόσιες πολιτικές (95-118). Στο Θάνος, Θ. (επιμ). *Εκπαιδευτικές Ανισότητες*. Αθήνα: Μοτίβο.

Η εκπαιδευτική ανισότητα αποτελεί πάντα ένα επίκαιρο και ιδιαίτερα ακανθώδες ζήτημα το οποίο ταλανίζει το εκπαιδευτικό σύστημα και την ελληνική κοινωνία. Πλήθος ερευνών έχουν αναδείξει το πρόβλημα και ευάριθμες θεωρητικές καταγραφές έχουν αποπειραθεί το αναλύσουν και να το ερμηνεύσουν. Σήμερα, το ζήτημα της εκπαιδευτικής ανισότητας μοιάζει να έχει αδρανοποιηθεί και να έχει ενσωματωθεί ως φυσική λειτουργία στο εκπαιδευτικό σύστημα. Και είναι μάλιστα κάτι τόσο φυσικό που ενώ υφίσταται ίδιο και अपαράλλαχτο για 40 τουλάχιστον χρόνια, η συντεταγμένη κοινωνία συνεχίζει να το παρακολουθεί χωρίς να θεωρεί ότι πρέπει να κάνει κάτι. Από το σύνολο των πτυχών – εκφάνσεων της εκπαιδευτικής ανισότητας εξετάζουμε το ζήτημα της γεωγραφικής έκφρασης: την υλικοτεχνική υποδομή των σχολικών μονάδων κατά γεωγραφικό διαμέρισμα της χώρας, τα ποσοστά εγκατάλειψης της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά γεωγραφικό διαμέρισμα καθώς τα ποσοστά σχολικής επιτυχίας. Χρησιμοποιήσαμε στατιστικά δεδομένα που δημοσίευσε η Γ.Σ.Ε.Ε., το Κ.Ε.Ε., το Π.Ι. και η Ε.Σ.Υ.Ε. Βρήκαμε ότι κάποια γεωγραφικά διαμερίσματα παρουσιάζουν σταθερά τα υψηλότερα ποσοστά σχολικής αποτυχίας και εγκατάλειψης του σχολείου, αλλά και την χειρότερη υλικοτεχνική υποδομή. Βρεθήκαμε μπροστά σε ένα οξύμωρο σχήμα: το κράτος φαίνεται να υποχρηματοδοτεί τις περιοχές με τα μεγαλύτερα ποσοστά σχολικής

αποτυχίας. Η μήπως τα παιδιά σ' αυτές τις περιοχές αποτυγχάνουν στο σχολείο, γιατί το σχολείο του είναι υλικοτεχνικά φτωχό; Θεωρούμε ότι η ισότητα ευκαιριών —ακόμα και όταν υπάρχει, που απ' ότι φαίνεται δεν υπάρχει— δεν αρκεί. Απαιτούνται εστιασμένες πολιτικές εκ μέρους του κράτους ώστε να αναγνωριστούν ζώνες κοινωνικής και εκπαιδευτικής προτεραιότητας, προκειμένου να αναπτυχθούν δράσεις σε περιοχές που οι κοινωνικοί και εκπαιδευτικοί δείκτες εμφανίζονται χαμηλοί.

3.6.1.15. Κυρίδης, Α. (2011). Ο τόπος ως μεταβλητή της κοινωνικής συγκρότησης και της πολιτικής συμπεριφοράς. Στο Ζάγκος, Χ. *Τύπος, τόπος και πολιτική*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

3.6.1.16. Κυρίδης, Α. (2012). Πολιτική συμμετοχή και κοινωνική συνοχή. Η εκλογική αποχή στην Ελλάδα (1974 – 2010). Στο Ι.Α. Μεταξάς (επιμ) *Εγκυκλοπαίδεια Πολιτικής Επιστήμης*. Αθήνα: Σάκκουλας.

3.6.1.17. Κεραμυδά, Μ. & Κυρίδης, Α. (2011). Τα ΜΜΕ ως αντικείμενο διδασκαλίας στην Α' τάξη του Δημοτικού Σχολείου: Εκπαιδευτικό υλικό και πολυτροπικότητα. Στο Μ.Α. Πουρκός & Ε. Κατσαρού (επιμ) *Βίωμα, Μεταφορά και Πολυτροπικότητα*. Θεσσαλονίκη: Νησίδες.

Η έρευνα έχει κύριο σκοπό να εξακριβώσει εάν προωθείται ο βιωματικός τρόπος διδασκαλίας των ΜΜΕ στο δημοτικό σχολείο, και με ποιον τρόπο γίνεται αυτό μέσα από τα πολυτροπικά κείμενα που εντοπίζουμε στο βιβλίο και στο τετράδιο εργασιών για τη Μελέτη Περιβάλλοντος της Α' τάξης του δημοτικού σχολείου. Το δείγμα αποτελείται από επτά σελίδες, που αποτελούν το κεφάλαιο «Επικοινωνία-ενημέρωση - Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης» του σχολικού εγχειριδίου και του αντίστοιχου τετραδίου εργασιών και περιλαμβάνουν κείμενα, φωτογραφίες και σκίτσα. Η διερεύνηση στο δείγμα που επιλέγουμε προϋποθέτει ορισμένα μεθοδολογικά εργαλεία, τα οποία θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στη δυνατότητα να ερευνούν την πολυτροπικότητα. Επιλέξαμε για την ανάλυσή μας την Κριτική Ανάλυση Λόγου (Critical Discourse Analysis), έτσι όπως έχει διαμορφωθεί και οριοθετηθεί από τη διεθνή βιβλιογραφία (Maingueneau 1987, Maingueneau 1996) και ιδίως σύμφωνα με το πλαίσιο ανάλυσης που προτείνεται από τους Fairclough (1989 & 1992), Kress (1988) και Hodge & Kress (1993). Παράλληλα γίνεται ανάλυση των εικόνων του εγχειριδίου με τη χρήση της σημειωτικής μεθόδου, η οποία θεωρείται κατάλληλη για την ανάλυση οπτικών κειμένων. Παρατηρούμε ότι η προσέγγιση των ΜΜΕ στο σχολικό εγχειρίδιο γίνεται κυρίως μέσα από δραστηριότητες που προωθούν τη συζήτηση και το διάλογο μεταξύ των μαθητών/τριών. Εντοπίζουμε ακόμη δραστηριότητες αντιστοίχισης, δραματοποίησης, ζωγραφικής και γλωσσικές. Ωστόσο μέσα από το εγχειρίδιο δεν προωθείται το άμεσο βίωμα, όπως η παρακολούθηση οπτικών κειμένων από τα ΜΜΕ και η ανάλυσή τους, η χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή ή η παραπομπή στο διαδίκτυο. Έτσι η πολυτροπικότητα του κειμένου περιορίζεται στη χρήση στατικών εικόνων, οι οποίες άλλες φορές λειτουργούν συμπληρωματικά και σε άλλες περιπτώσεις αποτελούν το υλικό προς επεξεργασία.

3.6.1.18. Βαλσαμίδου, Π. , Βαμβακίδου, Ι. & Κυρίδης, Α. (2008). Η πολυτροπικότητα στους τίτλους των σχολικών εφημερίδων. Στο Μ.Α. Πουρκός & Ε. Κατσαρού (επιμ) *Βίωμα, Μεταφορά και Πολυτροπικότητα*. Θεσσαλονίκη: Νησίδες.

The significance of multimodality appeared the last decade with the growth of cultural studies. With this term is comprehended the form of presentation of cultural product, which includes more from one semiotic ways (modes). The school newspaper constitutes a multimodality communication product and aim of this statement is to contribute in the study of multimodality, researching into and underlining the degree

and the characteristics of multimodality in a very widespread medium in the space of school, the school newspaper. We examine multimodality in the titles of school newspapers and we focus in the degree of multimodality, the type and the relation with the age of small pupils that have simultaneously the role of author and editor. We determine the basic tendencies that shape the school journalistic discourse and the school practices regarding subjects of multimodality.

- 3.6.1.19. Κυρίδης, Α. (2013). Διαστάσεις ενός πολυπαραμετρικού δείκτη για την διερεύνηση των Neets (σσ. 77 – 108). Στο Ν. Παπαδάκης (επιμ). *Βαρόμετρο Απόπτων: Οι NEETS στην Ελλάδα*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- 3.6.1.20. Δρακάκη, Μ., Παπαδάκης, Ν., Κυρίδης, Α. & Παπαργύρης, Α. (2013). Το προφίλ του NEET στην Ελλάδα (σσ. 209 – 240). Στο Ν. Παπαδάκης (επιμ). *Βαρόμετρο Απόπτων: Οι NEETS στην Ελλάδα*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- 3.6.1.21. Κυρίδης, Α. (2014). Κοινωνική ευπάθεια και κοινωνική συνοχή. Το ασύμπτωτο μιας σχέσης. Στο Α. Κυρίδης (επιμ). *Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες και Δια Βίου Μάθηση*. Αθήνα: Gutenberg.
- 3.6.1.22. Παπαδάκης, Ν. & Κυρίδης, Α. (2014). Η επίμονη αναπαραγωγή της ανισότητας: Επισημάνσεις για την κοινωνικο-οικονομική προέλευση μιας μείζονος κατηγορίας κοινωνικής ευπάθειας, των Neets. Στο Α. Κυρίδης (επιμ). *Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες και Δια Βίου Μάθηση*. Αθήνα: Gutenberg.
- 3.6.1.23. Κυρίδης, Α., Ζάγκος, Χ., Βαμβακίδου, Ι., Τζιαμτζή, Χ. & Καλεράντε, Ε. (2011). Από το Seattle στο Hokaido: Το εικονιστικό υλικό της κινηματικής πάλης της νεολαίας ενάντια στην παγκοσμιοποίηση. Στο Κ. Πετράκης (επιμ.) *Πολιτισμός-Επικοινωνία-Παγκοσμιοποίηση*, Κέρκυρα: Economia Publishing, σ. 192-212. ISBN13: 9789609490085.
- 3.6.1.24. Παπαδάκης, Ν., Κυρίδης, Α. & Παπαργύρης, Α. Αναζητώντας τους απόπτες: Η κατάσταση των πραγμάτων για τους Neets (young people not in education, employment or training) στην Ελλάδα». Στο Στ. Χιωτάκης & Ν. Παπαδάκης, *Πολιτική Επιστήμη: Τάσεις και κατευθύνσεις, σύγχρονα διακυβεύματα και η συμβολή του Α. Ι.-Δ. Μεταξά*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- 3.6.1.25. Κυρίδης, Α. (2015). «Ισότητα στην ελληνική εκπαίδευση; Ας γελάσω...». Οι κοινωνικές και εκπαιδευτικές ανισότητες στην Ελλάδα σύμφωνα με τις απόψεις φοιτητριών και φοιτητών ελληνικών ΑΕΙ και ΑΤΕΙ, (σσ. 79 – 118). Στο Θ. Θάνος (επιμ) *Η κοινωνιολογία της εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Ερευνών απάνθισμα*. Αθήνα: Gutenberg. ISBN: 978-960-01-1707-3.
Το ζήτημα των κοινωνικών και ακόμα πιο ειδικά των εκπαιδευτικών ανισοτήτων στην ελληνική κοινωνία και στην ελληνική εκπαίδευση μοιάζει στις μέρες μας να απασχολεί την ελληνική κοινωνία όλο και λιγότερο. Η επιστημονική έρευνα και η σύγχρονη κοινωνιολογική θεωρία έχουν επικεντρωθεί σε συγκεκριμένες περιοχές ενδιαφέροντος του φαινομένου παραμελώντας το ζήτημα στην μακροκοινωνιολογική του διάσταση, χωρίς αυτό, βέβαια, να σημαίνει ότι τα πλαίσια και τα πεδία ανάλυσης που έχουν αναδυθεί είναι ήσσονος σημασίας. Το κεντρικό ερώτημα που απασχολεί την παρούσα έρευνα είναι εάν αναγνωρίζονται σήμερα κοινωνικές και εκπαιδευτικές ανισότητες από το ελληνικό κοινωνικό σώμα και σε ποια πεδία επικεντρώνονται. Υφίστανται κοινωνικές και εκπαιδευτικές ανισότητες στην Ελλάδα; Είναι αναγνωρίσιμες και πώς εκδηλώνονται; Η έρευνά μας πραγματοποιήθηκε με δύο ερευνητικά εργαλεία: ένα ερωτηματολόγιο το οποίο

περιλαμβάνει δύο κλίμακες στάσεων (κοινωνικές και εκπαιδευτικές ανισότητες) (N=200) και με ένα ακόμα ερωτηματολόγιο το οποίο περιλαμβάνει μια και μόνη ερώτηση, η οποία αφορά στην διατύπωση γραπτής άποψης για το εάν το δείγμα θεωρεί ότι υπάρχουν ανισότητες στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και να δικαιολογήσει την άποψή του (N=90). Στα ερωτηματολόγια απάντησαν φοιτήτριες και φοιτητές ελληνικών Α.Ε.Ι. και Α.Τ.Ε.Ι. Επιλέξαμε την φοιτητική ιδιότητα στο δείγμα ώστε να καταγράψουμε στάσεις και απόψεις νέων που θεωρούνται «ευνοημένοι» από το εκπαιδευτικό σύστημα. Η ανάλυση έδειξε ότι το δείγμα θεωρεί ότι όντως υφίστανται ανισότητες τόσο στην ελληνική κοινωνία όσο και στην ελληνική εκπαίδευση και είναι σε θέση να αναγνωρίσει ένα σημαντικό εύρος των ενδείξεων του φαινομένου.

- 3.6.1.26. Παπαδάκης, Ν., Κυρίδης, Α. & Παπαργύρης, Α. (2016). Προς ένα ισόρροπο ολισμό ποσοτικής και ποιοτικής κοινωνικής έρευνας σε έρευνες μεγάλης κλίμακας: Η περίπτωση της μεθοδολογικής στρατηγικής της έρευνας «Βαρόμετρο Απόντων: Οι Neets» (σσ. 431 – 464). Στο Ι. Πυργιωτάκης & Χρ. Θεοφιλίδης (επιμ) *Ερευνητική μεθοδολογία στις Κοινωνικές Επιστήμες και στην Εκπαίδευση*. Αθήνα: Πεδίο. ISBN: 978-960-546-678-7.

Η παρούσα μελέτη διερευνά τις συγκροτησιακές συνιστώσες του ισόρροπου ολισμού ποιοτικής και ποσοτικής κοινωνικής έρευνας, εστιάζοντας στην εφαρμογή μεικτών μεθόδων στο πλαίσιο μιας έρευνας μεγάλης κλίμακας. Ανακινεί λοιπόν μια σειρά από κρίσιμα ζητήματα που αφορούν στη σύγχρονη χρήση ποιοτικών και ποσοτικών μεθόδων (*mixed methods*) στην κοινωνική έρευνα και επιχειρεί ως εκ τούτου να συμβάλει στο σχετικό επιστημονικό διάλογο. Αρχικά παρουσιάζονται τα συστατικά στοιχεία και οι δυνατότητες εφαρμογής της τριγωνποίησης (*triangulation*) στην κοινωνική έρευνα. Στη συνέχεια παρέχονται οι απαραίτητες προοιμακές επισημάνσεις, για τη σύνθεση ποιοτικών και ποσοτικών μεθόδων στη μεθοδολογική στρατηγική της έρευνας για τους *Neets* (*young people Not in Education, Employment or Training*), μαζί με εννοιολογικές διασαφήσεις και θεωρητικούς προϋποθέτους αναφορικά με το φαινόμενο. Μετά η μελέτη εστιάζει στην ίδια την εφαρμογή της σύνθεσης στο πλαίσιο της έρευνας για τους *Neets* και συνακόλουθα στην τριγωνποίηση μεθόδων έρευνας και συλλογής δεδομένων. Έτσι, αναφορικά με την ποσοτική έρευνα, παρουσιάζονται η ταυτότητα της έρευνας, η δειγματοληψία και η διαστρωμάτωση δείγματος, οι μεθοδολογικοί περιορισμοί και η δομή και ο σχεδιασμός του ερωτηματολογίου, με στόχο την πολυεπίπεδη κάλυψη του υπό έρευνα φαινομένου· αναφορικά με την ποιοτική έρευνα, παρουσιάζονται η ταυτότητα της έρευνας, η θεωρητική δειγματοληψία, ο τρόπος αξιοποίησης αρχών της Θεμελιωμένης Θεωρίας (*Grounded Theory*) στην έρευνα πεδίου και στη σχέση ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Έργου και οι τεχνικές συλλογής ποιοτικών δεδομένων (ημιδομημένη και αφηγηματική συνέντευξη). Με βάση όλα τα προαναφερθέντα, η μελέτη κλείνει με τις ερευνητικά θεμελιωμένες καταληκτικές επισημάνσεις για τη συνεξέλιξη ποιοτικής και ποσοτικής έρευνας (εντός του πλαισίου της τριγωνποίησης).

- 3.6.1.27. Κυρίδης, Α. & Τσιούμης, Κ. (2016). Εκπαιδευτικές πολιτικές και εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα της κρίσης (σσ. 315 – 328). Στο Κ. Μπίκος και Ε. Ταρατόρη, (επιμ.) *Μελετήματα και ερωτήματα της Παιδαγωγικής Επιστήμης*. Θεσσαλονίκη: Αφοι Κυριακίδη, ISBN: 978-960-602-051-3.

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η ανάλυση των βασικών παραμέτρων που προσδιορίζουν τη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής και των στοιχείων που συγκροτούν τις «μεταρρυθμιστικές» προσπάθειες στην Ελλάδα της κρίσης. Επισημαίνεται ότι αυτές καθοδηγούνται από τη «μεταφορά πολιτικής από Διεθνείς Οργανισμούς όπως ο Ο.Ο.Σ.Α. και η Ευρωπαϊκή Ένωση και έχουν ως βασικό γνώμονα την περαιτέρω προώθηση της οικονομίας της Αγοράς. Επισημαίνεται ακόμη ότι οι όποιες αλλαγές δε βασίζονται σε εμπειριστωμένη έρευνα και αποτύπωση των κοινωνικών αναγκών. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο οι κυβερνήσεις της τελευταίας

τετραετίας προώθησαν μια σειρά αλλαγών χωρίς συγκεκριμένη φιλοσοφία και εχέγγυα αποτελεσματικότητας και κάθε υπουργός κατέγραψε το στίγμα του δίνοντας ένα προσωπικό περιεχόμενο στη μεταβλητή του ρόλου του.

- 3.6.1.28. Κυρίδης, Α. (2016). Η κοινωνική ευπάθεια και οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες: Ένα νέο αστικό ιδεολόγημα για λαϊκή κατανάλωση (σσ. 131 – 149). Στο Ε. Καλεράντε, Ι. Βαμβακίδου & Α. Σολάκη, (επιμ.) Από τη Ρόζα Λούξεμπουργκ στο τερατώδες είδωλο της Ευρώπης. Τρίκαλα: Επέκεινα, ISBN: 978-618-5207-03-8.

Τα τελευταία χρόνια, τα χρόνια της πλήρους εμπέδωσης του καπιταλισμού και της νεο-φιλελεύθερης ιδεολογίας, στην πολιτική ρητορική αρχικά, αλλά και στην ρητορική των ΜΜΕ δευτερευόντως χρονικά, άρχισε να εμφανίζεται με emphaticό τρόπο η έννοια της κοινωνικής ευπάθειας και τα νοηματικά παράγωγά της, όπως οι ευπαθείς ή οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Εμφανίστηκε, σχεδόν από του πουθενά, περιγράφοντας μια «ειδική» κοινωνική κατηγορία η οποία λες και δεν υπήρχε πριν από τα μνημονιακά χρόνια για την Ελλάδα, ή πριν από την κυριαρχία των νόμων της αγοράς στην Ευρώπη. Αποτέλεσε όμως το «άλλοθι» του σύγχρονου κράτους, το οποίο μαζί με ελεήμονες ιδιώτες έρχεται να συμπονέσει και να βοηθήσει αυτούς τους ίδιους που οι ίδιοι τους κατέστησαν ευπαθείς ή ευάλωτους. Ανακάλυψαν λοιπόν οι élites της αγοράς, της πολιτικής και του πνεύματος αναξιοπαθούντες πληθυσμούς ξαναβαφτίζοντας το προλεταριάτο με πιο εύηχο και αξιοπρεπές —σημειολογικά ουδέτερο— όνομα. Η «θυσίες» του κόσμου και όχι του λαού, οι «προσπάθειες» του και η «εντιμότητά» του απέναντι στους τρίτους που ως κυρίαρχα αστικά ιδεολογήματα έσωζαν πάντα τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής επανήλθαν στο προσκήνιο για να ξανασώσουν το παραπαίον σύστημα. Το γνωστό εποικοδόμημα ξαναδομείται σε νέες βάσεις, αλλά με παλιό υλικό, το γνωστό υλικό της ταξικής αποσιώπησης και της μεγαθυμίας της αστικής τάξης, η οποία σήμερα έρχεται και πάλι να «σώσει» τους φτωχούς και τους υπόλοιπους αναξιοπαθούντες, σώζοντας πραγματικά τον ίδιο της τον εαυτό. Οι μετανάστες, οι άνεργοι, τα χρεωμένα και τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά, οι μαθητές που εγκαταλείπουν το σχολείο τους, όλοι αυτοί που δεν έχουν φάρμακα και πρόσβαση σε θεραπείες πάντα ήταν, είναι και θα είναι το λούμπεν προλεταριάτο, που ποτέ δεν απέκτησε ή απέκτησε λανθασμένη ταξική συνείδηση. Και πριν προλάβει να σκεφτεί να αποκτήσει, «περιτυλίχτηκε» από την ευπάθεια.

- 3.6.1.29. Κυρίδης, Α. και Τουρτούρας, Χ. (2016). Κοινωνικά στερεότυπα και αναπαραστάσεις για τους Τσιγγάνους στο λόγο φοιτητριών και φοιτητών των Παιδαγωγικών Τμημάτων του Α.Π.Θ. (σσ. 506 – 528). Στο Ε. Χοντολίδου, Ρ. Τσοκαλίδου, Φ. Τεντολούρης, Α. Κυρίδης και Κ. Βακαλόπουλος (επιμ.) Μνήμη Σωφρόνη Χατζησαββίδη. Γλωσσικές και Παιδαγωγικές προεκτάσεις. Αθήνα: Gutenberg.

Ο πληθυσμός των Ρομά, σε όποια χώρα και αν κατοικεί, έχει, εκτός από τα συγκεκριμένα κοινά κοινωνικά, δημογραφικά και φυλετικά του χαρακτηριστικά, και ένα κοινό αρνητικό χαρακτηριστικό, το οποίο σχετίζεται με τις κοινωνικές αναπαραστάσεις που έχουν οι τοπικοί πληθυσμοί για τους Ρομά. Σχεδόν σε κάθε γωνιά της Ευρώπης και του κόσμου οι Ρομά αντιμετωπίζονται αρνητικά από τους τοπικούς πληθυσμούς. Τους αποδίδουν ιδιότητες και χαρακτηριστικά που τις περισσότερες φορές αποτελούν ιδεολογικοποιημένες μυθοπλασίες και στην ουσία τους είναι στερεοτυπικές κοινωνικές αναπαραστάσεις. Και στην Ελλάδα, οι κοινωνικές αναπαραστάσεις του τοπικού πληθυσμού είναι σχεδόν ταυτόσημες με αυτές άλλων ευρωπαϊκών λαών και ακολουθούν παρόμοια στερεοτυπικά πλαίσια. Σκοπός της έρευνάς μας είναι να εντοπίσουμε, να καταγράψουμε, να ταξινομήσουμε και να αναλύσουμε τις κοινωνικές αναπαραστάσεις που έχουν για τους Ρομά φοιτήτριες και φοιτητές της Παιδαγωγικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης. Ζητήθηκε από τυχαίο και βολικό δείγμα φοιτητριών και φοιτητών

να γράψουν λέξεις που τους έρχονται άμεσα στο μυαλό όταν ακούν τη λέξη τσιγγάνος. Οι 2037 λέξεις που καταγράφηκαν αναλύθηκαν με τη μέθοδο της Θεματικής Ανάλυσης Περιεχομένου και ταξινομήθηκαν σε εννέα θεματικές. Επίσης, χρησιμοποιήθηκε δείκτης κατεύθυνσης των αναφορών και διαπιστώθηκε ότι οι αναφορές στη συντριπτική τους πλειοψηφία είναι αρνητικές (64,4%). Κατέστη ξεκάθαρο ότι ο λόγος των φοιτητών για τους τσιγγάνους, αυτός ο αρνητικά, κατά κύριο λόγο φορτισμένος λόγος αποτελεί την αναπαραγωγή ενός βιωμένου κοινωνικού στερεότυπου που βασίζεται στην υπεροχή του κυρίαρχου κοινωνικού σώματος και που αναδύεται μέσα από μια δεξαμενή υπεροχής και κυριαρχίας. Μιας κυριαρχίας έναντι του κάθε τι διαφορετικού, η οποία έχει διεισδύσει στον κοινωνικό ιστό ως κοινωνικός αυτοματισμός

3.6.1.30. Κυρίδης, Α. (2016). Πολιτική συμμετοχή και κοινωνική συνοχή. Η εκλογική αποχή στην Ελλάδα (1974 – 2010) (σσ. 319 – 344). Στο Α-Ι.Δ. Μεταξάς (επιμ.) Πολιτική Επιστήμη. Πολιτική Κοινωνιολογία (τόμος IV). Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης.

Από το 1993 και μετά η συμμετοχή των Ελλήνων πολιτών σε εκλογικές διαδικασίες μειώνεται συνεχώς, με πρόσφατο αποκορύφωμα το ηχηρό 39% αποχής που σημειώθηκε στις «Καλλικρατικές» εκλογές του 2010 και το 47,37% στις Ευρωεκλογές του 2009. Μέσα σε 17 χρόνια, η αποχή από τις κοινοβουλευτικές εκλογές αυξήθηκε κατά 8 ποσοστιαίες μονάδες, από τις ευρωεκλογές κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες και από τις αυτοδιοικητικές εκλογές κατά 4,2 μονάδες. Ακόμα και η συμμετοχή στις φοιτητικές εκλογές φθίνει τα τελευταία χρόνια συνεχώς. Μπορούμε λοιπόν να ισχυριστούμε —έστω και με μια δόση υπερβολής— ότι έχουμε μπροστά μας, τουλάχιστον, ένα φαινόμενο εκλογικής κρίσης. Μια εκλογική κρίση που φυσικά μπορεί να ερμηνευτεί μέσα από διαφορετικά θεωρητικά σχήματα εμφορούμενα από πλείστες επιστημολογικές προσεγγίσεις. Από την άλλη, μέσα από παρόμοιες λογικές, αλλά και θεωρητικές συμβάσεις μπορούμε να αναφερθούμε και σε φαινόμενο πολιτικής ή και κοινωνικής κρίσης, αρκεί να δεχτούμε την θεωρητική παραδοχή ότι οι εκλογές συνιστούν μια θεσμική συλλογική κοινωνική δράση, η οποία παράγει πολιτικά αποτελέσματα. Άρα, θα μπορούσαμε και πάλι να ισχυριστούμε ότι μια εκλογική κρίση είναι προφανώς μια πολιτική κρίση, αλλά ταυτόχρονα και μια κοινωνική κρίση. Το κοινωνικό σώμα αρνείται να ασκήσει το κοινωνικό και πολιτικό του δικαίωμα —στην Ελλάδα και υποχρέωση— να αναδείξει τα κόμματα και τα πρόσωπα που θα ασκήσουν την πολιτική εξουσία στη χώρα. Γιατί συμβαίνει αυτό; Γιατί ο κοινωνός – πολίτης δεν θέλει να συμμετάσχει σε μια συγκροτημένη μορφή συλλογικής δράσης, και μάλιστα όταν γνωρίζει, ακόμα και όταν δεν έχει συνειδητοποιήσει απολύτως, ότι αυτή η συλλογική δράση με ή χωρίς τη συμμετοχή του θα επηρεάσει καταλυτικά τη ζωή του και τη ζωή της οικογένειάς του; Ενδεχομένως αυτά τα ερωτήματα να έρχιζαν ψυχολογικής ερμηνείας εφόσον θα αφορούσαν μεμονωμένες περιπτώσεις. Εξάλλου, εύκολα θα μπορούσε κάποιος να υποστηρίξει ανέξοδα ότι ο καθένας έχει τους λόγους του. Όταν όμως το 40% του εκλογικού σώματος δεν προσέρχεται στις κάλπες, τότε δεν πρόκειται για ψυχολογικό φαινόμενο αλλά για κοινωνικό. Βέβαια θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι η εκλογική αποχή θα πρέπει να μελετάται και μέσα από την ιστορική της διάσταση, δηλαδή τόσο στο επίπεδο ενός χρονολογικού εύρους ικανού να μας βοηθήσει να την προσεγγίσουμε ερμηνευτικά, όσο και στο επίπεδο των ιστορικών συγκείμενων. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα, ενώ η αποχή για την περίοδο 1974-1990 παρουσίαζε μια αξιοσημείωτη σταθερότητα από τις αμέσως επόμενες εκλογές η εκλογική συμμετοχή άρχισε να φθίνει δυναμικά και μάλιστα με σταθερό —σχεδόν— ρυθμό. Εάν αναλογιστούμε ποιο ήταν το ιστορικό γεγονός κατά τη συγκεκριμένη περίοδο που, πρώτον, σημάδεψε την μεταπολιτευτική ιστορία της χώρας και, δεύτερον, που θα μπορούσε να δημιουργήσει συνέπειες για τη λειτουργία του πολιτικού συστήματος εύκολα μπορούμε να καταλήξουμε στη δημοσιοποίηση των γνωστών σκανδάλων και στα επακόλουθα ειδικά δικαστήρια. Τα σκάνδαλα αυτά κλόνισαν την ηθική υπόσταση του πολιτικού συστήματος και οι μέχρι τότε γενικολογίες και οι

καχυποψίες για την πολιτική διαφθορά βρήκαν —καλώς ή κακώς— τη θεσμική και τη συνειδησιακή επικύρωσή τους. Βέβαια, έκτοτε, δεν υπήρξε ούτε μία κυβερνητική περίοδος που να μην εμπειρείχε έστω και «τζούφιες» εξεταστικές επιτροπές για υποθέσεις σκανδάλων. Χρόνο με το χρόνο, είναι φυσικό να κλονίζεται η εμπιστοσύνη των πολιτών απέναντι στο πολιτικό σύστημα και στους πολιτικούς και είναι επίσης φυσικό αυτό να εκφράζεται με αποχή από την επικύρωση του. Σήμερα, τα ποσοστά της εκλογικής αποχής σε συνδυασμό με την ιστορική τους πορεία και τον ρυθμό μεταβολής δείχνουν ότι η κοινωνική συνοχή έχει προφανώς κλονιστεί και μάλλον απ' ότι φαίνεται από τις δημοσκοπήσεις θα κλονιστεί και ακόμα περισσότερο. Μάλιστα, στο κοινωνικό τοπίο έχει προστεθεί και η τεχνική διάσπαση του κοινωνικού σώματος που προκλήθηκε από την οικονομική κρίση και τις πολιτικές πρακτικές της εξουσίας, με τη συμβολή και των Μ.Μ.Ε., η οποία συχνά πυκνά στοχοποιεί στη συλλογική συνείδηση συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες.

- 3.6.1.31. Κυρίδης, Α. & Φωτόπουλος, Ν. (2016). Διαστάσεις της Κοινωνικής Ευπάθειας και της Παρέμβασης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Neets (σσ. 159-180). Στο Ν. Παπαδάκης, Α. Κυρίδης & Ν. Φωτόπουλος (επιμ.). *Νέα Γενιά και Neets στην Ελλάδα της Κρίσης. Οι επείγουσες διαστάσεις του προβλήματος: Έρευνα και Ολοκληρωμένη Παρέμβαση*. Αθήνα: Γ. Σιδέρης.

Το ζήτημα των Neets (των Νέων Εκτός Έκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης) στην Ευρώπη και την Ελλάδα, σχετίζεται ευθέως με το ζήτημα της κοινωνικής ευπάθειας όπως αυτό αποτυπώνεται στη σύγχρονη κοινωνιολογική θεωρία αλλά και τις ενεργές πρακτικές της εφαρμοσμένης κοινωνικής και εκπαιδευτικής πολιτικής. Υπό την έννοια αυτή οι Neets ως μια ιδιαίτερα κρίσιμη κοινωνική κατηγορία νέων ανθρώπων υφίσταται τη μορφή ενός ιδιότυπου κοινωνικού και εκπαιδευτικού αποκλεισμού ο οποίος συνδέεται με την ευρύτερη παθολογία μιας κοινωνίας η οποία έχει προ πολλού φτάσει στα όριά της. Αναμφίβολα οι Neets αποτελούν μια οριακή κοινωνική κατηγορία η οποία ακόμα και αν δεν έχει διαμορφώσει πλήρη συνείδηση της αυτό-εικόνας και της κατάστασής της, αποτελεί μια βραδυφλεγής βόμβα στα θεμέλια της κοινωνικής συνοχής, δεδομένο πάνω στο οποίο οφείλουμε ως κοινωνία και συντεταγμένη πολιτεία να τοποθετηθούμε αναστοχαστικά αλλά και αυτοκριτικά. Έπιπροσθέτως, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να δρομολογήσουμε εκείνες τις πολιτικές που θα αμβλύνουν τις συνέπειες που το φαινόμενο των Neets προκαλεί ως αποκρυσταλλωμένη έκφανση της κοινωνικής ευπάθειας συνδιαμορφώνοντας μια σύγχρονη στρατηγική ενσωμάτωσης με επίκεντρο τον άνθρωπο, τις ανάγκες αλλά και τις προτεραιότητές του.

- 3.6.1.32. Χριστοδούλου, Α. – Χ., Βαμβακίδου, Ι. & Κυρίδης, Α. (2016). Legends of CHIMA. Κοινωνιοσημειωτική ανάλυση της συναρμολόγησης του θρύλου (σσ. 675 – 686). Στο Ε. Deltso & Μ. Papadopoulou (eds). *Changing Worlds & Signs of the Times*. Βόλος: The Hellenic Semiotics Society.

In this paper, we analyse through a sociosemiotic approach the new range of Lego-Legends of Chima, which was released in 2013. We analyze the text and images of Lego-Legends of Chima on the official website of Lego. It is the representation of a magical world named Chima, which is inhabited by 12 tribes of anthropomorphic animals. In the view of the authors, the Lego Legends of Chima is a particular phenomenon of the fluid conceptualization of values and codes that are experienced by contemporary children. The analysis aims at highlighting the power of Lego to 'break' the semantic mechanism 'Bad vs Good' and introduce to children a new important mechanism where good and evil are simultaneously present. This refers to an Eastern 'Taoist' mythology concerning the coexistence of good and evil.

- 3.6.1.33. Τουρτούρας, Χρ., Κυρίδης, Α., Παυλή – Κορρέ Μ. & Παπαδάκης, Ν. (2017). Η μέθοδος της κοόρτης ως εργαλείο ανίχνευσης κοινωνικής και εκπαιδευτικής

ευπάθειας και προσδιορισμού αναγκών για προγράμματα Διά Βίου Μάθησης. Το παράδειγμα των Neets (σσ. 175-195) Στο Κ. Μπίκος & Δ. Σταμοβλάσης (Επιμ). *Κοινωνία και Εκπαίδευση. Τιμητικός τόμος στη μνήμη του Ομότιμου Καθηγητή Μιχάλη Κελπανίδη*. Θεσσαλονίκη: Ζυγός.

Η μέθοδος της «κοόρτης» είναι μια ερευνητική μέθοδος μελέτης ενός ή περισσότερων πληθυσμών σε βάθος χρόνου. Η βιβλιογραφία έχει δείξει ότι είναι αποτελεσματική για τη διαχρονική μελέτη χαρακτηριστικών και της εξέλιξης αυτών σε πληθυσμούς που παρουσιάζουν ερευνητικό ενδιαφέρον, ενώ ταυτόχρονα επιτρέπει συγκρίσεις και αναγωγές. Ακόμα, δίνει τη δυνατότητα να εντοπιστούν συγκεκριμένες κοινωνικές διαδρομές και χαρακτηριστικά, τα οποία λειτουργούν καταλυτικά ως προς τη διαμόρφωση επιθυμητών ή, κυρίως, μη επιθυμητών αποτελεσμάτων. Οι NEETs -όρος που χρησιμοποιείται για νέους που ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία των 15 έως 24 ετών και οι οποίοι δε μετέχουν στην εκπαίδευση, στην κατάρτιση ή την απασχόληση- αποτελούν μία ευπαθή κοινωνική ομάδα, της οποίας οι διάφορες εκφάνσεις και ιδιαιτερότητες, αποτελούν αντικείμενο ερευνητικής προσέγγισης με τη μέθοδο της «κοόρτης». Η παρούσα εργασία, λοιπόν, εστιάζει στην ερευνητική μέθοδο «κοόρτης» και στις δυνατότητες εφαρμογής της στη συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα. Μέσω αυτής της ερευνητικής προσέγγισης, θα μπορούσαν να εντοπιστούν διαχρονικά οι βασικές και οι δευτερεύουσες παράμετροι που διαμορφώνουν την κοινωνική και την εκπαιδευτική πορεία των NEETs και να ληφθούν υπ' όψη στο σχεδιασμό και την υλοποίηση μιας διαδικασίας Διά Βίου Μάθησης, η οποία θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων της συγκεκριμένης ομάδας, τόσο στο επίπεδο της πρόληψης όσο και της επανόρθωσης.

3.6.1.34. Κυρίδης, Α. (2018). Πρόλογος (σσ. 11-15) Στο Σ.-Μ. Νικολάου, Θ. Ελευθεράκης, Ε. Καλεράντε, Π. Γιαβρίμης, Γ. Κουστουράκης (Επιμ). *Νέες Προκλήσεις στην Εκπαίδευση και στη Δημοκρατία. Κοινωνιολογικές και Παιδαγωγικές Προσεγγίσεις της Δημοκρατικής Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Gutenberg.

3.6.1.35. Σιμοπούλου, Π. & Κυρίδης, Α. (2018). Η εικόνα του παιδιού στις γελοιογραφίες του ΚΥΡ (Ιωάννης Κυριακόπουλος) και η χρήση τους ως μέσο μηντιακού Γραμματισμού (σ.σ. 179 – 197). Στο Σ. Ιορδανίδου, Σ. Παπαδημητρίου & Λ. Βαλσαμίδου (επιμ). *Εγγραμματισμός στα Μέσα / Media Literacy. Σε αναζήτηση της εικόνας και της λειτουργίας της*. Αθήνα: Advance Media Institute / Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις.

Η γελοιογραφία συνδυάζει τις αφηγηματικές με τις εικαστικές τέχνες για την παραγωγή χιούμορ μέσα από την εικόνα και το κείμενο. Αποτελεί ένα είδος πολιτικής και κοινωνικής κριτικής μέσω της διακωμώδησης προσώπων ή θεσμών που δρουν ενάντια στο κοινωνικό συμφέρον. Η παρούσα εργασία ασχολείται με την εικόνα του παιδιού στις γελοιογραφίες του ΚΥΡ τόσο με βάση την απεικόνιση του όσο και με βάση τη λεκτική του συμμετοχή. Γενικότερα, η χρήση του παιδιού σε οπτικές αναπαραστάσεις αποσκοπεί στη συγκινησιακή φόρτιση του κοινού. Οι γελοιογραφίες εξετάστηκαν με την ανάλυση περιεχομένου και τη σημειωτική. Η έρευνα έδειξε ότι αναπαράγονται τα κοινωνικά στερεότυπα που αφορούν την παιδική ηλικία με τη χρήση των ιδιοτήτων της παιδικότητας (αθωότητα, ανεμελιά, χαρά, περιέργεια). Οι εξελίξεις στα μέσα ενημέρωσης καθιστούν τον γραμματισμό για τα μέσα απαραίτητο. Οι γελοιογραφίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την καλλιέργεια των δεξιοτήτων του μιντιακού γραμματισμού με στόχο τη δημιουργία ανεξάρτητων και κριτικά σκεπτόμενων πολιτών.

3.6.1.36. Βλάχου, Ε., Τουρτούρας, Χρ., Κυρίδης, Α. & Ζάγκος, Χρ. (2019). Οι «άλλοι» και το δικαίωμα στην εκπαίδευση. Ζήτημα πολιτισμικής ή ταξικής προέλευσης; Το παράδειγμα των μουσουλμάνων μαθητών της Κω. (σ.σ. 223 – 262). Στο Θ.

Ελευθεράκης και Β. Οικονομίδης (επιμ). *Παιδαγωγική και Κοινωνιολογία της Δημοκρατίας και των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων*. Αθήνα: Διάδραση.

Ένας ασφαλής στατιστικά δείκτης για την καταγραφή της εκπαιδευτικής ανισότητας και της συνεπαγόμενης σχολικής αποτυχίας σε συγκεκριμένες κοινωνικά ευπαθείς ομάδες είναι η καταγραφή της σχολικής τους διαδρομής. Θεωρητικά, λοιπόν, ένας μαθητής ή μία μαθήτρια που καταφέρνει να ολοκληρώσει την σχολική του/της διαδρομή χωρίς αποτυχίες (στασιμότητα, μετεξετάσεις) ή ακόμη και με θετικά αξιολογικά αποτελέσματα της επίδοσής του/της, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι ολοκληρώνει επιτυχώς την σχολική του/της διαδρομή. Αν καταφέρει δε να εισαχθεί και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση φθάνει στο «αποκορύφωμα» της σχολικής επιτυχίας. Σε αντίθετη περίπτωση, η διαρροή, η στασιμότητα, οι μετεξετάσεις, οι κακές επιδόσεις, η μεταπήδηση σε άλλου τύπου Λύκειο αποτυπώνουν μια «κακή» σχολική διαδρομή ή, εν πάση περιπτώσει, μια σχολική αποτυχία. Στην έρευνά μας, εξετάζουμε και παρουσιάζουμε τις σχολικές διαδρομές όλων των μουσουλμανοπαίδων που φοίτησαν σε Δημοτικό σχολείο της Κω όπου φοιτά το μεγαλύτερο ποσοστό μουσουλμανοπαίδων του νησιού από το 1980 έως το 2010. Με άλλα λόγια, καταγράφουμε τη σχολική τους πορεία στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ως ενδεικτική για τη διάγνωση της σχολικής αποτυχίας και ως καθοριστική της περαιτέρω σχολικής τους διαδρομής. Εξετάστηκαν, λοιπόν, οι σχολικές διαδρομές 306 παιδιών στο συγκεκριμένο Δημοτικό σχολείο και καταγράφηκαν οι ακόλουθες μεταβλητές σχολικής αποτυχίας: στασιμότητες, διαρροές, επιδόσεις στη Γλώσσα, στα Μαθηματικά και ο Μέσος Όρος κάθε τάξης -όπου υπήρχαν τα στοιχεία αυτά, εξαιτίας των διαφοροποιημένων πολιτικών αξιολόγησης που ακολουθούσε ενίοτε το Υπουργείο- η τάξη και η ηλικία αρχικής κατάταξης και η συχνότητα μετακινήσεων από και σε άλλες σχολικές μονάδες. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν τρεις συνεντεύξεις σε μέλη της μουσουλμανικής κοινότητας που αποφοίτησαν από το συγκεκριμένο σχολείο και σε έναν εκπαιδευτικό με μεγάλη εμπειρία διδασκαλίας σε ανάλογο πληθυσμό μουσουλμανοπαίδων, προκειμένου να διερευνηθούν τα ποιοτικά στοιχεία της σχολικής τους πορείας. Η έρευνα έδειξε ότι ο συγκεκριμένος πληθυσμός δεν αποτυγχάνει στο Δημοτικό σχολείο, σε αντίθεση με τους μουσουλμανόπαιδες που ζουν σε άλλες περιοχές της χώρας (όπως στη Θεσσαλονίκη και στη Δ. Θράκη). Ο τουρισμός και οι επαγγελματικές προοπτικές που εξασφαλίζει στην περιοχή, καθώς και μια σειρά άλλων παραγόντων που αναδεικνύονται από την έρευνα, φαίνεται πως συντελούν στον επαναπροσδιορισμό των ευρύτερων πολιτισμικών αντιλήψεων των μουσουλμανικών οικογενειών και των προσδοκιών τους όσον αφορά το μέλλον τους στη χώρα. Σε συνδυασμό, μάλιστα, με τις αυξημένες απαιτήσεις για απόκτηση τυπικών προσόντων που να ανταλλάσσονται στην τοπική αγορά εργασίας, συνηγορούν σε μια καταλυτική μεταστροφή υπέρ της χρησιμότητας της μόρφωσης και της αναγκαιότητας πληρέστερης ένταξής τους στην τοπική κοινωνία.

- 3.6.1.37. Παπαδάκης, Ν., Κυρίδης, Α., Κουτούζης, Μ. & Παπαργύρης, Α. (2018). Οι νέοι στις εκβολές της κρίσης. Κρίση, νεανική ανεργία και Neets (Young People not in Education, Employment or Training) στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Μια κριτική προσέγγιση (σ.σ. 153 – 200). Στο Σ. Χιωτάκης και Ν. Παπαδάκης (επιμ). *Πολιτική Επιστήμη. Σύγχρονες τάσεις και διακυβεύματα*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.
- 3.6.1.38. Κωνσταντινίδου, Ζ., Φωτιάδης, Κ. & Κυρίδης, Α. (2020). Ο πρόσφυγας και ο μετανάστης στο τότε και στο τώρα μέσα από την τέχνη (σσ. 235-250). Στο: Α. Ανδρέου & Κ. Κασβίκης (επιμ). *Δώρημαν. Αφιερωματικός τόμος στον καθηγητή Κωνσταντίνο Φωτιάδη*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.
- 3.6.1.39. Κοκκίδου Δ., Τουρτούρας Χρ., Κυρίδης Α., Ζάγκος Χρ. (2020). Άνθρωποι «λαθραίοι» στον «λόγο» της Χρυσής Αυγής. Η περίπτωση της ένταξης των προσφυγόπουλων στα ελληνικά σχολεία (σσ. 170-211). Στο: Λ. Γώγου, Ε.

Καλεράντε, Θ. Ελευθεράκης, Γ. Κουστουράκης & Σ. Νικολάου (επιμ). *Ποιοτικές μέθοδοι στην Εκπαίδευση: θεωρητικοί προβληματισμοί και πρακτικές εφαρμογές*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

Ένα από τα συνοδά χαρακτηριστικά της υφιστάμενης οικονομικής κρίσης στη χώρα μας αποτελεί η έξαρση ιδεολογιών-φαντασμάτων, βγαλμένων από τους χειρότερους επιβάτες της ανθρωπότητας. Πρόκειται για νεοναζιστικές, απόλυτα ρατσιστικές, εθνικιστικού περιεχομένου και ξενοφοβικές ιδεολογίες που ανασύρθηκαν από το παρελθόν, αίροντας την ιστορική τους καταδίκη και αποκτώντας θεσμική υπόσταση μέσω της επίσημης εκφοράς τους από συγκεκριμένο πολιτικό χώρο, εκείνον της Χρυσής Αυγής (Χ.Α.). Η ναζιστική εθνοφυλετική ιδεολογία και ο πολύ συγκεκριμένος λόγος στον οποίο διαχρονικά ενσαρκώνεται αυτή, διαχέονται και επηρεάζουν, ως ένα σημείο, ποικίλες πτυχές της ελληνικής κοινωνίας. Πρόκειται για έναν λόγο ιδιόρρυθμο, επιφανειακά παραλληλητικό, ωστόσο ιδιαίτερα επικίνδυνο στον τρόπο συγκρότησης, προπαγάνδισης και διείσδυσης του στα διάφορα στρώματα της κοινωνίας. Αυτόν, ακριβώς, τον λόγο επιχειρεί με επιστημονικό τρόπο να μελετήσει, αναλύσει και αντικρούσει η παρούσα εργασία, εκθέτοντας τις ποικίλες ρατσιστικές, αντικοινωνικές και μισάνθρωπες εκφάνσεις του. Για τους σκοπούς της έρευνας μελετήθηκαν τα αναφερόμενα στους πρόσφυγες άρθρα (190 στο σύνολό τους) που δημοσιεύθηκαν στον επίσημο ιστότοπο της Χ.Α., από τον Αύγουστο του 2016, όταν και τέθηκε το ζήτημα της ένταξης των παιδιών προσφύγων στα σχολεία, μέχρι τον Απρίλη του 2017. Η ενασχόλησή μας με την επίσημη ιστοσελίδα της Χ.Α. εδράζεται στη βεβαιότητα ότι η συγκεκριμένη οργάνωση διακρίνεται από μια ιδιαίτερη ευχέρεια να διαχειρίζεται τις δυνατότητες που της δίνει η νέα επικοινωνιακή πραγματικότητα, γεγονός που, διαχρονικά, αποτελεί ένα πολύ βασικό ατού όλων των εξτρεμιστικών ακροδεξιών οργανώσεων, απότοκο βέβαια του πολύ επεξεργασμένου και, άρα, εξίσου επικίνδυνου λαϊκισμού τους.

- 3.6.1.40. Κυρίδης Α., (2021). Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ως ένα εργατικό δυναμικό ευκαιρίας: Οι διαστάσεις και τα βασικά χαρακτηριστικά ενός διαχρονικού φαινομένου (σσ. 71-94). Στο: Θ. Θάνος, Χρ. Ζάγκος (επιμ). *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Θεωρία και έρευνα*. Αθήνα: Gutenberg.

Διαχρονικά ο φοιτητικός πληθυσμός αποτελεί ένα εργατικό δυναμικό ευκαιρίας για πολλούς λόγους οι οποίοι αφορούν τόσο στην πλευρά των φοιτητών όσο και στην πλευρά της εργοδοσίας. Είναι προφανές ότι ο φοιτητικός πληθυσμός συγκεντρώνει όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που τον καθιστούν το κατάλληλο πληθυσμό για όλες αυτές τις μορφές εργασίας που δεν απαιτούν αυξημένες δεσμεύσεις τόσο από την πλευρά των εργαζομένων όσο και από την πλευρά της εργοδοσίας. Ταυτόχρονα, συνιστά ένα εργατικό δυναμικό, το οποίο δεν θα έχει πολλές αξιώσεις, δύσκολα θα «συνδικαλιζείται», έχει σημαντικές οικονομικές ανάγκες, διαθέτει ένα σημαντικά υψηλό επίπεδο μόρφωσης και δεξιότητες και θα είναι «ξένος» στον τόπο εργασίας. Πολλά από αυτά τα χαρακτηριστικά καθιστούν τον φοιτητικό πληθυσμό ευάλωτο στην αυθαίρετη εργοδοσία και ταυτόχρονα «ελκυστικό». Σκοπός της έρευνας είναι να ανιχνεύσει, να περιγράψει και να «μετρήσει» το φαινόμενο της αδήλωτης και της επισφαλούς εργασίας στον φοιτητικό πληθυσμό, σύμφωνα με τις απόψεις και τις στάσεις του φοιτητικού πληθυσμού. Με άλλα λόγια, σκοπός της έρευνας είναι να αποτυπώσει με ποσοτικούς όρους το συγκεκριμένο φαινόμενο στους κόλπους του φοιτητικού πληθυσμού ως εργατικό δυναμικό ευκαιρίας. Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε ένα γραπτό ερωτηματολόγιο σε δείγμα φοιτητών και φοιτητριών. Τα ευρήματα δείχνουν ότι η κυριότερη αιτία που οδηγεί τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στην αγορά εργασίας είναι αυτή που σχετίζεται με τις συνθήκες της ζωής, τις δικές τους και της οικογένειάς τους, και αφορά στην απόκτηση οικονομικής ανεξαρτησίας, για την ελάφρυνση των φοιτητικών εξόδων και για τη μη στέρση υλικών και μη αγαθών. Η δεύτερη τάση αφορά την ευρύτερη κοινωνικοποίηση. Η τρίτη τάση θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μια επένδυση στο μέλλον και αποτελείται από στοιχεία όπως: η απόκτηση χρήσιμων για το μέλλον δεξιοτήτων, ο εμπλουτισμός του βιογραφικού, η είσοδος σε ένα μελλοντικό χώρο

εργασίας (47%). Το δείγμα, από τη μία, δείγμα αναγνωρίζει ότι προσλήφθηκε επειδή θα ο εργοδότης θα μπορούσε να το εκμεταλλευτεί «πιο εύκολα». Από την άλλη, το δείγμα θεωρεί ότι η επιλογή του εργοδότη επηρεάστηκε από τα προσωπικά χαρακτηριστικά του εργαζόμενου. Φαίνεται ότι η «πραγματικότητα της αγοράς εργασίας» κινείται κάπου ανάμεσα στις προαναφερθείσες τάσεις. Ως προς τις εργασιακές συνθήκες, ένα ποσοστό 20-30% βιώνει μη νόμιμης και επισφαλής εργασίας. Τέλος το δείγμα θεωρεί την αγορά εργασίας ένα σκληρό κοινωνικό πεδίο, όπου ισχύει το δίκιο του δυνατού, αισθάνεται απροστάτευτο από το ελληνικό κράτος σε σχέση με τα εργασιακά του δικαιώματα και το 1/4 περίπου νοιώθει αδύναμο να τα υπερασπιστεί. Θεωρεί ότι αποτελεί ένα εργατικό δυναμικό ευκαιρίας, αισθάνεται ευάλωτο απέναντι στην εργοδοσία και αισθάνεται ότι το εκμεταλλεύονται.

- 3.6.1.41. Γκοτζαγορίδου, Π., Τουρτούρας, Χρ., Κυρίδης Α., (2021). Οι στάσεις φοιτητριών και φοιτητών της Παιδαγωγικής Σχολής του ΑΠΘ απέναντι σε εκφάνσεις του ρατσιστικού φαινομένου (σσ. 282-310). Στο: Θ. Θάνος, Χρ. Ζάγκος (επιμ). *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Θεωρία και έρευνα*. Αθήνα: Gutenberg.

Στις μέρες μας υπάρχει έντονος προβληματισμός για τις μεγάλες διαστάσεις που έχει πάρει το φαινόμενο του ρατσισμού και των εκφάνσεών του, όπως η ξενοφοβία, ο εθνικισμός, ο αντισημιτισμός, η ισλαμοφοβία και οι αρνητικές στάσεις απέναντι στις προσφυγικές ροές. Οι στάσεις των νέων, και ειδικότερα των μελλοντικών εκπαιδευτικών, για το φαινόμενο αυτό μπορεί να προμηνύουν τις τάσεις που πιθανόν θα εκδηλωθούν τα επόμενα χρόνια στις νέες γενιές. Σκοπός της παρούσας ερευνητικής μελέτης είναι η διερεύνηση των στάσεων των φοιτητριών και φοιτητών του ΠΤΔΕ και του ΤΕΠΑΕ του ΑΠΘ, σχετικά με διάφορες εκφάνσεις του φαινομένου του ρατσισμού και η συσχέτισή τους με ανεξάρτητες (δημογραφικές) μεταβλητές. Για την ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση παραγόντων (factoranalysis) και άλλα κριτήρια επαγωγικής στατιστικής. Η ανάλυση έδειξε ότι γενικά τα ερευνητικά υποκείμενα δεν φαίνεται να έχουν ρατσιστικές αντιλήψεις στους τομείς που αναφέρθηκαν πιο πάνω. Το επάγγελμα του πατέρα ή της μητέρας και ο τόπος κατοικίας δεν φάνηκε να επηρεάζει τις στάσεις των φοιτητριών και φοιτητριών. Αντίθετα, προκύπτει ότι το φύλο επηρεάζει τις στάσεις των υποκειμένων που συμμετείχαν στην έρευνα, αφού οι γυναίκες συμφωνούν περισσότερο με τις δηλώσεις του παράγοντα που αναφερόταν σε αντιρατσιστικές απόψεις, σε σχέση με τους άντρες. Επίδραση φαίνεται να ασκεί η μόρφωση των γονέων και ο βαθμός πολιτικοποίησης και ιδεολογικής ένταξης. Οι φοιτητές και φοιτητρίες του ΠΤΔΕ έχουν σε μεγαλύτερο, στατιστικά σημαντικό, βαθμό θετική στάση σε αντιρατσιστικές απόψεις και αρνητική σε απόψεις που αφορούν στον κλασικό ρατσισμό, τον εθνοκεντρισμό, την ισλαμοφοβία και την έλλειψη θρησκευτικής ανοχής, τον αντισημιτισμό και τις στάσεις απέναντι στους τσιγγάνους.

3.6.2. Ξενόγλωσσα

- 3.6.2.1. Mavrikaki E. & Kyridis A. (2003). The use of "debates" for promoting sustainable development teaching at Greek Universities. (487-501) In: Leal Fihlo W. (Ed). *Environmental Communication and Sustainability*. Vol. 11, Bern: Peter Lang Scientific Publishers.

<http://www.peterlang.com/index.cfm?event=cmp.ccc.seitenstruktur.detailseiten&seitentyp=produkt&pk=24391>

Στόχος της εργασίας είναι να αναδείξει τις δυνατότητες που προσφέρει η διατημηματική πανεπιστημιακή συνεργασία και η υιοθέτηση νέων μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων· στην περίπτωση μας την συνειδητοποίηση εκ μέρους των φοιτητριών της ανάγκης για αειφορική ανάπτυξη. Χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος των ανοικτών αντιπαραθέσεων (debates) στα τρία Τμήματα του Α.Π.Θ. που εδρεύουν στη Φλώρινα (Π.Τ.Δ.Ε., Π.Τ.Ν. & Τ.Β.Σ.) και ζητήθηκε από τους φοιτητές να γράψουν ένα κείμενο με τίτλο: «Το debate ως μέθοδος διδασκαλίας

και η χρησιμότητά του για την αειφορική ανάπτυξη». Αναλύθηκε το περιεχόμενο των κειμένων (Content Analysis) και προέκυψε ότι οι φοιτητές αναγνωρίζουν στην «ανοικτή αντιπαράθεση» κυρίως θετικά γνωρίσματα και ότι τη θεωρούν ως μια θαυμάσια μέθοδο για την προώθηση της αειφορικής ανάπτυξης.

3.6.2.2. Mavrikaki, E., Kyridis, A., Tsakiridou, E. & Golia, P. (2004). Greek Educators' Attitudes and Beliefs about the Application of Environmental Education in Elementary School (pp. 29-36). In: Leal Fihlo, L. & Littledyke, M. (Eds). *International Perspectives in Environmental Education*, vol. 16, Frankfurt am Main: Peter Lang.

<http://www.peterlang.com/index.cfm?event=cmp.ccc.seitenstruktur.detailseiten&seitentyp=produkt&pk=36377>

Environmental Education (EE) has about 20 years of presence in the Greek educational system, but only 10 years in the Elementary School. During those years EE has had difficulties in finding its place in the system due to the centralized and compartmentalized nature of the latter. Furthermore, the interdisciplinary nature of Environmental Education projects was difficult to find space in the existing strict timetable. In 2001 has been released a new Curriculum, which emphasizes the need of a deeper and better application of EE, but till today it has not been thoroughly embedded. As a result teachers find themselves in the middle of a demanding Curriculum that allows the minimum space for Environmental Education. In the present study we try to investigate Greek teachers' attitudes and beliefs towards EE, as these have been shaped the last ten years, through personal experiences either at schools or at training seminars. More precisely we try to find out how they envisage the role of EE in the whole educational process, whether they clearly understand its goal and objectives and, in their opinion, which are the problems that a teacher has to face during the application of EE. In our research participated 257 teachers of the Greek Public Elementary Schools. For the purposes of our study we used a questionnaire, which consisted of 21 questions – suggestions, and the teachers were asked to express their degree of agreement to them. All the data we collected was analyzed by Factor Analysis.

3.6.2.3. Tsatsaroni, A., Vrettos, J., Kyridis, A., Katsis, Th. & Linardos, P. (2011). *Overcoming School failure. Policies that work. Greece: National Report.* OECD, <http://www.oecd.org/edu/school/49528233.pdf>

This report is a response of Greece to the call by O.E.C.D. to participate in the Project „Overcoming School Failure. Policies that work“ and follows the general guidelines of the O.E.C.D. project team. The national advisory committee, appointed by the Minister of Education, has strived to depict, as objectively as possible, the features of a system which is rapidly changing due to external and internal forces and challenges. On the other hand, because of the global financial crisis that has seriously affected Greece, this is a time when many consider that what matters today in education is, above all, efficiency. Yet while the present government is obliged to respond to efficiency demands, issues of equity are not outside of its concerns. However, in Greece, the general trend continues to be on improving the system as a whole, and it is the case that there hasn't ever been an ample public space to debate education from the point of view of equity and justice. We hope that this report and the resulting O.E.C.D. publication will contribute towards articulating values and practices of equity in education with concerns of improving the educational services provided. Moreover, we believe that due to its currently difficult condition, Greece has an increased responsibility to send the message that equity in education is not only a fundamental value of all democratic societies but also that investment of resources for purposes of equity in periods of crisis is prudent. The Greek Education system is divided into four main levels: Pre-primary education and care provision, Compulsory education, Post-compulsory-Upper Secondary and Post-secondary level, and Higher Education. Public and private sectors operate at all levels of the system, except the university level, which consists exclusively of state institutions. The private sector is small while the majority of school age pupils attend schools in the public sector. Compulsory education covers the age from 5 to 15 year-old pupils. Apart from the central state, the local authorities (municipalities) provide child-care, including pre-primary classes for 4 year old children, which is free of charge though parents may have to pay some costs, mainly for meals. Public education is free of charge at all levels of the system, including university education, and for all types of education. This means that central education authorities must provide financial resources, personnel and textbooks/learning materials. Regional authorities also have some share of responsibility for the infrastructure of schools in their region. In particular, the main expenses refer to the teaching (and

auxiliary) personnel, textbooks, infrastructure and operational expenses. Textbooks are provided free of charge to all students within the formal (public) education system, including basic textbooks for students in H.E. Teaching personnel are allocated according to annual central education planning, in cooperation with the regional and local administrations. Personnel are drawn from the pool of teachers who besides their formal qualification from H.E. Institutions have passed the specialised examination administered by the Supreme Council for Civil Personnel Selection (ASEP). Personnel for H.E. though selected by the institutions themselves are subject to the authorisation by the central education authorities, responsible also for their salaries, as employees in the broader public sector. The administrative control of the system is the responsibility of central educational authorities while measures have been taken in recent years to devolve powers and responsibilities to the regional and local levels. Thirteen Regional Educational Directorates are responsible for the administration and supervision of the decentralised services in their areas, as well as the coordination of local school advisers, advising teachers on pedagogical aspects of their work. At the next level of the administrative structure Education Directorates (in each prefecture) and District Offices provide administrative support, supervise operation of area schools and facilitate co-ordination between schools. The role of the school-heads has been redefined by a recent law, adapting to the emerging new model in governance, emphasising autonomy but also accountability on the basis of state specified goals and outcomes. Though public education is free of charge at all levels of the system, some peculiarities in the system may turn out to be of vital importance when evaluating the system from the point of view of equity and justice in education. Among them, the following are important: (a) The amounts of money from the family budget spent for students' preparation, especially for the national examination for entry to H.E. Institutions through out-of-school lessons. Out-of-school support becomes a means for parents from more privileged social groups to help their children face competition and ensure the reproduction of their social privileges. This long-standing and complex problem under the current financial crisis has undoubtedly become a more pressing equity issue. (b) The fees paid by students attending the post-secondary, non-tertiary sector of public and private Institutes of Vocational Training (I.E.K.). This is a sector apparently providing more choices for young people, and a sector where, one suspects, the overwhelming majority of young students come from lower socio-economic backgrounds and working class and migrant families. Because of lack of data about I.E.K., the Ministry of Education has recently begun to commission relevant studies. (c) Pre-primary education provision for children of the cohort 4-5 year of age, a large percentage of which remains outside the formal education system under the Ministry of Education. This raises questions regarding possible differential treatment of individual pupils from various social groups due to differences in quality of services offered by alternative providers, including municipal authorities. (d) The delays in the reviewing of Remedial Teaching programmes (Ενισχυτική Διδασκαλία (E.D.)) and of Additional Teaching Support Programmes (P.D.S.), which were established previously, to combat inequalities in education for children of vulnerable groups attending pre-primary, primary and secondary schools, and which have gradually lost support. Some new experiments, initiated by the Ministry of Education, to offer teaching support to all students by taking advantage of developments in educational technology, while highly innovative, might be limited by assumptions that educational technology is socially neutral. (e) The lack of research as well as effective policies to support students and their families at turning points in the system which are crucial for their educational career and future prospects. This is particularly the case for students moving from compulsory education to the two main strands of Lyceum (General and Technical-Vocational) and/or other paths available in the system as detailed in the main report. Causes for concern are the fact that any new action on counseling and vocational guidance depends on Operational Programmes (previously the EPEAEK and now the National Strategic Reference Framework (NSRF)), that is European funds which by their very nature are of short term duration; plus the fact that such services do not cover the totality of schools in the country, and there is lacking an up to date legislative framework to ensure the continuous functioning of the system. Concerning recent efforts to combat inequalities in and through education, since 2007 a new generation of large scale Projects have been implemented, funded by the European Social Fund and National Resources, as part of the NSRF (2007-2013). These cover the following: (a) Cross-cultural schools and cross-cultural education in the mainstream schools. (b) The education of ROMA children, specifically. (c) The Muslim Minority children in the area of Thrace. During the last year or so there has been an effort to subsume all three of the above programmes under the general umbrella of Zones of Educational Priorities (Z.E.P.), a programme aiming to direct resources to students and regions with the greatest needs. Its scope is national, and beneficiaries are students in pre-primary, primary and secondary education. The programme aims to confront the problem of social and regional inequalities

in education by supporting and strengthening the regions and the social groups that are most in need. As described in the report, this is the first time that native Greeks facing socio-economic disadvantages will be included in the targeted populations (that is in addition to the three specific populations, the main targets of policy up until now: ROMA, immigrants, Muslim Minority). Policies developed by the Greek educational authorities and practices crystallized within the school system during the last 20 years or so have been responses to European Educational Policies. The main drive for change has been the mechanism of European funding, according to priorities of the European Union for all member states of the Union. Membership to the E.U. accrued considerable benefits to the Greek education system. Special education for people with disabilities, cross-cultural education, The Muslim Minority education, the piloting and consolidating of all-day schools, structures and practices for supporting children from vulnerable groups in mainstream schools, counseling and vocational guidance services were policy areas directly related to European initiatives and funding. Arguably, a shift in policy is gradually taking place, reflecting conceptions and trends in the E.U. This is from designated populations (Minority, Repatriated, Migrant, ROMA) to focusing on disadvantaged schools within poor regions and hopefully in the future on individual disadvantaged schools outside of such regions, based on use of elaborate indicators. We believe that this shift has the potential to address head-on the problem of identifying and supporting the disadvantaged, in the interest of children of vulnerable groups in the country and the Greek society as a whole.

3.6.2.4. Ene, C., Vamvakidou, I. & Kyridis, A. (2014). Développement de la dimension européenne et de la compétence interculturelle à travers les Programmes d'Assistanat Comenius de l'Enseignement Tout au long de la Vie dans l'Enseignement Secondaire (pp. 117-134) In: Corbu, N., Popescu-Jourdy, D. & Vlad, T. (Eds) *Identity and Intercultural Communication*. Cambridge Scholars Publishing. <https://books.google.gr/books?id=OamBgAAQBAJ&pg=PA117&lpg=PA117&dq=D%C3%A9veloppement+de+la+dimension+europ%C3%A9enne+et+de+la+comp%C3%A9tence+interculturelle+%C3%A0+travers+les+Programmes+d%E2%80%99Assistanat+Comenius+de+l%E2%80%99+Enseignement+Tout+au+long+de+la+Vie+dans+l%E2%80%99+Enseignement+Secondaire&source=bl&ots=uUTaxAYpD-&sig=ACfU3U3im6wJPIAV0nx0AOvfhXvgWDeKbg&hl=el&sa=X&ved=2ahUKewiU4YfTrPLiAhWEaVAKHc0CDxUQ6AEwBHoECAkQAQ#v=onepage&q=D%C3%A9veloppement%20de%20la%20dimension%20europ%C3%A9enne%20et%20de%20la%20comp%C3%A9tence%20interculturelle%20%C3%A0%20travers%20les%20Programmes%20d%E2%80%99Assistanat%20Comenius%20de%20l%E2%80%99Enseignement%20Tout%20au%20long%20de%20la%20Vie%20dans%20l%E2%80%99Enseignement%20Secondaire&f=false>

<http://www.cambridgescholars.com/identity-and-intercultural-communication>

Cette étude a pour but d'identifier le développement de la compétence interculturelle ainsi que la prise de conscience européenne par des élèves appartenant à des écoles secondaires qui étudient le Français Langue Étrangère à l'aide d'assistants Comenius. L'Assistanat Comenius constitue une action développée et financée par l'Union Européenne visant au renforcement de la dimension européenne dans l'enseignement primaire et secondaire et à la promotion de la coopération des élèves avec des personnes provenant de divers pays de l'Union. Basés sur l'observation de 100 adolescents âgés de 13 à 18 ans, élèves de deux établissements scolaires grecs qui ont accueilli des assistants Comenius pendant six années consécutives. Nous avons utilisé le modèle de la compétence interculturelle de Deardorff pour évaluer l'acquisition de connaissances, compétences et attitudes requises qui permettront aux élèves de devenir les futurs citoyens européens du 21ème siècle.

3.6.2.5. Fotopoulos, N., Kyridis, A., Pavlis – Korres, M. & Zagkos, Ch. (2015). Giving Painkillers to a Dying Patient. Educational & Training Policies as Treatment for Youth Unemployment during the Greek Economic Crisis (pp. 169-184). In: P. Ordóñez de Pablos, & R.D. Tennyson (Eds) *Impact of Economic Crisis on Education and the Next-Generation Workforce*. Hershey: IGI Global. doi: 10.4018/978-1-4666-9455-2, <http://www.igi-global.com/book/impact-economic-crisis-education-next/132771>

Unemployment and especially youth unemployment is one of the most urgent and gloomy issues in the European Union. In the case of Greece, in particular, this phenomenon is closely linked to the financial, fiscal and debt crisis creating extremely negative conditions and prospects for the Greek economy and society. This chapter highlights key issues of the current situation concerning unemployment and especially youth unemployment in Greece, depicting the reality of vocational education and training (initial and continuing). It also shows the diachronic ineffectiveness of policies concerning educational and vocational training in Greece. Finally, the chapter proposes the context of a critical and institutional framework for the development of a realistic policy for vocational training and education, with a view to ensuring social cohesion in times of crisis.

3.6.2.6. Kyridis, A., Pavlis – Korres, M., Tourtouras, Ch., Fotopoulos, N., & Zagkos, Ch. (2016). The Puzzle on Unemployment Factors and the Welfare State Role in Greece: What University Students Believe (pp. 210 - 234). In: F. Yenilmez, & E. Kılıç (Eds) *Handbook of Research on Unemployment and Labor Market Sustainability in the Era of Globalization*. Hershey: IGI Global. EISBN13: 9781522520092, DOI: 10.4018/978-1-5225-2008-5, <http://www.igi-global.com/book/handbook-research-unemployment-labor-market/171014>

In modern post-industrial globalized society, in an era of major technological, digital and scientific achievements, and at the same time a society of great contradictions, problems and conflicts, the unemployment phenomenon, which affects young people to a greater extent, is exacerbated. Greece is the country that was affected more than any other country in southern Europe by the multiple effects of the economic crisis, which among others catapulted youth unemployment to unprecedented levels. This chapter presents a research on attitudes analysis of male and female students of higher education in Greece towards unemployment as a social phenomenon, towards stereotypical positions on unemployment, but also towards the ways and forms of the research phenomenon configuration. Subsequently, this research attempts to record, analyze and interpret the students' attitudes towards the Greek welfare state, thoroughly studying the correlations of all the above data.

3.6.2.7. Papadakis, N., Papargyris, A. Dafermos, V., Basta, M., Kyridis, A., Drakaki, M., Plymakis, S. (2017). Youth and Neets in Greece, within the Crisis Era. Social Vulnerability, Unemployment, Public Trust and issues of Political Behavior. In M. Haring & Kl. Hurrelmann (eds) *Youth in Crisis Countries. Life situations and political attitudes of adolescents in Southern/Eastern Europe and North Africa*. Springer Publishing House.

Given the current state of play in Greek economy and society where the ongoing Recession prevails and its impact over-determines adulthood and young people' life course, things seem even worse. Facing a discouraged and devastated reality, substantially reflecting on every key aspect of their life course, young people in Greece become increasingly frustrated, pessimistic and even angry. Their trust in social and political institutions is gradually collapsing, resulting in a crystal clear ideological alienation, that affects their political behavior. Lack of prospects, hopeless job- seeking in a disjointed labour- market, social exclusion (even not perceived as such, due to the extent of social vulnerability), ineffective training and severe cuts in the welfare provisions define their present and undermine their future. Not surprisingly, the abovementioned result in a deepened and extended discrediting of the political system and the political personnel. The insecurity and uncertainty, among young people, deconstructs the framework of standard biography of numerous young people in Greece, while the long-lasting Crisis and the subsequent Recession limits their future prospects and over-determines their choices, especially of the ones being unwillingly isolated from every major Welfare Provision and the Labour Market (let alone the long- term unemployed ones), trapped in daily stress and relying almost exclusively on family (in many cases, a family "squished" in terms of available resources). Indeed, this is a deadlock, affecting self-esteem and maximizing pessimism and anger. Not surprisingly, young people's survival strategies mainly include (any) job seeking and migrating abroad, which might probably further increase the existing brain drain. The combination of social vulnerability and pessimism results in both an individualized multi-level withdrawal and a broader institutional disengagement, transformed into a vicious circle of degradation. Social vulnerability piled upon social exclusion combined with the widening of socio-economic disparities and inequalities directly threatens social cohesion and eventually feeds back social exclusion. Given all the abovementioned (including the increasing intergenerational

transmission of poverty that deepens socio- economic inequalities among youth), the social cohesion is at great risk in Greece.

3.6.2.8. Laliotou, I., Patsikas, S., Kyridis, A. (2017). *Greece Erasmus + Programme Education and Training. Interim Evaluation Report*. Athens: General Secretariat of Ministry of Education, Research and Religious Affairs, Directorate for European and International Affairs.

The Erasmus+ programme was launched in 2014 with the main objective to enhance internationalization of youth educational and training activities across Europe. The implementation of the EU central policies on socio-economic growth, youth development, employment and innovation is at the heart of every educational initiative included under the Erasmus+ actions. The purpose of this mid-term evaluation report is to offer insights on the implementation of Erasmus+ actions in Greece, to trace possible obstacles and to propose possible courses of action in order to further enhance the Erasmus+ goals and objectives. This evaluation report has been ordered by the Greek Ministry of Education, Research and Religious Affairs based on the requirement set at Article 21.4 of the Erasmus+ Regulation and was prepared by an assigned Committee. The evaluation is based on a methodology including: desk research design of questionnaires, on-line survey and analysis of responses, quantitative as well as qualitative assessment. All material was analyzed and cross-referenced in order to respond to questions related to the five criteria that were described in the mid-term evaluation report guidelines. The report thus includes five thematic areas of interest: A. Effectiveness of Erasmus+ implementation. Effectiveness was addressed with reference to different educational sectors (higher education, secondary education, life-long learning, training etc.). Certain key points to the implementation of specific objectives were pointed out and relevant recommendations were made in order to address obstacles and to achieve fuller implementation. Obstacles most commonly traced include: human resources deficit, , lack on the part of the beneficiaries (i.e. teachers) of the skills necessary for dealing with the administrative and economic management and bureaucratic requirements. B. Efficiency. Evaluation was in general terms positive in areas that concerned the collaboration between different authorities and the synergies between different Erasmus+ actions. Certain Issues emerged that were related to the administrative burden of beneficiaries, the deficit of human resources and the need for an increase of grants in order to counter-act the effect of the fiscal crisis particularly on student-beneficiaries. C. Relevance. Most Erasmus+ actions are evaluated as relevant to the educational needs of contemporary youth, as these needs are determined by the current socio-economic context at a European level. Relevance to the refugee crisis in Greece was highlighted in many responses by informants and stakeholders. It seems that the Online Linguistic Support for Refugees has proved extremely relevant. Further Erasmus+ actions related to refugee students and populations in general should be planned and implemented. D. Internal and external coherence and complementarity. Complementarity of many diverse actions under the umbrella of the Erasmus+ is evaluated as very positive as it creates added value in terms of promoting internationalization at a European level. The degree of coherence was also positively evaluated as KAs have discrete areas of intervention and do not overlap or contradict. E. European added value and sustainability. The added value of the Erasmus+ programme is across the board acknowledged. Under the current socio-economic European context, the sustainability of the Erasmus+ is of vital importance for the implementation of European democratic policies as a whole. Finally, this mid-term evaluation report includes a very substantial section of recommendations. These recommendations address many different areas and components of the Erasmus+ programme. They concern: communication and dissemination of information, strengthening the bonds between Erasmus+ goals and economic development, synergy between Erasmus+ actions and civic societal sectors, operation of the NA, the human and fiscal resources and their allocation.

3.6.2.9. Kyridis, A., Zagkos, Ch., Tourtouras, Ch. (2018). *Locality, Identities and Social Differentiation in the Field of Education* (pp. 95-114) In: L. Galani, K E. Mavrikaki & K. Skordoulis (eds) *Geographical Literacy and European Heritage. A Challenging Convention in the field of education*. Limassol: SolvaTech, Cohere.

The fact that every human activity occurs in a particular place, the existence of distances, the differences between geographical areas and the social symbolisms attributed to specific places show that the place is integral to almost all the social functions. In this sense, the places are nothing more than natural structures, which are built through human behavior and social collectivities. The place is ultimately a combination of natural structures and human contributions. It is clear that the place is not conceptually

identical to space. The place is actually the space where there is and lives a population of people, intervenes and interacts with the environment. Place attaches to space symbolisms, meanings, collectives and culture. On the modernity era the national state is the keystone of a national community, as it links its historical experience to a specific geographical place. Nation- State implies a community of people tied with emotional as well as geographical bonds. In the recent years, the concept of nation-state and its representations, as well as the need of national self-determination, have been linked to the construction of collective/national identities, within the framework of very specific national ideologies operating over time and on the basis of criteria such as race, language, religion, common culture, customs or traditions. Thus, through national education a close socio-cultural control is exercised, the myth about national uniqueness is reproduced, the feelings of patriotism and loyalty are promoted; national interests are served by the collective oblivion and the simultaneous stereotypical projection and downgrading of the “Other”.

3.6.2.10. Myriagkou, M., Kyridis, A., Zagkos, Ch., Tourtouras, Ch. (2018). Scientific immigration. The brain Drain phenomenon in Greece during the crisis era. The views of the students of the Pedagogical School of the Aristotle University of Thessaloniki (pp. 310-330) In: P. Calogiannakis, N. Papadakis, A. Ifanti (eds) *Crisis in Education. Socioeconomic, political and Cultural Challenges*. Nicosia: HM Studies and Publishing.

An issue that has concerned Greece for the last few years is the emigration of its scientific human resources abroad. It is about a phenomenon that had begun before the elation of economic crisis and everything points to the fact that it will culminate during the next period of time. The brain drain phenomenon mainly refers to the migration of well-educated and talented people such as researchers, academics, skilled professionals as well as students. As a result, skilled international migration undermines the development of the country, which is impossible to be accomplished without knowledge. The research was conducted at the students of the Pedagogical School of the Aristotle University of Thessaloniki and the fundamental research question of this paper is whether young scientists will emigrate nowadays and what their views are on the issue of brain drain.

3.6.2.11. Kyridis, A., Pavlis Korres, M., Tourtouras, C. D., Fotopoulos, N., & Zagkos, C. (2020). The Puzzle on Unemployment Factors and the Welfare State Role in Greece: What University Students Believe. In I. Management Association (Ed.), *Wealth Creation and Poverty Reduction: Breakthroughs in Research and Practice* (pp. 680-703). Hershey, PA: IGI Global. doi:10.4018/978-1-7998-1207-4.ch040

3.6.2.12. Papadakis N. & Kyridis A. (2016). Not happy at all or where Education seems unable to succeed: Recession, youth unemployment and Neets in Greece, (pp. 93- 112) in K. Karras, M. Sakellariou, A. Padiaditis & M. G. Drakakis (eds), *Pegadogy of Happiness. Towards an unconventional school*, Conference Proceedings. Nicosia: HM Studies. ISBN: 978-960-86978-1-2

3.6.2.13. Papadakis, N., Drakaki, M., Kyridis, A., Papargyris, A. (2022). Youth in Greece, today: Remarks on the EU State of Play in Youth Unemployment and NEETs—Key Determinants of Greek Young Peoples’ Life Course. In: Anagnostopoulou, D., Skiadas, D. (eds) *Higher Education and Research in the European Union*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-85690-8_18.

The research leading to several of the results presented in the present paper has received funding from the EEA/Norwegian Financial Mechanism 2009–2014, under the Project Contract n° EEA Grants/GR07–3757 (“Neets2”). The Project was carried out by the Centre for Educational Policy Development of the General Federation of Greek Workers (KEADIC & KANEP/GSEE, 2013) (Project Coordinator Partner), the Centre for Political Research and Documentation of the Department of Political Science at the University of Crete (KEPET/UoC) and the Centre for Human Rights of the Department of Political Science at the University of Crete (KEADIK/UoC) (Project Partner 1). It was carried out from 15/12/2015 to 14/12/2016. The paper initially approaches definitional issues and proceeds in a brief overview of the state of play concerning NEETs (young people not in education, employment, or training) in the EU, emphasizing the

relation between youth unemployment and NEET rates. Then, based on some of the key findings of a recent quantitative research (carried out within the framework of the EEA Grants/GR07–3757 Project), the paper maps Greek NEETs' main characteristics today and presents findings related to the impact of the financial crisis in both young people in total and NEETs' life course, employability, public trust, civics, and survival strategies.

3.7. Άρθρα στον τύπο

3.7.1. Κυρίδης, Α. (1995). Γιατί οι φοιτητές καθυστερούν να πάρουν τα πτυχία τους. *Μακεδονία*, 30/4/1995.

3.7.2. Κυρίδης, Α. (1995). Οικονομικές και ψυχολογικές θυσίες στο βωμό της ελπίδας για ένα καλύτερο μέλλον. *Μακεδονία*, 7/5/1995.

3.7.3. Κυρίδης, Α. (1995). Ο διαμορφωτικός ρόλος του ελληνικού δημοσίου τομέα για την αγορά της εκπαίδευσης. *Μακεδονία*, 14/5/1995.

3.7.4. Κυρίδης, Α. (1995). Η εκπαίδευση στο επίκεντρο της πολιτικής διαμάχης. *Μακεδονία*, 21/5/1995.

3.7.5. Κυρίδης, Α. (1995). Παιδιά σε νέες πατρίδες. *Μακεδονία*, 28/5/1995.

Αναφορές στην εργασία:

- Γιαγκουνίδης, Π. (2004). Σύγχρονα κοινωνικά και εκπαιδευτικά προβλήματα παλινοστούντων μαθητών στην Ελλάδα και στη Γερμανία. Αλεξανδρούπολη: *Τομέας Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Π.Τ.Δ.Ε., Δ.Π.Θ.*

4. Διδακτική εμπειρία

4.1. Σε προπτυχιακό επίπεδο

Προπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών (ΠΤΔΕ & ΠΤΝ της ΠΣΦ του ΑΠΘ/ ΠΔΜ , του ΤΒΣ του ΑΠΘ/ΠΔΜ και του ΤΕΠΑΕ του ΑΠΘ) 1994 - ...

Τα μαθήματα :

- Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης (Υποχρεωτικό ΠΤΝ & ΠΤΔΕ/ΠΔΜ και ΤΕΠΑΕ/ΑΠΘ)
- Κοινωνιολογία της Προσχολικής εκπαίδευσης (Υποχρεωτικό ΠΤΝ/ΠΔΜ & επιλογής στο ΤΕΠΑΕ/ΑΠΘ)
- Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας (Υποχρεωτικό ΠΤΝ & ΠΤΔΕ/ΠΔΜ και ΤΕΠΑΕ/ΑΠΘ)
- Εκπαιδευτική Πολιτική (Επιλογής ΠΤΝ & ΠΤΔΕ/ΠΔΜ και ΤΕΠΑΕ/ΑΠΘ)
- Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (Επιλογής ΤΕΠΑΕ/ΑΠΘ)
- Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης (Υποχρεωτικό ΠΤΝ & ΠΤΔΕ/ΠΔΜ)
- Σχολική Κοινωνικοποίηση (Επιλογής ΠΤΝ & ΠΤΔΕ/ΠΔΜ)
- Αντισταθμιστική Αγωγή (Επιλογής ΠΤΝ & ΠΤΔΕ/ΠΔΜ)
- Θρησκεία και Κοινωνία (Επιλογής ΠΤΝ & ΠΤΔΕ/ΠΔΜ)
- Ιδεολογία και Σχολείο (Επιλογής ΠΤΝ & ΠΤΔΕ/ΠΔΜ)
- Κοινωνιολογία της ελληνικής εκπαίδευσης (Επιλογής ΠΤΝ & ΠΤΔΕ/ΠΔΜ)
- Κοινωνική έρευνα με έμφαση στην εκπαίδευση (Επιλογής ΠΤΝ & ΠΤΔΕ/ΠΔΜ)
- Πειθαρχία στο σχολείο - Θεωρία και έρευνα (Επιλογής ΠΤΝ & ΠΤΔΕ/ΠΔΜ)
- Κοινωνιολογία του ελεύθερου χρόνου (Επιλογής ΠΤΝ & ΠΤΔΕ/ΠΔΜ)
- Ο εκπαιδευτικός ως ερευνητής (Επιλογής ΠΤΝ & ΠΤΔΕ/ΠΔΜ)
- Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία (Επιλογής ΠΤΝ & ΠΤΔΕ/ΠΔΜ)
- Κοινωνιολογία του εθνικισμού (Επιλογής ΠΤΝ, ΠΤΔΕ, ΤΒΣ)
- Εισαγωγή στην κοινωνική σκέψη (Τμ. Μηχανικών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του ΠΔΜ)

Το μάθημα Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό (ΕΠΟ41) στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (2012 - ...)

4.2. Σε μεταπτυχιακό επίπεδο

4.2.1. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΠΤΔΕ Φλώρινας (1995 - 2012)

Τα μαθήματα:

- Κοινωνιολογικές προϋποθέσεις της αγωγής
- Σχολική τάξη: Ένας κοινωνικός μικρόκοσμος
- Μεθοδολογία και τεχνικές των κοινωνικών ερευνών

4.2.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΠΤΝ Φλώρινας (2004 - ...)

Τα μαθήματα:

- Κοινωνιολογικές προϋποθέσεις της αγωγής
- Κριτικές προσεγγίσεις στις νέες τεχνολογίες.
- Μέθοδοι και τεχνικές των κοινωνικών ερευνών
- Πολιτική κοινωνιολογία της εκπαίδευσης
- Κοινωνιολογία των ΜΜΕ
- Πολιτική Επιστήμη
- Μεθοδολογία έρευνας

4.2.3. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών - Διδακτική της Βιολογίας (2004 – 2008 & 2015 - ...)

Το μάθημα:

- Μεθοδολογία κοινωνικών ερευνών
- Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης

4.2.4. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών (2002-2003)

Εισηγήσεις διάρκειας 12 ωρών:

- Μεθοδολογία Έρευνας

4.2.5. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΤΒΣ του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (2009 - 2011)

Το μάθημα:

- Κοινωνικές και πολιτικές δομές στα Βαλκάνια

4.2.6. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών (2011-2017)

Τα μαθήματα:

- Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνική αλλαγή
- Μεθοδολογία Έρευνας

4.2.7. ΤΕΠΑΕ/ΑΠΘ – Universite de Maine: Κοινό Ελληνογαλλικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών – «Διδακτικές της Πολυγλωσσίας και γλωσσικές πολιτικές – Διάδοση των γλωσσών και των πολιτισμών σε πολύγλωσσα περιβάλλοντα». (Greek – French M.A. in Didactic of Multilingualism and Language politics" with Collaboration of the University of Maine/ France). (2013 - ...)

Το σεμινάριο:

- Μεθοδολογία της έρευνας/ Méthodologie à la recherche

4.2.8. ΤΕΠΑΕ/ΑΠΘ, ΠΜΣ στις Επιστήμες της Αγωγής.

Τα μαθήματα:

- Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας
- Κοινωνικές και Εκπαιδευτικές ανισότητες
- Θεωρία Αναλυτικών Προγραμμάτων.

4.2.9. Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα, ΤΕΠΑΕ & Τμήμα Οικονομικών Επιστημών/ ΑΠΘ, Διοίκηση Ολικής Ποιότητας και Καινοτόμες Εφαρμογές στην Εκπαίδευση

Το μάθημα:

- Μεθοδολογία Έρευνας

4.2.10. Διαϊδρυματικό - Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Επιστήμες της Αγωγής- Τεχνολογίες Μάθησης"

Το μάθημα:

- Μεθοδολογία Έρευνας

4.2.11. Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Επιστήμες της Αγωγής- Τεχνολογίες Μάθησης"

Το μάθημα:

- Μεθοδολογία Έρευνας στις τεχνολογίες μάθησης I

4.2.12. Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Επιστήμες της Αγωγής- Τεχνολογίες Μάθησης"

Το μάθημα:

- Μεθοδολογία Έρευνας

4.2.13. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο "Διά Βίου Μάθηση και Ηγεσία στην Εκπαίδευση - Επιστήμες της Αγωγής"

Το μάθημα:

- Μεθοδολογία Έρευνας

4.2.14. Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Εκπαίδευση για την Αειφορία - Επιστήμες της Αγωγής"

Το μάθημα:

- Μεθοδολογία Έρευνας

4.2.14. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής, ΕΑΠ, Συντονιστής της Θεματικής Ενότητας ΕΚΠ60

Τη Θεματική ενότητα:

- Πολιτισμικές Διαφορές & Κοινωνικές Ανισότητες

4.3. Πρόγραμμα Επανεκπαίδευσης πτυχιούχων εξωτερικού (1996 - 1998)

Το μάθημα:

- Κοινωνιολογία της Προσχολικής εκπαίδευσης

4.4. Πρόγραμμα εξομοίωσης παιδαγωγών διετούς φοίτησης (1997 - 2000)

Τα μαθήματα :

- Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης
- Κοινωνιολογία της προσχολικής εκπαίδευσης

4.5. Π.Ε.Κ. Εισαγωγικής Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης. ΠΕΚ Δυτικής Μακεδονίας (2003 -)

Τα μαθήματα:

- Προβληματικές καταστάσεις στην τάξη
- Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου
- Αξιολόγηση του μαθητή

4.6. Εποπτεία πτυχιακών εργασιών

Έχω εποπτεύσει 133 πτυχιακές εργασίες.

4.7. Εποπτεία Εργασιών σε Μεταπτυχιακό επίπεδο

4.7.1. Εποπτεία Μεταπτυχιακών εργασιών

Έχω εποπτεύσει 76 μεταπτυχιακές εργασίες.

4.7.2. Συμμετοχή σε τριμελείς συμβουλευτικές επιτροπές Διδακτορικών διατριβών

Έχω εποπτεύσει και εποπτεύω ως βασικός επόπτης επτά (7) διδακτορικές διατριβές και έχω συμμετάσχει σε εικοσιτέσσερις (30) τριμελείς συμβουλευτικές ως μέλος.

Εξ αυτών έχουν ολοκληρωθεί οι τέσσερις (4) στις οποίες ήμουν επιβλέπων (Χ. Ζάγκος, Ζ. Κωνσταντινίδου, Α. Χρονοπούλου, Φ. Τζαμπάζη, Ζ. Κωνσταντινίδου) και οι δώδεκα (12) εξ αυτών στις οποίες συμμετείχα στις 3μελείς συμβουλευτικές επιτροπές.

5. Συμμετοχές σε Συνέδρια (Διεθνή & Πανελλήνια) - Ημερίδες με ανακοινώσεις

(ενδεικτικά – αναφέρονται μόνον όσα εξέδωσαν ή θα εκδώσουν πρακτικά)

- 5.1.17ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Βιολογικών Επιστημών Εισήγηση με τίτλο: Το βιολογικό ρολόι ως παράγοντας για τη διαπίστωση ανισοτήτων στην ελληνική εκπαίδευση. Σε συνεργασία με τη λέκτορα Βιολογίας Ευαγγελία Μαυρικάκη.
- 5.2.7ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Κοινωνικής Παιδιατρικής και Προαγωγής της Υγείας: "Παιδιά σε νέες πατρίδες", Αλεξανδρούπολη, 18 - 20/ 5/ 1995. Εισήγηση με τίτλο: Αυτοαντίληψη και συναισθήματα μοναξιάς σε παιδιά παλιννοστούντων Ελλήνων, σε συνεργασία με την Αγγελική Λεονταρή.
- 5.3. Πανελλήνιο Συνέδριο της Εταιρείας Παιδαγωγικών Επιστημών Κομοτηνής: Ψυχοκοινωνικά προβλήματα, (Η Απειθαρχία, η Επιθετικότητα, η Βία, η Εγκληματικότητα στο σχολείο και στην κοινωνία) Εισήγηση με τίτλο: Η διαχείριση του εκπαιδευτικού χρόνου ως παράγοντας διαμόρφωσης εξουσίας και άσκησης συμβολικής βίας για τον εκπαιδευτικό και παραβατικής συμπεριφοράς για τον εκπαιδευόμενο - Μια κοινωνιολογική και ψυχολογική θεώρηση. Σε συνεργασία με την Αναπλ. Καθηγήτρια Αγγελική Λεονταρή.
- 5.4. Ημερίδα με θέμα "Τα νέα σχολικά εγχειρίδια των Θρησκευτικών του Δημοτικού Σχολείου", Π.Τ.Δ.Ε., Παιδαγωγική σχολή Φλώρινας, Α.Π.Θ. Εισήγηση με τίτλο: Στάσεις των εκπαιδευτικών απέναντι στα νέα εγχειρίδια των θρησκευτικών του δημοτικού σχολείου (εκδόθηκε στο περιοδικό Μακεδόν, τ. 4).
- 5.5. Ημερίδα με θέμα: "Αγωγή υγείας και Σχολείο", Π.Τ.Δ.Ε., Παιδαγωγική σχολή Φλώρινας, Α.Π.Θ. Εισήγηση με τίτλο: "Αγωγή Υγείας & Αναλυτικό Πρόγραμμα : Διεθνής & Ελληνική Εμπειρία" (εκδόθηκε στο περιοδικό Μακεδόν, τ. 8).
- 5.6. 2ο Διεθνές Συνέδριο Εκπαιδευτικής Έρευνας της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος Δύο Εισηγήσεις: 1. Οι ιδεολογικές σημάσεις για την εκπαιδευτική ανισότητα όπως εντοπίζονται σε Πορίσματα Επιτροπών Παιδείας και Εισηγητικές Εκθέσεις Νομοθετικών Διαταγμάτων της περιόδου 1957-1977 & 2. Με ποια κριτήρια αξιολογούν τους μαθητές τους οι εκπαιδευτικοί της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- 5.7. Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα: "Ο Έλληνας δάσκαλος του μέλλοντος και τα Πανεπιστημιακά Προγράμματα μόρφωσης και κατάρτισής του" (Προσκεκλημένος ομιλητής). "Το μετέωρο βήμα του δασκάλου". Πανεπιστήμιο Πατρών, 24 & 25/11/2000.
- 5.8. Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα: "Σχολική Γνώση και Διδασκαλία στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση". Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων - Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Τρεις εισηγήσεις: 1. Οι μαθητές της Ε' τάξης του Δημοτικού Σχολείου μιλούν για τους Τούρκους. Κοινωνιολογικές και γλωσσολογικές προσεγγίσεις και διδακτικές προτάσεις. 2. Συνεργασία σχολείου οικογένειας. Θεωρητικές προσεγγίσεις, ερευνητικά δεδομένα και προτάσεις. 3. Επιμόρφωση Νηπιαγωγών για τη Χρήση Υπολογιστών ως Μέσου Διδασκαλίας μέσω Υπηρεσιών Διαδικτύου.
- 5.9. Πανελλήνιο Συνέδριο Σύνδεσης Τριτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Θέμα εισήγησης: Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Πληροφορικής από Απόσταση μέσω Υπηρεσιών Διαδικτύου. Θεσσαλονίκη, Μάρτιος 2001.
- 5.10. Διημερίδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης "Ιστορικό κέντρο και παραδοσιακά κτίρια της Φλώρινας". Θέμα εισήγησης: Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις στο παλιό και νεότερο αστικό κέντρο. Φλώρινα, Αριστοτέλης, 11/5/2001.
- 5.11. 1' Διεθνές Συνέδριο Εκπαιδευτικής Έρευνας της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος. Θέμα εισήγησης: Όταν ο διεθνισμός σκοντάφτει στο γείτονα-εχθρό.

- Κοινωνιολογικές και γλωσσολογικές προσεγγίσεις του λόγου των μαθητών του Λυκείου για τους Τούρκους και διδακτικές προεκτάσεις. Ναύπλιο, Νοέμβριος, 2001.
- 5.12. Α' Πολυθεματικό Παιδαγωγικό Συνέδριο. Θέμα εισήγησης: Η Παιδαγωγική των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας και ο ρόλος του σχολείου. Κεφαλονιά, Οκτώβριος 2001.
  - 5.13. 2ο Εκπαιδευτικό Συνέδριο «Εκπαίδευση Γλωσσικών Μειονοτήτων: "Εκπαιδευτικοί μιλούν σε εκπαιδευτικούς για τις εμπειρίες τους». Δύο εισηγήσεις: 1. Είτε ο δάσκαλος: «Το Θάρρος και η Ανδρεία των Προγόνων μας ας γίνουν οι οδηγοί που θα κατευθύνουν τις πράξεις μας» και λίγοι κατάλαβαν ποιους εννοούσε. - Μελέτη του επετειακού λόγου των δασκάλων για την 25η Μαρτίου 2. Το τέλος της «ομοιογένειας» και η απαρχή της «ετερότητας» στο ελληνικό νηπιαγωγείο: Οι νηπιαγωγοί μιλούν για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στις πολυπολιτισμικές τάξεις. Θεσσαλονίκη, Π.Τ.Δ.Ε., Α.Π.Θ., Μάιος, 2002.
  - 5.14. Ημερίδα Βιβλιολογίας. Εισήγηση με θέμα: Στατιστική και Λογοτεχνία. Ήτοι τι γυρεύει η αλεπού στο παζάρι. Εργαστήριο Βιβλιολογίας Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας & Τμήμα Φιλολογίας Πανεπιστημίου Κύπρου, Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας, 6/4/2002.
  - 5.15. Φλώρινα 1912-2002, Ιστορία και Πολιτισμός, Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας & Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, Α.Π.Θ., Δύο εισηγήσεις: 1. Τα κοινωνικά και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των φοιτητών της Φλώρινας & 2. Οι στάσεις των φοιτητών της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας και του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών για το φοιτητικό συνδικαλιστικό κίνημα.
  - 5.16. 2ο Διεθνές Συνέδριο Κοινωνιολογίας. Εισήγηση: Εθνικιστικές και ξενοφοβικές στάσεις φοιτητών ελληνικών Α.Ε.Ι. Η περίπτωση των τριών πανεπιστημιακών τμημάτων της Φλώρινας. Θεσσαλονίκη, 8-10/11/2002.
  - 5.17. Διημερίδα «Η Γλώσσα και η Διδασκαλία της». Εισήγηση: Η φριτέζα και η κάμερα, ή με άλλα λόγια η πατατιάρα και η μικρή κρεβατοκάμαρα. Οι ξένες τεχνολογικές λέξεις και η πρόσληψή τους από τα ελληνόπουλα. Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας, Α.Π.Θ. Φλώρινα, 30-31/10/2002.
  - 5.18. Ημερίδα - Ευρωπαϊκή Ημέρα Γονέων και Σχολείου. Εισήγηση: Τηλεοπτικός Γραμματισμός και Οικογένεια. Κοζάνη, 1/12/2002.
  - 5.19. Παγκόσμιο Συνέδριο Κοινωνιολογίας. Δύο εισηγήσεις: 1. Ο Τούρκος και ο Έλληνας στη ζωγραφική των νηπίων. Σημειωτική ανάλυση του εθνικού «άλλου» στη νηπιακή ζωγραφική. 2. Δύο «άλλοι» από την ίδια πόλη. Λογοτεχνικές αποτυπώσεις του Φλωριναίου «άλλου» από τους λογοτέχνες Νετζατί Τζουμαλί και Γεώργιο Χρ. Μόδη.
  - 5.20. 1st Humanities Conference. Εισήγηση: Ταξικά και επαγγελματικά στερεότυπα σε Έλληνες μαθητές του Δημοτικού Σχολείου, Rhodes, 2-5/7/2003.
  - 5.21. 1st World Environmental Education Congress. Εισήγηση: Greek Educators' Attitudes and Beliefs about the Application of Environmental Education in Elementary School. 20-24/5/2003, Espinho, Portugal.
  - 5.22. Ανοικτό Πανεπιστήμιο Καστοριάς. Εισήγηση: Η χρήση του Η/Υ στο σπίτι και στο σχολείο. 9/4/2003.
  - 5.23. Ολοήμερο Σχολείο: Δυνατότητες και Προοπτικές. Εισήγηση: Η χρήση των Νέων Τεχνολογιών στο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο. ΥΠΕΠΘ, 2ο ΕΠΕΑΕΚ, Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση ν. Καστοριάς.
  - 5.24. Ολοήμερο Σχολείο: Δυνατότητες και Προοπτικές. Εισήγηση: Η χρήση των Νέων Τεχνολογιών στο Ολοήμερο Νηπιαγωγείο. ΥΠΕΠΘ, 2ο ΕΠΕΑΕΚ, Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση ν. Καστοριάς.
  - 5.25. Ολοήμερο Σχολείο: Δυνατότητες και Προοπτικές. Εισήγηση: Η χρήση των Νέων Τεχνολογιών στο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο. ΥΠΕΠΘ, 2ο ΕΠΕΑΕΚ, Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση ν. Γρεβενών.

- 5.26. 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πληροφορικής: Πληροφορική και Εκπαίδευση. Εισήγηση: Φοιτητές και Internet : Δικτυακοί Προορισμοί στα Εργαστήρια Πληροφορικής της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας. Τμήμα Πληροφορικής, Α.Π.Θ., 20-22/2/2004.
- 5.27. 2nd International Conference on New Directions in the Humanities. Εισήγηση: What Greek university students believe about the Greek national and cultural heritage. Monash University, Tuscany, Italy, 20-23/7/2004.
- 5.28. Διεθνές Διεπιστημονικό Συνέδριο, Εισήγηση: «Το έθνος είναι μια ανύπαρκτη έννοια - τώρα πια - προσκολλημένη στα μυαλά κάποιων συντηρητικών». Ο περί έθνους λόγος ελλήνων φοιτητών. Διεθνής Κοινωνιολογική Εταιρεία, ΕΚΚΕ, Α.Π.Θ., Πανεπιστήμιο Κρήτης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Θεσσαλονίκη 8-11/1/2004.
- 5.29. 2ο Διεθνές Συνέδριο Μουσειολογίας - "Η τεχνολογία στην υπηρεσία της πολιτιστικής κληρονομιάς: διαχείριση - εκπαίδευση - επικοινωνία". Εισήγηση: Ανδρέου Α., Κυρίδης Α., Κασίδου Σ. & Τσακίριδου Ε. (2004). «Το μουσείο είναι σχολείο». Οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τα μουσεία και την εκπαιδευτική τους αξιοποίηση, Μυτιλήνη, 28/6 – 2/7/2004.
- 5.30. 11th International Conference on Learning. Εισήγηση (1): Infants' Phonemic Awareness and Family Literacy in Greece.
- 5.31. Πανελλήνιο Συνέδριο με Διεθνή Συμμετοχή: Σχολείο και Οικογένεια, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, 18-20 Μαρτίου 2005. Τίτλος Εισήγησης: Κοκκίδου, Μ., Ντίνας, Κ., Τσακίριδου, Ε. & Κυρίδης, Α. Ο ρόλος της οικογένειας στην ανάπτυξη της φωνολογικής ενημερότητας παιδιών προσχολικής ηλικίας
- 5.32. Επιστημονικό Συμπόσιο: Η Ελληνική Παιδεία από τον 18ο ως τον 20ο αιώνα. Ερευνητικές συνιστώσες, 13/4/2005. Τίτλος εισήγησης: Βαμβακίδου, Ι. & Κυρίδης, Α. (2005). Ο Στατιστικός Πίναξ των Ορθοδόξων Ελληνικών Σχολών της Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως - Συνεδρία της 4ης Φεβρουαρίου 1915. Ιστορικές και κοινωνικές αναγνώσεις στη βάση δευτερογενούς ανάλυσης στατιστικών δεδομένων.
- 5.33. 1st International Conference Mavrikaki, E., Kyridis, A. & Kaspari, G. (2005). Antropomorphic stereotypic identities and biological inaccuracies in animal similes as a possible intercepting factor in the improvement of the quality of life through a better human – nature relationship.
- 5.34. 5th International Conference on Diversity in Organizations, Beijing, China from Thursday 30th June to Sunday 3rd July, 2005. Golia, P., Kyridis, A., Anastasiadou, S. & Vamvakidou, I. (2005). National Anniversaries in Greece: Teachers' Attitudes Towards the Role of National Celebrations in Greek Schools. Kyridis, A., Anastasiadou, S. Daskalaki, N. & Paleologou, N. (2005). What Greek pupils believe about people from other countries - Social and cultural stereotypes.
- 5.35. 3rd International Conference on the Book, Oxford Brookes University, Oxford, UK from Sunday 11 September to Tuesday 13 September 2005. Arvaniti, I., Kyridis, A., Dinas, K. & Souliotis, M. (2005). "The school library has to be the core element of the everyday school life". Greek elementary school teachers describe the ideal school library. Inetrnational Journal of the Book, 3, Kyridis, A., Souliotis, M., Golia, P., Kassidou, s. & Drossos, V. (2006). "When I Hear the Word "Book" I Get Nervous". What Greek Primary School Pupils Believe about Books. Inetrnational Journal of the Book, 3,
- 5.36. 2nd International Conference on Environmental, Cultural, Economic and Social Sustainability, Hanoi and HaLong Bay from Monday 9th to Thursday 12th January 2006. Mavrikaki, E., Kyridis, A. & Kaspari, The Positions of the Three Biggest Greek Political Parties Concerning the Environment as they are Presented in some of their Political Texts.

- 5.37. Edu-World 2006, 1-3/6/2006. 4 ανακοινώσεις: Vamvakidou, I. & Kyridis, A. (2006). Thracian Greeks on the eve of the Revolution of 1821, the case of the Filiki Heteria and the Neomartyres. Kyridis A., Tsakiridou H., Drossos V. & Chatzipantelis (2004). New trends in the student syndicalistic movement in Greece- The attitudes and beliefs of the students of three university faculties. Vamvakidou I., Kyridis A., Dinas K., Drossos V., Daskalaki N., Takidou M. (Submitted). "I can't stand those pokemons. They are driving my children crazy". Infants, preschool teachers and parents are expressing their opinions about pokemons. Kyridis A., Dinas K., Chatzisavidis S., Tsakiridou E., Zografou M., Aggelaki Ch. (2006). Greek Preschool Teachers Facing the New Language Curriculum.
- 5.38. 6th International Conference on Diversity in Organisations, Communities and Nations. New Orleans, U.S.A., 12-15/6 2006. Εισήγηση: Tsioumis, K., Kyridis A., Vamvakidou I., Golia P. (submitted). Greek students in the University of Western Macedonia describe minorities.
- 5.39. IAIE Annual Conference 2009. (3 papers)
- 5.40. Alterite et Societe – Ετερότητα και Κοινωνία, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου σε μορφή CDrom, Αθήνα, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών., Ε.Κ.Κ.Ε., Πανεπιστήμιο Αθηνών, 7-9/5/2003, Αθήνα.
- 5.41. 4ο Πανελληνίου Συνεδρίου της ΟΜΕΡ, Τ.Ε.Π.Α.Ε.-Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη, 30/5 – 1/6/2003, 130-140.
- 5.42. 2ο Πανελληνίου Συνεδρίου Πληροφορικής: Πληροφορική και Εκπαίδευση. Τμήμα Πληροφορικής, Α.Π.Θ., 20-22/2/2004.
- 5.43. Συμπόσιο για την Πρακτική Άσκηση στα Παιδαγωγικά Τμήματα Νηπιαγωγών της χώρας, Φλώρινα, 19-5-2004. Σε ηλεκτρονική μορφή (CD).
- 5.44. Συνέδριο: Η Πρωτοβάθμια εκπαίδευση και οι προκλήσεις της εποχής μας, Παιδαγωγική Σχολή, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
- 5.45. Α΄ Πανελλήνιο Συνέδριο στις Επιστήμες της Αγωγής, Π.Τ.Δ.Ε., Ε.Κ.Π.Α.
- 5.46. International Interdisciplinary Conference University of Crete, Department of Primary Education, 10-12/10/2008.
- 5.47. Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας, 31-1/10/2008.
- 5.48. 6ο Πανελληνίου Συνεδρίου της ΟΜΕΡ.
- 5.49. Πανελλήνιο Συνέδριο «Περιβάλλον, Υγεία, Εκπαίδευση», Τμήμα Βιολογίας, Ε.Κ.Π.Α.
- 5.50. 2nd South European and Mediterranean Conference on Citizenship, Education and Culture. The Challenge for Education. University of Patras.
- 5.51. Συνέδριο: Επιμόρφωση και Εκπαίδευση του Εκπαιδευτικού, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- 5.52. 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας.
- 5.53. 13ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος.
- 5.54. Β΄ Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών της Αγωγής, Π.Τ.Δ.Ε., Ε.Κ.Π.Α..
- 5.55. Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο της Π.Ο.Σ.Δ.Ε.Π., «Το Πανεπιστήμιο στον 21ο αιώνα: Όραμα, Προβλήματα και Προοπτικές».
- 5.56. 3ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας.
- 5.57. 4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας.
- 5.58. Πανελλήνιο Συνέδριο με Διεθνή Συμμετοχή: Βιολογικές και Φυσικές Επιστήμες στην Εκπαίδευση, Αθήνα.
- 5.59. 2007 South European and Mediterranean Conference on Citizenship Education.
- 5.60. Edu-World 2006, 1-3/6/2006.
- 5.61. IAIE Annual Conference 2009.
- 5.62. CiCe Annual Conference, Barcelona.
- 5.63. INCoS 2010

- 5.64. Cice Regional Conference “Globallocal Citizenship”, 18th January 2011, Coimbra, Portugal.
- 5.65. Thirteenth annual CiCe Network Conference: Europe’s Future: citizenship in a changing world. Dublin, City University, Ireland, 9 - 11 June 2011.
- 5.66. 2ο Διεθνές Συνέδριο "Δημιουργική Γραφή", Κέρκυρα, 1-4/10/2015.
- 5.67. 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης, Ιωάννινα, 16 & 17/10/2014
- 5.68. 2015 CiCea / Jean Monnet CiCe Network Conference, “Identity in times of Crisis, Globalization and Diversity”, Corinth – Greece, 3rd – 5th of September 2015.
- 5.69.

6. Συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα

- 6.1. ΕΠΕΑΕΚ - Προγράμματα Σπουδών Συγγράμματα - Υποπρόγραμμα: Πρόγραμμα Σπουδών και Λειτουργικά Δεδομένα της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας. Επιστημονικός υπεύθυνος: Α. Κυρίδης. Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας - Α.Π.Θ. (1997 - 1999).
- 6.2. "Η προσχολική εκπαίδευση στην Ελλάδα με αριθμούς". Επιστημονικός υπεύθυνος: Αργύρης Κυρίδης. Π.Τ.Ν./ Π.Σ.Φ./ Α.Π.Θ. (1994 - 1995).
- 6.3. Ειδικό Πρόγραμμα επανεκπαίδευσης διοριστέων νηπιαγωγών πτυχιούχων Παιδαγωγικών Σχολών από το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών Φλώρινας του Α.Π.Θ. Επιστημονικός υπεύθυνος: Σ. Χατζησαββίδης. (1996 - 1998).
- 6.4. ΕΠΕΑΕΚ - Σχεδιασμός, οργάνωση και εφαρμογή ειδικού επιμορφωτικού προγράμματος για την ακαδημαϊκή και επαγγελματική αναβάθμιση εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (Νηπιαγωγών). Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών Φλώρινας, Α.Π.Θ. Επιστημονικός υπεύθυνος: Σ. Χατζησαββίδης. (1997 - 2001).
- 6.5. ΕΠΕΑΕΚ - Σχεδιασμός, οργάνωση και εφαρμογή ειδικού επιμορφωτικού προγράμματος για την ακαδημαϊκή και επαγγελματική αναβάθμιση εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (Δασκάλων). Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας, Α.Π.Θ. Επιστημονικός υπεύθυνος: Δ. Μπέσσας. (1997 - 2001).
- 6.6. Αγωγή για το βιβλίο σε παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας. Επιστημονικός υπεύθυνος: Αργύρης Κυρίδης. Γ.Γ.Ν.Γ./ Π.Μ.Σ./Π.Τ.Δ.Ε./ Π.Σ.Φ./Α.Π.Θ. (1999 - 2000).
- 6.7. Ερευνητικό - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Εκπαιδευτική δράση στήριξης του Προγράμματος "Δικτυωθείτε" - Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας. Επιστημονικός Υπεύθυνος: Νικόλαος Φαχαντίδης, Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας, Α.Π.Θ.
- 6.8. Σχέδιο Δράσης E-learning (ΓΔ ΕΑΚ/25/01). ΤΕΙ Αθηνών. Επιστημονικός Υπεύθυνος: Γεώργιος Παναγιάρης.
- 6.9. Αναμόρφωση Π.Π.Σ. Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας. Επιστημονικός υπεύθυνος: Δ. Μπέσσας.
- 6.10. Διευρυμένη Πρακτική Άσκηση στο Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας, Α.Π.Θ. Επιστημονικός υπεύθυνος: Α. Ανδρέου.
- 6.11. ΗΟΡΕ – Ευρωπαϊκό Διακρατικό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Κρατουμένων. Επιστημονικός Υπεύθυνος: Γ. Παναγιάρης. Πρόεδρος Τ.Ε.Ι. Αθηνών.
- 6.12. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Φλώρινας – Επιστημονικός υπεύθυνος και Ιδρυματικός Υπεύθυνος για το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (9/2004 – 8/2006).
- 6.13. Πυθαγόρας ΙΙ. Ιδρυματικός Υπεύθυνος για το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (2004-2006).

- 6.14. Ολοκληρωμένο περιφερειακό σύστημα εκμάθησης. (Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας, 2004 - 2005). Επιστημονικώς υπεύθυνος, Δια Βίου Μάθηση (Εκπαίδευση ενηλίκων) και Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση. Διδασκαλία και Παραγωγή Εκπαιδευτικού Υλικού.
- 6.15. Διευρυμένη Πρακτική Άσκηση στο Π.Τ.Ν. Π.Δ.Μ. Επιστημονικώς υπεύθυνος: Ι. Βαμβακίδου
- 6.16. Επιχειρηματικότητα. Επιστημονικώς υπεύθυνος: Ι. Μπακούρος
- 6.17. Εξωτερικός αξιολογητής του Προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ: Σχεδιασμός, οργάνωση και εφαρμογή ειδικού επιμορφωτικού προγράμματος για την ακαδημαϊκή και επαγγελματική αναβάθμιση εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (Δασκάλων). Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας, Α.Π.Θ. Επιστημονικός υπεύθυνος: Δ. Μπέσσας (2002-2005). Μέτρο 2.1 «Αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης». Ενέργεια 2.1.1. «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών». Κατηγορία πράξεων 2.1.1.ε. «Εκπαιδευτικά προγράμματα για την ακαδημαϊκή και επαγγελματική αναβάθμιση εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης-εξομοίωση».
- 6.18. Μέλος της ομάδας έργου (ΕΠΕΑΕΚ) για την ίδρυση και την λειτουργία του Ινστιτούτου Δια Βίου Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.
- 6.19. Ιδρυματικός υπεύθυνος της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης του Π.Δ.Μ.
- 6.20. ΠΡΑΞΗ Ι:«Συνεργατικά έργα μικρής και μεσαίας κλίμακας». «Βαρόμετρο Απόπντων. Ανίχνευση, κατηγοριοποίηση και εμπειρική θεμελίωση προτάσεων πολιτικής για την καταπολέμηση μιας νέας μορφής κοινωνικής ευπάθειας: οι Neets (Young People Not in Education, Employment or Training)». NEETS (Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ)
- 6.21. Διαρροή εκπαιδευόμενων από δομές Δια Βίου Μάθησης (ΕΣΠΑ, ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ)
- 6.22. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και ΔιαΒίου Μάθηση» (ΕΠΕΔΒΜ), Πράξη «Δράσεις ευαισθητοποίησης της εκπαιδευτικής κοινότητας από τους Κοινωνικούς Εταίρους, με αξιοποίηση της εμπειρίας του εκπαιδευτικού στην τάξη, στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς – Διακρατικές συνεργασίες κοινωνικών εταίρων στο χώρο της Εκπαίδευσης». Υπεύθυνος Επιμόρφωσης για το Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθηση, (2011 – 2012). Δια Βίου Μάθηση (Εκπαίδευση ενηλίκων) και Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση. Διδασκαλία και Παραγωγή Εκπαιδευτικού Υλικού.
- 6.23. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και ΔιαΒίου Μάθηση» (ΕΠΕΔΒΜ), Πράξη «Δράσεις ευαισθητοποίησης της εκπαιδευτικής κοινότητας από τους Κοινωνικούς Εταίρους, με αξιοποίηση της εμπειρίας του εκπαιδευτικού στην τάξη, στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς – Διακρατικές συνεργασίες κοινωνικών εταίρων στο χώρο της Εκπαίδευσης». Υπεύθυνος Επιμόρφωσης για το Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθηση, (2012 – 2013). Δια Βίου Μάθηση (Εκπαίδευση ενηλίκων) και Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση. Διδασκαλία και Παραγωγή Εκπαιδευτικού Υλικού.
- 6.24. ΚΕΘΕΑ: «Δημιουργία Πολυδύναμων Ψυχοδιαγνωστικών Κέντρων στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα», στα υποέργα (α) Μελέτη Σκοπιμότητας και (β) Μελέτη και καταγραφή αναγκών σε σχέση με τον ειδικό πληθυσμό, (2013).
- 6.25. ΙΝΕΔΙΒΙΜ: Επιστημονικό Συμβούλιο ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ ΑΠ 7 – ΑΠ 8, (2012 – 2014).
- 6.26. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και ΔιαΒίου Μάθηση» (ΕΠΕΔΒΜ), Πράξη «Δράσεις ευαισθητοποίησης της εκπαιδευτικής κοινότητας από τους Κοινωνικούς Εταίρους, με αξιοποίηση της εμπειρίας του εκπαιδευτικού στην

- τάξη, στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς – Διακρατικές συνεργασίες κοινωνικών εταίρων στο χώρο της Εκπαίδευσης». Υπεύθυνος Επιμόρφωσης για το Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης, (2013 – 2014). Δια Βίου Μάθηση (Εκπαίδευση ενηλίκων) και Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση. Διδασκαλία και Παραγωγή Εκπαιδευτικού Υλικού.
- 6.27. Επιστημονικά υπεύθυνος του Προγράμματος ΔΒΜ «Διάδρασις». 1/2014 – 7/2014. ΓΓΔΒΜ & ΑΠΘ. Δια Βίου Μάθηση (Εκπαίδευση ενηλίκων) και Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση. Διδασκαλία και Παραγωγή Εκπαιδευτικού Υλικού.
- 6.28. Institution: University of Western Macedonia, Florina (Greece). Project: "EQUAL". Network of social solidarity for the reconciliation of family and professional life («“EQUAL” Δίκτυο κοινωνικής αλληλεγγύης για τη συμφιλίωση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής»)
- 6.29. Institution: University of Western Macedonia, Florina (Greece) & IMEPO. Project: Integration of second-generation immigrants in the educational system («Ένταξη της δεύτερης γενιάς μεταναστών στο εκπαιδευτικό σύστημα»).
- 6.30. Institution: University of Western Macedonia, Florina (Greece). Project: Vulnerable social groups («Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες»). Χρηματοδότηση από ΕΛΚΕ/ΠΔΜ.
- 6.31. Δράση 13.α/13 με τίτλο: «Ενισχυτική διδασκαλία σε γονείς και παιδιά μεταναστών και προγράμματα διατροφικής εκπαίδευσης» της Προτεραιότητας 1: «Υλοποίηση Δράσεων που εφαρμόζουν τις «Κοινές Βασικές αρχές της πολιτικής ένταξης μεταναστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση» του Υπουργείου Εσωτερικών, Ευρωπαϊκό Ταμείο Ένταξης. Δια Βίου Μάθηση (Εκπαίδευση ενηλίκων) με Εξ αποστάσεως Διδασκαλία. Διδασκαλία και Παραγωγή Εκπαιδευτικού Υλικού.
- 6.32. Πράξη «Δράσεις Ευαισθητοποίησης της Εκπαιδευτικής Κοινότητας από τους Κοινωνικούς Εταίρους, με αξιοποίηση της εμπειρίας του εκπαιδευτικού στην τάξη, στην Ελλάδα, αλλά και διεθνώς – Διακρατικές Συνεργασίες Κοινωνικών Εταίρων στο χώρο της Εκπαίδευσης», με ΚΩΔ. ΟΠΣ 370258 για τον Άξονα Προτεραιότητας 1 και ΚΩΔ. ΟΠΣ 370259 για τον Άξονα Προτεραιότητας 2, οι οποίες εντάσσονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» της προγραμματικής περιόδου «ΕΣΠΑ 2007-2013». Δια Βίου Μάθηση (Εκπαίδευση ενηλίκων) με Εξ αποστάσεως Διδασκαλία. Διδασκαλία και Παραγωγή Εκπαιδευτικού Υλικού. (2014-2015)
- 6.33. Αξιολογητής του Έργου: *Επικαιροποίηση Δεξιοτήτων στην Κοινωνική Έρευνα και στην Ανάλυση Δεδομένων*, το οποίο υλοποιείται στο Πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Τμήμα Κοινωνιολογίας/ Παν. Κρήτης, Τμήμα Κοινωνιολογίας/ Παν. Αιγαίου, Τμήμα Γεωγραφίας/ Χαροκόπιο Πανεπιστήμιο.
- 6.34. Διδάσκων στο έργο *Σύγχρονες μορφές ανάπτυξης τουρισμού: καινοτόμες δράσεις. Contemporary types of tourist development: innovative actions*, το οποίο υλοποιείται στο Πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». ΤΕΦΑΑ/ ΑΠΘ. Δια Βίου Μάθηση (Εκπαίδευση ενηλίκων) με Εξ αποστάσεως Διδασκαλία. Διδασκαλία και Παραγωγή Εκπαιδευτικού Υλικού.
- 6.35. Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας για την υποστήριξη των NEETs (Νέοι 15-29 ετών εκτός δομών απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης). University of Crete, Aristotle University of Thessaloniki, Center of Educational Policy Development (KANEP/GSEE), University of Western Macedonia.

- 6.36. Οι Neets στην Ελλάδα σήμερα. Έρευνα και ολοκληρωμένη παρέμβαση για την κοινωνική ενσωμάτωση μιας μείζονος κοινωνικά ευάλωτης ομάδας: ψυχολογικό προφίλ/ ψυχοπαθολογία, προφίλ δεξιοτήτων, διάγνωση αναγκών και ανάπτυξη προγραμμάτων για την κατάρτιση-reskilling και την ψυχολογική υποστήριξη προς την επαν-ενσωμάτωση των «νέων ανθρώπων εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης. (ΕΟΧ, GR07/ 3757). (2015 – 2016).
- 6.37. Έκθεση αποτίμησης των Erasmus + Προσγραμμάτων Σχολικής Εκπαίδευσης του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (2012-2016).
- 6.38. Έκθεση αποτίμησης των Erasmus + Προσγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (2014-2017).
- 6.39. Έκθεση αποτίμησης των Erasmus + Προσγραμμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (2015-2018).
- 6.40. Έκθεση αποτίμησης των Εθνικών Προγραμμάτων Erasmus + (2012-2017) από το Υ.ΠΑΙ.Θ. και το ΙΚΥ
- 6.41. Ανάθεση Μελέτης κατόπιν αξιολόγησης: Προσφυγική κρίση και σύγχρονες εκπαιδευτικές πρακτικές. Από τη συστημική κοινωνική ευπάθεια στη δομημένη ένταξη. ΑΔΕΔΥ/ Κοινωνικό Πολύκεντρο (2019).
- 6.42. Ανάθεση μελέτης μελέτης κατόπιν αξιολόγησης: Το δημόσιο σχολείο στην Ελλάδα. Όψεις και τάσεις μιας αναδυόμενης ιδιωτικοποίησης. ΔΟΕ, ΟΛΜΕ, Education International (2019).
- 6.43. Ανάθεση μελέτης κατόπιν αξιολόγησης: Όροι και συνθήκες άσκησης του εκπαιδευτικού έργου στη δημόσια πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση. ΑΔΕΔΥ/ Κοινωνικό Πολύκεντρο (2019).
- 6.44. Συμμετοχή στο «The Education Modernization Project» που εφαρμόζεται από το Υπουργείο Επιστήμης και Εκπαίδευσης του Καζακστάν υπό την τεχνική και οικονομική υποστήριξη της Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank). Loan Agreement 8709-KZ between the Republic of Kazakhstan and International Bank for Reconstruction and Development dated August 21, 2017 and ratified by the Law of the Republic of Kazakhstan 157-VI dated June 13, 2018. The planned closing date of the Project is December 31, 2022.
- 6.45. Ερευνητικό Πρόγραμμα: Οικοδομώντας Θετικά, Ενταξιακά και Ισότιμα Μαθησιακά Περιβάλλοντα μέσω της Προσέγγισης 'Σχολικό Σύστημα Προώθησης Θετικής Συμπεριφοράς (Σύστημα ΠροΘΕΣυ) Φορέας Χρηματοδότησης: EUROPEAN COMMISSION-EDUCATION AUDIOVISUAL AND CULTURE EXECUTIVE AGENCY
- 6.46. Public education in Greece: Aspects and trends of emerging privatization. Achieving Sustainable Development Goal 4 Fighting the commercialisation of education Students before Profit. <https://www.ei-ie.org/en/item/25292:public-education-in-greece-aspects-and-trends-of-emerging-privatisation>

7. Διοικητικές & Επιστημονικές Θέσεις

- Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Π.Τ.Ν. του Π.Δ.Μ. (2008-2010).
- Μέλος της Συντονιστικής επιτροπής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών (Π.Μ.Σ.) του Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας/ Α.Π.Θ.

- Προεδρεύων και Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (2/2004 – 5/2007)
- Προεδρεύων της προσωρινής Γ.Σ. του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Π.Δ.Μ. (2008 – 2011) Αναπληρωματικό Μέλος της Συγκλήτου του Α.Π.Θ. (1999 - 2000)
- Πρόεδρος της Επιτροπής για την ίδρυση Ινστιτούτου Δια Βίου Εκπαίδευσης στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας.
- Μέλος της Συντονιστικής επιτροπής του Διαπανεπιστημιακού - Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) του ΤΕΠΑΕ/ Α.Π.Θ, *Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης: ένα σχολείο για όλους.*
- Αντιπρόεδρος της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας (2010 – 2011)
- Πρόεδρος της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας (2011 – 2013)
- Μέλος της επιτροπής για την επιλογή Περιφερειακών διευθυντών Β/θμιας εκπαίδευσης 2010
- Επιστημονικός σύμβουλος στο ΔΟΑΤΑΠ για την Κοινωνιολογία και την Πολιτική Επιστήμη (2010 - ...)
- Εξεταστής και επιστημονικός σύμβουλος στο ΙΚΥ (2003 - ...)
- Συμμετοχή κατόπιν διορισμού από την Υπ. Π.Δ.Μ.Θ. στην Εθνική Συμβουλευτική Επιτροπή στο Πρόγραμμα Αποτελεσματικών Πολιτικών στην καταπολέμηση της Σχολικής Αποτυχίας του ΟΟΣΑ. (Φ. ΟΟΣΑ/ 8/17006/Ι/9-2-2011 και Φ/ΟΟΣΑ/17/Ι/32032/17-3-2011). Η συγκεκριμένη 4/μελής επιτροπή συνέγραψε την σχετική έκθεση και θα εκπροσωπήσει την χώρα στον οργανισμό.
- Συμμετοχή κατόπιν διορισμού στην τριμελή επιτροπή εμπειρογνομόνων για την παρακολούθηση και τον συντονισμό των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ) (Φ.821/3182/15545/Ζ1/9-2-2011).
- Ιδρυτικό μέλος του Εργαστηρίου "Βιβλιολογείον" της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Α.Π.Θ.
- Μέλος του Εργαστηρίου Γλωσσικής Διδασκαλίας και Έρευνας του Π.Τ.Ν. Φλώρινας, Α.Π.Θ.
- Μέλος του Εργαστηρίου Πολυμεσικών εφαρμογών στην εκπαίδευση του Π.Τ.Ν., Π.Δ.Μ.
- Μέλος του Εργαστηρίου Διδακτικής των Φυσικών επιστημών του Π.Τ.Ν., Π.Δ.Μ.
- Μέλος της Συντονιστικής επιτροπής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών (Π.Μ.Σ.) του Π.Τ.Ν. Φλώρινας του Π.Δ.Μ.
- Επιστημονικός Σύμβουλος στο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.) Καστοριάς – Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ι.Δ.Ε.Κ.Ε.), 2004 – 2005.
- Μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Πολιτικής Επιστήμης (1995 - ...)
- Μέλος της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος (1994 - ...)
- Μέλος της ΟΜΕΡ (1997 - ...)
- Αναπληρωτής εκπρόσωπος του Π.Δ.Μ. στο CiCe (Children's Identity and Citizenship in Europe).
- Μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου των Κέντρων Δια Βίου Μάθησης (705/35/15.11.12).
- Συντονιστής της Επιτροπής για τα Προγράμματα Σπουδών (Προπτυχιακά, Μεταπτυχιακά) του ΤΕΠΑΕ/ΑΠΘ, (2011 – 2013).
- Μέλος της Επιτροπής για την Ακαδημαϊκής αναδιοργάνωση του ΑΠΘ στο πλαίσιο του σχεδίου «ΑΘΗΝΑ». (2013 - ...).
- Διευθυντής του Τομέα Παιδαγωγικής του ΤΕΠΑΕ/ΑΠΘ (2013 - ...)
- Αντιπρόεδρος της Συνόδου των Προέδρων των Παιδαγωγικών Τμημάτων της Ελλάδας και της Κύπρου (2000 – 2002).

- Μέλος της Επιτροπής Επιτροπή Διεπιστημονικής Ερευνητικής Συνεργασίας Μελών των Τμημάτων της Παιδαγωγικής Σχολής του Α.Π.Θ.
- Μέλος του Παρατηρητηρίου για την Εκπαίδευση της Παιδαγωγικής Σχολής του Α.Π.Θ.
- Μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του Πανεπιστημιακού Γυμναστηρίου του ΑΠΘ (2013 - ...)
- Μέλος της Ολομέλειας της Επιτροπής Ερευνών του ΑΠΘ (2013 - 2014)
- Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΙΝΕΔΙΒΙΜ (2015)
- Αναπληρωτής Πρόεδρος του ΤΕΠΑΕ/ ΑΠΘ (2015 – 2017)
- Συντονιστής των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΤΕΠΑΕ/ ΑΠΘ (2015 - 2017)
- Μέλος της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής (Ε.Δ.Ε) του Δ.Π.Μ.Σ. «Ειδικευση στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση»
- Μέλος της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής (Ε.Δ.Ε) του Δ.Π.Μ.Σ. «Ολική Ποιότητα στην Εκπαίδευση»
- Μέλος της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής (Ε.Δ.Ε) του Δ.Π.Μ.Σ. «Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης: ένα σχολείο για όλους».
- Μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής» του ΤΕΠΑΕ/ ΑΠΘ
- Συντονιστής της κατεύθυνσης Εκπαιδευτική Πολιτική του ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής» του ΤΕΠΑΕ/ ΑΠΘ
- Αναπληρωτής Πρόεδρος του ΤΕΠΑΕ/ΑΠΘ
- Διευθυντής του τομέα Παιδαγωγικής
- Μέλος της ΣΕ του ΠΜΣ Δια Βίου μάθηση και Ηγεσία στην Εκπαίδευση - Επιστήμες της Αγωγής

8.Μέλος Συντακτικών Επιτροπών Περιοδικών – Κριτής άρθρων σε περιοδικά

- Κριτής άρθρων για το περιοδικό *Σύγχρονη Εκπαίδευση*.
- Κριτής άρθρων για την Επιστημονική Επετηρίδα της Παιδαγωγικής Σχολής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας *Μακεδόν*.
- Κριτής άρθρων στο περιοδικό *International Journal of Learning*.
- Κριτής άρθρων στο περιοδικό *International Journal of the Humanities*.
- Κριτής άρθρων στο περιοδικό *International Journal of Diversion in Organizations, Communities and Nations*.
- Reviewer of the *2nd International Conference on Education, Training and Informatics: ICETI 2011*.
- Editor στο περιοδικό *International Education Studies, Canadian Center of Science and Education*, <http://www.ccsenet.org/journal/index.php/ies> .
- Editor στο περιοδικό *International Review of Social Sciences and Humanities (IRSSH)*, <http://www.irssh.com/> .
- Editor στο *International Journal of Education* <http://www.macrothink.org/journal/index.php/ije>
- Editor στο περιοδικό *Journal of Studies in Education*, <http://www.macrothink.org/journal/index.php/jse>
- Κριτής άρθρων στη *Επιστημονική Επετηρίδα της Ψυχολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος*
- Κριτής άρθρων στο περιοδικό *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*.

- Κριτής άρθρων στο περιοδικό *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*.
- Κριτής άρθρων στο περιοδικό *Μέντορας* του Π.Ι.
- Punjab Education Assessment System (PEAS), Education Department, Government of the Punjab, Pakistan. <http://www.peas.gop.pk/> , <http://www.iresearcher.org/index.html> , www.iresearcher.org
- Member of the Editorial Board of the *Multilingual Academic Journal of Education and Social Sciences* <http://hrmars.com/index.php?page=editorial%20board%20%28majess%29&CAT=1>
- Associate Editor of the *International Journal of Learning*.
- Associate Editor of the *International Journal of Early Childhood Learning*.
- Associate Editor of the *International Journal of Pedagogy and Curriculum*.
- Associate Editor of the *International Journal of Technologies in Learning*.
- Associate Editor of *The International Journal of the Image* (vol 2)
- Associate Editor of the *International Journal of the Book* (vol 5)
- Associate Editor of *The International Journal of Diversity in Education*
- Κριτής άρθρων στο Περιοδικό *Κοινωνιολογική Επιθεώρηση*.
- Κριτής άρθρων στο περιοδικό *Επιστημονικό Βήμα* του Ινστιτούτου Παιδαγωγικών Ερευνών – Μελετών της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του περιοδικού *Κοινωνιολογική Επιθεώρηση*.
- Κριτής άρθρων στο περιοδικό *Έρευνα στην Εκπαίδευση*, του Τμήματος Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία, Εργαστήριο Παιδαγωγικής και Εκπαιδευτικών Πρακτικών, (ISSN 2241-7303) www.ereunastinekpaideusi.gr
- Κριτής άρθρων στο περιοδικό *Προσχολική και Σχολική Εκπαίδευση*, <http://childeducation-journal.org/index.php/education>
- Κριτής άρθρων στο περιοδικό *Museum & Society* <http://www2.le.ac.uk/departments/museumstudies/museumsociety>
- Κριτής άρθρων στο περιοδικό *MENON: Journal of Educational Research*, <http://www.edu.uowm.gr/site/content/menon-journal-educational-research>
- Κριτής άρθρων στο περιοδικό *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research* <http://ijlter.org/index.php/ijlter/index>
- Κριτής άρθρων στο περιοδικό *Review of European Studies*, <http://www.ccsenet.org/journal/index.php/res/>
- Κριτής άρθρων στο περιοδικό *Journal of Educational Issues*, <http://www.macrothink.org/journal/index.php/jei>
- Κριτής άρθρων στο περιοδικό *Review of European Studies* <http://www.ccsenet.org/journal/index.php/res/index>
- Κριτής άρθρων στο περιοδικό *Έρευνα στην Εκπαίδευση*, ΤΕΕΠΗ, ΔΠΘ, <http://ereunastinekpaideusi.gr/?lang=el>
-

9. Επιστημονικές επιτροπές συνεδρίων

- Κριτής εισηγήσεων στο EISTA '04 (International Conference on Education and Information Systems: Technologies and Applications (21/7 – 25/7/2004, Orlando – Florida (USA).
- Κριτής εισηγήσεων στο EISTA 2005 - 2nd International Conference on Education and Information Systems, Technologies and Applications.
- Κριτής εισηγήσεων στο EISTA '06 (International Conference on Education and Information Systems: Technologies and Applications).

- Κριτής εισηγήσεων στο EISTA '08 (International Conference on Education and Information Systems: Technologies and Applications).
- Κριτής εισηγήσεων στο EISTA '14 (International Conference on Education and Information Systems: Technologies and Applications).
- Κριτής εισηγήσεων στο EISTA '15 (International Conference on Education and Information Systems: Technologies and Applications).
- Μέλος της επιστημονικής επιτροπής του Διεθνούς Συνεδρίου EDU - WORLD 2006, 1-3/6/2006.
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του Συνεδρίου της Ψυχολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος «Σύγχρονες ψυχολογικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις της μάθησης». Φλώρινα, 24 & 25/5/2002.
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του Συνεδρίου «Φλώρινα – Ιστορία & Πολιτισμός», Φλώρινα, 8-10/11/2002.
- Μέλος της επιστημονικής επιτροπής της Πανελληνίας Συνάντησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών – Μεταπτυχιακές Σπουδές και Έρευνα στην Εκπαίδευση, 30/9 – 2/10 2005.
- Μέλος της επιστημονικής επιτροπής της Διημερίδας της Ψυχολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος: Μαθητές με ειδικές ανάγκες. Νέες θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις. 13-14 Οκτωβρίου, Φλώρινα.
- Μέλος της επιστημονικής επιτροπής του Συνεδρίου Η εισαγωγή στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση, Ε.Κ.Π.Α., Αθήνα, 15-17/12/2005.
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του Συνεδρίου Πανελληνίου Συνεδρίου «Περιβάλλον, Υγεία, Εκπαίδευση», Τμήμα Βιολογίας, Ε.Κ.Π.Α., Απρίλιος, 2009.
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του Πανελληνίου Συνεδρίου «Βιολογικές και φυσικές επιστήμες στην εκπαίδευση», Τμήμα Βιολογίας, Ε.Κ.Π.Α., 11-13/4/2008.
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του Πανελληνίου Συνεδρίου 7th Pan-Hellenic Conference with International Participation "Information and Communication Technologies in Education". Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, 23-26/9/2010. <http://korinthos.uop.gr/~hcicte10/>
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του 3^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Προσχολικής Αγωγής «Η έρευνα στην παιδική ηλικία. Προσδιορίζοντας ένα νέο ερευνητικό τοπίο», Ιωάννινα, 11 – 13/5/2012, http://www.pedagogy.gr/images/Programma_GR_3ICECE.pdf.
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του 7ου Πανελληνίου Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος, *Ελληνική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα*, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ρέθυμνο (19 – 21/11/2010). <http://www.pee.gr/wp-content/uploads/%CE%BF%CF%85-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%A0%CE%95%CE%95-%CE%99%CE%A9%CE%91%CE%9D%CE%9D-%CE%99%CE%9D%CE%91-29-10-2012-Graphic-teliko-2.pdf>
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του 8ου Πανελληνίου Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος, *Ελληνική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα*, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα, (2 – 4/11/2012).
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του 9ου Πανελληνίου Συνεδρίου της Παγκόσμιας Οργάνωσης Προσχολικής Αγωγής (Ο.Μ.Ε.Ρ.), Ιωάννινα, 18-20/10/2013. http://www.omep.gr/enato_epitropes.html
- Member of the Organizing Committee of the IV International Conference on Critical Education, Thessaloniki, 23-26/6/2014. <http://www.eled.auth.gr/icce2014/organization.htm>

- Μέλος των Επιστημονικών Επιτροπών των Πανελληνίων Συνεδρίων της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης (1^ο – 5^ο). Ιωάννινα, Ρόδος, Λευκωσία, Ιωάννινα, Πάτρα.

10. Άλλες γνώσεις

- 11.1. Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές (Άριστη)
- 11.2. Στατιστική (Πολύ καλή γνώση)

11. Ξένες γλώσσες

- 12.1. Αγγλικά (Πολύ καλά)
- 12.2. Γαλλικά (Καλά)
- 12.3. Ιταλικά (Απλές γνώσεις)